

การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาอาชญวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

IMPLEMENTATION OF THE BANGKOK RULES
OF MOTHER AND CHILDREN LIVING IN THAI PRISONS

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Criminology and Criminal Justice

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2019

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ในประเทศไทย
โดย	นายदनัยกนต์ จงเฟื่องปริญญา
สาขาวิชา	อาชีวศึกษาและงานยุติธรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ แอดสกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.นันทิ จิตสว่าง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต

.....	คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ประธานกรรมการ
.....	
(รศ.ดร.ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ แอดสกุล)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ดร.นันทิ จิตสว่าง)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตียา เพชรมนี)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ)	

दनัยกัณฑ์ จงเพื่อปริญญา : การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย. (

IMPLEMENTATION OF THE BANGKOK RULES OF MOTHER AND CHILDREN LIVING IN THAI PRISONS) อ.

ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.ศิริรัตน์ แอดสกุล, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ดร.นที จิตสว่าง

บทความนี้อธิบายถึงสถานการณ์การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย ประเด็นด้านสุขภาพของแม่และเด็ก ด้านสิทธิของผู้ต้องขังแม่และเด็กและด้านการดูแลเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาสถานการณ์ของการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการเสนอแนะการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย วิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เห็นถึงสถานการณ์ของการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม การวิจัยนี้เน้นการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) โดยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแนวคิดทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดองค์การสหประชาชาติและข้อกำหนดกรุงเทพว่าด้วยสุขภาพแม่และเด็กติดผู้ต้องขังหญิง การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย มาตราฐานสากลเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง แนวคิดความผูกพันทางสังคม (Social Bonding) แนวคิดการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ผลการศึกษาพบว่าผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนและเด็กติดผู้ต้องขัง ยังมีปัญหาในหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันไปตามลักษณะของเรือนจำและทัณฑสถานของผู้ต้องขังหญิงจองจำอยู่ในแต่ละจังหวัด

เนื่องจากอุปสรรคอันเกิดจากงบประมาณรายปีที่ไม่เหมาะสมกับจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง ปัญหาเรื่องสถานที่กักขัง ปัญหาสุขอนามัยของผู้ต้องขังหญิง การจัดการเรือนนอนของผู้ต้องขังหญิง สวัสดิการของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหลังคลอดและเด็กติดผู้ต้องขัง การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านจิตวิทยาและการเข้าถึงกุมารแพทย์และพยาบาลศัลยกรรม ขาดระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมต่อกันระหว่างเรือนจำและทัณฑสถาน การประสานงานและทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ยังไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดกรุงเทพได้อย่างสมบูรณ์ แม้จะมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนจากข้อกำหนดกรุงเทพก็ตาม แต่ด้วยข้อจำกัดหลายประการแตกต่างกันไปตามขนาดของสถานที่และการบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่ในแต่ละเรือนจำและทัณฑสถาน ทำให้ไม่สามารถขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังได้อย่างเป็นรูปธรรม ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปใช้กำหนดนโยบาย เป็นแนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา อาชีววิทยาและงานยุติธรรม

ปีการศึกษา 2562

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5981358224 : MAJOR CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE

KEYWORD:

Danaigun Jongfuangprinya : IMPLEMENTATION OF THE BANGKOK RULES OF MOTHER AND CHILDREN LIVING IN THAI PRISONS. Advisor: Asst. Prof. SIRIRATH ADSAKUL, Ph.D. Co-advisor: Nathee Chitsawang, Ph.D.

This article discussed the progress of Bangkok Rules on women inmates and their young children residing in prisons of Thailand in the aspects of their health, their rights, and childcare. The objective of this study is to examine the progress of Bangkok Rules on women prisoners and their young children residing in prisons, issues, obstacles, and recommendation in driving Bangkok Rules on women inmates and their young children in Thailand and providing practical guidelines for correctional officers. The study is determined to indicate the need and urgency of driving Bangkok Rules on women prisoners and their young children residing in prisons of Thailand, while outlining recommendations on the suitable practices. This research largely utilizes documentary research methodology, including literature reviews of related theories, research documents pertinent to the United Nations Rules and Bangkok Rules on women prisoners and their children, the treatment of women prisoners and their children residing in Thailand's prisons, international standards of treatment of female prisoners, social bonding theory, and socialization theory. The research reveals that pregnant inmates, women inmates with young children, and children residing in prisons faced different issues, based on the type of women prisons and correctional institutions in each province.

Budgeting also posed as an obstacle to the promotion of Bangkok Rules, as each annual budget may not be sufficient for the number of pregnant inmates, female prisoners with young children, and young children in prison. Issues, such as prison nurseries, hygiene of female prisoners, management of prison beds, welfare of pregnant prisoners, post-partum prisoners, and children residing in prisons, the lack of psychologist social workers, and access to pediatricians and midwives, the lack of data base that links between prisons and correctional institutions, and the coordination and collaboration of correctional officers relating to women prisoners and children residing in prisons, posed difficulties for Thailand's prisons to fully apply Bangkok Rules.

Although Bangkok Rules evidently outlines practices and guidelines, there remain the limitations of the size of the facilities, the management of staffs and officers in each prison and correctional institution, which have been the major obstacles in driving Bangkok Rules on women prisoners and their young children residing in prison.

This research can be used to establish policies for the future guidelines for correctional officers relating to mothers and children residing in prisons in order to improve and drive Bangkok Rules on women inmates and their children residing in prisons of Thailand in the future.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Field of Study:

Criminology and Criminal Justice

Student's Signature

Academic Year:

2019

Advisor's Signature

Co-advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ดุชนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณา และการชี้แนะที่เป็นประโยชน์จากคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริรัตน์ แอดสกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ อาจารย์ ดร. นันทิ จิตสว่าง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจงานวิจัยฉบับนี้นับครั้งไม่ถ้วน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆและเมตตาให้คำปรึกษามากมายตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน และคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่เรือนจำ ทณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร ทณฑสถานหญิงชลบุรี เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร และผู้ต้องขังหญิงทุกท่าน ที่สละเวลาในการให้สัมภาษณ์ซึ่งได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด และ คุณ สุภิญญา ปัญญาภาโส ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้วิจัยในการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังหญิง และคอยเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาในกรมราชทัณฑ์ต่อไป

दनัยกันต์ จงเพื่องปริญญา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 โจทย์วิจัยและปัญหาวิจัย	5
1.3 วัตถุประสงค์	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1. ข้อกำหนดองค์การสหประชาชาติ และ ข้อกำหนดกรุงเทพว่าด้วยสุขภาพแม่และเด็กของ ผู้ต้องขังหญิง	9
2.2. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย	12
2.3. มาตรฐานสากลเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง.....	13
2.4 แนวคิดความผูกพันทางสังคม (Social Bonding).....	26
2.5 แนวคิดการขัดเกลาทางสังคม (Socialization).....	27
2.6 สิทธิมนุษยชนกับสิทธิของผู้ต้องขัง.....	30

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	35
3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย	35
3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants).....	36
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	37
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	37
3.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย.....	38
3.6 จริยธรรมในการวิจัย	38
บทที่ 4 ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา	39
ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์	40
ส่วนที่ 2 ข้อมูลผู้ต้องขังหญิง	50
ส่วนที่ 3 ความเชื่อมโยงระหว่าง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนด กรุงเทพของเจ้าหน้าที่ และปัญหาและอุปสรรคในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังหญิงที่ เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง	56
ส่วนที่ 4 การอภิปรายผลการศึกษา	58
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	62
1. ปัญหาจากตัวผู้ปฏิบัติงานและข้อจำกัดของหน่วยงาน	64
2. ปัญหาด้านการแพทย์และเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญด้านแม่และเด็ก.....	65
3. ปัญหาจากตัวผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง	66
4. ปัญหาด้านสวัสดิการของผู้ต้องขังตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง.....	67
5. ปัญหาด้านการส่งเด็กติดผู้ต้องขังออกไปให้ญาติหรือสถานสงเคราะห์หรือมูลนิธิดูแลเด็กต่อ ...	68
6. แนวทางวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติด ผู้ต้องขัง.....	68
ข้อเสนอแนะ	69
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	69

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	70
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	71
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	76
ประวัติผู้เขียน.....	130

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1.1 แสดงสถิติของผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง ปีพุทธศักราช 2552 – 2561 3

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 2.1 แสดงแผนภาพแนวคิดความผูกพันทางสังคม (Social Bonding) 26

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การรับรองข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ และมาตรการที่มีโทษการคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (United Nation Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-custodial Measures for Women Offenders) หรือ “ข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok Rules)” ได้มีการรับรองโดยที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนธันวาคม ปีพุทธศักราช 2553 โดยมีจุดประสงค์ในการสร้างมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติต่อผู้หญิงและตระหนักถึงความต้องการเฉพาะด้านเพศสภาพของผู้หญิงในระบบของกระบวนการยุติธรรม (มูลนิธิมันพัฒนา, 2553)

ข้อกำหนดกรุงเทพ เป็นเครื่องมือระดับสากลลำดับแรกที่กำลังกล่าวถึงความต้องการเฉพาะของเด็กติดผู้ต้องขังหญิง การดูแลผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ และการดูแลแม่ลูกอ่อนในเรือนจำ ซึ่งผู้หญิงที่ตั้งครรภ์มีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน โดยเฉพาะทางด้านสรีระร่างกาย และทางด้านอารมณ์ ซึ่งต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษมากกว่าผู้ต้องขังหญิงทั่วไป อีกทั้งเมื่อมีการคลอดบุตรออกมาแล้ว การดูแลเด็กติดผู้ต้องขังยิ่งต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัย การดูแลผู้ต้องขังหญิงมีความจำเป็นที่แตกต่างจากการดูแลผู้ต้องขังชายโดยทั้งทางด้านกายภาพและทางด้านสภาพจิตใจ การแยกขังผู้ต้องขังหญิงที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดกรุงเทพ แต่โครงสร้างทางกายภาพของเรือนจำไม่เอื้ออำนวยในการพัฒนาร่างกายและพัฒนาจิตใจของผู้ต้องขังหญิงให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อแม่และเด็ก ความต้องการพิเศษทางด้านกายภาพของผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง เช่น เครื่องอุปโภคบริโภคเฉพาะด้านสุขอนามัย การใช้ชีวิตประจำวันของผู้หญิงที่มีความต้องการพิเศษ สภาพแวดล้อมภายในเรือนจำส่งผลต่อสภาพจิตใจของผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ซึ่งมีภาวะแปรปรวนทางด้านอารมณ์อ่อนไหวมากกว่าผู้ต้องขังหญิงทั่วไป

การดูแลผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน มีความซับซ้อนที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่เรือนจำ เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ที่ประสานงานกับเรือนจำ เช่น โรงพยาบาลภาครัฐหรือเอกชนที่มีสถานที่ตั้งใกล้เคียงกับเรือนจำ เช่น การฝากครรภ์ การคลอดบุตร การรักษาโรคต่างๆอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ การอบรมการเลี้ยงดูบุตร การให้ความรู้ด้านสุขอนามัยแม่และเด็ก การดูแลพัฒนาการของเด็กวัยแรกเกิด การให้คำปรึกษาทางด้านสภาพจิตใจผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน โดยข้อกำหนดกรุงเทพมีประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับแม่และเด็กในหลายด้าน

ประเด็นด้านสุขภาพของแม่และเด็ก

“ผู้ต้องขังหญิงที่มีบุตรติดมาด้วย ต้องให้เด็กได้ตรวจสุขภาพ เพื่อดูแลรักษาโดยผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านสุขภาพของเด็ก ซึ่งต้องให้บริการด้านสุขอนามัยเทียบเท่ากับในชุมชน” (ข้อที่ 9)

“ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ หรือให้นมบุตร ต้องได้รับการแนะนำทั้งด้านสุขภาพและโภชนาการ รวมถึงการดูแลด้านความต้องการอย่างเหมาะสม ซึ่งการให้นมบุตรเป็นเรื่องที่ต้องทำ ยกเว้นกรณีที่มี ปัญหาสุขภาพ โดยที่บุตรของผู้ต้องขังหญิงนั้นไม่ได้อยู่ในเรือนจำด้วย” (ข้อที่ 48)

ประเด็นด้านสิทธิของผู้ต้องขังแม่และเด็ก

“การให้เด็กอยู่กับแม่ในเรือนจำจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นหลักและต้องไม่ปฏิบัติ เหมือนเด็กเป็นผู้ต้องขัง” (ข้อที่ 49)

“ผู้ต้องขังหญิงที่มีบุตรได้รับโอกาสในการอยู่ร่วมกับบุตรของตนให้มากที่สุด” (ข้อที่ 50)

ประเด็นด้านการดูแลเด็ก

“เด็กที่อาศัยอยู่กับมารดาในเรือนจำ ต้องได้รับการดูแลทางด้านสุขภาพและพัฒนาการ จากผู้เชี่ยวชาญอีกทั้งต้องได้รับสภาพแวดล้อมที่เหมือนกับเด็กที่อยู่นอกเรือนจำมากที่สุด” (ข้อที่ 51)

“ในการแยกเด็กออกจากมารดา ต้องมีการประเมิน และคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กมากที่สุด โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย ด้านการย้ายเด็กจะต้องมีการเตรียมทางเลือกอื่นๆและทำด้วยความละเอียด รอบคอบ ซึ่งเมื่อแยกเด็กออกจากมารดาแล้วให้อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือญาติ ดังนั้นการเตรียม ทางเลือกให้ผู้ต้องขังหญิงต้องมีการอำนวยความสะดวกและเปิดโอกาสให้พบบุตรโดยยึดถือความ ปลอดภัยไว้” (ข้อที่ 52)

จากข้อกำหนดดังกล่าว แสดงว่าข้อกำหนดกรุงเทพได้ให้ความสำคัญกับเรื่องเด็กและหญิงมี ครรภ์ในเรือนจำเป็นอย่างยิ่ง ประเทศไทยในฐานะที่เป็นผู้นำในการเสนอข้อกำหนดกรุงเทพต่อ องค์การสหประชาชาติ ให้มีการประกาศใช้มาตรฐานการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง กระบวนการยุติธรรม ของประเทศไทย ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องนำข้อกำหนดกรุงเทพ มาขับเคลื่อนให้เป็นแบบอย่างเพื่อให้ ข้อกำหนดนี้สามารถนำไปปฏิบัติในประเทศให้เห็นได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม โดยที่ข้อกำหนดส่วนใหญ่ นั้น ไม่ได้เรียกร้องให้เพิ่มทรัพยากรในการนำไปปฏิบัติ แต่เน้นถึงการเปลี่ยนแปลงด้านการตระหนักรู้ ทักษะคติ การปฏิบัติ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐาน และความต้องการของผู้กระทำผิดหญิง แต่ ด้วยในปัจจุบัน งบประมาณรายปีของกรมราชทัณฑ์กับจำนวนนักโทษหญิงนั้นมีจำกัด ซึ่งสวนทางกับ จำนวนผู้กระทำผิดที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะคดียาเสพติด จึงมีจำนวนผู้ต้องขังหญิงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ จำนวนแม่และเด็กติดผู้ต้องขังจึงเพิ่มขึ้นตามลำดับ ทัศนสถานของประเทศไทยหลายแห่งยังขาด บุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะดูแลเด็กที่เกิดในระหว่างคุมขัง ซึ่งปัญหาหลักคือสภาพความ แออัดของเรือนจำ โภชนาการที่ไม่สมบูรณ์สำหรับแม่และลูก และอาจเป็นข้อจำกัดในการเลี้ยงดูเด็กที่ ไม่ได้คุณภาพ ทั้งทางด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ประกอบกับจำนวนเด็กติดผู้ต้องขังที่มีแนวโน้ม

เพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี ทำให้การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครมีความจำเป็นต้องรีบผลักดันให้เกิดประสิทธิภาพสมบูรณ์มากที่สุดเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้น

ในขณะเดียวกัน แม่และเด็กเหล่านี้ยังไม่มีโอกาสเพียงพอที่จะพัฒนาความผูกพันระหว่างแม่ลูกในช่วงขวบปีแรกของชีวิต ซึ่งความผูกพันเหล่านี้ใช้เวลาเพียงไม่กี่ปีในการสร้างแต่จะมีความสำคัญและคงอยู่ตลอดไป ความผูกพันและความรักระหว่างแม่ลูกจะเป็นตัวช่วยเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สติปัญญาและการเข้าสังคมของเด็กและเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกที่ดีเพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ต้องขังหญิง (ศิริินทร์ อินทวิชะ, 2561)

สถิติจำนวนผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง ปีพุทธศักราช 2552 - 2561

ลำดับที่	ปีพุทธศักราช	จำนวนผู้ต้องขังหญิง	จำนวนเด็กติดผู้ต้องขัง
1.	พ.ศ. 2552	29,800 คน	187คน
2.	พ.ศ. 2553	30,587 คน	192คน
3.	พ.ศ. 2554	35,124 คน	220คน
4.	พ.ศ. 2555	36,462 คน	230คน
5.	พ.ศ. 2556	42,234 คน	266คน
6.	พ.ศ. 2557	47,039 คน	295คน
7.	พ.ศ. 2558	44,722 คน	282คน
8.	พ.ศ. 2559	41,734 คน	262คน
9.	พ.ศ. 2560	42,356 คน	266คน
10.	พ.ศ. 2561	48,533 คน	305 คน

ตารางที่ 1.1 แสดงสถิติของผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง ปีพุทธศักราช 2552 – 2561

(แหล่งที่มาตาราง รายงานสถิติกรมราชทัณฑ์ www.correct.go.th)

จากภาพตารางที่ 1.1 จำนวนผู้ต้องขังหญิง ในปีพุทธศักราช 2552 มีจำนวน 29,800 คน และในปีพุทธศักราช 2561 มีจำนวนผู้ต้องขังหญิง 48,533 คน เพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ 62.9

จำนวนเด็กติดผู้ต้องขัง ในปีพุทธศักราช 2552 มีจำนวน 187 คน และในปีพุทธศักราช 2561 มีจำนวนเด็กติดผู้ต้องขัง 305 คน เพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ 63.1

ซึ่งในช่วงเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา จำนวนผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

เมื่อสำรวจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อนำ Bangkok Rules มาปฏิบัติ พบว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในเรือนจำมีความเป็นอยู่ที่กดดันมากกว่าอาศัยอยู่ภายนอกเรือนจำ แม้ว่าเด็กจะไม่ได้อยู่ในฐานะนักโทษเลยก็ตาม โอกาสที่เด็กจะได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆอาจลดลง แม้กระทั่งเด็กที่ถูกปล่อยตัวออกมาจากเรือนจำแล้ว อาจมีปมด้อยจนเป็นปัญหาสังคมได้ในอนาคต ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะต้องนำมาประกอบการพิจารณาว่าเด็กควรจะอยู่ในเรือนจำหรือไม่ โดยต้องมีการชั่งน้ำหนักระหว่างความสัมพันธ์ของแม่และเด็กถึงผลเสียที่เด็กจะได้รับจากสถานะในเรือนจำ เด็กที่อยู่ในเรือนจำสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

- 1.เด็กที่เกิดภายในเรือนจำ
- 2.เด็กที่เกิดนอกเรือนจำแต่เข้ามาอยู่ในเรือนจำภายหลัง

ซึ่งการปฏิบัติต่อเด็กในแต่ละกรณีอาจมีความแตกต่างกัน เช่น อนุญาตให้เฉพาะเด็กที่เกิดในเรือนจำเท่านั้นที่สามารถอาศัยอยู่กับแม่ได้ แม่และเด็กจะถูกคุมตัวแยกออกมาจากสถานที่ที่คุมขังผู้ต้องโทษคนอื่นและมีการวางข้อจำกัดในกรณี que เด็กได้รับอนุญาตให้อยู่ในเรือนจำได้ โดยมีข้อจำกัดทางอายุเป็นตัวกำหนดเมื่อมีอายุตามที่กำหนดก็ต้องออกจากเรือนจำ โดยที่ระบบของเรือนจำที่มีความควบคุมเข้มงวดนั้นอนุญาตให้ผู้ต้องขังมีอิสระได้จำกัด แต่ถึงอย่างไรก็ตามเรือนจำก็ยังไม่ใช่สถานที่ที่เหมาะสมในการเลี้ยงดูเด็กให้เติบโตและมีพัฒนาการที่ดีได้ การตัดสินใจให้เด็กอยู่ในเรือนจำจึงอาจเป็นทางเลือกที่ใช่ เมื่อหลีกเลี่ยงแนวทางอื่นไม่ได้แล้วเท่านั้น (พิไลลักษณ์ โรจนประเสริฐ และคณะ, 2558)

อนึ่งกฎหมายในประเทศไทยนั้น ยังไม่มีการให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวของแม่และเด็กที่ถูกคุมขัง ในด้านของการแสดงความรับผิดชอบและการเลี้ยงดูบุตรของตนเพื่อความอยู่รอด ก็ยังไม่มีการพิจารณาที่เหมาะสมถึงสถานะแวดล้อมส่วนบุคคลและครอบครัวหรือการให้บริการทางสังคม รวมไปถึงระยะเวลาที่ถูกคุมขัง และสิ่งอำนวยความสะดวกในเรือนจำและปัญหาอื่นๆที่ส่งผลกระทบต่อเด็กโดยตรง โดยปัญหาเรื่องแม่และเด็กนั้น เป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไขให้เป็นไปตามข้อกำหนดกรุงเทพ เพราะโครงสร้างพื้นฐานเดิมของเรือนจำในประเทศไทยถูกออกแบบมาให้คุมขังนักโทษชายเป็นหลัก (สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, 2560)

ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนนักโทษหญิงเพิ่มมากขึ้นอย่างก้าวกระโดดในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมาพบว่า มีโครงสร้างที่ไม่เหมาะสมกับผู้หญิงในหลายๆด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการเจริญเติบโตของเด็กที่ต้องการทัศนียภาพที่หลากหลายในการเรียนรู้ เป็นต้น จากปัญหาที่เกิดขึ้นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากหลายหน่วยงานทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ด้วยเหตุนี้ข้อกำหนดกรุงเทพจึงยังไม่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างสมบูรณ์ จึงมีข้อสงสัยและต้องการหาคำตอบใน

การแก้ไขปัญหโดยการศึกษาวิจัยปัญหาของการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพในเรือนจำต่างๆในประเทศไทย โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำตอบเรื่องการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพกับการนำมาปฏิบัติว่า มีปัญหาอะไร เหตุใดจึงยังไม่สามารถดำเนินการได้ในหลายเรือนจำ และควรมีวิธีหรือแนวทางใดในการให้ความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่ผลที่เกิดประโยชน์สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับมากที่สุด

1.2 โจทย์วิจัยและปัญหาวิจัย

1. สถานการณ์สภาพปัญหาและอุปสรรคอันเกิดจากการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กมีลักษณะอย่างไร

2. เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ควรมีแนวทางการแก้ไขและพัฒนาเพื่อการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กให้เกิดประสิทธิภาพอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงสถานการณ์ของการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทยเป็นอย่างไร

2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาหรืออุปสรรคของการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทยเป็นอย่างไร

3. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการเสนอแนะการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย ในงานวิจัยนี้มีขอบเขต ประกอบด้วย

ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

ด้านการรับรองข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ และมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (United Nation Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-custodial Measures for Women Offenders) หรือ “ข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok Rules)” โดยมุ่งศึกษาสถานการณ์การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพประกอบด้วยปัญหาหรืออุปสรรค รวมถึงแนวทางในการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพในประเทศไทย

ขอบเขตทางด้านประชากรและขนาดตัวอย่าง

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับเจ้าหน้าที่เรือนจำและผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำทั้ง 3 ประเภท 4 แห่ง คือ

1. ทักษสถานหญิงโดยเฉพาะ เก็บข้อมูลจากทัณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร และทัณฑสถานหญิงชลบุรี (กรมราชทัณฑ์, 2562)

ทัณฑสถานหญิงกลางเดิมเป็นส่วนหนึ่งของเรือนจำกลางคลองเปรม ในปี พ.ศ. 2506 กรมราชทัณฑ์ได้แบ่งส่วนราชการใหม่ โดยแยกทัณฑสถานหญิงเป็นเอกเทศ เรียกว่า “ทัณฑสถานหญิงพระนคร” และเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ.2515 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ทัณฑสถานหญิง” ต่อมาในปัจจุบันชื่อว่า “ทัณฑสถานหญิงกลาง” และมีพื้นที่ภายในจำนวน 17ไร่ 98 ตารางวา

ทัณฑสถานหญิงชลบุรี เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2529 โดยทัณฑสถานหญิงชลบุรีมีหน้าที่ควบคุม ดูแล อบรม แก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังหญิงที่กระทำความผิด ในเขตจังหวัดชลบุรี จังหวัดอื่นในภาคตะวันออก และเขตใกล้เคียงมีอำนาจการควบคุม กำหนดโทษไม่เกิน 20 ปี อัตราความจุผู้ต้องขัง จำนวน 1,424 คน

2. เรือนจำชายที่มีแดนหญิงขนาดใหญ่ เก็บข้อมูลจากเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก่อสร้างเมื่อ ปี พ.ศ. 2520 เปิดดำเนินการ พ.ศ. 2522 มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 56 ไร่ 2 งาน 30 ตารางวา เป็นพื้นที่ภายในเรือนจำ 18 ไร่ และพื้นที่ภายนอกเรือนจำทั้งสิ้น 38 ไร่ 2 งาน 30 ตารางวา พื้นที่รอบเรือนจำเป็นบ้านพักราชการ ในเรือนจำมีอัตราความจุของผู้ต้องขัง จำนวน 1,545 คน (กรมราชทัณฑ์, 2562)

3. เรือนจำชายที่มีแดนหญิงขนาดเล็ก เก็บข้อมูลจากเรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร

เรือนจำจังหวัดสมุทรสาครเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคสังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ก่อตั้งวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2481 บริเวณศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ย้ายมาที่ตั้งปัจจุบันเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2526 มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 50 ไร่ 82 ตารางวา พื้นที่ใน 10 ไร่ 3 งาน 22 ตารางวา (กรมราชทัณฑ์, 2562)

ทำการศึกษาโดยการสังเกตการณ์ (Observation) โดยจะใช้วิธีการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) ในเรือนจำ เพื่อศึกษาถึงสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ การใช้ชีวิต ของผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

การขับเคลื่อน

การขับเคลื่อน หมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอนนำไปสู่การสร้างมาตรฐานการปรับปรุงตามข้อกำหนดกรุงเทพ การจัดทำตัวชี้วัดและการวิจัยประเมินผล เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงาน และเผยแพร่ผลสำเร็จต่อไปในระดับสากล

ข้อกำหนดกรุงเทพ

ข้อกำหนดกรุงเทพ เป็นเครื่องมือระดับสากลลำดับแรกที่กำลังกล่าวถึงความต้องการเฉพาะของเด็กติดผู้ต้องขังหญิง การดูแลผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ และการดูแลแม่ลูกอ่อนในเรือนจำ ซึ่งมีระบุไว้ในข้อกำหนดกรุงเทพ

ข้อกำหนดกรุงเทพ หมายถึง ข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ และมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (United Nation Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-custodial Measures for Women Offenders) หรือ “ข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok Rules)” ได้มีการรับรองโดยที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนธันวาคม ปีพุทธศักราช 2553 โดยมีจุดประสงค์ในการสร้างมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติต่อผู้หญิงและตระหนักถึงความต้องการเฉพาะด้านเพศภาวะของผู้หญิงในระบบของกระบวนการยุติธรรม (มูลนิธิมันพัฒนา,2553)

แม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

แม่และเด็กติดผู้ต้องขัง หมายถึง นักโทษหญิงที่ถูกขังไว้ตามคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งขณะนั้นมีการตั้งครรภ์หรือคลอดภายในเรือนจำ เด็กที่อยู่ในหน้าที่รับผิดชอบของผู้เป็นมารดาจึงมีความจำเป็นต้องอยู่ภายในเรือนจำกับแม่ผู้ให้กำเนิด

เด็กติดผู้ต้องขัง

เด็กติดผู้ต้องขัง หมายถึง เด็กในความดูแลของผู้ต้องขังหญิงที่ติดตามยังเรือนจำและคลอดในเรือนจำ

ผู้ต้องขังหญิง

ผู้ต้องขังหญิง หมายถึง นักโทษหญิงที่กระทำความผิดในคดีต่างๆและถูกฝากขังไว้ที่เรือนจำตามหมายขัง

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง หมายถึง เจ้าหน้าที่เรือนจำที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พยาบาลวิชาชีพ หัวหน้าแดนหญิง รองหัวหน้าแดนหญิง และ ฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขังหญิง

ผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

ผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง หมายถึง ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกต้องเลี้ยงดูอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกอยู่ในเรือนจำและส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังหญิงที่อาสาเป็นที่เลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยทำคลอดภายในเรือนจำ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเข้าใจถึงสถานการณ์ของการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทยและนำไปสู่แนวทางการแก้ไข
2. เพื่อเข้าใจถึงปัญหาของการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทยและนำไปสู่แนวทางการแก้ไข
3. เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทยในอนาคต

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางการวิจัย ประกอบด้วย

- 2.1. ข้อกำหนดองค์การสหประชาชาติ และ ข้อกำหนดกรุงเทพมหานครว่าด้วยสุขภาพแม่และเด็กของผู้ต้องขังหญิง
- 2.2. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย
- 2.3. มาตรฐานสากลเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง
- 2.4. แนวคิดความผูกพันทางสังคม (Social Bonding)
- 2.5. แนวคิดการขัดเกลาทางสังคม (Socialization)
- 2.6. สิทธิมนุษยชนกับสิทธิของผู้ต้องขัง (Human Rights)
- 2.7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1. ข้อกำหนดองค์การสหประชาชาติ และ ข้อกำหนดกรุงเทพมหานครว่าด้วยสุขภาพแม่และเด็กของผู้ต้องขังหญิง

เนื่องด้วยงานวิจัย การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย เรื่องสุขภาพเป็นเรื่องสำคัญ อ้างอิงได้จากข้อกำหนดกรุงเทพ เกิดจากพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาทรงผลักดันให้มีข้อกำหนดองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำขึ้นตามแนวคิดของข้อกำหนดองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง และมาตรการที่ไม่ใช่การคุมขังแก่ผู้ต้องขังหญิง โดยที่ลักษณะเฉพาะและธรรมชาติของผู้กระทำผิดหญิงมีความแตกต่างจากผู้ต้องขังชายโดยเฉพาะความต้องการเฉพาะของผู้ต้องขังหญิง ซึ่งเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ เนื่องจากปัจจัยทั้งจากร่างกาย สภาพจิตใจที่แตกต่างจากเพศชาย โดยเฉพาะเมื่อต้องเข้าไปอยู่ในเรือนจำ พบเจอกับสภาวะ หรือสถานการณ์ต่างๆ และต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพ ซึ่งความต้องการพิเศษเฉพาะของเพศหญิงนี้ได้แก่ ด้านสุขภาพ สุขอนามัย การรักษาพยาบาล ด้านโภชนาการ ด้านความเป็นอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือมีเด็กติดผู้ต้องขัง ดังนั้นทางองค์การสหประชาชาติ (UN) จึงได้มีแนวทางที่เป็นระเบียบปฏิบัติในเรือนจำดังนี้

ข้อที่ 23 (1) ในเรือนจำของผู้ต้องขังหญิง ต้องมีการจัดที่พักแบบพิเศษเพื่อดูแลผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ ทั้งก่อนและหลังคลอด โดยควรเตรียมความพร้อมให้เด็กได้เกิดนอกเรือนจำ หากไม่สามารถปฏิบัติเช่นนั้นได้ ห้ามระบุสถานที่เกิดในใบสูติบัตรของเด็ก

(2) เด็กที่ได้รับอนุญาตให้อยู่กับมารดาที่เป็นผู้ต้องขังหญิงได้นั้น จะต้องอยู่ในความดูแลของพยาบาล เมื่อมารดาไม่ได้ดูแล

ข้อที่ 34 รัฐบาลจะต้องมีการอำนวยความสะดวกด้านการศึกษา และสุขภาพที่มีคุณภาพให้แก่เด็กที่อาศัยร่วมกับมารดาที่อยู่ในเรือนจำ

ซึ่งจากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิเด็กได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเด็กติดผู้ต้องขังดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ 33 ในการที่จะตัดสินว่าเด็กอยู่กับมารดาในคุกหรืออยู่นอกคุก แล้วได้ผลประโยชน์มากที่สุดหรือไม่ ให้พิจารณาเป็นแต่ละรายตามแต่ละกรณี

ข้อเสนอแนะที่ 57 ให้ผู้แทนจากรัฐคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เด็กจะได้ประโยชน์สูงสุด อาจเป็นการอาศัยกับมารดาในเรือนจำ และต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ของมารดาและบุตรที่ยังเล็ก

ซึ่งนอกจากนี้ยังให้พิจารณาถึงระยะเวลาในการอาศัยร่วมกับมารดาในเรือนจำโดยให้กำหนดอายุ และต้องให้เด็กได้รับสิทธิทางด้านต่างๆ เหมือนเด็กคนอื่น ในด้านการศึกษา ด้านการดูแลสุขภาพ การคุ้มครอง และต้องยึดถือผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นหลัก ถ้าหากเด็กได้อยู่ร่วมกับมารดาที่เป็นผู้ต้องขังหญิง ทางรัฐจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านสถานที่ บุคลากร ความปลอดภัย และสุขภาพ โดยเน้นการปฏิบัติกับเด็กแบบคนปกติที่ไม่ใช่ผู้ต้องขัง จากนั้นเมื่อเด็กไม่สามารถอยู่ร่วมกับมารดาในเรือนจำได้อีก ทางรัฐจะต้องมีทางเลือกที่ดูแลผลประโยชน์ของเด็กเป็นหลัก ซึ่งการพิจารณาว่าเด็กควรออกจากเรือนจำ จะต้องมีการประเมิน ข้อดีข้อเสียและการวางแผนจากผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะ Penal Reform International (2013)

จากข้อเสนอแนะแนวขององค์การสหประชาชาติ (UN) จึงได้นำมาปรับใช้ในหลายๆ ประเทศ รวมถึงประเทศไทย ที่เรียกว่า ข้อกำหนดกรุงเทพ ซึ่งทางกรมราชทัณฑ์ (2555) ได้อธิบายถึงข้อกำหนดกรุงเทพที่เกี่ยวกับการผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง โดยยังคงเนื้อหาสำคัญที่เกี่ยวกับการดูแลและให้สิทธิกับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และมีบุตรติด ทั้งด้านสุขภาพทางร่างกายและสุขภาพจิต ด้านโภชนาการ การให้สิทธิให้การเลี้ยงดูบุตรตามสมควรเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมารดากับบุตร รวมไปถึงการดูแลเด็กติดผู้ต้องขังที่ยังคงแนวคิดเน้นประโยชน์ของเด็กมากที่สุด ในการเน้นพัฒนาการของเด็ก การศึกษาเรียนรู้ตามแต่ละวัย มีรายละเอียดแต่ละข้อดังนี้

ด้านของระบบในเรือนจำ

เรือนจำในประเทศไทย มีจุดประสงค์ในการสร้างขึ้นเพื่อคุมขังนักโทษ โดยส่วนใหญ่เป็นนักโทษชาย จึงไม่ได้มีการออกแบบให้มีความเหมาะสมกับการเลี้ยงดูบุตรของผู้ต้องขังหญิง การปฏิบัติตามข้อกำหนดกรุงเทพ มีความจำเป็นที่ต้องอาศัยระบบบริหารจัดการ ภายในเรือนจำเพื่อเอื้ออำนวยต่อพัฒนาการ และคุณภาพชีวิตของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก

ข้อกำหนดที่ 42 1. ผู้ต้องขังหญิงควรเข้าถึงโปรแกรมที่จัดกิจกรรมต่างๆได้อย่างครบถ้วน และเท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงความต้องการเฉพาะของผู้หญิง

2. ระบบเรือนจำควรมีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะตอบสนองต่อความต้องการของผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงขณะให้นมบุตร และผู้ต้องขังที่มีบุตรติด ควรจัดสถานที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กภายในเรือนจำ เพื่อให้ผู้ต้องขังหญิงกลุ่มดังกล่าวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆของเรือนจำได้

3. เรือนจำต้องจัดให้มีโปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงขณะให้นมบุตรและผู้ต้องขังหญิงที่มีบุตรติดผู้ต้องขัง

4. เรือนจำต้องจัดให้มีบริการที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้ต้องขังหญิงที่มีความต้องการการดูแลด้านจิตสังคม (Psycho-social support needs) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ต้องขังหญิงที่เคยถูกทำร้าย ถูกข่มเหงจิตใจหรือถูกกระทำการใดๆ อันเป็นการล่วงละเมิดทางเพศ

แต่ละข้อกำหนดกรุงเทพในด้านเรือนจำนี้ นำเสนอว่าต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ต้องขังหญิงแต่ละประเภท เช่น ผู้ต้องขังหญิงที่กำลังตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่กำลังให้นมบุตร และผู้ต้องขังหญิงที่มีบุตรติดมาด้วย เพื่อที่สามารถจัดโปรแกรมการดูแลที่เหมาะสมแก่ผู้ต้องขังหญิงเหล่านี้

ด้านผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่ให้นมบุตร และผู้ต้องขังหญิงที่มีบุตรติดมา

ความต้องการของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ในแต่ละช่วงเวลาทั้งก่อนและหลังคลอด มีความต้องการที่ละเอียดอ่อนต่างกัน จำเป็นต้องใช้ทรัพยากร และงบประมาณที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์ ในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยใช้ความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อความราบรื่นในการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพให้เกิดประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพเรือนจำในประเทศไทย

ข้อกำหนดที่ 48 ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ หรือให้นมบุตร ต้องได้รับการแนะนำทั้งด้านสุขภาพและโภชนาการ รวมถึงการดูแลด้านความต้องการอย่างเหมาะสม ซึ่งการให้นมบุตรเป็นเรื่องที่ต้องทำ ยกเว้นกรณีที่มีปัญหาสุขภาพ โดยที่บุตรของผู้ต้องขังหญิงนั้นไม่ได้อยู่ในเรือนจำด้วย

ข้อกำหนดที่ 49 การให้เด็กอยู่กับแม่ในเรือนจำจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นหลัก และต้องไม่ปฏิบัติเหมือนเด็กเป็นผู้ต้องขัง

ข้อกำหนดที่ 50 ผู้ต้องขังหญิงที่มีบุตรได้รับโอกาสในการอยู่ร่วมกับบุตรของตนให้มากที่สุด

ข้อกำหนดที่ 51 เด็กที่อาศัยอยู่กับมารดาในเรือนจำ ต้องได้รับการดูแลทางด้านสุขภาพและพัฒนาการจากผู้เชี่ยวชาญอีกทั้งต้องได้รับสภาพแวดล้อมที่เหมือนกับเด็กที่อยู่นอกเรือนจำมากที่สุด

ข้อกำหนดที่ 52 ในการแยกเด็กออกจากมารดา ต้องมีการประเมิน และคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กมากที่สุดโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย ด้านการย้ายเด็กจะต้องมีการเตรียมทางเลือกอื่นๆและทำด้วยความละเอียดรอบคอบ ซึ่งเมื่อแยกเด็กออกจากมารดาแล้วให้อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือญาติ ดังนั้น

การเตรียมทางเลือกให้ผู้ต้องขังหญิงต้องมีการอำนวยความสะดวกและเปิดโอกาสให้บุตรโดยยึดถือความปลอดภัยไว้ (กรมราชทัณฑ์, 2558)

ทุกข้อในข้อกำหนดนี้กล่าวถึงข้อที่ควรปฏิบัติระหว่างเรือนจำกับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และมีบุตรติดมา เรื่องการดูแลสุขภาพ โภชนาการ การเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังที่เป็นมารดาและบุตรได้อยู่ด้วยกัน โดยที่ไม่ปฏิบัติกับเด็กเหมือนเป็นผู้ต้องขัง โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นหลัก และต้องดูแลเรื่องการศึกษา พัฒนาการ และสุขภาพของเด็ก หากต้องมีการแยกเด็กออกจากมารดาจะต้องกระทำอย่างรอบคอบและยึดถือประโยชน์ของเด็กเป็นหลักสำคัญ

จากข้อกำหนดกรุงเทพที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถนำมาใช้วิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการขับเคลื่อนที่เน้นด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง จากการแยกมาเฉพาะข้อที่เป็นส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมในการหาคำตอบ เพื่อแก้ปัญหาและสามารถลดอุปสรรคในการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย

ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทยนั้น ได้ยึดหลักการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ปีพุทธศักราช 2560 โดยเฉพาะในส่วนของสุขภาพ สุขอนามัยของผู้ต้องขังหญิง

ดังเช่นมาตราที่ 57 ที่ทางเรือนจำจะต้องให้คำแนะนำทางด้านสุขภาพและโภชนาการจากบุคลากรทางการแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับการอบรมด้านพยาบาล และจัดหาอาหารที่เหมาะสมและเพียงพอแก่ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือให้นมบุตร รวมไปถึงบุตรของผู้ต้องขังหญิง และเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังหญิงให้นมบุตรและดูแลบุตร เว้นแต่ว่า ผู้ต้องขังหญิงมีปัญหาด้านสุขภาพ หรือในมาตราที่ 58 ที่เรือนจำจะต้องเตรียมสถานที่คลอดบุตรให้แก่ผู้ต้องขังหญิง เช่น สถานพยาบาล โรงพยาบาลที่อยู่ข้างนอกเรือนจำ ตามพื้นที่ที่เรือนจำนั้นๆ ตั้งอยู่ และถ้ามีการคลอดในเรือนจำให้ลงบันทึกว่าเด็กเกิดตามท้องที่ที่เรือนจำอยู่ โดยไม่ให้ระบุว่า เกิดในเรือนจำ ซึ่งเมื่อมีการคลอดบุตรแล้วให้ผู้ต้องขังหญิงได้พักผ่อนรักษาตัวได้ไม่เกิน 7 วัน ถ้าต้องใช้เวลามากกว่านั้นจะต้องมาจากความเห็นชอบของแพทย์ที่ทำการคลอดโดยให้นำเสนอต่อผู้บัญชาการเรือนจำ และให้เด็กที่อยู่ร่วมกับมารดาในเรือนจำได้รับการตรวจสุขภาพร่างกายและป้องกันโรค รวมไปถึงการบริการด้านสุขภาพ จากผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพเด็กเพื่อให้วินิจฉัยและให้การรักษาตามความจำเป็น

ในส่วนของมาตราที่ 59 ผู้ต้องขังที่เกิดการตั้งครรภ์จากการล่วงละเมิดทางเพศ ต้องได้รับคำแนะนำการปรึกษาทางการแพทย์อย่างเหมาะสม รวมไปถึงการดูแลสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจตามความจำเป็น และการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ดังหลักเกณฑ์ เงื่อนไขของกฎกระทรวง

อนึ่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ปีพุทธศักราช 2560 ที่ได้กล่าวมาข้างต้นได้ประกาศใช้เนื่องจากพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ปีพุทธศักราช 2479 ถูกนำมาให้เป็นเวลานาน อีกทั้งมีข้อกำหนด

ใหม่ๆ จากนานาชาติที่เป็นหลักสากลและสอดคล้องสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมากกว่า อย่างเช่น ข้อกำหนดกรุงเทพ จึงทำให้มีการปรับปรุง พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ปีพุทธศักราช 2560 ขึ้น

ในส่วนของสมัชชาสหประชาชาติ (อ้างถึงใน วรรณฉวี ขึ้นจะบก, 2559) มองว่า ควรมีการจำกัดการจำคุกของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ หรือมีลูกเล็ก โดยที่ไม่ให้รับโทษจำคุก เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเรื่องตั้งครรรภ์การให้กำเนิดและการดูแลหลังคลอด ดังนี้

1. ควรมีที่พักพิเศษสำหรับดูแลและรักษาผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ทั้งก่อนและหลังให้กำเนิดบุตร และเตรียมพร้อมเพื่อเด็กทารกที่จะเกิดในโรงพยาบาลนอกเรือนจำ และหากเกิดในเรือนจำ ต้องไม่ใส่สถานที่เกิดลงในสูติบัตร

2. เด็กเล็กสามารถอาศัยอยู่กับมารดาได้ และต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมดูแลสถานเลี้ยงเด็กในระหว่างที่มารดาไม่สามารถดูแลเองได้

ส่วนสิทธิของเด็กติดผู้ต้องขังหญิงนั้นจะสอดคล้องกับหลักการของสิทธิของเด็ก คือ การกระทำใดๆที่เกี่ยวข้องกับเด็ก โดยรัฐหรือเอกชน รวมไปถึงหน่วยงานทางกฎหมาย จะต้องพิจารณาถึงประโยชน์ของเด็กเป็นหลัก

2.3. มาตรฐานสากลเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง

นอกเหนือจากประเทศไทยที่ได้นำแนวคิดจากองค์กรสหประชาชาติจนเกิดเป็นข้อกำหนดกรุงเทพนั้น ทางด้านประเทศต่างๆก็ได้มีการนำแนวคิดนี้มาปรับใช้ตามความเหมาะสมในแต่ละประเทศ ดังที่ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธ์ และคณะ (2557) กับทางกรมราชทัณฑ์ (2552) ได้กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในนานาประเทศ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในหลายๆปัจจัย ดังนี้

ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษได้ออกแนวทางการปฏิบัติงานที่ดีขององค์กรชื่อว่า ระเบียบการทำงานในเรือนจำ(ฉบับเลขที่ 4800) ว่าด้วยผู้ต้องขังหญิง Prison Service Order (4800) on woman Prisoners-PSO] ซึ่งครอบคลุมทุกด้านในการดูแลและจัดการผู้ต้องขังหญิงไปจนถึงการวางแผนชีวิตใหม่ เช่น ด้านสุขภาพ ทางการดูแลสุขภาพของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ทั้งก่อนและหลังคลอด เนื่องจากสภาพแวดล้อมในเรือนจำไม่เหมาะสมกับการตั้งครรรภ์ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเครียดและส่งผลกระทบต่อแม่ที่อยู๋ในครรรภ์ และจัดให้มีหน่วยงานในเรือนจำที่เรียกว่าแม่และเด็ก ผู้ต้องขังหญิงจะต้องได้รับการประเมินเพื่อดูความเหมาะสมในการเข้าหน่วยงาน โดยยึดหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรกและต้องสร้างความสมดุลระหว่างความต้องการของเด็กแต่ละคนในหน่วยงานนี้ ซึ่งผู้ต้องขังหญิงต้องมีความรับผิดชอบในฐานะมารดาเพื่อบุตรของตน

การที่ผู้ต้องขังหญิงได้อยู่ร่วมกับบุตรของตนในหน่วยงานแม่และเด็คนั้น อาจทำให้เด็กคนอื่น ๆ เกิดความอิจฉาได้ จึงต้องมีการช่วยเหลือในการดูแลเด็กที่ถูกแยกออกมา

เด็กอายุเต็ม 18 ปี ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่ในเรือนจำกับมารดา ซึ่งในบางกรณีอาจต้องพิจารณาเป็นรายบุคคล

ซึ่งทางประเทศอังกฤษได้จัดตั้งหน่วยงานที่ชื่อว่า แม่และเด็ก Mother and Baby Units (MBUs) ขึ้นมาเพื่อดูแล วางแผน ให้กับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ หรือมีบุตรติดผู้ต้องขัง โดยเน้นเรื่องของสุขภาพของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และยึดหลักที่คำนึงถึงประโยชน์ของเด็กติดผู้ต้องขังสูงสุด ซึ่งมารดาที่เป็นผู้ต้องขังหญิงจะต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลบุตรของตนและเด็กที่อยู่ในเรือนจำสามารถออกจากเรือนจำได้โดยจะพิจารณาเป็นรายบุคคล เพราะการเตรียมความพร้อมก่อนออกจากเรือนจำของเด็กติดผู้ต้องขังประกอบด้วยหลายปัจจัยที่ละเอียดอ่อน

การพิจารณาโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องมีความเห็นชอบทั้งทางเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและแม่ของเด็ก วิธีนี้จะเป็นการลดปัญหาก่อนแยกเด็กออกจากแม่และเป็น การวางแผนความเป็นอยู่ของเด็กอย่างรอบคอบ หน่วยงานแม่และเด็ก วัตถุประสงค์คือ ส่งเสริมให้เด็ก มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ เทียบเท่ากับเด็กที่เจริญเติบโตภายนอกเรือนจำ มีสภาพความเป็นอยู่ตาม มาตรฐาน เช่น การสนับสนุนการให้นมของแม่เด็กเอง หากกระทำได้ในเรือนจำ ในขั้นตอนต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์หรือแม่ลูกอ่อนในเรือนจำ ทางหน่วยงานมีการประเมินความเสี่ยง และฟังความคิดเห็นจากผู้ต้องขังเองด้วย เพราะเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องทำความเข้าใจกับการ เปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และพฤติกรรมของแม่เด็กขณะก่อนและหลังคลอด

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ทางรัฐได้ให้บริการทางการแพทย์แก่ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ เช่น หากผู้ต้องขังหญิงครบ กำหนดคลอดในเรือนจำจะได้รับการทำคลอดในโรงพยาบาลชุมชนใกล้กับเรือนจำ เพื่อวัตถุประสงค์ ในความปลอดภัยในการคลอด โดยค่าใช้จ่ายด้านการให้บริการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการ คลอดจะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ หลังจากการคลอดมารดาต้องรับผิดชอบในการเตรียมการนำ ทารกไปเลี้ยงดูภายนอกเรือนจำ โดยเจ้าหน้าที่จะช่วยประสานงานกับชุมชนนำเด็กไปเลี้ยงดูต่อไป โดย ก่อนขั้นตอนนั้นจะให้โอกาสมารดาและบุตรได้อยู่ร่วมกันสักระยะหนึ่ง ก่อนที่ผู้ต้องขังหญิงจะถูกนำ กลับมาควบคุมตัวในเรือนจำต่อไปจนครบกำหนดโทษ ทางด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็ก ติดผู้ต้องขังได้จัดตั้งกฎหมายในแต่ละรัฐที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง เช่น โครงการของรัฐแคลิฟอร์เนียที่ชื่อว่า Mother Infant Program ทำหน้าที่เป็นศูนย์ที่ดำเนินการ รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังหญิงที่ต้องเลี้ยงดูลูกอ่อน หรือมีเด็กติดครรภ์เข้ามา ในเรือนจำ เพื่อให้ผู้ต้องขังหญิงได้มีโอกาสได้เลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง หรือในกรณีที่ไม่มีญาติช่วยดูแล บุตรนั้น ในส่วนของสิทธิของเด็กที่อาศัยอยู่กับมารดามีหลักดังนี้

1. บิดา มารดามีสิทธิ อำนาจ ในการปกครองบุตร ซึ่งเป็นหน้าที่ของบิดา มารดาที่ต้องดูแล ว่ากล่าวตักเตือน ลงโทษบุตรได้ตามสมควร
2. มารดามีสิทธิที่จะอยู่ร่วมกันกับบุตรของตน โดยที่บุคคลภายนอกไม่สามารถขัดขวางไม่ให้ มารดาและบุตรไม่ได้อยู่ร่วมกันได้
3. สมาชิกในครอบครัวเดียวกัน ได้รับความคุ้มครองจากรัฐที่ไม่ให้บุคคลอื่นมาแทรกแซง หรือรุกรานได้
4. มารดาต้องปกป้องอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับบุตรจากการกระทำของบุคคลอื่น ไม่ว่าผู้ใด ก็ไม่สามารถทำร้ายร่างกายมารดาและบุตรได้
5. รัฐต้องช่วยเหลือในกรณีที่เกิดฉุกเฉิน หรือมารดาและบุตรถูกพรากออกจากกัน โดยที่ รัฐต้องอยู่ในภายในกฎหมายเช่นเดียวกัน

ทางรัฐบาลเน้นการดูแลผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และมีบุตรติดมา ในด้านของสุขภาพทาง การแพทย์ โดยจัดตั้งหน่วยงานที่ไว้ดูแลผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์รวมถึงบุตรที่ติดผู้ต้องขัง เพื่อให้ ผู้ต้องขังหญิงสามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเองและสามารถอยู่ร่วมกันกับบุตรของตนได้โดยที่อยู่ใน สายตาที่เข้มงวดตามกฎหมายระเบียบของทางเรือนจำ ทางเรือนจำจะจัดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และจัดอบรมทักษะการเลี้ยงดูบุตรให้ระหว่างการตั้งครรภ์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและ สิทธิของผู้ต้องขังที่ควรจะได้รับ

ประเทศญี่ปุ่น

กฎหมายของประเทศญี่ปุ่นในด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กที่ติดครรภ์มารดานั้นได้ มีการปรับให้สอดคล้องกับมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติมากที่สุด และพยายามปฏิบัติตาม มาตรฐานของสหประชาชาติที่ได้กำหนดไว้ เช่น ผู้ต้องขังหญิงสามารถนำบุตรเข้ามาอยู่ในเรือนจำได้ ผู้ต้องขังหญิงสามารถยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ได้เป็นการให้สิทธิแก่ผู้ต้องขังอย่างแท้จริง เมื่อผู้ต้องขังหญิง เจ็บป่วยจะได้รับการรักษาพยาบาลพอสมควร ทางด้านการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังและเด็กติดครรภ์ มารดานั้น เจ้าหน้าที่จะปฏิบัติโดยยึดถือประโยชน์ของเด็กเป็นหลัก และเน้นที่สภาพแวดล้อมที่มีผล ต่อตัวเด็กมาก โดยกำหนดให้เด็กอยู่กับมารดาในเรือนจำได้ไม่เกิน 1 ปี หรือมีเหตุให้ไม่ควรอนุญาตให้ อยู่ในเรือนจำเกิดขึ้น ผู้ต้องขังหญิงจะถูกส่งไปที่บ้านนำทางหญิง (The Women's Guidance Home)

ประเทศญี่ปุ่นมีแนวทางปฏิบัติว่าผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์จะถูกส่งตัวไปโรงพยาบาลไม่ใช่ เรือนจำ เพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีกว่า เมื่อเทียบกับภายในเรือนจำที่อาจสร้างความทรมาณต่อร่างกาย และจิตใจของผู้ต้องขังรวมถึงการแฉ่งเกิดของเด็ก ในใบแฉ่งเกิดจะระบุว่าเกิดที่สถานที่อื่นไม่ใช่เรือนจำ ภายในระยะเวลา 1 ปี ผู้ต้องขังหญิงสามารถอยู่กับเด็กได้ หลังจากนั้นถ้าไม่มีญาติหรือผู้ที่จะดูแลเด็ก ต่อได้ ก็จะมีหน่วยงานของภาครัฐเข้ามาดูแลสภาพความเป็นอยู่และการศึกษาพื้นฐานของเด็กต่อไป

การกำหนดให้เด็กอยู่กับมารดาในเรือนจำได้ไม่เกิน 1 ปี เพราะกลัวการซึมซับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเข้าไป และมีการตรวจสอบอย่างละเอียดแล้วว่าเด็กนั้นไม่มีใครรับไปดูแลจึงนำเข้าสู่เรือนจำ เด็กจะต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบสุขภาพ ทดสอบพัฒนาการด้านต่างๆทั้งกายและใจ โดยที่ช่วงแรกนั้นเด็กไม่ได้อยู่ร่วมกับมารดาตลอดเวลา โดยที่รัฐจะเป็นดูแลเรื่องการศึกษาของเด็ก มีการตั้งหน่วยที่ดูแลเด็กติดผู้ต้องขังหญิงขึ้นมา แต่เนื่องจากที่ประเทศญี่ปุ่นมีปัญหาเรื่องผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังน้อยมาก เพราะมีกฎหมายการเลี้ยงโทษจำคุกโดยใช้วิธีจ่ายค่าปรับในอัตราที่สูงแทนการจำคุก อีกทั้งมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ส่งผลให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังในเรือนจำนั้นประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก

ประเทศญี่ปุ่นมีการบังคับใช้กฎหมายและมีกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีประสิทธิภาพมากโดยเฉพาะความโดดเด่นในเรื่องของการเลี้ยงโทษจำคุก มีการนำข้อกำหนดมาตรฐานขององค์กรสหประชาชาติไปปรับใช้ได้ใกล้เคียงมากที่สุด เนื่องจากมีผู้ต้องขังหญิงน้อยมากเลยทำให้การนำไปใช้ประสบความสำเร็จ สามารถคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังได้อย่างทั่วถึง ทั้งด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง การให้สิทธิกับผู้ต้องขังหญิง ทางด้านการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังจะเน้นที่ประโยชน์ของเด็กเป็นหลักเช่นเดียวกันประเทศอื่นๆ

เขตปกครองพิเศษฮ่องกง

เขตปกครองพิเศษฮ่องกงจะเน้นการพัฒนาาระบบงานราชทัณฑ์ตามแบบสากล โดยเน้นการแก้ไขและฟื้นฟูผู้กระทำผิด เมื่อผู้ต้องขังหญิงเข้ามาในเรือนจำแล้วพบว่าผู้ต้องขังหญิงนั้นมีการตั้งครรภ์ เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์จะดำเนินการตรวจให้แน่ชัดว่าผู้ต้องขังหญิงมีการตั้งครรภ์จริงหรือไม่ ซึ่งหากพบว่ามีมีการตั้งครรภ์จริงจะได้รับการดูแลขั้นพื้นฐานพิเศษตลอด 24 ชั่วโมง และได้รับการตรวจและปรึกษาจากแพทย์ของโรงพยาบาลรัฐนอกเรือนจำ และทางเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์จะแนะนำอาหารบำรุงสุขภาพสำหรับแม่และเด็กในครรภ์และทางเรือนจำจะทำให้ผู้ต้องขังหญิงเข้ารับการอบรมหลักสูตรการเลี้ยงดูลูกซึ่งมีเนื้อหาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ต้องขังเองและเด็กที่กำลังจะเกิดให้ผู้ต้องขังหญิงทำความเข้าใจ รับทราบถึงความต้องการของตนเองและลูก การรับรู้และการวางแผนทางสังคมและการพัฒนาทางกายภาพของเด็ก และเน้นการให้ผู้ต้องขังหญิงมีความผูกพันและรับผิดชอบต่อลูกจะเป็นการลดโอกาสในการกลับมากระทำผิดภายหลังพ้นโทษ ทางด้านการดูแลเด็กทารกหลังคลอดและเด็กติดผู้ต้องขังหญิง ทางกรมราชทัณฑ์ฮ่องกงโดยแพทย์เป็นผู้ตรวจและพิจารณาพร้อมแจ้งกับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลในเรื่องการจัดหานมผง และสิ่งจำเป็นอื่นๆที่จำเป็นจะต้องใช้ในแต่ละวันสำหรับทารก รวมไปถึงการสร้างวัคซีนสร้างภูมิคุ้มกัน พร้อมกับมีกุมารแพทย์คอยดูแล พร้อมบันทึกการได้รับวัคซีน โดยทางเรือนจำอนุญาตให้ทางญาตินำสิ่งที่จำเป็นต้องใช้ อย่างเสื้อผ้า ของเล่น มาให้ได้ รวมถึงสามารถเยี่ยมได้ในระหว่างเวลาการเข้าเยี่ยม ขณะอยู่ในเรือนจำ ได้จัดสถานที่สำหรับเด็กทารกและเด็กไว้เป็น Child Play Centre ในเรือนจำที่ควบคุมผู้ต้องขังหญิง 3 แห่ง ได้แก่ Tai Lam Centre for Woman (TLCW) , Tai Tam Gap Correctional Institution (TGCI)และ Chi Ma Wan Addiction Treatment Centre (CTC) เป็นสถานที่ที่ ผู้ต้องขังหญิงจะสามารถเลี้ยงดู

บุตรภายใต้ความควบคุมที่น้อยที่สุด และอนุญาตให้มีการสัมผัสระหว่างแม่และเด็กได้ แต่ยกเว้นสำหรับเด็กที่อายุเกิน 7 ปี จะไม่สามารถเข้าร่วมโปรแกรมนี้ได้และจะต้องเข้าเยี่ยมมารดาในห้องเยี่ยมญาติตามกฎของเรือนจำ ทางด้านของเด็กติดผู้ต้องขังหญิง ผู้ต้องขังหญิงสามารถนำทารกของตนเองมาอยู่ในเรือนจำได้ในเวลาการให้น้ำนม จนกระทั่งเด็กอายุ 3 ปี แต่ช่วงเวลาคอดแรกๆเจ้าหน้าที่จะสอบถามและให้คำแนะนำกับผู้ต้องขังถึงความต้องการให้เด็กอยู่ในเรือนจำหรือไม่ และเมื่อเด็กอายุ 3 ปี เจ้าหน้าที่จะติดต่อให้ญาติหรือกรมสวัสดิการสังคมมารับเด็กไปดูแลตามความเหมาะสม แต่ขณะอยู่ในเรือนจำ รัฐจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

เขตปกครองพิเศษฮ่องกง เน้นที่การดูแลสุขภาพการแพทย์กับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ พร้อมกับวางแผนการเลี้ยงดูบุตรให้ นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็กและเด็กเล็กภายในเรือนจำ เพื่อให้ผู้ต้องขังหญิงสามารถเลี้ยงดูบุตรของตนได้อย่างเต็มที่ โดยมีการกำหนดให้บุตรอยู่กับมารดาในเรือนจำเมื่ออายุถึง 3 ปี

ในเรือนจำหญิงมี Child play Center และ Inmates Parents Center เป็นสถานที่ดูแลทารกแรกเกิดและเด็กติดผู้ต้องขัง และในเรือนจำจะมีการจัดโครงการการเยี่ยมเด็กชื่อว่า Children's Half-Day Visit Program เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแม่และเด็กในช่วงของการคุมขัง เขตปกครองพิเศษฮ่องกงยังเน้นด้านการศึกษาของผู้ต้องขังโดยการจัดกองทุนการศึกษาผู้ต้องขัง โดยหวังว่าหลังจากได้รับการปล่อยตัวแล้วจะสามารถประกอบอาชีพสุจริตโดยได้รับการสนับสนุนจากสถาบันต่างๆ และนอกจากนี้ยังมีโครงการสำหรับผู้ที่เหลือโทษไม่ถึง 6 เดือน โครงการจ้างงานผู้ต้องขังก่อนปล่อยตัว โดยจัดให้นักโทษทำงานในเวลากลางวันและพักอาศัยที่บ้านกึ่งวิถีในเวลากลางคืน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนคืนสู่สังคมและสามารถร่วมงานกับสังคมได้อย่างราบรื่น

ประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียมองว่าทารกที่อยู่ในครรภ์ของผู้ต้องขังเป็นผู้บริสุทธิ์ ดังนั้นการดูแลผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์จะได้รับการดูแลเอาใจใส่ทั้งทางร่างกายและการฟื้นฟูจิตใจอย่างใกล้ชิด ซึ่งผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ได้รับการยกเว้นงดทำกิจกรรมที่เหน็ดเหนื่อย มีการดูแลด้านโภชนาการที่เหมาะสมสำหรับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์เพื่อให้ทารกเจริญเติบโตและมีพัฒนาการตามปกติ และเห็นว่าผู้ต้องขังหญิงและบุตรของผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำต้องได้รับสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานเหมือนกับผู้อื่นที่อยู่นอกเรือนจำ โดยจะได้รับการปฏิบัติที่ดีกว่าเล็กน้อยบนพื้นฐานของมนุษยธรรมเท่านั้น หากเทียบกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำทั่วไป ในแต่ละเรือนจำของผู้ต้องขังหญิงจะมีห้องพิเศษที่จัดไว้ให้ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และบุตรของผู้ต้องขังหญิงโดยเฉพาะ เพื่อให้เกิดความมั่นใจและสะดวกต่อการติดตามดูแลสุขภาพเป็นระยะ และได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ในด้านอาหารที่เหมาะสม และได้รับการตรวจครรภ์ตามระยะเวลาต่างๆจากโรงพยาบาลของรัฐบาลจนคลอดบุตร ซึ่งเด็กที่คลอดออกมานั้นจะสามารถอยู่กับมารดาที่ถูกคุมขังได้แค่อายุ 4 ปี หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ด้านสวัสดิการของเรือนจำจะติดต่อครอบครัวของผู้ต้องขัง เพื่อให้ญาติมารับเด็กไปเลี้ยง ถ้าในกรณีที่

ผู้ต้องขังหญิงไม่มีญาติ เด็กคนนั้นจะถูกส่งตัวไปยังสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าของกรมสวัสดิการทางสังคม จนกว่ามารดาจะได้รับการปล่อยตัว

ทางประเทศมาเลเซียเน้นที่การดูแลทางด้านสุขภาพ โภชนาการกับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ และมีบุตรติด โดยทำตามพื้นฐานของมนุษยธรรมที่ดีกว่าปกติเล็กน้อย และมองว่าเด็กที่อยู่ในครรภ์ของผู้ต้องขังหญิงและเด็กที่ติดผู้ต้องขังเป็นผู้บริสุทธิ์ โดยได้จัดห้องพิเศษเพื่อให้ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และบุตรอยู่โดยเฉพาะ เพื่อความสะดวกให้การดูแลทางด้านสุขภาพ โดยเด็กที่ติดผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำนั้นจะสามารถให้อยู่ร่วมกับมารดาในเรือนจำได้แค่ 4 ปีเท่านั้น

จุดเด่นของประเทศมาเลเซียคือการให้ความสำคัญกับระเบียบวิธีปฏิบัติงานทุกอย่างทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เนื่องจากประชากรภายในประเทศมาเลเซียมีหลายเชื้อชาติหลายศาสนา ดังนั้นจึงมีวิธีการปฏิบัติเฉพาะ โดยไม่กระทบต่อหลักความเชื่อของแต่ละบุคคล ความละเอียดอ่อนในหลายแง่มุมทำให้ประเทศมาเลเซียมีความระมัดระวังในการวางขอบเขตการทำงานของขั้นตอนต่างๆ อย่างชัดเจน มีการทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้ต้องขังหลังพ้นโทษให้คืนสู่สังคมได้ มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้เช่น การทำระบบการสั่งซื้อสินค้าของราชทัณฑ์ทางเว็บไซต์ และที่โดดเด่นมากจนได้รับรางวัลนวัตกรรมแห่งชาติคือด้านการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์เพื่อการบริการจองเวลาการเยี่ยมญาติ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นภายในการทำงานเหล่านี้เกิดจากการร่วมมือกับองค์กรภายนอกโดยการจัดตั้งศูนย์มัลติมีเดียขึ้นในเรือนจำเพื่อฝึกฝนความสามารถทางมัลติมีเดียให้กับผู้ต้องขังหญิงและจะส่งผลดีทั้งขณะรับโทษอยู่ไปจนถึงเมื่อพ้นโทษแล้ว โดยสามารถนำความรู้ความเข้าใจทางด้านมัลติมีเดียไปต่อยอดกับอาชีพใหม่ได้ในอนาคตอย่างยิ่ง

ประเทศสิงคโปร์

ทางเรือนจำประเทศสิงคโปร์ได้จัดห้องขังสำหรับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือมีบุตรแยกจากห้องขังอื่นในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์จะได้รับการดูแลในด้านอาหาร ยาบำรุง โดยมีการจัดแพทย์เข้ามาตรวจผู้ต้องขังหญิง และจะดูแลในด้านการออกกำลังกายและอาหารที่จำเป็น รวมถึงยาในระหว่างที่ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ และจัดสถานที่ในโรงพยาบาลไว้สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ไว้โดยเฉพาะ เพื่อความสะดวกในการดูแลรักษาพยาบาลแก่ผู้ต้องขังหญิงและเด็กที่คลอดใหม่ การดูแลทารกและเด็กติดผู้ต้องขังนั้น ทางกรมราชทัณฑ์สิงคโปร์ได้กำหนดว่า ห้ามนำทารกเข้ามาเลี้ยงดูและอยู่ในเรือนจำ ดังนั้นผู้ต้องขังหญิงจะไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรของตนภายในเรือนจำได้ ทารกที่เกิดจะถูกส่งตัวไปให้กับบุคคลอื่นในครอบครัว เพราะสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำไม่เหมาะสมกับการเลี้ยงดูเด็ก นอกจากนี้ยังได้จัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อช่วยเหลือครอบครัวผู้ต้องขังหญิงในการดูแลทารก หากในกรณีที่ผู้ต้องขังหญิงไม่สามารถดำเนินการตามข้างต้นได้ ผู้ต้องขังหญิงสามารถร้องขอให้กระทรวงพัฒนาชุมชนและการกีฬาเข้ามาดูแลช่วยเหลือทารกของตนได้ โดยระหว่างรอการพิจารณาทางเรือนจำจะจัดบริเวณภายในเรือนจำให้ผู้ต้องขังได้เลี้ยงดูทารกชั่วคราว และทางเรือนจำได้จัดกลุ่มเด็ก(Children's Playgroup) โดยความร่วมมือจากนักสังคมสงเคราะห์ เป็นโปรแกรมที่ช่วยในการ

ดูแลเด็กที่ผู้ต้องขัง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า การเล่นเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเด็ก เนื่องจากเด็กที่อาศัยในเรือนจำนั้นถูกแยกออกจากสังคมทำให้ต้องได้รับการดูแลที่ดีเช่นเดียวกับเด็กคนอื่น ๆ เป็นการจัดเตรียมการศึกษาที่เหมาะสมแก่วัย การเล่นจะช่วยในการพัฒนาในด้านการรับรู้และทักษะอื่นๆ ซึ่งผู้ต้องขังหญิงที่เป็นมารดาจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในโปรแกรมดังกล่าว เพื่อเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุตรด้วย

การดำเนินการดังกล่าวเป็นการปฏิบัติตามแนวคิดข้อกำหนดองค์การสหประชาชาติโดยเน้นการดูแลสุขภาพของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และมีบุตรติด และเน้นการรักษาพยาบาลเป็นหลัก โดยการจัดห้องขังแยกออกส่วนอื่นๆ ในเรือนจำ มีการจัดตั้งหน่วยงานกลุ่มเด็กขึ้นมาเพื่อช่วยดูแลเด็กที่ผู้ต้องขังหญิง เนื่องจากทางเรือนจำแห่งนี้มีนโยบายที่ไม่ให้นำเด็กทารกนั้นเข้ามาเลี้ยงในเรือนจำได้ และเพื่อช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก และให้การศึกษาโดยที่ทางมารดาของเด็กเหล่านั้นจะต้องเข้ามาปฏิสัมพันธ์กับบุตรของตน

ประเทศสิงคโปร์มีจุดเด่นในการนำร่องการนำหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมกับกรมราชทัณฑ์ ในรูปแบบของ Privatization หรือการย้ายงานที่ไม่มีความจำเป็นต้องดำเนินการเองมาให้ภาคเอกชนเป็นคนจัดการ เช่น การฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขัง การให้การศึกษา การรักษาพยาบาล ผู้ต้องขังที่ป่วย รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยออกมาจากเรือนจำ โดยมีองค์กรภาคเอกชนชื่อ SCORE เข้ามาบริหารจัดการอุตสาหกรรมเรือนจำ ซึ่งองค์กรดังกล่าวไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลและไม่ต้องส่งรายได้ที่เกิดจากฝึกแรงงานหรือวิชาชีพของผู้ต้องขังให้กับรัฐบาล การนำหน่วยงานภายนอกมาลดภาระเป็นการช่วยงานราชทัณฑ์ของประเทศสิงคโปร์ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้เป็นตัวอย่างกับหลายประเทศได้เป็นอย่างดี

ประเทศแคนาดา

การดูแลผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ ทางเรือนจำของแคนาดาจัดให้มีการดูแลสำหรับผู้ต้องขังที่เป็นมารดาทั้งก่อนและหลังคลอด โดยให้ผู้ต้องขังหญิงคลอดบุตรที่โรงพยาบาลภายนอกเรือนจำ เพื่อความปลอดภัยของเด็กและมารดาเป็นสิ่งที่สำคัญและต้องระมัดระวังมากที่สุด ผู้ต้องขังหญิงจะถูกควบคุมตัวในระหว่างการเจ็บท้องก่อนคลอดและกำลังคลอด เมื่อคลอดบุตรแล้วจะมีการจัดโปรแกรมพิเศษให้ ได้แก่ โปรแกรมทักษะการเป็นผู้ปกครอง และโปรแกรมแม่และเด็ก โปรแกรมแม่และเด็กยังแบ่งออกเป็น การให้เด็กเข้ามาอาศัยอยู่กับมารดาเต็มเวลาในบ้านที่ศูนย์ที่ในเรือนจำได้จัดให้ ซึ่งเป็นการอาศัยแบบครึ่งคราวแบบไม่เต็มเวลา อาจเป็นช่วงวันหยุด หรือวันสุดสัปดาห์ การให้เด็กเข้าเยี่ยมมารดาในศูนย์เป็นประจำเป็นการส่วนตัว อาจเป็นช่วงหลังเด็กเลิกเรียน เฉพาะเด็กที่ลงทะเบียนในการเข้าเยี่ยม และการแลกเปลี่ยนการเข้าเยี่ยมระหว่างมารดาและเด็กที่ศูนย์และสถานที่ภายนอก สำหรับกรณีที่เด็กอาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์หรือภายนอกศูนย์

ทางเรือนจำจะตระหนักและเน้นถึงความปลอดภัยของผู้ต้องขังหญิงที่เป็นแม่และบุตรของผู้ต้องขังหญิงเป็นสำคัญ เมื่อผู้ต้องขังหญิงคลอดบุตรแล้ว ทางเรือนจำจะจัดโปรแกรมการเป็น

ผู้ปกครองให้กับทางผู้ต้องขังหญิง โดยการนำบุตรของผู้ต้องขังหญิงมาดูแล แบ่งออกเป็น โปรแกรมแม่และเด็ก ซึ่งมีลักษณะรูปแบบที่สามารถเลือกได้ว่าจะให้เด็กอยู่กับมารดาลักษณะอย่างไรจึงจะเหมาะสม

ประเทศแคนาดาามีจุดเด่นในด้านของทัศนียภาพภายในเรือนจำที่ใกล้เคียงกับภายนอก เรือนจำ มีโครงสร้างทางกายภาพที่คล้ายกับมหาวิทยาลัย อาคารก่อสร้างและการตกแต่งภายในสร้าง ขึ้นตามนักโทษที่ต้องการคุมขัง โดยมีการแยกประเภทเช่น ผู้ต้องขังที่มีอาการทางจิตแยกออกไปจาก ผู้ต้องขังทั่วไป บางบริเวณมีการก่อสร้างเรือนจำในลักษณะของกระท่อมเพื่อให้ผู้ต้องขังหญิงพักอาศัย ร่วมกัน และให้ความสำคัญกับสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังและเด็กติดผู้ต้องขังโดยทุกเรือนจำจะมีการดูแลเด็กติดผู้ต้องขังอย่างเหมาะสม ตามความต้องการหรือความสมัครใจของผู้ต้องขัง

ประเทศอัฟริกาใต้

การดูแลผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ จะได้รับการดูแลทั้งก่อนและหลังคลอด มีการให้ข้อมูลเบื้องต้นในการดูแลสุขภาพทั้งแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์จะได้รับคำแนะนำจากแพทย์อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และช่วงสัปดาห์ก่อนคลอด 4 สัปดาห์จะได้รับการตรวจสัปดาห์ละ 1 ครั้งและเมื่อถึงกำหนดคลอดจะถูกส่งไปโรงพยาบาล แต่ถ้าเรือนจำไม่มีโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์จะถูกส่งไปยังสถานที่ที่เหมาะสมและมีเครื่องมือสำหรับการคลอดบุตร บุตรที่คลอดออกมาแล้วจะได้รับการอนุญาตให้อยู่กับมารดาจนกว่าอายุ 2 ปี และจะถูกส่งไปอยู่กับครอบครัวอุปถัมภ์ที่เป็นญาติ หรือบุคคลอื่นตามที่หน่วยงานที่ดูแลด้านนั้นเห็นสมควร แต่ถ้าไม่มีใครจริงๆ เด็กจะสามารถอยู่กับมารดาในเรือนจำได้ถึงอายุ 5 ปี และกรมสวัสดิการสังคมจะจัดหาที่อยู่ที่เหมาะสมให้เด็กต่อไปจนกว่าแม่เด็กจะพ้นโทษ ทางด้านการดูแลเด็กทารกและเด็กติดผู้ต้องขังหญิงจะถูกแยกออกมาอยู่ในส่วนของหน่วยแม่และเด็ก (Mother and Child Unit) ที่อยู่ในเรือนจำที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย สังคม จิตใจ และพัฒนาการของเด็ก สิทธิของแม่ในการมีลูกอยู่ด้วยเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างแม่และลูก โดยเน้นที่ประโยชน์ของเด็กเป็นหลัก ภายในเรือนจำจะได้รับความช่วยเหลือเรื่องเด็กติดผู้ต้องขังจากหน่วยงานภายนอกและองค์กรพัฒนาเอกชน ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยการบริจาคเสื้อผ้า นม และของเล่นส่งเสริมพัฒนาการเด็ก มุ่งเน้นการให้บริการทางสังคมสังเคราะห์ นอกจากนี้ยังกำหนดนโยบายชั่วคราว ในการอนุญาตให้เด็กอยู่กับแม่ภายในเรือนจำ ถ้าภายนอกไม่เหมาะสมในการให้ความสะดวก และการเอาใจใส่ดูแลเด็ก เช่น ผู้ต้องขังหญิงไม่มีญาติภายนอกและฐานะครอบครัวยากจน เป็นต้น

ทางเรือนจำของอัฟริกาใต้ เน้นการดูแลสุขภาพของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ ทั้งก่อนและหลังคลอด โดยจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กทารกและเด็กผู้ต้องขังต่างหาก เพื่อดูแลพัฒนาการของเด็กและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างแม่และเด็ก โดยที่บุตรของผู้ต้องขังหญิงนั้นจะสามารถอยู่กับผู้ต้องขังหญิงจนถึงอายุ 2 ปี แต่บางกรณีก็สามารถอนุโลมให้อยู่ได้ถึง 5 ปีได้ หรือสามารถอยู่ได้ตลอด

จนกว่าผู้ต้องขังหญิงจะพ้นโทษ ถ้าหากสภาพแวดล้อมที่เด็กจะต้องไปอยู่ร่วมด้วยนั้นไม่มีความเหมาะสม

โดยสามารถสรุปว่าแต่ละประเทศมีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ หรือ มีเด็กติดผู้ต้องขังในเรือนจำออกมาเป็นตารางได้ ดังนี้

ประเทศ	การดูแลผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือ มีเด็กติดผู้ต้องขัง	การเตรียมความพร้อมแก่ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือ มีเด็กติดผู้ต้องขัง	การดูแลเด็กติดผู้ต้องขัง	ระยะเวลาที่ให้เด็กอยู่ร่วมกับมารดา
อังกฤษ	มีการดูแลสุขภาพของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ทั้งก่อนและหลังคลอด	หน่วยงานในเรือนจำ แม่และเด็ก ผู้ต้องขังหญิงจะต้องผู้ต้องขังหญิงต้องมีความรับผิดชอบในฐานะมารดาเพื่อบุตรของตน	ยึดหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก	พิจารณาเป็นรายบุคคล
สหรัฐอเมริกา	บริการทางการแพทย์ การทำคลอดในโรงพยาบาลชุมชน ใกล้กับเรือนจำ	โครงการของรัฐแคลิฟอร์เนียที่ชื่อว่า Mother Infant Program ดำเนินการรับผิดชอบต่อความช่วยเหลือผู้ต้องขังหญิงที่เลี้ยงลูกอ่อนหรือมีเด็กติดครรภ์เข้ามาในเรือนจำ	ให้สิทธิผู้ต้องขังหญิงได้มีโอกาสเลี้ยงดูบุตรได้ชั่วคราว	ให้โอกาสมารดาและบุตรได้อยู่ร่วมกันสักระยะหนึ่งก่อนและมารดาต้องรับผิดชอบต่อเตรียมการนำทารกไปเลี้ยงดูภายนอกเรือนจำ
ญี่ปุ่น	สอดคล้องกับมาตรฐานขององค์กรสหประชาชาติมากที่สุด เช่น ทาง การแพทย์ การนำบุตรเข้ามาอยู่ใน	มีการตั้งหน่วยที่ดูแลเด็กติดผู้ต้องขังหญิง	ถือประโยชน์ของเด็กเป็นหลัก เน้นที่สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อตัวเด็กมาก ดูแลเรื่องการศึกษาของเด็ก	กำหนดให้เด็กอยู่กับมารดาในเรือนจำได้ไม่เกิน 1 ปี

ประเทศ	การดูแลผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือ มีเด็กติดผู้ต้องขัง	การเตรียมความพร้อมแก่ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือ มีเด็กติดผู้ต้องขัง	การดูแลเด็กติดผู้ต้องขัง	ระยะเวลาที่ให้เด็กอยู่ร่วมกับมารดา
	เรือนจำได้ สามารถยื่นเรื่องรวบรวมทุกข้อได้			
ฮ่องกง	ดูแลขั้นพื้นฐานพิเศษตลอด 24 ชั่วโมง และบริการทางการแพทย์ ดูแลแนะนำอาหารบำรุงสุขภาพ สำหรับแม่และเด็กในท้อง	ให้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการเลี้ยงดูลูกและ ให้ทำความเข้าใจ ถึงความต้องการของตนเอง และลูก การรับรู้ และการวางแผนทางสังคมและการพัฒนาทางกายภาพของเด็ก	จัดสถานที่สำหรับเลี้ยงเด็กทารกและเด็กติดผู้ต้องขังไว้เป็น Child Play Centre	สามารถอยู่ในเรือนจำในระยะเวลาของการให้น้ำนมจนกระทั่งเด็กอายุ 3 ปี เจ้าหน้าที่จะติดต่อให้ญาติหรือกรมสวัสดิการสังคมมารับเด็กไปดูแล
มาเลเซีย	การดูแลเอาใจใส่ทั้งทางร่างกายและการฟื้นฟูจิตใจ ได้รับการยกเว้นงดทำกิจกรรมที่เหน็ดเหนื่อย ดูแลด้านโภชนาการที่จะต้องได้รับติดตามดูแลสุขภาพเป็นระยะ	มีห้องพิเศษที่จัดไว้ให้ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และบุตรของผู้ต้องขังหญิง โดยเฉพาะเพื่อสะดวกต่อการดูแลสุขภาพ	จัดห้องพิเศษให้บุตรของผู้ต้องขังหญิง โดยเฉพาะเพื่อความสะดวกต่อการดูแลสุขภาพ	สามารถอยู่กับมารดาได้แค่อายุ 4 ปีหลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ของเรือนจำจะติดต่อครอบครัวของผู้ต้องขัง เพื่อให้ญาติมารับเลี้ยงเด็ก แต่ถ้าผู้ต้องขังหญิงไม่มีญาติ เด็กจะถูกส่งตัวไปยังสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า

ประเทศ	การดูแลผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือ มีเด็กติดผู้ต้องขัง	การเตรียมความพร้อมแก่ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือ มีเด็กติดผู้ต้องขัง	การดูแลเด็กติดผู้ต้องขัง	ระยะเวลาที่ให้เด็กอยู่ร่วมกับมารดา
สิงคโปร์	ดูแลด้านอาหาร ยา บำรุง และดูแลการออกกำลังกาย จัดสถานที่ในโรงพยาบาลไว้สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ไว้ดูแลสุขภาพโดยเฉพาะ	จะต้องเข้ากลุ่มเด็ก (Children's Playgroup) เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุตร	จัดกลุ่มเด็ก (Children's Playgroup) เป็นโปรแกรมดูแลเด็กติดผู้ต้องขัง พัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่ของเด็ก	ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรของตนภายในเรือนจำได้ ทารกที่เกิดจะถูกส่งตัวไปให้กับบุคคลอื่นในครอบครัว
แคนาดา	การดูแลสำหรับผู้ต้องขังหญิงทั้งก่อนและหลังคลอดและให้คลอดบุตรที่โรงพยาบาลภายนอกเรือนจำ	จัดโปรแกรมพิเศษให้ ได้แก่ โปรแกรมทักษะการเป็นผู้ปกครอง และโปรแกรมแม่และเด็ก	จัดโปรแกรมที่บุตรของผู้ต้องขังหญิงสามารถเลือกได้ว่า จะอยู่กับมารดาของตนในลักษณะไหนก็ได้ โดยมีรูปแบบที่ยืดหยุ่นได้	ให้เด็กเข้ามาอาศัยอยู่กับมารดาเพิ่มเติมเวลาในบ้านที่ศูนย์ที่เรือนจำได้ตามกำหนด การอาศัยเป็นครั้งคราวแบบไม่เต็มเวลา และการให้เด็กเข้าเยี่ยมชมมารดาในศูนย์เป็นประจำ(เป็นการส่วนตัว)
อัฟริกาใต้	ดูแลทั้งก่อนและหลังคลอด	มีการให้ข้อมูลเบื้องต้นในการดูแลสุขภาพทั้งแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว	มีหน่วยแม่และเด็ก (Mother and Child Unit) ที่อยู่ในเรือนจำที่สะดวกต่อการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย สังคม จิตใจ และพัฒนาการของเด็ก	อนุญาตให้อยู่กับมารดาจนกว่าอายุ 2 ปี และจะถูกส่งไปอยู่กับครอบครัวอุปถัมภ์ที่เป็นญาติ หรือบุคคลอื่น ถ้าไม่มีใครแล้วจริงๆ เด็กจะสามารถอยู่

ประเทศ	การดูแลผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือ มีเด็กติดผู้ต้องขัง	การเตรียมความพร้อมแก่ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือ มีเด็กติดผู้ต้องขัง	การดูแลเด็กติดผู้ต้องขัง	ระยะเวลาที่ให้เด็กอยู่ร่วมกับมารดา
				กับมารดาในเรือนจำได้ถึงอายุ 5 ปี
ไทย	ดูแลทั้งก่อนและหลังคลอด	มีการดูแลโดยเจ้าหน้าที่เรือนจำ ทั้งแม่และเด็กโดยมีการตรวจโดยแพทย์และพยาบาล	เรือนจำร่วมกับโรงพยาบาลใกล้เคียงเพื่ออบรมการเลี้ยงดูบุตรเป็นประจำ	กฎหมายอนุญาตให้เด็กอยู่ภายในเรือนจำได้ไม่เกิน 3 ปี แต่โดยปกติเด็กจะอยู่แค่ 1 ปี

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าทุกประเทศมีความเหมือนกันในด้านของการดูแลผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ คือ การดูแลและบริการทางการแพทย์ทั้งก่อนและหลังคลอด ทางด้านสุขภาพและโภชนาการ แต่จะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ประเทศที่โดดเด่นในเรื่องของการดูแลผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ หรือเด็กติดผู้ต้องขังมากที่สุด คือ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานขององค์กรสหประชาชาติมากที่สุด

มีการเตรียมความพร้อมแก่ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ หรือมีเด็กติดผู้ต้องขังในทุกประเทศเป็นลักษณะรูปแบบของหน่วยงาน หรือโครงการ เพื่ออบรมและให้ความเข้าใจในการดูแลเด็ก โดยเน้นที่เรื่องของสุขภาพและการพัฒนาการของเด็ก ซึ่งประเทศที่มีความแตกต่างจากประเทศอื่นๆ คือ ประเทศ สิงคโปร์ ที่มีโครงการ Children's Playgroup เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุตรเป็นการส่งเสริมสุขภาพจิตของแม่และเด็ก

ข้อสังเกตจะเห็นได้ว่าในทุกประเทศมีการดูแลเด็กติดผู้ต้องขัง โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นหลัก ได้แก่ประเทศ ฮองกง สิงคโปร์ อัฟริกาใต้ ประเทศฮองกงได้มีการจัดสถานที่สำหรับเลี้ยงเด็กทารกและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นอย่างดี เช่นการตั้ง Child Play Center และประเทศสิงคโปร์ มีการจัดตั้งกลุ่มเด็ก ที่ชื่อ Children's Playground ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ดูแลเด็กติดผู้ต้องขังเพื่อเน้นการดูแลพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก ส่วนประเทศอัฟริกาใต้มีหน่วยแม่และเด็ก Mother and Child Unit เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย สังคม จิตใจ และพัฒนาการของเด็ก

นอกจากนี้ยังพบว่าในทุกประเทศจะมีการกำหนดระยะเวลาที่ให้เด็กได้อยู่ร่วมกับมารดาในเรือนจำ ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละประเทศ กล่าวคือประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และแคนาดา จะไม่มีการระบุระยะเวลาที่ชัดเจนสำหรับอายุของเด็กที่อยู่ร่วมกันกับผู้ต้องขังหญิง ในขณะที่ประเทศ

ญี่ปุ่น ฮังการี มาเลเซีย และ แอฟริกาใต้ จะมีการกำหนดระยะเวลาไว้ค่อนข้างชัดเจน มีเพียงประเทศสิงคโปร์เท่านั้นที่ไม่สามารถให้เลี้ยงดูบุตรของตนเองในเรือนจำได้ เพราะเด็กทารกที่เกิดจะถูกนำไปให้กับบุคคลอื่นในครอบครัว

ข้อดีของประเทศที่ไม่มีการกำหนดระยะเวลาการเลี้ยงดู คือ มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ซึ่งจะต้องพิจารณารายบุคคลเพื่อประโยชน์ของเด็กและสามารถปรับเปลี่ยนได้ หากมีความจำเป็นที่เด็กต้องอยู่ในเรือนจำต่อไป ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าไม่มีกฎหมายตายตัวด้านระยะเวลามาเป็นอุปสรรค

ข้อดีของประเทศที่มีการกำหนดระยะเวลาการเลี้ยงดู คือ การวางแผนการเลี้ยงดูเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อแจ้งให้ญาติมารับช่วงการเลี้ยงดูเด็กต่อไป หรือหากไม่มีญาติก็เป็นหน้าที่ของทางภาครัฐ โดยที่ผู้ต้องขังหญิงจะได้รับรู้หน้าที่และระยะเวลาของตนเองที่เหลืออยู่กับเด็กอย่างชัดเจน

ข้อเสียคือหากระยะเวลาสั้นเกินไป อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างแม่และเด็กในทางด้านของสุขภาพจิตและพัฒนาการของเด็ก หรือทั้งแม่และเด็กได้ ในกรณีของประเทศสิงคโปร์ที่ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ อาจเป็นข้อด้อยในการที่ตัดโอกาสความสัมพันธ์ที่สำคัญของแม่และเด็กในช่วงขวบปีแรก ซึ่งนอกจากความสัมพันธ์ระหว่างแม่และลูกแล้ว นมของแม่ในช่วงปีแรกก็มีผลอย่างมากต่อการเจริญเติบโตของเด็กอีกด้วย

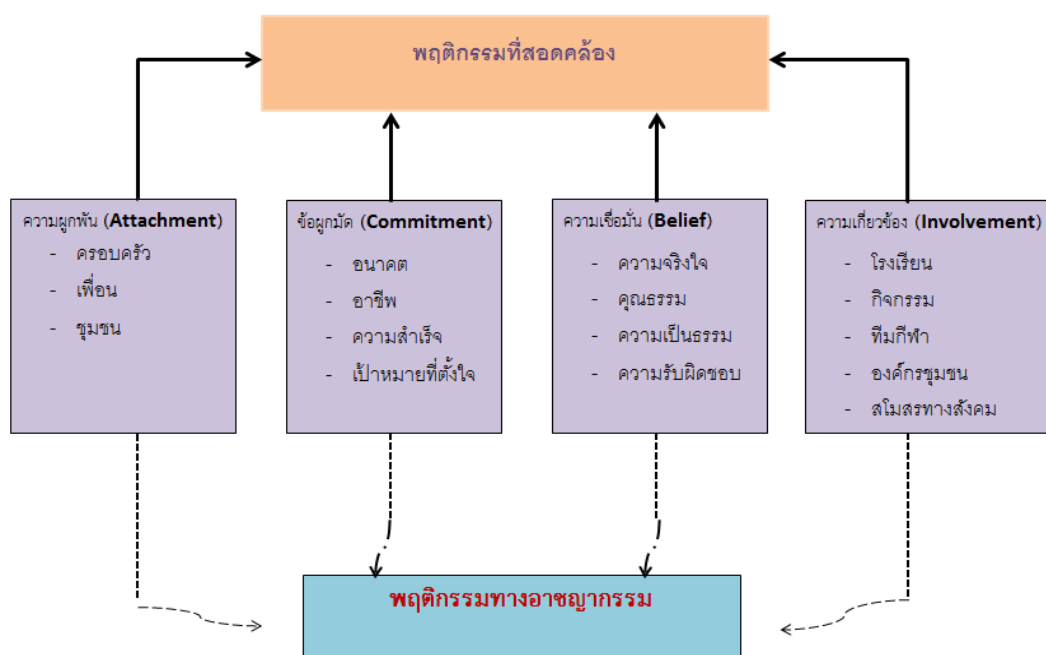
จากการที่ทุกประเทศนั้นได้เน้นที่การดูแลสุขภาพของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และที่มีบุตรติดตั้งก่อนและหลังคลอดเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดขององค์กรสหประชาชาติที่ได้กำหนดไว้และมีการดูแลเด็กทารกหรือบุตรของผู้ต้องขังหญิงโดยเน้นประโยชน์ของเด็กตลอดจน พัฒนาการและเรียนรู้ที่เด็กพึงจักต้องได้รับเป็นหลัก ซึ่งหากประเทศไหนไม่สามารถให้นำบุตรของผู้ต้องขังหญิงเข้ามาอยู่ร่วมกันกับมารดาในเรือนจำได้ ก็จะมีการจัดตั้งหน่วยงานต่างๆ เพื่อช่วยในการอำนวยความสะดวกในด้านนี้

ดังนั้นการนำแนวทางการปฏิบัติของประเทศต่างๆ มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบข้อแตกต่างและนำข้อดีมาประยุกต์ใช้กับแนวทางการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพในประเทศไทย และจะเป็นประโยชน์ต่อการลดความผิดพลาดจากการเรียนรู้ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นแล้วจากต่างประเทศและเพื่อทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดในระยะเวลาที่สั้นที่สุด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาแนวทางของต่างประเทศควบคู่ไปกับการทำวิจัยในครั้งนี้

2.4 แนวคิดความผูกพันทางสังคม (Social Bonding)

เป็นทฤษฎีความผูกพันของ Travis Hirschi (อ้างถึงใน พงศกร อินธิไชย, 2551) โดยนำเสนอว่าทุกคนมีโอกาสที่จะกระทำผิดกฎหมายได้หากมีพันธะทางสังคม ที่ทำให้ทุกคนดำเนินชีวิตตามกฎระเบียบทางสังคม ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อของแต่ละคน ว่ามีมากหรือน้อยเพียงใด ซึ่งถ้ามีความเชื่อ น้อยก็จะมีโอกาสประกอบอาชญากรรมสูงมาก

โดยของทฤษฎีนี้มีหลักสำคัญ 4 อย่าง ดังแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 2.1 แสดงแผนภาพแนวคิดความผูกพันทางสังคม (Social Bonding)

1. ความผูกพัน (Attachment) เป็นองค์ประกอบแรกขั้นพื้นฐานทางอารมณ์หรือความรักที่สำคัญที่สุด ที่ผูกมัดให้คุณคล้อยตามรับค่านิยม บรรทัดฐานของสังคม จากการที่มีความผูกพันกับบุคคลอื่นส่งผลให้คุณคล้อยตามการสร้างความรู้สึกที่จะควบคุมตนเองให้ไม่กระทำความผิด เป็นคนดีของสังคม ซึ่งมาจากสถาบันครอบครัว เพื่อน และชุมชนที่อาศัยอยู่

2. ข้อผูกมัด (Commitment) การที่คุณได้รับการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพสุจริตตามวิถีชีวิตปกติในสังคม เพื่อต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตในอนาคต เป็นข้อผูกมัดตัวบุคคล ดังนั้นบุคคลจะไม่ต้องการทำผิดกฎหมายเพราะเกรงว่าสิ่งที่คาดหวังนั้นจะล้มเหลวจนหมดโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ

3. ความเชื่อมั่น (Belief) ระดับความเชื่อถือที่ตัวบุคคลนั้นมีต่อค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม ถ้าบุคคลมีความเชื่อถือสูง ก็จะไม่ก่อเหตุที่ผิดกฎของสังคม เช่น ถ้ามีคุณธรรมสูง ก็จะยากที่จะทำในเรื่องที่ไม่ถูกต้อง

4. การเข้าร่วม หรือความเกี่ยวข้อง (Involvement) เป็นองค์ประกอบทางด้านพันธะที่ผูกมัดตัวบุคคลที่สำคัญ เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทางสังคมของบุคคล ทำให้ไม่สามารถมีเวลาไปประกอบอาชีพการมาได้ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน ทีมกีฬา สโมสร องค์กรทางชุมชน

ดังนั้น บุคคลที่ได้รับการศึกษา มีความผูกพันในครอบครัวและสังคม จะมีพฤติกรรมที่ไม่ก่อเหตุอาชญากรรมเพราะมีความผูกพัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Özden Özbay และ Yusuf Ziya Özcan, (2006) ได้ทำการทดสอบทฤษฎีนี้ จากงานวิจัยเรื่อง การเชื่อมโยงทางสังคมของเด็กและเยาวชนในโรงเรียนมัธยม Hirschi เมืองอังการา เดิร์ก ในการศึกษาที่มีการใช้ทฤษฎีการผูกมัดทางสังคมของ Hirschi เพื่อทดสอบว่ามุมมองของทฤษฎีพันธะ สามารถนำตัวแปรการผูกมัดทางสังคมมาอธิบายถึงการกระทำผิดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงได้หรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนมัธยม 1,710 คนจากเขตกลางของอังการาซึ่งเป็นเมืองหลวงของตุรกี ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรจากทฤษฎีพันธะทางสังคมอย่างครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชนชั้นทางสังคม มีบทบาทที่สำคัญในนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง และนอกจากนี้ในองค์ประกอบของทฤษฎีพันธะทางสังคมสามารถอธิบายได้ถึงการทำผิดทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ในทางกลับกันสามารถโยงทฤษฎีนี้เข้ากับเด็กที่ติดผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำได้ว่า หากไม่ได้รับการผูกมัดทางสังคมตั้งแต่เด็กจากทางครอบครัวหรือทางมารดา และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่ควรพึงได้ ไม่ได้รับการศึกษา การเข้าสังคม ก็มีโอกาที่เด็กเติบโตไปมีพฤติกรรมที่มีปัญหาหาก่อความรุนแรงหรือก่ออาชญากรรมได้ในอนาคต

2.5 แนวคิดการขัดเกลาทางสังคม (Socialization)

รุ่งนภา ภาวภูตานนท์ (2552) ได้ให้ความหมายว่าการขัดเกลาทางสังคม ว่า เป็นกระบวนการทางสังคมวิทยาผสมผสานกับจิตวิทยา ส่งผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามแบบที่สังคมต้องการ เริ่มต้นจากเด็กที่เกิดมาได้รับการอบรมสั่งสอนเพื่อเป็นสมาชิกที่สมบูรณ์ของสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ ทำให้เป็นมนุษย์ผู้มีวัฒนธรรม มีสภาพแตกต่างจากสัตว์ชนิดอื่น

ศิริรัตน์ แอดสกุล (2560) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคม เป็นการเรียนรู้ของสมาชิกในสังคม ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ประกอบด้วยรูปแบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่น อีกทั้งเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นตามที่สังคมต้องการและเป็นการสร้างตัวตนให้กับบุคคลนั้นด้วย

วิชัย ญโยธิน และคณะ (2552) ได้อธิบายว่าเป็น กระบวนการอบรมสั่งสอนบุคคลให้เรียนรู้ระเบียบของสังคมและนำกฎระเบียบเหล่านั้นไปเป็นแนวทางปฏิบัติ ซึ่งการขัดเกลาสังคมนั้นมนุษย์ได้รับอยู่ตลอดเวลา เพื่อการปรับตัวเข้ากับสังคมที่เป็นสมาชิกอยู่ได้ดี

กล่าวโดยสรุป การขัดเกลาทางสังคม คือกระบวนการเรียนรู้สั่งสมในบุคคลที่อยู่ในสังคมโดยตรงและโดยอ้อมเพื่อสร้างบุคลิกภาพของบุคคล และให้รับรู้กฎระเบียบต่างๆของสังคมนั้นๆตามที่สังคมต้องการ และยังเป็นการถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมจากคนรุ่นเก่าไปสู่คนรุ่นใหม่

วิธีการขัดเกลาทางสังคม

ศิริรัตน์ แอดสกุล (2560) กล่าวถึงวิธีการขัดเกลาทางสังคมว่า แบ่งออกเป็น 2 วิธี ดังนี้

1. วิธีการทางตรง (Direct Socialization) ได้แก่ การพูดคุยกัน การอบรมสั่งสอน การแนะนำ การชี้แนะกันตรงๆ โดยการบอกกล่าวกัน

2. วิธีการทางอ้อม (Indirect Socialization) เป็นการขัดเกลาโดยที่ไม่มีการบอกกล่าวต่อกัน แต่ใช้วิธีการสังเกตการณ์ การเลียนแบบจากผู้อื่น

ความเป็นตัวตน (Self)

ความเป็นตัวตน เกิดขึ้นหลังจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมและเกิดจากการที่มนุษย์มีความสัมพันธ์กับผู้อื่น การสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้นก็จะมีส่วนที่ช่วยในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ได้มีผู้อธิบายเกี่ยวกับเรื่องความเป็นตัวตนไว้ 3 ท่านดังนี้

1. Charles Horton Cooley (1864-1929) Cooley ได้เสนอใช้หลัก Looking-glass Self หมายถึงการที่เราจะรู้ว่าการเป็นตัวตนของเรานั้นเป็นอย่างไร เราจะรู้ได้จากความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นนั้นเปรียบเสมือนเป็นกระจกเงา สะท้อนให้เรา รู้ว่าการเป็นตัวตนของเราเป็นอย่างไร อาจกล่าวได้ว่าความเป็นตัวตนของเรานั้นเกิดจากการที่ผู้อื่นเป็นผู้ประเมินเรา ไม่ใช่เกิดจากการที่เราประเมินตัวเราเอง

2. George Herbert Mead (1863-1931) Mead เสนอว่าการที่มนุษย์จะมีปฏิสัมพันธ์กับใครนั้น จำเป็นต้องอาศัยสัญลักษณ์ในการมีปฏิสัมพันธ์กัน สัญลักษณ์ที่สำคัญก็คือภาษา Mead ได้ชื่อว่าเป็น “Symbolic interactionist” Mead ได้อธิบายถึงขั้นตอนในการพัฒนาความเป็นตัวตน (Stages of Self) ไว้ว่ามีอยู่ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (James W. & Vander Zanden, 1993: 77-78)

1) The Play Stage ในช่วงขั้นตอนนี้เป็นช่วงระยะเวลาที่เด็กจะลอกเลียนแบบบทบาทจากบุคคลที่เขามีความใกล้ชิดผูกพัน และเป็นบุคคลที่มีความสำคัญกับตัวเขา (Significant others) เช่น พ่อ แม่ เป็นต้น แต่ในช่วงขั้นตอนนี้เขาจะมีความเข้าใจในแต่ละบทบาทเท่านั้น ยังไม่มีความสามารถที่จะเชื่อมโยงในแต่ละบทบาทได้

2) The Game Stage ในขั้นตอนนี้เด็กจะเริ่มเรียนรู้และเข้าใจในความหมายของแต่ละบทบาทมากขึ้น เช่น การเล่นเกมเบสบอล ผู้เล่นแต่ละคนจะเรียนรู้และเข้าใจถึงบทบาทของตนเองและผู้เล่นคนอื่นๆ รู้จักเชื่อมโยงบทบาทของคนอื่นๆ เข้าด้วยกัน

3) The Generalized Other Stage ในขั้นตอนนี้เด็กจะเกิดความเข้าใจและจดจำบทบาทต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือในสังคม และเรียนรู้ว่าอะไรคือพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมอย่างไร การเรียนรู้ในขั้นตอนนี้เขาจะเรียนรู้และสังเกตจากบุคคลต่างๆ ที่อยู่ในสังคมทั่วไป (Generalized Other)

นอกจากนี้ Mead ได้แบ่งส่วนของความเป็นตัวตนไว้ 2 ส่วน คือ

1. คือส่วนที่เป็นความคิดของตนเอง ไม่ใช่ความรู้สึกนึกคิดของสังคม

2. Me คือส่วนที่เป็นความคิดเห็นของสังคม ความต้องการของสังคม เป็นสิ่งที่มีคุณค่า เป็นสิ่งที่ดีงาม เป็นกฎข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ระเบียบ ประเพณี Me เป็นสิ่งที่ทำได้ยากกว่า I และคนในสังคมมักจะฝ่าฝืนไม่ยอมปฏิบัติตาม

ในโลกแห่งความเป็นจริงนั้นสังคมมนุษย์ทุกคนจะปฏิเสธไม่ได้ว่า แท้ที่จริงแล้วทุกคนมีทั้ง I และ Me ขึ้นอยู่กับกาลเวลา ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้นเพราะบางครั้งมนุษย์ก็คำนึงถึงตัวเองมากกว่าสังคมหรือส่วนรวม และบ่อยครั้งที่มนุษย์ส่วนใหญ่ก็ถึงสังคมหรือส่วนรวมมากกว่าตัวเอง

3. Sigmund Freud (1856-1939) Freud อธิบายเรื่องความเป็นตัวตนโดยเสนอว่าบุคลิกภาพของคนเรานั้นสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1) Id เป็นตัวตนที่เกิดขึ้นโดยสัญชาตญาณ บุคคลจะแสดงพฤติกรรมที่มีแรงขับเคลื่อนออกมา

ธรรมชาติโดยไม่มี การคิดพิจารณาใคร่ครวญถึงเหตุผลแต่อย่างใด อยากทำอะไรก็ทำทันที

2) Ego เป็นส่วนที่มีเหตุผล หรือเป็นตัวประสานระหว่าง Id และ Superego และเป็นตัวที่คอย

ควบคุม Id

3) Superego เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ระเบียบ ประเพณี กฎข้อบังคับต่างๆ ของสังคม

ซึ่งเป็นความรู้สึกใฝ่สูง รู้จักพิจารณาว่าอะไรดี อะไรควรอะไรไม่ควร ฯลฯ Superego ของ Freud นั้น เป็นสิ่งที่คล้ายกับ Me ของ Mead

ส่วนงานจิต อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ (2540) ได้อธิบายถึงการขัดเกลาทางสังคมว่า ช่วยสร้างตัวตนขึ้นมา 3 อย่าง คือ

1. ภาพเกี่ยวกับตัวตน (Self-image) จากการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นโดยการใช้ภาษา เมื่อบุคคลเข้าใจถึงทัศนคติที่คนอื่นนั้นมีต่อตัวฉัน ก็จะมีการพัฒนาภาพความคิดของตัวตนขึ้น จากนั้นตัวบุคคลจะเกิดความคิดที่เกี่ยวกับตัวเองจากการสังเกตการตอบสนองของผู้อื่นที่มีต่อตนเอง ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นกระจกเงาที่สะท้อนให้มองเห็นตัวตนของตัวเอง
2. ตัวตนในอุดมคติ (Ideal-self) เกิดจากทัศนคติของคนอื่นมีต่อตนเอง ซึ่งบุคคลอาจสร้างภาพของสิ่งที่ควรจะเป็น เพื่อแสวงหาความรักและการยอมรับ
3. ตัวตนปฏิบัติการ (Ego) เป็นสิ่งที่บุคคลนั้นได้รับจากการอบรมสั่งสอนจากครอบครัวจนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในชีวิตประจำวัน

พัฒนาการวัยที่สำคัญที่สุดในการขัดเกลาเพื่อสร้างบุคลิกภาพของบุคคลนั้น คือ วัยเด็ก เพราะสามารถปลูกฝัง หรือใส่สิ่งต่างๆที่ต้องการปลูกฝังให้กับเด็กได้ง่าย และจะเป็นการหล่อหลอมพฤติกรรม ความคิด ค่านิยมทางสังคมต่างๆให้แก่เด็ก ซึ่งจากการศึกษาเรื่องการขัดเกลาทางสังคมของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ กรณีศึกษาสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี จากนั้นทวรรณ รัตติวัธน์ (2554) พบว่าเด็กที่สถานสงเคราะห์แห่งนี้ได้รับการขัดเกลาจากแบบอย่างที่ดีอย่างแม่บ้านที่เปรียบเสมือนเป็นมารดาและครูของเด็กที่อยู่ใกล้ชิดตลอดเวลาโดยใช้หลักคำสอนตามแนวศาสนาพุทธประกอบกับการให้กฎกติกาในการอยู่ร่วมกัน ทำให้เด็กมีนิสัยที่อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ มีคุณธรรม มีความกตัญญู มีความเมตตาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และรู้คุณค่าของการประหยัถอดออม ซึ่งการขัดเกลาทางสังคมส่งผลต่อตัวบุคคลโดยเฉพาะเด็กได้เป็นอย่างดี

ซึ่งการขัดเกลาทางสังคมหากนำมาปรับใช้กับบุตรที่ติดกับผู้ต้องขังหญิงที่อยู่ในเรือนจำ โดยให้ตัวอย่างที่ดีกับเด็กและนำเสนอในสิ่งต่างๆที่ดีแก่เด็ก เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และรับรู้ว่าสิ่งที่ได้รับนั้นมีผลดีอย่างไร ในขณะที่เดียวกันหากมีสิ่งไหนที่ไม่ดีจะต้องอบรมสั่งสอนเด็กชี้ให้เห็นถึงข้อเสียของสิ่งๆ นั้น เพื่อให้เด็กได้เห็นถึงผลที่ตามมาเพื่อที่จะไม่ให้เด็กได้กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

2.6 สิทธิมนุษยชนกับสิทธิของผู้ต้องขัง

ธานี วรภัทร์ (2558) กล่าวถึง สิทธิมนุษยชน (Human Rights) ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 มีคำนี้มาใช้ปรากฏอยู่ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ปี ค.ศ.1948 เรื่องสิทธิมนุษยชนได้มีการพัฒนาแต่ละยุคสมัยต่อเนื่องมาและมีการรับรองสิทธิของบุคคลในกลุ่มต่างๆเช่น สิทธิของผู้อพยพ สิทธิสตรี สิทธิเด็ก รวมตลอดทั้งสิทธิของผู้ต้องขัง เป็นผลมาจากการที่บุคคลต่างๆยังไม่ได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรมและเท่าเทียมกันตามกฎหมายหรือตามมาตรฐานสากลที่ยอมรับกันทั่วไป

สิทธิของผู้ต้องขังมาจากการแสวงหาหลักเกณฑ์พื้นฐานของความเป็นปัจเจกชน (Individual Basis) สมัยก่อนได้เริ่มจากการให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังทางกฎหมาย อาจกล่าวได้ว่าสาธารณชน

ไม่ได้ให้ความสนใจในสิทธิของผู้ต้องขัง สาเหตุเพราะผู้กระทำผิดถูกมองว่าเป็นผู้ที่บกพร่องทางศีลธรรมอย่างร้ายแรงไม่สมควรได้รับความช่วยเหลือ ต่อมาสิทธิของปัจเจกชนได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น ในฐานะที่เป็นเครื่องป้องกันที่ประชาชนมีต่อการใช้อำนาจรัฐ

การที่ต้องถูกแยกตัวออกไปจากสังคมปกติ ซึ่งผู้ต้องขังจะต้องถูกจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนไหว เสรีภาพในการติดต่อสื่อสารกับสังคมภายนอก ทำให้เกิดปัญหาเรื่องความถูกต้องชอบธรรม ความพอดีในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ได้รับการจำกัดเสรีภาพตามกฎหมายต่างๆ สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การเรียกร้องสิทธิของผู้ต้องขังอันเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน (Basic Human Rights) รวมทั้งการเรียกร้องให้มีการรับรองสิทธิตามกฎหมายอันพึงมีของบุคคลเหล่านี้ด้วย

ที่มาของการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังนั้น เกิดมาจากแนวคิดที่ว่าผู้ต้องขังที่ถูกลงโทษได้สูญเสียสิทธิบางอย่างจากการได้รับโทษไป แต่บุคคลเหล่านี้ยังมีสิทธิที่เหลืออยู่อีกจากการถูกลงโทษนั้น มิได้หมายความว่าผู้กระทำผิดที่ถูกต้องขังนั้นสิ้นสิทธิความเป็นมนุษย์ไปเสียทั้งหมดแต่อย่างใด

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พีระพัฒน์ สาสนันต์ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กฎหมายบังคับโทษ ศึกษาการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนดของสหประชาชาติสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (ข้อกำหนดกรุงเทพ) พบว่า ทัณฑสถาน และเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอต่อผู้ต้องขังที่มีจำนวนมากขึ้น และยังมีปัญหาที่ผู้ต้องขังหญิงที่ถูกจำคุกไกลบ้าน และผู้ต้องขังหญิงที่การตั้งครรภ์ต้องเลี้ยงดูบุตรในเรือนจำโดยที่สถานที่ไม่เอื้ออำนวย สาเหตุนี้ทำให้การฟื้นฟูผู้ต้องขังหญิงให้กลับคืนสู่สังคมไม่สามารถเป็นไปตามเป้าหมายได้ และก่อให้เกิดเหตุการณ์กระทำผิดซ้ำอีก ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามข้อกำหนดกรุงเทพจะต้องให้กรมราชทัณฑ์ทำหน้าที่ให้มันขับเคลื่อนได้จริง

ซึ่งปัญหาจากข้อกำหนดกรุงเทพในงานวิจัยนี้ ปัจจัยหลักที่ทำให้การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดนั้นเนื่องจากบุคลากรของทางเรือนจำที่มีจำนวนจำกัด และปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเลี้ยงดูบุตรของผู้ต้องขังหญิง

เจตน์สิทธิ์ รัตนาลิทธิ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนผู้ต้องขังหญิงเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงทั้งที่กำลังตั้งครรภ์ หรือหลังตั้งครรภ์แล้ว โดยเฉพาะส่วนของสถานที่และทางกายภาพของเรือนจำที่รองรับผู้ต้องขังชายเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังหญิง ทั้งการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวและการช่วยผู้ต้องขังหญิงหลังพ้นโทษให้คืนสู่สังคมซึ่งทำได้อย่างจำกัด จึงสมควรตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดแก่ผู้ต้องขังหญิง โดยให้ผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษจำคุกและสิทธิขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ทั้งก่อนและหลัง ไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่เนื่องจากจำนวนของผู้ต้องขังหญิงที่มีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งปัญหาทางด้านของสถานที่ภายในเรือนจำที่ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อรองรับผู้ต้องขังหญิงได้อย่างเต็มที่ และควรมีการปฏิบัติกับผู้ต้องขังหญิงตามสิทธิขั้นพื้นฐาน

รัชชา วัฒนกุล (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติงานและแนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานกับผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนดกรุงเทพ:ศึกษารณณ์ทัศนสถานหญิงกลาง” พบว่า เจ้าหน้าที่นำข้อกำหนดกรุงเทพ ที่เกี่ยวกับผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์หรือเด็กติดผู้ต้องขัง ไปปฏิบัติในระดับที่มาก และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติต่อทารกหรือเด็กเสมือนเป็นผู้ต้องขังมากที่สุด ด้านของปัญหาและอุปสรรคที่เจ้าหน้าที่พบมากที่สุดเกิดจากข้อจำกัดของหน่วยงานในเรื่องของจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ ด้านการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์พบว่ามีความต้องการในการพัฒนาด้านความรู้ในระดับมากทางด้านภาษาต่างประเทศ และพัฒนาเทคนิคและทักษะในการปฏิบัติงานกับผู้ต้องขังหญิงแก่เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในระดับมาก และต้องการพัฒนาทัศนคติในการปฏิบัติงานกับผู้ต้องขังหญิงในระดับที่มาก และยังต้องการในพัฒนาด้านเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงานกับผู้ต้องขังหญิงในระดับมากที่สุด

ทางด้านการพัฒนาเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรของทางเรือนจำที่ปฏิบัติตามข้อกำหนดกรุงเทพนั้น ทางหน้าที่ได้มีการนำไปปฏิบัติมากที่สุดและตระหนักต่อการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังหญิงว่าไม่ใช่ผู้ต้องขัง แต่อุปสรรคที่พบนั้นคือ จำนวนเจ้าหน้าที่มีน้อย และมีความต้องการให้มีการพัฒนาศักยภาพของตัวบุคลากรทางด้านภาษาต่างประเทศ รวมถึงการพัฒนาทัศนคติและวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง จนไปถึงด้านการพัฒนาทางเทคโนโลยี

ลดาวัลย์ สุวรรณวิสุทธิ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “ทัศนนะของผู้ต้องขังหญิงต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังขององค์การสหประชาชาติ ทัศนสถานหญิงธนบุรี” พบว่าบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงพบว่า เป็นงานที่ต้องปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้วยความเป็นธรรมและเสมอภาคกับทุกคน และต้องปฏิบัติใกล้ชิดกับผู้ต้องขัง ในด้านการควบคุมการศึกษาอบรม ควบคุมการทำงานของผู้ต้องขัง และตรวจตราให้ผู้ต้องขังอยู่ในระเบียบวินัยไม่ให้หลบหนี ดูแลสุขภาพ สุขอนามัย ตามคำแนะนำของแพทย์ รวมไปถึงการรับคำร้องทุกข์ให้คำแนะนำกับผู้ต้องขัง ในส่วนของทัศนนะของผู้ต้องขังหญิงต่อการปฏิบัติขององค์กรสหประชาชาติ พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีทัศนนะด้านการฝึกวิชาชีพ ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการรักษาพยาบาล ด้านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังอยู่ในระดับมาก ด้านเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก ด้านอาหารในระดับมาก ด้านอนามัยในระดับมาก ด้านที่อยู่อาศัยในระดับมาก ด้านการควบคุมในระดับมาก ด้านกีฬาและการสันทนาการในระดับมาก ด้านเครื่องนุ่งห่มและที่นอนในระดับปานกลาง ซึ่งด้านการฝึกวิชาชีพมากที่สุด เพราะทัศนสถานเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เลือกฝึกตามความถนัดของตนเองและสามารถนำไปประกอบอาชีพได้หลังพ้นโทษ

ทัศนคติของผู้ต้องขังหญิงจากงานวิจัยมองในแง่ของบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ บุคลากรในเรือนจำกับการปฏิบัติกับตัวของผู้ต้องขังหญิงเอง ซึ่งผู้ต้องขังหญิงมีทัศนคติด้านการปฏิบัติตามแนวคิดองค์การสหประชาชาติของเจ้าหน้าที่ในเรือนจำในระดับที่สูงมาก ทั้งในด้านของการดูแลด้านสุขภาพ สุขอนามัยด้านโภชนาการ ด้านที่อยู่อาศัย การควบคุมตัวของผู้ต้องขังหญิงเอง และยังมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกอาชีพเพื่อนำไปต่อยอดในอนาคตมากที่สุด

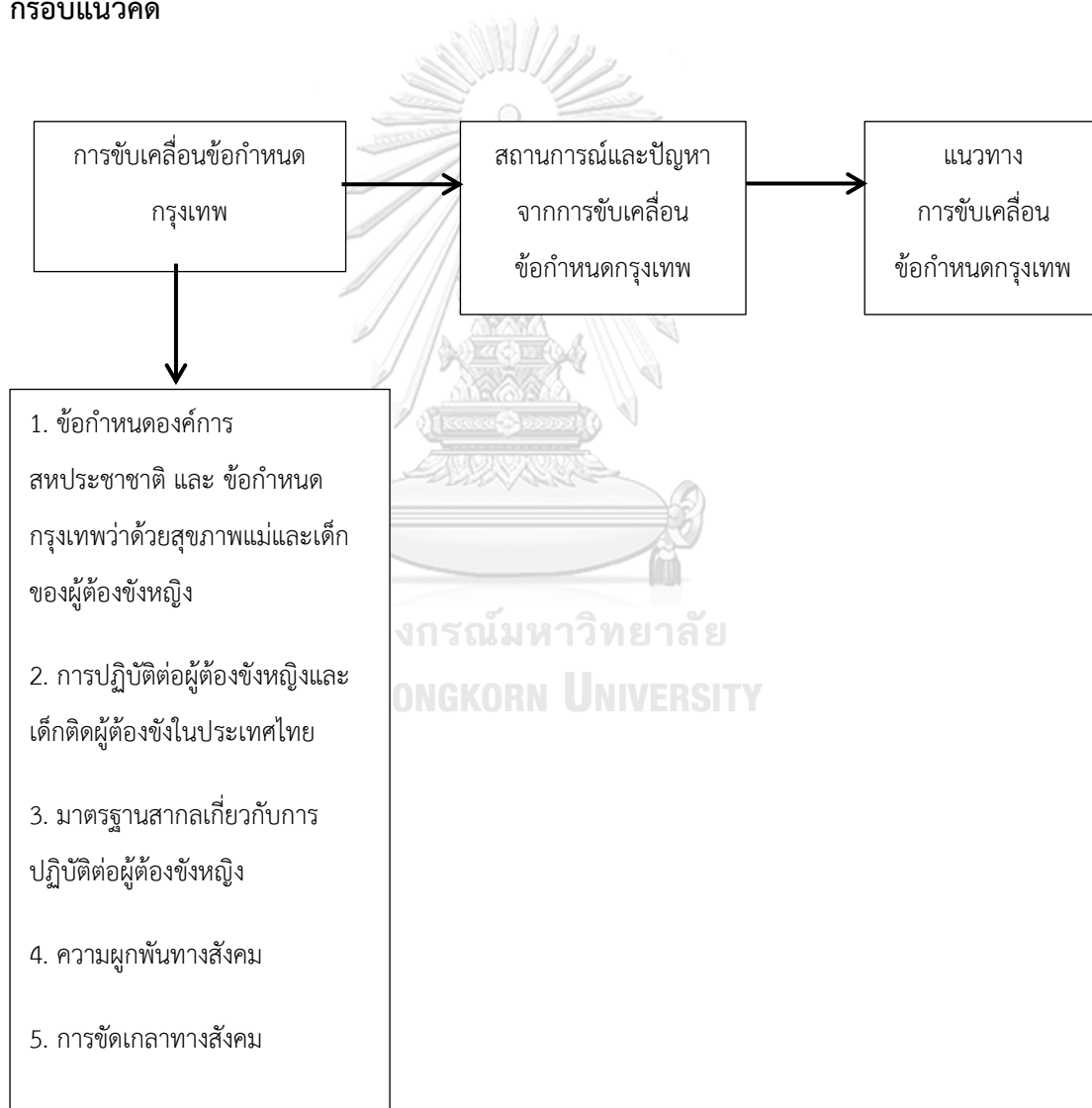
จากรวรรณ ศรีวิสัย (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์: ศึกษาเฉพาะกรณีทัณฑสถานหญิงกลาง” ด้านสุขภาพของผู้ต้องขังหญิง พบว่า เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ร้อยละ 56.0 มีความเห็นด้วยว่า หญิงตั้งครรภ์ควรได้รับการดูแลมากกว่าหญิงวัยอื่น และควรได้รับการตรวจครรภ์ทันทีเมื่อทราบว่าตั้งครรภ์ ร้อยละ 52.0 มีความเห็นด้วยว่าหญิงตั้งครรภ์ต้องฉีดวัคซีนกันบาดทะยักทันทีเมื่อรู้ว่าตั้งครรภ์ และฉีดให้ครบ 3 เข็ม เมื่อไม่เคยฉีด หรือมีระยะฉีดเกิน 3 ปี ร้อยละ 69.0 มีความเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าหญิงตั้งครรภ์ทุกรายต้องได้รับการตรวจเลือดเพื่อหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และหัดเยอรมัน ร้อยละ 53.0 มีความเห็นด้วยว่า ภาวะเครียดของหญิงตั้งครรภ์มีผลต่อการตั้งครรภ์และทารกในครรภ์ รวมถึงถ้าอายุครรภ์เกิน 40 สัปดาห์ ต้องพบแพทย์โดยด่วน เพราะเด็กอาจเสียชีวิตด้วยรกเสื่อมได้ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ร้อยละ 40 มีความไม่แน่ใจว่าระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของทัณฑสถานไม่สามารถยืดหยุ่นได้ในบางครั้ง เป็นปัญหาต่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ร้อยละ 49.0 มีความเห็นด้วยว่า บรรยากาศและสถานที่ของทัณฑสถานไม่เหมาะสมต่อการนำหญิงตั้งครรภ์มาควบคุม เนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้น รวมถึงสถานที่ที่คับแคบ และรวมถึงการที่เจ้าหน้าที่ในทัณฑสถานหญิงมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ร้อยละ 60.0 เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าจำนวนของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ไม่เพียงพอ กับจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่มีเป็นจำนวนมาก และมองว่าควรปรับปรุงเรื่องงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่

ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการปฏิบัติแก่ผู้ต้องขังหญิงที่ได้ทำการศึกษาจากเจ้าหน้าที่ในเรือนจำนั้น ประกอบไปด้วย ปัญหาด้านสุขภาพที่ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์จะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่มากกว่าผู้ต้องขังหญิงปกติทั่วไป การตรวจโรคติดต่อ สภาวะความเครียดในหญิงที่ตั้งครรภ์ การที่ต้องเข้าพบกับแพทย์เมื่ออายุครรภ์เกิน อีกทั้งทางเจ้าหน้าที่ของเรือนจำมีความลังเลต่อการยืดหยุ่นกฎเกณฑ์ของเรือนจำที่จะต้องปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ และมองว่าสภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำนั้นไม่เหมาะสมสำหรับคนที่ตั้งครรภ์ และปัญหาของจำนวนเจ้าหน้าที่ในเรือนจำที่ไม่เพียงพอและไม่สามารถตอบสนองกับจำนวนของผู้ต้องขังหญิงได้

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้พบนั้น พบว่า ปัญหาและอุปสรรคต่อการนำข้อกำหนดกรุงเทพมาใช้ในเรือนจำกับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และมีบุตรติดมา หลักๆคือ จำนวนของบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ของเรือนจำเองที่มีจำนวนไม่เพียงพอที่การรองรับผู้ต้องขังหญิงที่นับวันยังมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุกๆปี รองลงมาคือ ปัญหาทางด้านของสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ภายในเรือนจำที่ไม่ได้

ออกแบบมาเพื่อรองรับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และมีบุตรติดมา แต่ทางด้านการดูแลด้านสุขภาพ โภชนาการกับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และมีบุตรติดมานั้นทางเรือนจำได้ให้การดูแลเป็นอย่างดี จากงานวิจัยทั้งหมดจะเน้นเรื่องสุขภาพของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และมีบุตรติดมาที่ตามเรือนจำในแต่ละแห่งพยายามปฏิบัติใช้ ทางด้านผู้ต้องขังหญิงเองก็ยังมีทัศนคติที่ดีกับเรื่องนี้ ส่วนด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ บุคลากรในเรือนจำนั้นจะเน้นตามหลักของข้อกำหนดกรุงเทพหรือแนวคิดขององค์การสหประชาชาติ ทางด้านเด็กที่ติดผู้ต้องขังหญิงนั้นจะได้รับการปฏิบัติที่ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของเด็กเป็นหลักโดยจะไม่มองว่าเด็กเป็นผู้ต้องขังโดยสิ้นเชิง

กรอบแนวคิด

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย” ในครั้งนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาถึงวิธีการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครทางด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย โดยเลือกใช้ทั้งหมด 2 วิธี ได้แก่ การศึกษาจากเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวิจัยดังนี้

3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) ทั้งจากงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ เพื่อทราบถึงรายละเอียดต่างๆโดยนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างแบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
2. ผู้วิจัยร่างคำถามที่จะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาแบบร่างคำถาม
3. ผู้วิจัยทำหนังสือขอเข้าสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เมื่อได้วันที่กำหนดแล้ว จึงกระทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
4. ผู้วิจัยร่างคำถามจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา
5. ผู้วิจัยทำหนังสือขอเข้าสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เรือนจำ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พยาบาล หัวหน้าแดนหญิง รองหัวหน้าแดนหญิง ผู้คุมแดนหญิง ฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขังหญิง และผู้ต้องขังหญิงประกอบด้วย ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกต้องเลี้ยงอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกและส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังที่เป็นอาสาฬีเลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ
6. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาเรียบเรียง วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล ด้วยการเขียนแบบเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและข้อมูลจากแหล่งต่างๆที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมาย ระเบียบของทางกรมราชทัณฑ์ ทั้งทางสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์
2. แหล่งข้อมูลของบุคคลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่
 - 2.1 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในทัณฑสถานหญิงจำนวน 2 แห่ง และเรือนจำที่มีแดนหญิง 2 แห่ง โดยเลือกทัณฑสถานและเรือนจำที่มีการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพแล้ว
 - 2.2 สัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พยาบาล หัวหน้าแดนหญิง รองหัวหน้าแดนหญิง ผู้คุมแดนหญิง และ ฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขังหญิง
 - 2.3 สัมภาษณ์กับผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกต้องเลี้ยงอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกและส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังที่เป็นอาสาพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ

3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่

1.1 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พยาบาล หัวหน้าแดนหญิง รองหัวหน้าแดนหญิง ผู้คุมแดนหญิง และ ฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขังหญิง ที่เกี่ยวข้องในทัณฑสถานหญิง จำนวน 2 แห่ง และเรือนจำ จำนวน 2 แห่ง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความรู้ในเรื่องการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กในประเทศไทย โดยทางเรือนจำและทัณฑสถานได้มีการตอบกลับและทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับข้อกกับการศึกษา และ เต็มใจในการให้ข้อมูล

1. ทัณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร	7 คน
2. ทัณฑสถานหญิงชลบุรี	2 คน
3. เรือนจำกลางสมุทรสาคร	3 คน
4. เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5 คน

รวม 17 คน

1.2 ผู้ต้องขังหญิงประกอบด้วย ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกต้องเลี้ยงอยู่ภายในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกและส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังที่เป็นอาสาฬีเลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กในประเทศไทย โดยทางเรือนจำและทัณฑสถานได้มีการตอบกลับและทำการคัดเลือกผู้ต้องขังผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับข้องกับการศึกษา และ เต็มใจในการให้ข้อมูล

1. ทัณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร	9 คน
2. ทัณฑสถานหญิงชลบุรี	9 คน
3. เรือนจำกลางสมุทรสาคร	4 คน
4. เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	8 คน

รวม 30 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ คือ คำถามที่ได้การค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) เพื่อนำมาร่างเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์และนำคำถามที่ร่างขึ้นไปปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงทำการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) กับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขังหญิงดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พยาบาล หัวหน้าแดนหญิง รองหัวหน้าแดนหญิง ผู้คุมแดนหญิง และฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำและทัณฑสถานหญิง จำนวน 4 แห่ง

2. ผู้ต้องขังหญิงประกอบด้วย ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกต้องเลี้ยงอยู่ภายในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกและส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังที่เป็นอาสาฬีเลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ จำนวน 4 แห่ง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพได้ตามวัตถุประสงค์เรียบร้อยแล้วนั้น จะสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) มาวิเคราะห์และสรุปผลด้วยวิธีการเขียนแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่จะทำวิจัยทั้งสิ้น 1 ปี จากเดือนพฤศจิกายน 2561 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2562

3.6 จริยธรรมในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทางผู้วิจัยได้ตระหนักถึงจริยธรรมในการวิจัย ซึ่งในการเก็บข้อมูลในแต่ละครั้งจะต้องได้รับอนุญาตและความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล จากวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผลจากการวิจัยจะไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ให้ข้อมูล และต้องเสนอทางมหาวิทยาลัยให้พิจารณาอนุมัติ ออกจดหมายชี้แจง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหน่วยงาน ในองค์กรภาครัฐ ผู้วิจัยจะต้องได้รับความยินยอมในการเปิดเผยชื่อของหน่วยงาน ในบางประเด็นที่มีความเกี่ยวเนื่องทางกฎหมายจะมีการพิทักษ์สิทธิ ป้องกันความเสี่ยง และการรักษาความลับของหน่วยงานภาครัฐบาล หากแต่จะมีการนำเสนอข้อมูลในภาพรวม เพื่อหาแนวทางพัฒนาขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทยต่อไป

ในประเด็น ‘อาสาสมัคร(ผู้ต้องขัง)’ ผู้วิจัยไม่บังคับผู้ต้องขัง จะปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ข้อกำหนดกรุงเทพ และกฎหมายเรือนจำ

ผู้วิจัยขออนุญาตจากอธิบดีกรมราชทัณฑ์ และทำหนังสือไปยังผู้บังคับบัญชาการทัณฑสถาน 2 แห่ง และเรือนจำ 2 แห่ง เพื่อขออนุญาต จากนั้นเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จะเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดและจัดอาสาสมัคร(ผู้ต้องขัง) ที่ยินดีให้สัมภาษณ์ ดังนั้นอาสาสมัคร(ผู้ต้องขัง)จะไม่ถูกบังคับในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะสอบถามความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งก่อนการสัมภาษณ์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังที่เจ้าหน้าที่จัดมาให้สามารถปฏิเสธไม่ให้ข้อมูลได้

ผู้วิจัยระมัดระวังในการสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มผู้ต้องขังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ เช่น เลี่ยงการบันทึกข้อมูลที่ทำให้สามารถระบุตัวตนผู้ตอบได้ เลี่ยงการบันทึกข้อมูลอาสาสมัคร(ผู้ต้องขัง) จากข้อบังคับของเรือนจำ และการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังตาม พรบ. ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ผู้วิจัยไม่สามารถนำอุปกรณ์บันทึกเสียง โทรศัพท์เคลื่อนที่ และเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ใดๆ เข้าไปภายในเรือนจำได้

ผู้วิจัยจะได้รับอนุญาตให้ใช้เฉพาะเครื่องมือวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์ สมุดบันทึก และปากกาเท่านั้นที่สามารถนำเข้าไปได้เท่านั้น

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ภายในเรือนจำ และทัณฑสถาน 4 แห่ง คือ เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร ทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร และ ทัณฑสถานหญิงชลบุรี โดยการศึกษาจากผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พยาบาลวิชาชีพ หัวหน้าแดนหญิง รองหัวหน้าแดนหญิง ผู้คุมแดนหญิง และฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขังหญิง จำนวน 17 คน ซึ่งมีลักษณะการควบคุมดูแลผู้ต้องขังหญิงที่แตกต่างกัน และผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กประกอบด้วยผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนต้องเลี้ยงดูอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกอยู่และส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ จำนวน 30 คน สรุปลแล้วกลุ่มคนที่ศึกษามีทั้งหมด 47 คน โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคน

ในบทนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอ โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่อผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังตามข้อกำหนดกรุงเทพ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากผู้ต้องขังหญิง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ต้องขังหญิง

ส่วนที่ 3 ความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนดกรุงเทพของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ และปัญหาและอุปสรรคในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

ส่วนที่ 4 การอภิปรายผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ผู้ให้สัมภาษณ์ (มีจำนวน 17 คน) พบว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (มีจำนวน 16 คน) และมีเจ้าหน้าที่เพศชายเพียง 1 คนเท่านั้น ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานพยาบาลที่เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เจ้าหน้าที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีอายุระหว่าง 28-51 ปี เจ้าหน้าที่ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 13 คน และจบการศึกษาระดับปริญญาโท มีจำนวน 4 คน ไม่พบเจ้าหน้าที่ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก รายได้ต่อเดือนของเจ้าหน้าที่เฉลี่ยประมาณ 10,001-25,000บาท มีจำนวน 8 คน และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001-45,000บาท มีจำนวน 8 คน โดยมีเจ้าหน้าที่เพียงคนเดียวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 45,001-60,000บาท

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่อผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ตามข้อกำหนดกรุงเทพ

เมื่อองค์การสหประชาชาติลงมติยอมรับและประกาศข้อกำหนดสำหรับประเทศต่างๆ เพื่อยึดถือปฏิบัติตามเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง ซึ่งประเทศไทยเป็นผู้ผลักดันข้อกำหนดกรุงเทพจึงจำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนให้สมบูรณ์เพื่อเป็นตัวอย่างกับนานาชาติ การนำข้อกำหนดมาใช้ภายในเรือนจำและทัณฑสถานย่อมมีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกันไปตามแต่สภาพแวดล้อมทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เองและในส่วนของสถานที่ ทำให้มีปัญหาดังกล่าวจากการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์และแบ่งประเด็นผลการศึกษาออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่มีครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน
2. ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังหญิง
3. ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด
4. ปัญหาสุขภาพอนามัยของผู้ต้องขังหญิงที่มีครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง
5. กิจกรรมที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพ และแนวคิดเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ และประสิทธิภาพในการทำงานต่อผู้ต้องขังหญิงที่เป็นแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

ด้านที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์และผู้ต้องขังหญิงมีลูกอ่อน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่มีครรภ์สามารถแบ่งประเด็นปัญหาได้ 4 ประเด็น ดังนี้

1.1 ปัญหาทางด้านกายภาพและสภาพจิตใจ เช่น ความกังวลเรื่องการเลี้ยงดูลูกให้เติบโต ภายใต้อายุของเรือนจำ การคลอดบุตรภายในเรือนจำ โภชนาการและอาหารเสริมของผู้ต้องขังหญิง ตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่กำลังให้นมบุตรและเด็กติดผู้ต้องขัง ภาวะความเร่งรีบในกิจวัตรประจำวันที่ อาจมีความจำเป็นต้องแบ่งเวลาทำงานในกรณีที่เรือนจำอนุญาตให้ผู้ต้องขังหญิงที่มีครรภ์ หรือที่มีลูกอ่อน สามารถเข้ากองงานได้ อาจส่งผลกระทบต่อในการให้เวลาเลี้ยงลูก การเยี่ยมญาติ การติดต่อญาติ จากภายนอกสู่ภายใน ความกดดันต่างๆซึ่งทางเจ้าหน้าที่ต้องให้คำปรึกษาและให้กำลังใจอยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในส่วนของผู้ต้องขังหญิงที่ยังมีอายุน้อยอาจขาดวุฒิภาวะในการเลี้ยงดูบุตร การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระยะเวลานั้นเป็นสิ่งที่ยาก ทางเจ้าหน้าที่ได้พยายามใช้พี่เลี้ยงเด็กซึ่งเป็นอาสาสมัครผู้ต้องขังหญิงเช่นเดียวกันคอยกระตุ้นตักเตือนในสิ่งที่ไม่เหมาะสม โดยมีเจ้าหน้าที่คอยรับฟังปัญหาเป็นช่วงๆ สภาพแวดล้อมภายในจะช่วยทำให้เกิดจิตสำนึกและการพัฒนาความรับผิดชอบ ต่อลูกของตนเองมากขึ้น (หัวหน้าฝ่ายจำแนกผู้ต้องขัง ทัดตสสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

1.2 ปัญหาต่อมาคือเรื่องสิทธิของผู้ต้องขัง เช่น การรักษาพยาบาล การฝากครรภ์ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ทุกคนจะมีข้อมูลตรงกันในเรื่องการฝากครรภ์ของผู้ต้องขังน้อยมากที่จะมีการฝากครรภ์ตั้งแต่ก่อนเข้ามาภายในเรือนจำ ทำให้ไม่มีการดูแลตนเองที่เหมาะสม ผลที่ตามมาคือ เด็กอาจมีการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการที่ผิดปกติ มักพบได้บ่อยในกรณีของผู้ต้องขังหญิงที่เสพยาเสพติด และอ้างว่าไม่รู้ตัวเองว่าตั้งครรภ์แม้ว่าอายุครรภ์จะ 7-8 เดือนแล้วก็ตาม ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์จะมีมากกว่าผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนติดมาก่อนเข้าเรือนจำ การรักษาพยาบาลมีข้อจำกัดเมื่อเกิดการเจ็บป่วยฉับพลันเกิดขึ้นภายในเรือนจำ การออกไปจากเรือนจำเพื่อรักษาในโรงพยาบาลภายนอกมีขั้นตอนที่ซับซ้อนและอาจใช้เวลานาน แม้ว่าจะส่งไปถึงโรงพยาบาลได้เร็ว แต่โรงพยาบาลราชทัณฑ์เองก็ไม่มีแผนกเฉพาะสำหรับแม่และเด็ก ก็อาจเป็นอันตรายได้ในกรณีเจ็บป่วยฉับพลันหรือฉุกเฉิน (พยาบาลวิชาชีพ ทัดตสสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

1.3 ปัญหาจากผู้ต้องขังหญิงที่มีจุดประสงค์ต้องโทษในเรือนจำเพื่อสวัสดิการการคลอดบุตร เพราะการอยู่ภายในการดูแลของเรือนจำมีสวัสดิการที่ครบครัน มีเจ้าหน้าที่พาไปตรวจครรภ์ พาไปพบแพทย์ มีการฉีดวัคซีน อาจเกิดจากการได้รับคำแนะนำจากทนายในช่วงต่อสู้คดี ทนายแนะนำให้พยายามตั้งครรภ์ก่อนเข้าเรือนจำเพื่อความเป็นอยู่ที่แตกต่างหรือดีกว่าของผู้ต้องขังตั้งครรถ์ที่อยู่ภายในเรือนจำจะมีสวัสดิการเสริมให้ไม่ต้องลำบากเหมือนผู้ต้องขังปกติ (นักสังคมสงเคราะห์ ทัดตสสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

1.4 ปัญหาเรื่องขนาดของสถานที่ที่จำกัด ซึ่งเรือนนอนในบางเรือนจำที่เป็นเรือนจำแบบเก่ามีการผู้ต้องขังชายและผู้ต้องขังหญิงอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน ทำให้การจัดการเรือนนอนจำเป็นต้องให้ผู้ต้องขังหญิงทั่วไปนอนรวมกับผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน แม้ว่าจะมีการ

จำแนกผู้ต้องขังที่มีสุขภาพจิตดีสามารถอยู่ร่วมกับผู้ต้องขังกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษได้ ก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของห้องน้ำสำหรับผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ที่ต้องมีการขับถ่ายบ่อยกว่าผู้ต้องขังทั่วไป ซึ่งภายในเรือนจำหรือทัณฑสถานบางแห่ง มีห้องน้ำเพียง 1 ห้อง ซึ่งไม่เพียงพอในการต้องการใช้ถ่ายหนักถ่ายเบาแบบเร่งด่วนในช่วงที่มีความต้องการใช้ห้องน้ำกันมากๆ เช่น ช่วงเช้าหรือหัวค่ำ (หัวหน้าแดนหญิง เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ด้านที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังหญิง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง เรื่องปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังสามารถแบ่งประเด็นปัญหาออกมาได้ 5 ประเด็น ดังนี้

2.1 ปัญหาที่สำคัญที่สุดของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังจากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสำคัญคือ ภายในเรือนจำไม่มีกุมารแพทย์หรือพยาบาลผดุงครรภ์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการดูแลสุขภาพเด็กโดยเฉพาะ การเจ็บป่วยในเด็กแต่ละครั้ง แม้ว่าจะมีพยาบาลวิชาชีพประจำเรือนจำที่สามารถดูแลรักษาเบื้องต้นได้ แต่ในบางกรณีหากเป็นอาการเจ็บป่วยที่เกินกว่าความสามารถของพยาบาลประจำเรือนจำจะวินิจฉัยและรักษาได้ทันการณ์ การนำเด็กออกไปจากเรือนจำเพื่อรักษานั้นมีหลายขั้นตอน ด้วยลักษณะการควบคุมต่างๆ ของเรือนจำ ทำให้เด็กไม่ได้รับการรักษาที่เหมาะสมเหมือนเด็กที่อยู่ภายนอก คำสั่งของเจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบในการนำเด็กไปตรวจรักษาหรือหากมีการนอนรักษาภายในโรงพยาบาล ทางเรือนจำต้องใช้พนักงานอัตรากำลังเป็นผู้ช่วยในการเฝ้าไข้เด็ก ทำให้มีผลกระทบต่ออัตรากำลังพลของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ต้องทำงานในหน้าที่หลายด้าน กฎข้อบังคับของโรงพยาบาลทุกแห่งคือ เด็กต้องมีญาติไปเฝ้าตลอดทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเสียเวลาทั้งวัน (พยาบาลวิชาชีพ ทัณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

2.2 ปัญหาที่เด็กติดผู้ต้องขังต้องอยู่ปะปนกับผู้ต้องขังทั่วไปในหลายกรณี ทำให้เกิดภาวะเสี่ยงที่เด็กจะติดเชื้อโรคจากผู้ต้องขังหญิงอื่นๆ เช่น โรคผิวหนัง โรคทางเดินหายใจ วัณโรค ไวรัสต่างๆ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าทุกเรือนจำไม่มีเครื่องช่วยหายใจสำหรับเด็กในกรณีฉุกเฉินที่เด็กหายใจลำบาก ซึ่งเด็กแต่ละคนมีภูมิคุ้มกันที่ไม่เท่ากัน โรคหวัดธรรมดาของเด็กคนหนึ่งอาจเกิดอาการร้ายแรงต่อเด็กอีกคนหนึ่ง และวัคซีนที่เด็กได้รับจากสวัสดิการของเรือนจำไม่ได้ครอบคลุมทุกโรค โรคบางชนิดยังคงระบาดอยู่เป็นระยะภายในเรือนจำ และเนื่องจากต้องอยู่ร่วมกับผู้ใหญ่ตลอดเวลา ซึ่งอาจทำให้ติดเชื้อโรคจากผู้ใหญ่ได้ด้วย เช่น โรคหิดที่มีผู้ใหญ่เป็นพาหะ เป็นต้น (พยาบาลวิชาชีพ ทัณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

2.3 ปัญหาเกี่ยวกับโภชนาการของเด็กติดผู้ต้องขัง จากผลการศึกษาพบว่าอาหารของเด็กติดผู้ต้องขังเป็นอาหารประเภทเดียวกันกับอาหารของผู้ต้องขังหญิง ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับเด็กอ่อนที่มีความต้องการทางโภชนาการแตกต่างจากผู้ใหญ่ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนต้องแก้ไขปัญหานี้ โดยการหาวิธีการดัดแปลงอาหารที่มีอยู่ให้ลูกอ่อนสามารถรับประทานได้โดยไม่มีวิธีเพิ่มสารอาหารที่

จำเป็นให้ลูกได้ จากข้อจำกัดทางอาหารที่ได้รับแต่ละมั้ง แม้ว่าทางกรมราชทัณฑ์จะมีงบประมาณสำหรับอาหารเสริมให้แม่และเด็กติดผู้ต้องขัง แต่อาหารเสริมที่ได้รับต่างจากผู้ต้องขังทั่วไปก็เป็นเพียงไข่ต้ม และผลไม้ตามฤดูกาลเท่านั้น และไม่ใช่ว่าทุกเรือนจำหรือทัณฑสถานจะมีอาหารเสริมสำหรับนมแม่ให้แก่ผู้ต้องขังหญิงบำรุงอย่างเพียงพอ ปัญหาเรื่องนมเด็กในกรณีที่แม่เด็กไม่มีนมให้ลูกดื่ม อาจเกิดจากมีลูกมากหลายคนทำให้ต่อมการผลิตน้ำนมเสื่อม หากเป็นช่วงที่เด็กในเรือนจำมีมากจะทำให้ขาดแคลนนมผงมากสำหรับเด็ก การรับบริจาคจากบุคคลหรือองค์กรภายนอกก็ไม่ใช่ว่าทุกเรือนจำจะได้รับความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอ (นักสังคมสงเคราะห์ ทัณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

2.4 ปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กติดผู้ต้องขัง จากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ให้ข้อมูลตรงกันในเรื่องพัฒนาการของเด็กที่เติบโตอยู่ในสังคมปิดและมีภูมิลำเนาเดิมมากมาย ซึ่งมีความแตกต่างจากเด็กภายนอกเรือนจำ เด็กบางคนมีอาการหวาดกลัวสังคมภายนอก เช่น มีอาการกลัวเพศชาย เพราะภายในเรือนจำมีเพียงเพศหญิง การเกิดอาการกลัว กลัวแม้แต่พ่ตนเองทำให้อาจเกิดปัญหาครอบครัวเมื่อเด็กได้ออกจากเรือนจำไปหรือออกข้างเกินไป ภายใต้อาการของเรือนจำที่ไม่เอื้ออำนวยต่อพัฒนาการของเด็กที่ต้องพบเจอหลายสิ่งหลายอย่างเพื่อเสริมสร้างจินตนาการ การนำเด็กอ่อนวัยเรียนรู้มาอยู่ในพื้นที่ล้อมไปด้วยลูกกรงจะส่งผลทางลบกับเด็กมากกว่าผลทางด้านบวกอย่างแน่นอน (นักสังคมสงเคราะห์ เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

2.5 ปัญหาเรื่องการแจ้งเกิดของเด็กแรกเกิด ผู้ต้องขังบางคนไม่สามารถให้เบอร์โทรศัพท์เพื่อติดต่อกับญาติ เจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์จึงต้องทำหน้าที่ในการแจ้งเกิดแทน แต่การประสานงานกับเทศบาลจำเป็นต้องใช้เอกสารทางราชการหลายอย่างหลายขั้นตอนในการแจ้งเกิด โดยปกติแล้วเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์จะต้องเป็นผู้ลงชื่อในใบแจ้งเกิดของเด็ก โดยที่เจ้าหน้าที่นั้นต้องมีหนังสือรับรองจากทางเรือนจำจึงจะเป็นผู้แจ้งเกิดเด็กแทนญาติได้ ปัญหาเรื่องการแจ้งเกิดที่ยากที่สุดคือ เด็กต่างด้าว เช่น พม่า จะตามตัวญาติยากมากและต้องใช้เอกสารแปลในการแจ้งเกิด ซึ่งหากญาติไม่สามารถชำระเงินในการแปลเอกสารได้ก็จะไม่สามารถแจ้งเกิดได้ ซึ่งส่งผลทำให้ส่งเด็กออกนอกเรือนจำก็ทำได้ยากเพราะไม่มีญาติต้องการรับช่วงเลี้ยงดูเด็กต่อ การเตรียมการล่วงหน้าเรื่องผู้ปกครองเด็กต่างด้าว หลังส่งตัวเด็กออกไปจึงเป็นภาระหน้าที่ที่ย่างยากอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (นักสังคมสงเคราะห์ เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ด้านที่ 3 ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

ปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือมากที่สุดคือ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง และปัญหาด้านระบบภายในกรมราชทัณฑ์ โดยแต่ละปัญหามีผลการศึกษาดังนี้

3.1 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

วุฒิกภาวะของผู้ต้องขังหญิงที่อายุน้อยหรือไม่มีประสบการณ์ในการมีบุตรมาก่อน ทำให้เกิดปัญหาที่ตามมามากมาย เช่น การไม่ใส่ใจลูกของตนในกรณีลูกเจ็บป่วยหรือร้องไห้ เด็กส่วนใหญ่ต้องการการดูแลในเวลากลางคืนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเด็กทั้งในยามเจ็บป่วยฉับพลันและสุขภาพของเด็กในระยะยาว การลักขโมยกันเองภายในเรือนจำผู้ต้องขังหญิง เมื่อเกิดภาวะขาดแคลนสิ่งของที่จำเป็นมากอย่างยิ่งซึ่งอาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากไม่มีญาติเอาของมาเยี่ยมประกอบกับไม่มีเงินสำรองไว้ใช้เมื่อจำเป็น ผู้ต้องขังหญิงบางคนต้องโทษเป็นระยะเวลานานและเด็กมีเวลาจำกัดในการอยู่กับแม่ การดูแลในช่วงระยะเวลาสั้นๆนี้มีความสำคัญทั้งทางด้านจิตใจและสุขภาพของเด็ก ปัญหาที่ควรระแวงอย่างเร่งด่วนคือเรื่องการเจ็บป่วยของเด็กเพราะมีโรคติดต่อหลากหลายภายในเรือนจำ การรักษาสุขภาพอนามัยของผู้ต้องขังหญิง เพราะอนามัยของแม่ก็คืออนามัยของเด็ก หลายครั้งที่เด็กเป็นโรคผิวหนังซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่สามารถไปตรวจตราการใช้ชีวิตในเรือนนอนของผู้ต้องขังได้อย่างเต็มที่ ผู้ต้องขังหญิงต้องดูแลตัวเองให้ดีและคิดถึงสุขภาพของลูกให้มากกว่านี้ แม่ควรมีวุฒิกภาวะและมีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตร การอยู่ในเรือนจำบางครั้งมีแม่ที่ใส่ใจตนเองมากกว่าลูก เพราะแม่คิดว่ามีที่เลี้ยงดูแล้ว จึงทำให้ละเลยลูกตนเองไป แม่บางคนเมื่อตอนอยู่ข้างนอกเรือนจำอาจเสพยาขณะตั้งครรภ์ แต่เมื่อเข้ามาในเรือนจำอ้างว่าไม่ทราบที่ตั้งครรภ์ทั้งๆที่อายุครรภ์ 8 เดือนแล้ว และไม่เคยฝากครรภ์ ไม่เคยฉีดวัคซีนใดๆทั้งสิ้น เมื่อมาอยู่ในเรือนจำทางนักจิตวิทยาประเมินว่าความประพฤติของผู้ต้องขังจะดีขึ้นจากการถูกควบคุมดูแลด้วยกฎระเบียบต่างๆ แต่ก็มีปัญหาที่พบได้บ่อยคือเมื่อมีการติดต่อญาติให้มารับตัวเด็ก แต่ไม่มีญาติยินดียิ่งจะรับเด็กไป เด็กที่อายุจะครบ 1 ขวบ จะเริ่มจำคนได้ จึงควรต้องให้เด็กออกจากเรือนจำไปเพื่อเป็นการป้องกันไม่让孩子เห็นภาพที่ไม่เหมาะสมไม่ดีไม่งาม อย่างเช่นภาพที่รายล้อมไปด้วยลูกกรง (นักจิตวิทยา ทัศนสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

เมื่อไม่มีกฎหมายบังคับให้ญาติรับตัวเด็กไป ทางเรือนจำต้องติดต่อสถานสงเคราะห์ให้มารับตัวเด็กไป โดยให้แม่เด็กเลือกว่าเมื่อพ้นโทษจะไปรับลูกกลับมาเลี้ยงหรือไม่ หรือจะยกขาดให้กับคนอื่นไปเลยก็ได้ ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวแม่เองคือ เราไม่สามารถไปปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมของความเป็นอยู่ภายนอกเรือนจำที่เด็กจะต้องไปอยู่ได้ บางครั้งการให้เด็กอยู่ในเรือนจำต่อไปอาจส่งผลดีกับเด็กมากกว่าการออกไปอยู่กับญาติที่ไม่เต็มใจและไม่พร้อมในการรับเลี้ยงเด็ก ผู้ต้องขังบางคนก็ไม่ยอมยกลูกให้คนอื่น แต่จากการประเมินแล้วพบว่าตัวแม่เองก็ไม่มีประสิทธิภาพในการรับลูกกลับมาเลี้ยงเมื่อพ้นโทษ เช่น แม่ที่เป็นผู้ป่วยจิตเวช (นักจิตวิทยา ทัศนสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.2 ปัญหาด้านระบบภายในกรมราชทัณฑ์

ปัญหาด้านระบบในกรมราชทัณฑ์ที่เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ให้ความสำคัญมากที่สุดคือ เรื่อง กระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีหญิงตั้งครรภ์ ควรให้โอกาสผู้ต้องขังหญิงได้คลอด ก่อนแล้วจึงนำกลับมาดำเนินคดี ควรให้ช่องทางประกันตัวหรือมีกฎหมายชะลอโทษการจำคุก เพราะ ส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังอยู่ระหว่างการดำเนินคดี มีโอกาสได้ออกไปสู่วินัยนอกระบบเรือนจำและคลอดลูก ภายนอกเรือนจำ ปัญหาสำคัญคือเรือนจำทุกแห่งไม่มีกุมารแพทย์หรือพยาบาลผดุงครรภ์เพื่อดูแลเด็ก ดังนั้นควรมีการผ่อนผันผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ได้มีโอกาสคลอดนอกเรือนจำและเลี้ยงดูลูกในระยะเวลา หนึ่งจึงค่อยเข้ามารับโทษ การที่ลูกอยู่กับแม่ในเรือนจำได้ 1 ปี มีทั้งผลดีและผลเสีย แม้ว่าการที่ลูกอยู่กับ แม่ นั้นนานเท่าไรก็ไม่พอ แต่เจ้าหน้าที่ไม่ยอมให้เด็กมีพัฒนาการการเรียนรู้จดจำตนเองอยู่ในกรง ถึงแม้ว่ากฎหมายอนุญาตให้อยู่ถึง 3 ปี แต่ต้องคำนึงถึงเด็กที่ต้องจำภาพตนเองอยู่ในกรงซึ่งทำให้เกิด ภาพฝังใจและมีปมด้อย เด็กในวัยขวบปีแรกเป็นวัยที่เริ่มมีพฤติกรรมเลียนแบบจึงควรอยู่ในสถานที่ที่ เหมาะกับเด็กมากกว่าการอยู่ในเรือนจำ เหตุผลเหล่านี้คือเหตุผลที่ไม่ควรอยู่ในเรือนจำเกิน 1 ปี (หัวหน้าแดนหญิง เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ปัญหาด้านสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ข้อจำกัดของสถานที่เรือนจำเป็น หนึ่งในปัญหาหลักของการแก้ไขปัญหาการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพ แม้ว่ามีงบประมาณหรือการ ช่วยเหลือจากหลายหน่วยงาน ด้วยพื้นที่เรือนจำ เรือนนอน มีจำกัดและมีความเป็นอยู่อย่างแออัดยาก ต่อการแก้ไข เว้นเสียแต่สร้างขึ้นมาใหม่ในพื้นที่ที่มากขึ้นซึ่งก็ยังมีความเป็นไปได้ยากหรือเป็นไปได้ เฉพาะในบางจังหวัด เจ้าหน้าที่ทำได้เพียงปรับย้ายตามสภาพเท่านั้น

ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังมีจำนวนไม่เพียงพอ เช่น เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พยาบาลวิชาชีพ เพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม ซึ่งในหลายเรือนจำเจ้าหน้าที่ ดังกล่าวมีเพียง 1 คน หรือไม่มีเจ้าหน้าที่เลย เช่น ในกรมราชทัณฑ์มีนักจิตวิทยาประมาณ 30 คน จากทั่วประเทศ ทำให้บางเรือนจำไม่มีนักจิตวิทยา บางเรือนจำมีนักสังคมสงเคราะห์เพียง 1 คน ทำให้ ยากต่อการประสานงานและคิดวิเคราะห์กิจกรรมต่างๆที่เหมาะสมภายในเรือนจำ บางเรือนจำมี พยาบาลวิชาชีพเพียง 2 คน ในขณะที่ผู้ต้องขังรวมมีหลายพันคน ทำให้ต้องรับภาระหนักเกินกว่าจะ ทำงานให้มีประสิทธิภาพได้ เกิดความเสี่ยงต่อผู้ต้องขังที่อาจต้องการความช่วยเหลือแบบฉับพลัน (นักจิตวิทยา ทัศนสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ปัญหาที่ต้องแก้ไขโดยเร่งด่วนเรื่องสิทธิการรักษาของชาวต่างชาติเช่น พม่า ลาว จะไม่มีสิทธิ เบิกค่ารักษาพยาบาล ค่าคลอดบุตร ประมาณ 5,000-20,000บาท หากสืบทราบจากผู้ต้องขังไม่มีญาติ ที่จะมาดูแลค่าใช้จ่ายได้และตนเองก็ไม่มีเงิน เรือนจำจะต้องรับภาระส่วนนี้โดยผู้ต้องขังไม่ต้องชำระ

คืน ซึ่งจะเกิดปัญหาภาระฟุ้งฟิงกับทางรัฐ ส่วนเรื่องเงินกองทุนผู้ต้องขังหรือเงินบริจาคจากคนภายนอกนั้นก็ปัญหาเรื้อรังมานาน เรื่องงบประมาณที่ต้องนำมาจ่ายให้กับผู้ต้องขังต่างชาติ โดยชาติที่มีมากในเรือนจำ ได้แก่ พม่า ลาว กัมพูชา รวมถึงปัญหาเกี่ยวกับการประสานกับสถานทูต เพื่อให้สถานทูตช่วยชำระในส่วนของการรักษาพยาบาลต่างๆ ทางสถานทูตอาจมีการปฏิเสธทำให้ภาระตกอยู่กับเรือนจำ (นักสังคมสงเคราะห์ ทักษสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ปัญหาที่แม่ต้องโทษในระยะเวลานานและเด็กมีเวลาจำกัด ในกรณีแม่ไม่มีคนดูแลเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ต้องส่งต่อไปที่สถานสงเคราะห์ ทั้งทางภาครัฐและเอกชน แม้แต่สถานสงเคราะห์ก็ต้องมีการคัดกรองการรับตัวเด็กเป็นรายกรณีไป เนื่องจากสถานสงเคราะห์เองก็มีความแออัด จึงไม่สามารถรับได้ง่ายๆ สถานสงเคราะห์ก็มีเงื่อนไขที่แตกต่างกันในบางสถานสงเคราะห์รับเพียงเด็กเพศชายเท่านั้น ทำให้เกิดปัญหาต้องประสานงานหามูลนิธิหรือองค์กรอื่นๆ เพื่อรับเด็กเพศหญิง นอกจากนี้ยังมีปัญหาการส่งเด็กออกจากเรือนจำซึ่งยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อสุขภาพจิตของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง (นักสังคมสงเคราะห์ เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ด้านที่ 4 ปัญหาสุขภาพอนามัยของผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง

ปัญหาเรื่องการไม่มีกุมารแพทย์ เด็กบางคนต้องการการวินิจฉัยจากแพทย์เฉพาะทางหลังคลอด เนื่องจากผู้ต้องขังหญิงขณะที่อยู่นอกเรือนจำมีการเสพยาระหว่างตั้งครรภ์ เด็กอาจจะมีความผิดปกติบางอย่าง เช่น อากาธาซินโดรม ถ้าส่งเด็กออกไปโรงพยาบาลภายนอกก็ต้องส่งเจ้าหน้าที่ออกไปดูแล ในเรื่องนี้ก็จะเป็ปัญหาอยู่เสมอ เรือนจำมีความประสงค์อยากติดต่อให้ญาติของผู้ต้องขังมารับเด็กไปดูแลซึ่งจะเป็นทางออกที่ดีที่สุด การแก้ปัญหาเบื้องต้นก็คือการหาญาติมาดูแลเด็ก แต่เมื่อไม่สามารถหาได้ก็ต้องแบ่งเจ้าหน้าที่มาดูแลเด็กแทน (พยาบาลวิชาชีพ ทักษสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

การจะทำคลอดภายในเรือนจำต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญ เพราะเสี่ยงอันตรายมากทั้งแม่และเด็กเนื่องจากการเสียเลือดจำนวนมาก แม้ว่าความพยายามจะผลักดันทุกรายให้ออกไปคลอดนอกเรือนจำ แต่บางรายเกิดเหตุฉุกเฉินก็จำเป็นต้องทำคลอดกันเองภายในเรือนจำ พยาบาลบางคนไม่มีความเชี่ยวชาญด้านการคลอดบุตร ในบางเรือนจำพบว่ามปีละประมาณ 5-6 รายที่คลอดในเรือนจำ ถือว่ามีความเสี่ยงมากแทบจะเดือนเว้นเดือน ปัญหาส่วนตัวของแม่ ปัญหาเอกสารซึ่งทางเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ก็ต้องตาม ในการขึ้นสิทธิราชทัณฑ์ บางคนขึ้นสิทธิไม่ทัน ผู้ต้องขังท้องแก่มาจะคลอดเจ้าหน้าที่ก็ต้องโทรหาญาติกันวุ่นวาย ในเรื่องของการจ่ายเงินและการจัดเจ้าหน้าที่ไปเฝ้า เรือนจำควรจะมีพยาบาลที่ดูแลการผดุงครรภ์โดยเฉพาะด้วย มีผู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำคลอด เพราะแม้ว่าพยาบาลที่มีอยู่จะทำการคลอดได้ แต่ก็ไม่ได้ทำด้วยความสะดวกใจหรือมั่นใจมาก

นัก ไม่แน่ใจว่าจะมีปัญหาใดเกิดขึ้นกับแม่และเด็กหรือไม่ เพราะขาดความชำนาญต่างจากพยาบาลที่ เคยอยู่ในห้องคลอด (นักสังคมสงเคราะห์ ทัศนสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ทุกวันนี้ในเรือนจำก็มีอุปกรณ์สำหรับทำคลอดฉุกเฉิน แต่ยังคงขาดอุปกรณ์จำเป็นบางชนิดเช่น เครื่องดูดเสมหะเด็กแรกเกิด ตู้ปรับอุณหภูมิสำหรับเด็กแรกเกิด ออกซิเจนบลิ๊อค การดูแลเด็กแรกเกิด เป็นการยากเพราะพยาบาลต้องเฝ้าเด็กทั้งคืนเพื่อความปลอดภัยโดยโรงพยาบาลภายนอกจะใช้ พยาบาลเข้าเวร 3 คน ในการดูแลเด็ก แต่บางเรือนจำมีพยาบาลเพียงคนเดียวเข้าเวรตอนทั้งคืน ถ้ามี การบรรจุเจ้าหน้าที่พยาบาลมากขึ้นก็จะสามารถแบ่งเบาปัญหาได้ เรื่องงบประมาณที่ทางเรือนจำจัด ให้พยาบาลดูแลเกี่ยวกับแม่และเด็กก็ขอจากส่วนกลางของเรือนจำ ในส่วนของยาจะให้แพทย์เป็นคน เขียนรายการยาที่จำเป็น เช่น ยาแก้ท้องเสีย ยาแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อของเด็ก และเป็นยาที่เมื่อแพทย์ไม่ อยู่ พยาบาลวิชาชีพที่จบเวชปฏิบัติมาสามารถสั่งยาได้ เรือนจำยังไม่มี การเชิญกุมารแพทย์มาตรวจ ภายในเรือนจำ มีเพียงแพทย์ประจำบ้านและสูตินารีแพทย์เข้ามาทุกสัปดาห์ บางเรือนจำอาจไม่มีสูติ นารีแพทย์เข้าทุกสัปดาห์ ต้องเอาผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ออกไปฝากท้องข้างนอก เป็นภาระที่ลำบาก มากของเรือนจำ (พยาบาลวิชาชีพ ทัศนสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

สวัสดิการของแม่และเด็กชาวไทยจะไม่มีภาระเรื่องค่าใช้จ่ายเพราะสามารถใช้สิทธิเบิกได้ ส่วนต่างต่างชาติหากมีญาติก็จะไม่เป็นภาระของเรือนจำ ทางเรือนจำจะให้บริการอย่างเท่าเทียมไม่ว่า จะเป็นคนไทยหรือชาวต่างชาติในเรื่องของการดูแลรักษาภายในเรือนจำ การดูแลสุขภาพอนามัยของ แม่และเด็กที่ควรปรับปรุงคือเรื่องของความสะอาด บางครั้งการดูแลรักษาที่ไม่ถูกหลักอนามัยของแม่ เป็นสาเหตุให้ลูกเกิดโรคผิวหนัง เช่น ผดหรือหิดได้ เพราะแม่มีหน้าที่ซักผ้าให้ลูกเอง เป็นเรื่องของ ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทางเรือนจำมีนโยบายส่งเสริมสุขภาพลักษณะของแม่และเด็ก เช่น การสอน การอาบน้ำเด็ก โดยสภากาชาดเข้ามาดูแล ปีละ 2 ครั้ง และโครงการกำลังใจสร้างคนดีที่ขวบปีแรก สำหรับแม่ลูกอ่อน และหลักสูตรของพี่เลี้ยง โดยมีผู้ฝึกสอนทั้งหมดมาจากสภากาชาด ในส่วนของนัก สังคมสงเคราะห์จะช่วยดูแลเรื่องสิทธิของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังเช่น ทะเบียนราษฎร และงานเอกสาร ทั้งหมด โดยให้ความใกล้ชิดคอยประเมินแม่และเด็ก หากมีความจำเป็นต้องส่งให้กับสถานพยาบาล คอยดูแลพัฒนาการของเด็กๆ (นักสังคมสงเคราะห์ ทัศนสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ในบางเรือนจำปัญหาเรื่องสุขอนามัยอาจไม่เกิดขึ้นบ่อยแต่ก็ยังไม่หมดไปสักที เช่น ปัญหาโรค หิด ซึ่งอาจเกิดจากลิ้นชักของแม่ไม่สะอาด หรือการซักผ้าให้ลูกไม่สะอาด เพราะบางส่วนเจ้าหน้าที่ ไม่มีหน้าที่ไปดูแล เป็นความรับผิดชอบส่วนบุคคลของตัวผู้ต้องขังเอง เรื่องดังกล่าวส่วนใหญ่มักเกิดกับ แม่ที่อายุน้อยและมีลูกคนแรก ถ้าคนที่มีความรับผิดชอบและแบ่งเวลาเป็น จะดูแลลูกได้สะอาด สามารถดูได้จากพัฒนาการของเด็กไม่มีโรคผิวหนัง ถ้าแม่ที่ดูแลลูกไม่ดีลูกจะเป็นผื่นบ่อย เสื้อผ้าไม่

สะอาดและมีกลิ่นไม่พึงประสงค์ ทางนักสังคมสงเคราะห์อาจใช้วิธีบอกญาติของผู้ต้องขังให้ช่วยเตือนด้วยอีกทางหนึ่ง บอกให้ญาติเข้าใจถึงปัญหาภายในเรือนจำและรับเด็กออกไปเลี้ยงนอกเรือนจำเป็นประโยชน์ของเด็กในการหลีกเลี่ยงภาวะติดเชื้อ กรณีที่ไม่มีญาติหรือญาติไม่พร้อมดูแลก็ต้องทำข้อตกลงรับรู้ถึงสิ่งต่างๆที่ต้องส่งลูกออกไปภายนอกเรือนจำ เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก เป็นข้อตกลงระหว่างแม่เด็ก ญาติ และเจ้าหน้าที่ในการส่งเด็กออกไปก่อนเด็กอายุครบ 1 ปี (นักสังคมสงเคราะห์ ทักษสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

สวัสดิการของแม่และเด็กในเรือนจำกรมราชทัณฑ์ให้มาเป็นรายคนโดยประมาณ ดังนั้นปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อจำนวนของเด็กในเรือนจำเพิ่มขึ้นมากกว่าปีก่อนหน้า เช่น ปีแรก มีเด็ก 20 คน กรมราชทัณฑ์ก็จะจัดงบประมาณสำหรับ 20 คน ให้ในปีถัดมา แต่หากปีถัดมามีเด็ก 30 คน งบประมาณก็อาจไม่เพียงพอในการจัดการ ในทางกลับกัน หากปีแรก มีเด็ก 30 คน กรมราชทัณฑ์ก็จะจัดงบประมาณสำหรับ 30 คน ให้ในปีถัดมา แต่หากปีถัดมามีเด็ก 20 คน งบประมาณก็จะมีมากพอและมิงบเหลือ เป็นการยากที่จะจัดงบประมาณให้พอดีกับความต้องการ เพราะไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีหญิงตั้งครรภ์หรือหญิงมีลูกติดจำนวนกี่คนที่ถูกส่งมายังเรือนจำนี้ ปัจจุบันนี้ใช้วิธีถัวเฉลี่ยแก้ปัญหากันไปในส่วนของการขอใช้ ที่ได้รับการบริจาคจากภาคเอกชน (นักสังคมสงเคราะห์ ทักษสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ด้านที่ 5 กิจกรรมที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพ และแนวคิดเพื่อพัฒนาทักษะความรู้และประสิทธิภาพในการทำงานกับผู้ต้องขังหญิงที่เป็นแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

เจ้าหน้าที่ทุกคนที่ทำงานเกี่ยวกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังต้องศึกษาเรื่องข้อกำหนดกรุงเทพเป็นอย่างดีเพื่อเป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติกับแม่และเด็กในเรือนจำ กิจกรรมของเรือนจำที่ส่งเสริมแม่และเด็กก็มีมาจากนักสังคมสงเคราะห์เป็นฝ่ายดูแล ในส่วนของกิจกรรมเรือนจำมีการดูแลแม่และเด็กอย่างดีเป็นการส่งเสริม สร้างพัฒนาการเด็ก มีการสอนอาบน้ำ สอนการเลี้ยงเด็ก อย่างสม่ำเสมอ เรือนจำมีการส่งเสริมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กในการอบรมของส่วนกลางอยู่แล้ว ก่อนปฏิบัติงาน เช่นการอบรมพี่เลี้ยงเด็ก และส่วนตัวแม่เองก็จะมีจัดอบรมการเลี้ยงดูบุตรปีละ 2 ครั้งเช่นกัน ส่วนใหญ่กิจกรรมที่ส่งเสริมนั้นจะมาจากสภาวิชาชีพ มีอาจารย์พยาบาลประสานเข้ามาดูแลด้วย (หัวหน้าแดนหญิง เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

กิจกรรมส่งเสริมของเรือนจำที่เรือนจำเป็นผู้จัดเองไม่เกี่ยวข้องกับองค์กรภายนอกก็มีการสอนให้แม่อ่านหนังสือนิทานให้ลูกสร้างความผูกพันกับลูก การให้นมบุตรด้วยตนเอง ในช่วง 6 เดือนแรก ยกเว้นบางรายที่ไม่สามารถให้นมลูกได้เองจริงๆ โครงการเอาเด็กเข้ามาเยี่ยมข้างในเรือนจำกรณีที่น่าเด็กที่ออกจากเรือนจำไปแล้วกลับมาเยี่ยมแม่ พยาบาลก็ได้ร่วมกิจกรรมนี้ด้วยอย่างใกล้ชิด วันแม่บางปีก็จัดให้มาไหว้แม่ บางปีก็จัดวันครอบครัวก็จะมีคุณพ่อเข้ามาด้วยให้ครบพ่อแม่ลูก ทางเรือนจำมีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยที่เจ้าหน้าที่ก็เข้าร่วมการอ่านนิทานให้เด็กฟังด้วยเป็นบางครั้ง (นักสังคมสงเคราะห์ ทักษสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ทางเรือนจำมีกิจกรรมส่งเสริมหลักๆ คือโครงการกำลังใจร่วมกับสภาอากาศ ปีละ 2 ครั้ง โครงการคนดีที่ซบปีแรก ปีละ 2 ครั้ง การอบรมการบริบาลทารก เป็นการอบรมพี่เลี้ยง ซึ่งพี่เลี้ยงที่เข้ามาช่วยงานต้องผ่านหลักสูตรของสภาอากาศถึงจะมาเป็นพี่เลี้ยงเด็กในเรือนจำได้ พี่เลี้ยงเป็นผู้ต้องขังที่รับสมัครจากคนที่สนใจ ในระหว่างที่เข้าอบรมมีการประเมินโดยนักสังคมสงเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการผ่านเกณฑ์ ตั้งแต่การอุ้มเด็ก การเลี้ยง การเปลี่ยนผ้าอ้อม การเปลี่ยนเสื้อผ้า ระยะเวลาการอบรมประมาณ 1 สัปดาห์ เปิดครั้งละประมาณ 50 คน โดยมีแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน โดยมีการประเมินพฤติกรรมตั้งแต่วันแรกที่เข้ามา คุณสมบัติของพี่เลี้ยงควรเป็นคนใจเย็นไม่โมโหหงุดหงิดง่าย โดยวันทดสอบจะเริ่มจากใช้หุ่นก่อน และใช้เด็กจริงในช่วงท้ายของการอบรม (นักสังคมสงเคราะห์ ทัณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ในส่วนของการอบรมมีจัดอบรมแม่ด้วย ในการปฏิบัติกับเด็กแรกเกิด การอ่านหนังสือนิทาน การเสริมพัฒนาการของเด็ก เทคนิคที่แม่เด็กสามารถนำมาใช้ได้จริงในการเลี้ยงช่วงซบปีแรก มีการฝึกโยคะสำหรับคนท้องเพื่อสุขภาพที่ดีก่อนคลอด บางวันเจ้าหน้าที่จะมาเล่นโยคะหรือมีการออกกำลังกายร่วมกันด้วย ในพื้นที่กว้างๆ ช่วงบ่ายก่อนอาบน้ำ อย่างไรก็ตามกรมฯ ก็ยึดข้อกำหนดกรุงเทพที่เราต้องจัดให้ตรงตามมาตรฐานที่ต้องปฏิบัติกับผู้ต้องขัง เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ผู้ต้องขังควรจะได้รับ เรือนจำที่ไม่มีนักจิตวิทยา เจ้าหน้าที่จึงต้องรับหน้าที่เป็นนักจิตวิทยาไปด้วย ในการให้กำลังใจผู้ต้องขังที่เพิ่งแยกกับลูก ช่วยเป็นคนติดต่อลูกของผู้ต้องขังภายนอก คอยส่งข่าวให้เกิดความสบายใจและจัดกิจกรรมโดยให้แม่กับลูกได้พบกันเรื่อยๆ เรียกว่ากิจกรรมเยี่ยมญาติใกล้ชิด โดยจะได้พบกันทั้งหมดพ่อแม่ลูก และมีระบบวิดีโอคอลล์ โดยนักโทษชั้นเยี่ยมจะได้สิทธิเดือนละ 2 ครั้ง ก็ประมาณ 15-20 นาที สำหรับคนที่ลงทะเบียนไว้ เราก็จะช่วยเขาให้ผ่อนคลายได้มากขึ้น โครงการเสริมสร้างทักษะเด็กจากภาคเอกชนก็มีการจัดเป็นระยะๆ โดยการแจ้งผ่าน Line ประชาสัมพันธ์ของเรือนจำเป็นการใช้เทคโนโลยีช่วยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่ได้ผลดี (รองหัวหน้าแดนหญิง เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

จากผลการศึกษาในเรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่งมีการเตรียมความพร้อมในด้านกิจกรรม สวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ตามข้อกำหนดกรุงเทพ ให้การดูแลแม่และเด็กติดผู้ต้องขังได้อย่างราบรื่น อยู่อย่างมีความปลอดภัยในมาตรฐานของข้อกำหนดกรุงเทพ รอเพียงการปรับปรุงสถานที่จากงบประมาณที่จะได้รับรายปีเพื่อพัฒนาให้สมบูรณ์แบบครบวงจรต่อไป

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

3.1 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มองเรือนจำเหมือนหมู่บ้านๆหนึ่งที่มีคนตั้งครุฑ คนเจ็บ คนป่วย คนเหล่านี้ก็ต้องได้รับการดูแลที่เป็นพิเศษตามลักษณะของความเหมาะสมในการดูแล ปัญหาเรื่องผู้ต้องขังหญิงตั้งครุฑ อยากให้มีการผลักดันกฎหมายที่ให้โอกาสคนที่ตั้งครุฑได้คลอดลูกและมีเวลาเลี้ยงลูกในระยะเวลานึงก่อนมารับโทษ ทุกวันนี้การเดินทางออกจากบางเรือนจำไปโรงพยาบาลใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ซึ่งอาจไม่ทันการณ์สำหรับกรณีเร่งด่วน ด้วยขั้นตอนที่ซับซ้อน จึงไม่เหมาะสม

สำหรับเด็กที่มีภาวะเสี่ยงในหลายโรคที่ยังคงมีอยู่ในเรือนจำตลอดเวลา (นักสังคมสงเคราะห์ ทัศนสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.2 ควรจะต้องมีการพัฒนาสำหรับแม่และเด็กอีกมาก เช่นมุมการเรียนรู้ของเด็ก ในแต่ละช่วงเดือนเพื่อให้ได้มีพัฒนาการเหมือนเด็กข้างนอก มีสนามเด็กเล่นข้างนอกเหมือนได้ใช้ชีวิตเด็กปกติ ระบบในเรือนจำนั้นดีแล้ว ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของผู้ต้องขังหญิงที่เป็นแม่เด็กอยากเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีวุฒิภาวะเหมาะสมให้ลูกตนเองนั้นเติบโตอย่างมีคุณภาพ ไม่พึ่งแต่เพียงสวัสดิการของรัฐ ตระหนักรู้ว่าตนเองควรจะทำอะไรและคิดให้ยาวๆถึงอนาคต ปัญหาเมื่อเด็กอยู่แต่กับผู้ใหญ่ที่เป็นนักโทษอาจจำพฤติกรรมหรือคำพูดที่ก้าวร้าว การพัฒนาที่ต้องการในส่วนของสถานที่ที่จะรองรับผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนและเด็กติดผู้ต้องขัง ที่ไม่ใช่เรือนจำ และสถานที่ที่จะต้อนรับหลังเด็กออกจากเรือนจำ การชะลอการรับโทษก่อนที่จะต้องมาใช้ชีวิตในเรือนจำจริงๆ น่าจะดีกว่าที่จะนำหญิงเหล่านี้เข้ามาในเรือนจำ (หัวหน้าแดนหญิง เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.3 ควรเร่งแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการทำงาน หากขาดกำลังคนก็ไม่สามารถทำงานให้ประสบผลสำเร็จลุล่วงได้ จึงควรเพิ่มอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ การดูแลผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนและเด็กติดผู้ต้องขังในปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต การสร้างเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถจะเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพให้เกิดประโยชน์สูงสุด (นักจิตวิทยา ทัศนสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.4 ข้อกำหนดกรุงเทพยังไม่สามารถนำมาใช้กับเรือนจำได้ในบางข้อที่ขัดแย้ง เช่น สถานที่ที่จำกัด เรือนนอนที่ถูกต้องจะต้องแยกผู้ต้องขังพิเศษกับผู้ต้องขังปกติ แต่บางเป็นเรือนจำแบบเก่าแล้วเป็นเรือนจำที่ผสมหญิงชาย จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีผู้ต้องขังอื่นๆอยู่ร่วมด้วย หน่วยงานส่วนกลางควรให้ความสำคัญในเรื่องของการสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ดำเนินการขยายขนาดสถานที่เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในเรือนจำและทัศนสถานทุกคน (หัวหน้าแดนหญิง เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลผู้ต้องขังหญิง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องขังหญิงผู้ให้สัมภาษณ์ (จำนวน 30 คน) โดยมีผู้ต้องขังทุกคนเป็นเพศหญิง ผู้ต้องขังหญิงผู้ให้สัมภาษณ์มีอายุระหว่าง 19-45 ปี ผู้ต้องขังที่ไม่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 26 คน และผู้ต้องขังที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

ในการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังนั้น ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กับผู้ต้องขังหญิงที่มีลักษณะพิเศษประกอบด้วย ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนต้องเลี้ยงดูอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกอยู่และส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ โดยแบ่งปัญหาและอุปสรรคในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่มีครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน
2. ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังหญิง
3. ปัญหาที่ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

ด้านที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่มีครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่มีครรภ์จากผู้ต้องขังหญิงประกอบด้วย ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนต้องเลี้ยงดูอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกอยู่และส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ มี 7 ประเด็นดังนี้

1.1 เรื่องความเครียดของผู้ต้องขังหญิงที่มีความกังวลหลายด้าน เช่น กังวลเรื่องการไม่มีญาติมาเยี่ยม คลอดแล้วจะมีของใช้ที่จำเป็นให้ลูกเพียงพอหรือไม่ รวมไปถึงความสะอาดสบายหลายอย่างของตนเองและลูกอ่อน การกินอยู่ ที่อาศัยหลับนอน เพราะการอยู่ในเรือนจำไม่เหมือนการใช้ชีวิตข้างนอก ต้องปรับตัวมากกับกฎระเบียบและเวลาที่จำกัดในทุกกิจกรรม (ผู้ต้องขังหญิง ทัณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

1.2 เรื่องของเวลา ผู้ต้องขังหญิงมีภาวะเร่งรีบในกิจวัตรประจำวันที่มีความจำเป็นต้องแบ่งเวลาทำงาน ส่งผลกระทบในการให้เวลากับลูกน้อย (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน ทัณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

1.3 การปรับตัวเข้ากับสังคมภายในเรือนจำ เมื่อต้องเข้ามาอยู่ในสถานที่ใหม่ที่ไม่มีความเป็นส่วนตัวและมีเสียงดังรบกวน ไม่เหมาะกับการเลี้ยงลูกอ่อนในสถานที่ปิดอย่างเรือนจำ (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน ทัณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

1.4 เรื่องของเชื้อโรค การติดเชื้อ และการคลอดในเรือนจำ หากผู้ต้องขังไม่แสดงความเจ็บปวดอย่างรุนแรงแล้ว เจ้าหน้าที่จะไม่นำไปโรงพยาบาล เพราะกลัวหลบหนี ซึ่งนักโทษส่วนใหญ่ที่นี้จะคลอดภายในเรือนจำ การคลอดบุตรของผู้ต้องขังหญิง ต้องรอให้ปากมดลูกเปิด และมีอาการเจ็บปวดอย่างชัดเจนจึงจะได้นำตัวออกไปโรงพยาบาล ซึ่งบางครั้งไม่ทันการณ์ต้องคลอดภายในเรือนจำหลายราย (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

1.5 การตั้งครรภ์ไม่รู้ตัวของผู้ต้องขัง ทำให้เกิดความเครียดที่ต้องแจ้งญาติภายนอกกว่ากำลังตั้งครรภ์และต้องเตรียมการขอให้ญาติเป็นผู้เลี้ยงดูลูกของตนในอนาคต ความเครียดที่ไม่รู้ว่าตนเองตั้งครรภ์กับใครและไม่สามารถหาตัวคนเป็นพ่อเด็กได้ (ผู้ต้องขังหญิงพี่เลี้ยงเด็ก ทณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

1.6 เรื่องของนมลูกที่ไม่เพียงพอสำหรับแม่ที่ต่อมน้ำนมเสื่อม เพราะการเบิกนมและอาหารเสริมของใช้ต่างๆของแม่และเด็ก รับงบมาปีละครั้งถ้าหากปีที่ผ่านมาปริมาณแม่และเด็กน้อยจะได้น้อย แต่ถ้าปีนี้มีแม่และเด็กจำนวนมากก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน ทณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

1.7 เรื่องของเรือนนอน เช่น บางเรือนจำมีการจำกัดพื้นที่นอน ความกว้าง 3 พื้นกระเบื้องต่อแม่และลูก 1 คู่ ทำให้เกิดความไม่สะดวก คับแคบมากสำหรับการนอน 2 คน แม่และลูกอ่อน (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ด้านที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังหญิง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ต้องขังหญิงเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังหญิงประกอบด้วย ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนต้องเลี้ยงดูอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกอยู่และส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ มี 6 ประเด็นดังนี้

2.1 เรื่องสุขอนามัย เชื้อโรคหลากหลายชนิดที่มีอยู่ในเรือนจำและเป็นอันตรายต่อเด็กที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ เด็กต้องสัมผัสกับผู้คนภายในเรือนจำหลายคนต่อวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อในเด็กเล็กที่อาจมีผู้ใหญ่เป็นพาหะนำโรค เชื้อโรคภายในเรือนจำและอาหารของเด็กอ่อนที่อาจไม่สะอาด เรื่องการรักษาโรคเฉพาะของเด็กยังไม่มี และเมื่อถึงวันหยุดหรือวันหยุดยาวต่างๆจะไม่มีการแพทย์เข้ามาดูแลทำให้เมื่อเด็กเกิดการเจ็บป่วยเป็นปัญหา (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

2.2 เรื่องของใช้ในชีวิตประจำวันของเด็กและอาหารเด็ก แม่มีความกังวลที่ไม่ได้จัดเตรียมอาหารให้ลูก เพราะทางเจ้าหน้าที่และพี่เลี้ยงเป็นคนจัดเตรียมดูแลให้ในเวลาที่ต้องทำงานภารกิจของตนเองในแต่ละวัน เรื่องผ้าอ้อม นม สำหรับคนที่ไม่มีญาติจะยิ่งพบปัญหาเหล่านี้ หรือคนที่มีลูกมา

หลายคนอาจมีปัญหาต่อมน้ำนมเสื่อมส่งผลให้ไม่สามารถผลิตน้ำนมให้ลูกดื่มได้อย่างเพียงพอ (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน ทณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

2.3 เรื่องของการที่เด็กไม่มีญาติมารับไปเลี้ยงต่อเมื่อครบกำหนดออกจากเรือนจำ ในส่วนนี้ทางสภาทนายความมีการอบรมแม่และเด็กเรื่องการเลี้ยงดูและกิจกรรมส่งเสริมอื่นๆอย่างสม่ำเสมอ เมื่อไม่มีญาติที่สามารถรับไปเลี้ยงได้กับเด็กที่ครบกำหนดต้องแยกจากแม่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงบางคนหลังคลอดก็มีความต้องการจะส่งลูกออกไปภายนอกเรือนจำแต่ก็ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากไม่มีความพร้อมจากญาติภายนอกและไม่มีระยะเวลาที่แน่นอนว่าเมื่อใดญาติจะสามารถช่วยนำเด็กออกไปเลี้ยงได้ หรือผู้ต้องขังบางคนต้องการจะส่งลูกไปยังสถานสงเคราะห์ก็มีบ้าง (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

2.4 เรื่องของสภาพแวดล้อมและสังคมภายในเรือนจำ ไม่มีแม่คนไหนอยากให้ลูกเติบโตมาภายใต้บรรยากาศของเรือนจำ เมื่อลูกพอจะจำความได้แล้วก็อยากให้ลูกมีที่อยู่ที่เหมาะสมกับพัฒนาการมากกว่านี้ (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

2.5 เรือนนอนที่แออัด ในบางเรือนจำที่มีสถานที่คับแคบ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนและเด็กติดผู้ต้องขัง ต้องอยู่ร่วมกับผู้ต้องขังปกติและร่วมใช้ห้องน้ำที่มีไม่เพียงพอต่อความต้องการพิเศษสำหรับกลุ่มผู้ต้องขังแม่และเด็ก โดยเฉพาะในเวลาเช้าและเวลาหัวค่ำที่ผู้ต้องขังทุกคนรวมทั้งเด็กติดผู้ต้องขังต้องการใช้ห้องน้ำเพื่อขับถ่าย (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

2.6 พี่เลี้ยงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการเข้ากับเด็ก เพราะถ้าเด็กติดแม่จะเป็นการยากที่เราจะเข้าหาเด็กแต่พี่เลี้ยงก็ต้องทำความคุ้นเคย ต่างจากเด็กที่คลอดในเรือนจำพี่เลี้ยงก็จะเหมือนกับแม่อีกคนหนึ่งของเขาซึ่งจะดูแลได้ง่ายกว่า ในส่วนของพี่เลี้ยงเด็กจะไม่มีปัญหาในตัวแม่แต่จะมีปัญหาในการเข้าหาตัวเด็กมากกว่า (ผู้ต้องขังหญิงพี่เลี้ยงเด็ก ทณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ด้านที่ 3 ปัญหาที่ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ต้องขังหญิงเรื่องปัญหาที่ผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด มี 8 ประเด็นดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างแม่และเด็ก โดยส่วนใหญ่มีความกังวลที่จะไม่มีเวลาอยู่กับลูก อยากจะใช้เวลาอยู่กับลูก สอนลูกได้เต็มที่ อยากให้เจ้าหน้าที่แบ่งเวลาให้แม่และเด็กได้ใช้เวลาร่วมกันลดภาระหน้าที่อื่นๆของแม่ลง (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน ทณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.2 อุปกรณ์การเลี้ยงเด็กต่างๆ เช่น นม ผ้าอ้อม ของใช้เด็กอ่อน บางเรือนจำยังคงขาดแคลน และอาศัยการบริจาคจากบุคคลภายนอกและการเบิกจากงบประมาณสำรอง ผู้ต้องขังหญิงบางราย ต้องทำงานเพื่อแลกกับผ้าอ้อมหรือนมเด็ก สิ่งเหล่านี้คือปัญหาที่ผู้ต้องขังหญิงส่วนมากต้องพบเจอใน สวัสดิการที่ยังไม่ครอบคลุม (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน ท้นทศสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.3 การขาดแคลนอุปกรณ์ที่ส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับเด็ก เช่น ของเล่นสำหรับเด็กอ่อน เพื่อเพิ่มพูนทักษะทางความคิดและอารมณ์ (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัด พระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.4 การติดต่อญาติมารับเด็กไปเลี้ยงโดยไม่ต้องผลักร่างไปให้สถานสงเคราะห์ (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.5 สถานที่รับรองพักฟื้นเด็กแรกเกิดที่ถูกสุขอนามัย (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.6 ความคับแคบในเรือนจำที่มีผู้ต้องขังจำนวนมากอยู่เสมอ (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.7 ยารักษาโรคสำหรับเด็กปัจจุบันนี้เด็กยังคงต้องใช้ยาชนิดเดียวกับผู้ใหญ่ในเรือนจำ (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.8 อาหารของแม่และเด็ก แม้ว่าจะได้อาหารบำรุงมากกว่าผู้ต้องขังปกติ แต่สิ่งที่ได้เสริมมาคือ ไข่ต้ม 2 ใบ ไม่เพียงพอในการบำรุงนมแม่ให้เด็กดื่มทุกวัน บางครั้งในเรือนจำมีการหุงข้าวไม่สุก ทำให้ข้าวแข็งและนำมาบดเป็นอาหารเด็กอ่อนไม่ได้ ซึ่งเด็กได้รับอาหารเหมือนผู้ใหญ่ทุกประการ แต่ต้องนำมาบดให้สะดวกต่อการกลืนและย่อยของเด็กเอง อาหารของเด็กอ่อนนั้นต้องมีความพิเศษทั้ง ความสดใหม่และคุณค่าทางอาหารที่เด็กอ่อนควรได้รับในช่วงวัยขวบปีแรก (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ต้องขังหญิง

จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังหญิงถึงการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นไปได้อย่างราบรื่นโดยมีพี่เลี้ยงเด็กดูแลใกล้ชิดทดแทนแม่ในเวลาที่แม่ต้องไปทำงาน เจ้าหน้าที่ให้ความเมตตาเอาใจใส่และดูแลได้อย่างทั่วถึง ผู้ต้องขังมีความต้องการกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมพัฒนาประสิทธิภาพในการดูแลคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง มี 9 ประเด็น ดังนี้

3.1 ต้องการให้เสริมสร้างพัฒนาการของเด็กด้วยอุปกรณ์วิดิทัศน์ เช่น ดีวีดี การ์ตูน นิทาน เพื่อให้เด็กมีมุมมองใหม่ๆจากสื่อการสอนสมัยใหม่เป็นการช่วยนำเทคโนโลยีเสริมสร้างพัฒนาการของ

เด็กก่อน อยากรู้ให้มีของเล่นเสริมทักษะผลัดเปลี่ยนความแปลกใหม่บ้าง ของที่มีอยู่เดิมแม้ว่ายังคุณภาพดี แต่เด็กควรมีของเล่นที่หลากหลายเพื่อประโยชน์ทางพัฒนาการทางสมองและจิตใจ (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.2 ต้องการให้มีการอบรมอาชีพ โดยเฉพาะเรื่องการทำเบเกอรี่ และการทำอาหารที่จะช่วยให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการกลับสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.3 ต้องการให้ทางเรือนจำจัดกิจกรรม การแจกหนังสือบริจาคให้เด็กๆ เช่น หนังสือคู่มือ สำหรับพัฒนาการทางภาษาและการคิดเลขในเด็กก่อน หรือกิจกรรมหนังสือนิทานใหม่ๆ ให้แม่และเด็ก มีกิจกรรมร่วมกันสม่ำเสมอและสร้างสรรค์ (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.4 ต้องการให้เน้นย้ำเรื่องสุขอนามัยสำหรับแม่และเด็กที่มีความเสี่ยงในการติดเชื้อภายใน เรือนจำ เพราะความกังวลอันดับแรกคือสุขภาพของเด็กก่อนที่มีปัญหาบ่อยๆ เช่น โรคผิวหนัง (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน ทณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.5 ต้องการให้ทางเรือนจำจัดกิจกรรม เช่น กีฬาสำหรับเด็กเล็ก (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.6 ต้องการได้รับบริจาคหนังสือที่ทันสมัย เช่น นิตยสารรายสัปดาห์ เพื่อลดความเครียดของผู้ต้องขังหญิง และเสริมสร้างความรู้รอบตัวและทัศนคติใหม่ๆ (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.7 ต้องการให้เสริมการอบรมเรื่องการไต่ถามกับเด็กก่อนเป็นความรู้เสริมสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กภายในเรือนจำ (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.8 ต้องการให้เสริมกิจกรรมร้องเพลงและดนตรีสำหรับแม่และเด็ก โดยอาจขอความร่วมมือจากภาคเอกชน เพื่อใช้วิทยากรที่มีความสามารถหลากหลายได้เข้าร่วมกิจกรรม (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

3.9 ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมพบญาติของแม่และกิจกรรมของเด็กที่อยู่ภายนอกเรือนจำได้ พบแม่ที่อยู่ภายในเรือนจำอย่างใกล้ชิด เพราะแม่ที่ส่งลูกออกไปนอกเรือนจำแล้วอาจมีความซึมเศร้า เพราะเป็นห่วงและคิดถึงลูกมาก ปัจจุบันนี้มีกิจกรรมเยี่ยมญาติใกล้ชิดเพียงปีละ 3-4 ครั้ง (ผู้ต้องขังหญิงแม่ลูกอ่อน เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร, สัมภาษณ์, พฤศจิกายน 2562)

ส่วนที่ 3 ความเชื่อมโยงระหว่าง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนด กรุงเทพของเจ้าหน้าที่ และปัญหาและอุปสรรคในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังหญิงที่ เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาพบว่าความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนดกรุงเทพของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง และปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง พบว่ามีความเชื่อมโยงกัน 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน

จากผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขังหญิงมีความคิดเห็นที่มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน รวม 3 ประเด็น ดังนี้

- 1.1 ปัญหาทางด้านความเครียดจากการใช้ชีวิตประจำวันภายในเรือนจำและทัณฑสถานของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน
- 1.2 ปัญหาทางด้านสุขอนามัยของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง
- 1.3 ปัญหาด้านขนาดของสถานอภิบาลเด็กอ่อน เรือนนอน ห้องสุขา สภาพแวดล้อมภายในเรือนจำและทัณฑสถาน

จากผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีมุมมองความคิดเห็นที่แตกต่างกับผู้ต้องขังหญิงในเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนคือ ปัญหาจากผู้ต้องขังหญิงที่มีจุดประสงค์ต้องโทษในเรือนจำเพื่อสวัสดิการในการคลอดบุตร

จากผลการศึกษาพบว่าผู้ต้องขังหญิงมีมุมมองความคิดเห็นที่แตกต่างกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนคือ เรื่องของเวลา ผู้ต้องขังหญิงมีภาวะเร่งรีบในกิจวัตรประจำวันที่มีความจำเป็นต้องแบ่งเวลาทำงานส่งผลกระทบต่อเวลาให้เวลากับลูกอ่อน และเรื่องของนมผงสำหรับขังให้ลูกดื่มที่ไม่เพียงพอสำหรับแม่ที่ต่อมน้ำนมเสื่อมไม่สามารถผลิตน้ำนมให้ลูกดื่มจากเต้า เพราะการเบิกนมและอาหารเสริมของใช้ต่างๆ ของแม่และเด็ก รับงบมาปีละครั้งถ้าหากปีที่ผ่านมามีจำนวนแม่และเด็กน้อยจะไ้งบน้อย แต่ถ้าปีนี้มีแม่และเด็กจำนวนมาก งบจะไม่เพียงพอต่อความต้องการจริงที่ต้องใช้จริง

ด้านที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังหญิง

จากผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขังหญิงมีความคิดเห็นที่มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขัง รวม 2 ประเด็น ดังนี้

- 2.1 ปัญหาทางด้านการดูแลสุขภาพเด็กแรกเกิดและสุขอนามัยของเด็ก
- 2.2 ปัญหาทางด้านโภชนาการและเครื่องอุปโภคบริโภคของเด็กติดผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีมุมมองความคิดเห็นที่แตกต่างกับผู้ต้องขังหญิงในเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังคือ ปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กติดผู้ต้องขัง และปัญหาเรื่องการแจ้งเกิดของเด็กแรกเกิด

จากผลการศึกษาพบว่าผู้ต้องขังหญิงมีมุมมองความคิดเห็นที่แตกต่างกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังคือ ปัญหาเรื่องของการที่เด็กไม่มีญาติมารับไปเลี้ยงต่อเมื่อครบกำหนดออกจากเรือนจำ และเรื่องของสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่แออัดและสังคมภายในเรือนจำ

ด้านที่ 3 ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง มีความต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด

จากผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขังหญิงมีความคิดเห็นที่มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องปัญหาที่มีความต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด รวม 4 ประเด็น ดังนี้

- 3.1 ปัญหาทางด้านสุขอนามัยของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง
- 3.2 ปัญหาทางด้านโภชนาการและเครื่องอุปโภคบริโภคของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง
- 3.3 ปัญหาด้านการส่งเด็กติดผู้ต้องขังออกนอกเรือนจำในระยะเวลาที่เหมาะสม
- 3.4 ปัญหาด้านสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีมุมมองความคิดเห็นที่แตกต่างกับผู้ต้องขังหญิงในเรื่องปัญหาที่มีความต้องการความช่วยเหลือมากที่สุดคือ ปัญหาด้านวุฒิภาวะและความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรของผู้ต้องขังหญิง และปัญหาด้านระบบภายในกรมราชทัณฑ์ประกอบด้วย ความต้องการผลักดันกฎหมายการชะลอโทษการจำคุกของผู้ต้องขังหญิงที่มีครรภ์ ปัญหาขาดแคลนเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง และปัญหาสิทธิการเบิกค่ารักษาพยาบาล การคลอดบุตรของชาวต่างชาติ

จากผลการศึกษาพบว่าผู้ต้องขังหญิงมีมุมมองความคิดเห็นที่แตกต่างกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในเรื่องปัญหาที่มีความต้องการความช่วยเหลือมากที่สุดคือ การขาดแคลนอุปกรณ์ที่ส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับเด็ก

ด้านที่ 4 ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังผู้ต้องขังหญิงที่มีครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน

จากผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขังหญิงมีความคิดเห็นที่มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องข้อเสนอแนะ คือเรื่องการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กเพื่อให้มีพัฒนาการเทียบเท่าเด็กภายนอกเรือนจำ

4.1 จากผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีมุมมองความคิดเห็นที่แตกต่างกับผู้ต้องขังหญิงในเรื่องข้อเสนอแนะ รวม 3 ประเด็น ดังนี้

4.1.1 ต้องการผลักดันกฎหมายการชะลอโทษการจำคุกของผู้ต้องขังหญิงที่มีครรภ์

4.1.2 ควรเร่งแก้ปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

4.1.3 ควรเร่งแก้ปัญหางบประมาณเพื่อใช้ดำเนินการขยายสถานที่เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง

4.2 จากผลการศึกษาพบว่าผู้ต้องขังหญิงมีมุมมองความคิดเห็นที่แตกต่างกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในเรื่องข้อเสนอแนะ โดยมีความต้องการ รวม 4 ประเด็น ดังนี้

4.2.1 ต้องการให้เน้นย้ำเรื่องสุขอนามัยสำหรับแม่และเด็ก เช่น การใช้ยากับเด็กอ่อน

4.2.2 ต้องการให้มีการอบรมอาชีพของผู้ต้องขังหญิง โดยเฉพาะการทำเบเกอรี่ และการทำอาหาร

4.2.3 ต้องการให้เสริมความถี่ของกิจกรรมเพื่อแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมดนตรี กิจกรรมพบญาติภายในเรือนจำอย่างใกล้ชิด

4.2.4 ต้องการได้รับบริจาคหนังสือที่ทันสมัย เช่น นิตยสารรายสัปดาห์ เพื่อลดความเครียดของผู้ต้องขังหญิง และเสริมสร้างความรู้รอบตัวและทัศนคติใหม่ๆ

ส่วนที่ 4 การอภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษา พบว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขังหญิงมีปัญหาหลักที่ใกล้เคียงกันในทุกประเด็นปัญหา แต่ด้วยสถานะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขังแตกต่างกันจึงทำให้มีมุมมองที่ไม่เหมือนกัน กล่าวโดยรวมคือ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายต่างๆเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง ดังนั้นจึงมีมุมมองในการดู

ภาพรวมของปัญหาด้านระบบภายในกรมราชทัณฑ์ควบคู่ไปกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลซึ่งตัวบุคคลดังกล่าว 2 กลุ่มคือผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นว่าปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ต้องขังหญิงเองคือสิ่งที่ยุ่งยากกว่าปัญหาเรื่องระบบภายในกรมราชทัณฑ์ การพัฒนาวุฒิภาวะและความรับผิดชอบของผู้ต้องขังหญิงเป็นหนึ่งในหัวใจหลักของการร่วมกันขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพร่วมกันในด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย ในขณะที่ผู้ต้องขังหญิงมุ่งเน้นการรับประโยชน์จากสวัสดิการด้านเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน เนื่องจากตนเองเป็นผู้ต้องขังที่มีความต้องการพิเศษ

เมื่อนำผลการศึกษาจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พยาบาลวิชาชีพ หัวหน้าแดนหญิง รองหัวหน้าแดนหญิง ผู้คุมแดนหญิง และฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขังหญิง มาอภิปรายผลร่วมกับผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กประกอบด้วย ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อนต้องเลี้ยงดูอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกอยู่และส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ จากผลการศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ทำให้ทราบถึง 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. สถานการณ์ของการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง
2. ปัญหาหรืออุปสรรคของการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง
3. แนวทางในการเสนอแนะการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบันเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่มีครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน ปัญหาที่ 2 กลุ่ม ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสำคัญที่สุดคือปัญหาทางด้านความเครียดจากการใช้ชีวิตประจำวันภายในเรือนจำ ปัญหาทางด้านสุขอนามัยของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ และปัญหาด้านขนาดของสถานอภิบาลเด็กอ่อน เรือนนอน ห้องสุขา สภาพแวดล้อมภายในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยมีมุมมองที่แตกต่างของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีต่อปัญหานี้คือ ปัญหาจากผู้ต้องขังหญิงที่มีจุดประสงค์ต้องโทษในเรือนจำเพื่อสวัสดิการการคลอดบุตรในเรื่องของข้อกำหนดกรุงเทพบางเรื่องมีการให้ออกาสผู้ต้องขังหญิงมากจนอาจเป็นช่องทางจงใจให้ต้องการกระทำผิดกฎหมายเพื่อเข้ามารับสวัสดิการในเรือนจำ ซึ่งในเรือนจำมีสิ่งของแจก เช่น ผ้าอ้อม ผ้าอ้อมสำเร็จรูป มีการตรวจดูแลสุขภาพเด็ก ตรวจโรคต่างๆ ผู้ต้องขังมีอาหารครบ 3 มื้อ มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล เป็นต้น และมีมุมมองที่แตกต่างของผู้ต้องขังหญิงที่มีต่อปัญหานี้คือเรื่องของเวลา ผู้ต้องขังหญิงมีภาวะเร่งรีบในกิจวัตรประจำวันที่มีความจำเป็นต้องแบ่งเวลาทำงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเวลาอยู่กับลูกอ่อน และเรื่องของนมลูกที่ไม่เพียงพอสำหรับแม่ที่ต่อมน้ำนมเสื่อม เพราะการเบิกนมและ

อาหารเสริมของใช้ต่างๆของแม่และเด็ก ทางเรือนจำรับมาเพียงปีละครั้ง ถ้าหากปีที่ผ่านมามีจำนวนแม่และเด็กน้อยจะได้งบน้อย แต่ถ้าปีนี้แม่และเด็กจำนวนมาก งบจะไม่เพียงพอต่อความต้องการจริงที่ต้องใช้จริง นี่คือนโยบายที่แตกต่างกันระหว่างเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขัง ส่วนของผู้ต้องขังจะมุ่งเน้นความสำคัญของปัญหาในเรื่องของชีวิตความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันมากกว่าปัญหาอื่นๆ

เรื่องปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขัง ปัญหาที่ 2 กลุ่ม ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสำคัญที่สุดคือ ปัญหาทางด้านการดูแลสุขภาพเด็กแรกเกิดและสุขอนามัยของเด็กและปัญหาทางด้านโภชนาการเครื่องอุปโภคบริโภคของเด็กติดผู้ต้องขัง โดยมุมมองที่แตกต่างของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีต่อปัญหานี้คือ ปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กติดผู้ต้องขัง และปัญหาเรื่องการแจ้งเกิดของเด็กแรกเกิด ด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการดูแลช่วยเหลือทั้งทางด้านมนุษยธรรมของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต้องมีต่อแม่และเด็กติดผู้ต้องขังและการจัดการด้านเอกสารสิทธิต่างๆของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องคำนึงถึงปัญหาในสิ่งที่ผู้ต้องขังไม่ต้องดำเนินการทำเองทั้งหมด เพียงแค่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ ผู้ต้องขังมีหน้าที่ช่วยใส่ใจในรายละเอียดที่ต้องทำเพื่อความราบรื่นและส่งผลถึงประโยชน์ของตนเองและประโยชน์สูงสุดของเด็กติดผู้ต้องขัง ส่วนมุมมองที่แตกต่างของผู้ต้องขังหญิงที่มีต่อปัญหานี้คือ ปัญหาเรื่องของการที่เด็กไม่มีญาติมารับไปเลี้ยงต่อเมื่อครบกำหนดออกจากเรือนจำ และเรื่องของสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่แออัดและสังคมภายในเรือนจำ ในความกังวลถึงปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องที่เกิดกับผู้ต้องขังคนไทยและผู้ต้องขังต่างด้าวอยู่บ่อยครั้ง จากพื้นฐานครอบครัวที่ยากต่อการรับผิดชอบดูแลเด็กที่กำลังจะออกจากเรือนจำ หรือการตามหาญาติไม่ได้ ความสะดวกสบายในการกินอยู่ภายในเรือนจำแออัดและลำบากกว่าภายนอกเรือนจำ

เรื่องปัญหาที่มีความต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด ปัญหาที่ 2 กลุ่ม ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสำคัญที่สุดคือ ปัญหาทางด้านสุขอนามัย ปัญหาทางด้านโภชนาการและเครื่องอุปโภคบริโภค ปัญหาด้านการส่งเด็กติดผู้ต้องขังออกนอกเรือนจำในระยะเวลาที่เหมาะสม และปัญหาด้านสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง โดยมุมมองที่แตกต่างของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีต่อปัญหานี้คือ ปัญหาด้านวุฒิภาวะและความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรของผู้ต้องขังหญิง และปัญหาด้านระบบภายในกระบวนการยุติธรรมประกอบด้วย ความต้องการผลักดันกฎหมายการชะลอโทษการจำคุกของผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์ ปัญหาขาดแคลนเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง และปัญหาสิทธิการเบิกค่ารักษาพยาบาล การคลอดบุตรของชาวต่างชาติ ปัญหาทางด้านระบบที่ควรแก้ไขอย่างเร่งด่วนนั้นมีความหลากหลายและซับซ้อนมีความเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ทุกฝ่าย ด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบในการขัดเกลาให้ผู้ต้องขังมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเองและลูกของตน แม้ว่ากรมราชทัณฑ์มีระบบที่ดีเพียงใดหรือข้อกำหนดกรุงเทพจะเป็นมาตรฐานที่ส่งเสริมผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังหญิงมากขนาดไหน ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ต้องขังจึงจะสามารถขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนมุมมองที่แตกต่าง

ของผู้ต้องขังหญิงที่มีต่อปัญหานี้คือ การขาดแคลนอุปกรณ์ที่ส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับเด็ก เพราะผู้ต้องขังทุกคนต้องการจะเลี้ยงดูลูกของตนอย่างดีที่สุด ดังนั้นอุปกรณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เช่น ของเล่น หนังสือนิทาน หรือ วิทยุทัศน์ ย่อมเป็นที่ต้องการเพื่อประโยชน์สูงสุดของพัฒนาการเด็ก

แนวทางในการเสนอแนะการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขังหญิงมีความคิดเห็นที่มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันในเรื่อง ข้อเสนอแนะ คือ เรื่องการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กเพื่อให้มีพัฒนาการเทียบเท่าเด็กภายนอก เรือนจำ ด้วยมุมมองจากคนละสถานะเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับผู้ต้องขังในเรื่อง ข้อเสนอแนะ ในเรื่องระบบภายในกระบวนการยุติธรรม เช่น การต้องการผลักดันกฎหมายการชะลอโทษการจำคุกของผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์ การแก้ปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง และการแก้ปัญหาทางงบประมาณเพื่อใช้ดำเนินการขยายสถานที่เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต ผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตามแม่จะมีข้อเสนอแนะในด้านระบบ แต่ผลลัพธ์ของแนวทางการแก้ไขเหล่านี้คือการพัฒนาการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครเพื่อความเป็นอยู่ของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังที่มีมาตรฐานเป็นแบบอย่างให้นานาชาติ ส่วนข้อเสนอแนะที่แตกต่างของผู้ต้องขังหญิงที่มี คือ การเน้นย้ำเรื่องสุขอนามัยสำหรับแม่และเด็ก การอบรมอาชีพของผู้ต้องขังหญิง การเพิ่มความรู้ของกิจกรรมเพื่อแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง และความต้องการได้รับบริจาคหนังสือที่ทันสมัย เช่น นิตยสารรายสัปดาห์ เพื่อลดความเครียดของผู้ต้องขังหญิง และเสริมสร้างความรู้รอบตัวและทัศนคติใหม่ๆ จะเห็นได้ชัดเจนในส่วนของผู้ต้องขังจะมุ่งเน้นความสำคัญของข้อเสนอแนะไปที่ประโยชน์ในการใช้ชีวิตประจำวันมากกว่าปัญหาของระบบเพื่อส่วนรวม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในสภาพสังคมปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆด้าน โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี มีสิ่งยั่วยุและอบายมุขที่สามารถนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมาย จนในบางครั้งเทคโนโลยีเป็นส่วนผลักดันให้เกิดการละเมิดกฎระเบียบที่สังคมกำหนดไว้กลายเป็นการก่ออาชญากรรม ซึ่งนับวันจะยิ่งมีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะในช่วงหลายปีให้หลังมานี้มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เป็นแม่ลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นไปโดยปริยาย จนกระทั่งมีข้อกำหนดกรุงเทพเข้ามาเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการดูแลในเรื่องสิทธิตลอดจนคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดคือ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานกับผู้ต้องขังหญิง เนื่องจากเจ้าหน้าที่เป็นผู้มีความรับผิดชอบดูแลผู้ต้องขังหญิงตั้งแต่วันแรกที่เข้าสู่เรือนจำจนกระทั่งถึงวันสุดท้ายที่พ้นโทษและได้รับการปล่อยตัวออกไป การพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จึงเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพ เพื่อการปฏิบัติงานที่รอบคอบ มีความรู้ที่ถูกต้อง มีทัศนคติที่ดี และมีทักษะในการปฏิบัติงานที่ดี ซึ่งจะส่งผลทำให้การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพเกิดผลสัมฤทธิ์ที่สมบูรณ์

การศึกษาเรื่อง “การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ของการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการเสนอแนะการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย วิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์ของการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคเกิดจากงบประมาณรายปีที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง ปัญหาเรื่องสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ปัญหาสุขอนามัยของผู้ต้องขังหญิงส่งผลถึงเด็กที่อยู่ภายในเกิดภาวะเสี่ยงจากการติดเชื้อต่างๆ เช่น โรคผิวหนัง วัณโรคและโรคที่พบมากที่สุดคือโรคไข้หวัดและไข้หวัดใหญ่ การจัดการเรือนนอนของผู้ต้องขังหญิงยังไม่สามารถแยกออกจากผู้ต้องขังปกติได้ในบางเรือนจำด้วยข้อจำกัดของขนาดสถานที่และความแออัดของเรือนนอนทำให้ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์อาจต้องนอนรวมกับผู้ต้องขังปกติ ทำให้หญิงที่ตั้งครรภ์นอนในที่ที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เช่น การใช้ห้องน้ำในเวลากลางคืน สวัสดิการของผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหลังคลอดและเด็กติดผู้ต้องขังในแต่ละเรือนจำมีความแตกต่างกัน เช่น บางแห่งขาดแคลนทั้งนมเด็ก นมบำรุงครรภ์ ตลอดจนถึงการสอนเพื่อพัฒนาการเด็ก แต่เรือนจำบางแห่งมีสิ่งของเหล่านี้มากเกินไปเกินความต้องการจนถึงขั้นเหลือทิ้งจากทั้งงบประมาณที่ได้รับและสิ่งของบริจาคจากภาคเอกชนซึ่งสิ่งของเหล่านี้ส่วนมากมีวันหมดอายุ

วิธีแก้ปัญหาควรมีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างเรือนจำและทัณฑสถานที่มีแม่และเด็กติดผู้ต้องขังจองจำอยู่ เพื่อการสร้างมาตรการป้องกันสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กจากเรือนจำที่มีสิ่งของมากเกินไป ความจำเป็นสู่เรือนจำที่มีความต้องการหรือขาดแคลน การขาดระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมต่อกันระหว่างเรือนจำและทัณฑสถาน การประสานงานและทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ยังไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดกรุงเทพได้อย่างสมบูรณ์

ปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ด้านสังคมสงเคราะห์ที่เรือนจำ เรือนจำบางแห่งมีเจ้าหน้าที่ด้านสังคมสงเคราะห์เพียงคนเดียว ทำให้การดำเนินงานด้านสังคมสงเคราะห์ไม่มีประสิทธิภาพ หากมีเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ทำงานเป็นทีมก็จะเป็นประโยชน์อย่างมาก การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ด้านจิตวิทยา ซึ่งในบางเรือนจำไม่มีเจ้าหน้าที่จิตวิทยาประเมินสภาพจิตของผู้ต้องขัง ซึ่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จิตวิทยาคือการดูแลทั้งปัญหาการฆ่าตัวตายของผู้ต้องขัง การทะเลาะวิวาท ผู้ป่วยจิตเวช การประสานงานกับแพทย์ในการจ่ายยาจิตเวช นักจิตวิทยาในกรมราชทัณฑ์ปัจจุบันนี้มีประมาณ 30 คน ในปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยมีเรือนจำและทัณฑสถานรวม 143 แห่ง และในจำนวนนักจิตวิทยาทั้งหมดในกรมราชทัณฑ์กระจายไปตามเรือนจำ ประมาณ 20 คน เรือนจำที่ไม่มีนักจิตวิทยา เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบงานทางด้านอื่นจะทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำแทนนักจิตวิทยา ความจริงแล้วนักจิตวิทยาที่ต้องทำงานเป็นทีมเช่นกัน ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์บางส่วนมีปัญหาการเสพยาระหว่างตั้งครรภ์ก่อนเข้ามาภายในเรือนจำ ส่งผลให้มีอาการทางจิตเวชซึ่งควรได้รับการประเมินที่ถูกต้องจากเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจิตวิทยา หากกรมราชทัณฑ์อยากเน้นเรื่องการฟื้นฟูพัฒนาจิตใจก็ควรมีนักจิตวิทยาอย่างน้อยเรือนจำละ 2-3 คน การขาดแคลนกุมารแพทย์และพยาบาลผดุงครรภ์ เป็นหนึ่งในปัญหาที่สำคัญที่สุด เพื่อความปลอดภัยในการคลอดของเด็ก ลดความเสี่ยงในการเสียชีวิตของเด็ก เพราะการส่งตัวผู้ต้องขังใกล้คลอดออกไปภายนอกเรือนจำอาจใช้ระยะเวลาซึ่งอาจเป็นอันตรายกับเด็ก หากมีการคลอดในเรือนจำบางเรือนจำจะให้เจ้าหน้าที่พยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมการคลอด มาทำคลอดให้ ซึ่งถ้าเด็กตัวเล็กก็อาจจะคลอดได้ปกติได้ แต่ถ้าเด็กตัวใหญ่หรือท่าทางของเด็กทำให้คลอดได้ยากก็จะเกิดอันตรายถึงขั้นเสียชีวิตได้

แนวทางการแก้ไขปัญหามาจากผลการศึกษาคือ ทางกระบวนการยุติธรรมไม่ควรนำผู้กระทำผิดหญิงที่ตั้งครรภ์เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีระบบการลงโทษโดยการใช้เรือนจำซึ่งจะส่งผลให้มีเด็กติดผู้ต้องขังในเรือนจำ ควรใช้กระบวนการเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดออกไปสู่กระยะหนึ่ง เพื่อให้ผู้กระทำผิดคลอดลูกภายนอกเรือนจำเสียก่อนและมีโอกาสเลี้ยงลูกในระยะเวลาหนึ่ง แล้วค่อยกลับมาสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ใช้ระบบบังคับโทษโดยใช้เรือนจำเป็นที่คุมขังผู้กระทำผิดกฎหมายหรือกรมราชทัณฑ์ควรมีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งเรือนจำสำหรับควบคุมผู้ต้องขังหญิงที่มีครรภ์ผู้ต้องขังหญิงที่เป็นแม่ลูกอ่อนโดยเฉพาะ เพื่อให้เป็นสถานที่ในการควบคุมและปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับผู้ต้องขังกลุ่มนี้ และเป็นประโยชน์สูงสุดของเด็กติดผู้ต้องขังตามเจตนารมณ์ของข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตามต้องรับฟังข้อคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา กุมารแพทย์ พยาบาลผดุงครรภ์ นักวิชาการ และ

เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังทุกฝ่ายอย่างทั่วถึง เพื่อการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทยสามารถเป็นแบบอย่างให้กับองค์การสหประชาชาติต่อไป

ผลการศึกษาวิจัยและเอกสารงานที่เกี่ยวข้องครั้งนี้พบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังและสถานการณ์ของปัญหาการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังที่สำคัญ รวม 6 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาจากตัวผู้ปฏิบัติงานและข้อจำกัดของหน่วยงาน

ข้อจำกัดหรือสิ่งกีดขวางในการทำงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในเรือนจำและทัณฑสถาน ที่ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีปัญหาที่เกิดจากตัวผู้ปฏิบัติงานและข้อจำกัดของหน่วยงาน ในการปฏิบัติงานกับผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนดกรุงเทพ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดกรุงเทพ และปัญหาการขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม และการขาดงบประมาณ สวัสดิการของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ยังไม่มีการจัดการเรื่องเบียดเบียนเสี่ยงภัยให้กับเจ้าหน้าที่ทุกคนที่เข้าเวรรักษาการณ์ทุกคน ให้ได้รับในอัตราที่เท่ากัน เพื่อทำให้คุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่มีสภาพคล่องทางการเงินมากขึ้น และเป็นการเพิ่มขวัญและกำลังใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ ปัญหาที่เกิดจากข้อจำกัดของหน่วยงานในทุกเรือนจำและทัณฑสถานคือ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ส่วนใหญ่มีปัญหาจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอกับหน้าที่ในหน่วยงาน เนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังที่มีปริมาณมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถจัดอัตรากำลังที่มีอยู่อย่างจำกัดมาดูแลผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ได้ เนื่องจากในเรือนจำและทัณฑสถานส่วนมากมีจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มขึ้น แต่จำนวนเจ้าหน้าที่กลับลดลง ทำให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง ทำให้เป็นอุปสรรคในการทำงานเนื่องจากเจ้าหน้าที่หนึ่งคนต้องรับผิดชอบงานจำนวนมากหลากหลายด้าน ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่ต่อเนื่องทำให้ไม่สามารถนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขตามมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม

แม้ว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดกรุงเทพได้อย่างเหมาะสมทั้งในด้านสถานที่ควบคุม การจัดทำประวัติ สวัสดิการ สุขอนามัย การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่มีครรภ์ ผู้ต้องขังที่เป็นแม่ลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง แต่อาจมีข้อจำกัดในด้านสถานที่สำหรับบริบาลทารกในเวลากลางวัน (Day Care) โดยหวังให้มีสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับภายนอกมากที่สุด แต่เนื่องจากข้อจำกัดจากขนาดและโครงสร้างของเรือนจำและทัณฑสถานบางแห่งมีอยู่อย่างจำกัดและคับแคบ ไม่มีความเป็นไปได้ที่จะทำการแยกอาคารสำหรับการบริบาลเด็กติดผู้ต้องขังโดยเฉพาะ ซึ่งบางช่วงเวลาอาจมีจำนวนผู้ต้องขังตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขังเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ต้องนำผู้ต้องขังปกติมาปะปนและนอนรวมกันในเรื่องนอน และอาจเป็นสาเหตุของการติดโรคติดต่อที่มีผู้ใหญ่เป็นพาหะสู่เด็กติดผู้ต้องขังได้

2. ปัญหาด้านการแพทย์และเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญด้านแม่และเด็ก

ข้อจำกัดเมื่อผู้ต้องขังตั้งครรภ์หรือเด็กติดผู้ต้องขังเกิดเจ็บป่วยฉับพลัน การออกไปรักษาพยาบาลนอกเรือนจำต้องทำเรื่องขออนุญาต โดยจะต้องมีขั้นตอนกระบวนการที่ต้องเตรียมความพร้อมทั้งเรื่องบุคลากรและเอกสารอนุญาตต่างๆ เพื่อส่งออกไปโรงพยาบาลภายนอก ซึ่งราชทัณฑ์ไม่มีโรงพยาบาลเฉพาะสำหรับแม่และเด็ก ซึ่งอาจจะเป็นอันตรายต่อเด็กได้ในกรณีที่เจ็บป่วยเร่งด่วน หากยังส่งเด็กออกไปไม่ได้หรือไม่ทันเวลาเช่นในกรณีเด็กหน้าเขียวขึ้นมาหรือว่าสำลักนม การส่งออกไปต้องส่งออกไปถึงโรงพยาบาลที่มีกุมารแพทย์ เวลาที่มีอาการเจ็บป่วยเช่นนี้ขึ้นมาบางเรือนจำอาจอยู่ใกล้โรงพยาบาล แต่สมองของเด็กขาดออกซิเจนได้ประมาณ 2-3 นาทีเท่านั้น ทำให้เป็นอันตรายต่อเด็กเพราะไม่มีการดูแลรักษาที่ดีเท่าที่ควร เจ้าหน้าที่จึงอยากผลักดันให้เด็กออกจากไปเรือนจำและอยากให้มิกูหมายที่ช่วยให้ผู้ต้องขังหญิงไม่ต้องเข้ามาคลอดในเรือนจำ เพราะภายในเรือนพยาบาลไม่มีห้องคลอดเพราะห้องคลอดต้องเป็นพยาบาลเฉพาะทาง พยาบาลก็ต้องเป็นเฉพาะทางสำหรับห้องคลอด ปัญหาการคลอดไม่ทัน เช่น บางคนเคยตั้งครรภ์มา 7 ครั้ง ปากมดลูกเปิด เพียง 2-3 เซนติเมตร ก็อาจจะคลอดออกมาได้ภายใน 30 นาที ซึ่งอุปกรณ์ที่จะดูแลเด็กไม่มี เช่น เด็กแรกคลอดควรได้รับออกซิเจน ไม่มีเครื่องช่วยในการหายใจสำหรับเด็กในกรณีฉุกเฉินที่เด็กหายใจลำบาก นอกจากนี้เด็กบางคนมีภูมิต้านทานไม่เท่ากันแค่เป็นหวัดธรรมดาเด็กแต่ละคนก็ส่งผลไม่เท่ากัน เด็กอาจมีอาการเป็นปอดบวมหรือทางเดินหายใจไม่ดี หายใจแล้วจะเหนื่อย หรือเป็นหวัดสายพันธุ์ใหม่ในผู้ใหญ่ ก็อาจติดเด็กได้ นอกจากนี้โรคผิวหนังและโรคทางเดินหายใจ เด็กไม่ควรอยู่ปะปนกับผู้ใหญ่ ส่วนโรคหิดก็อาจมีผู้ใหญ่เป็นพาหะ เจ้าหน้าที่พยาบาลต้องสั่งยาพื้นที่พยาบาลสามารถจ่ายยาได้เมื่อเด็กต้องการ การส่งเด็กออกไปโรงพยาบาลก็ต้องส่งเจ้าหน้าที่ออกไปดูแลด้วยทำให้เสียเวลาไปทั้งวัน เป็นกฎข้อบังคับของโรงพยาบาลที่เด็กต้องมีญาติเฝ้า ทำให้เจ้าหน้าที่หนึ่งคนต้องขาดงานไปเฝ้าเด็กหนึ่งคน ทำให้เจ้าหน้าที่ขาดแคลนต้องหยุดงานที่เรือนจำไปเฝ้าใช้เด็กที่โรงพยาบาลเพราะเด็กอาจไม่มีญาติดูแลหรือติดต่อญาติให้มาดูแลไม่ได้

ทางเรือนจำเองมีพยาบาลไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ต้องขัง การจะทำคลอดภายในเรือนจำต้องอาศัยความชำนาญเพราะการคลอดลูกเป็นการเสี่ยงอันตรายทั้งแม่และเด็กจากการเสียเลือด แม้ว่าพยายามผลักดันทุกรายให้ออกไปคลอดนอกเรือนจำ แต่บางรายฉุกเฉินก็จำเป็นต้องทำคลอดกันเองภายในเรือนจำโดยพยาบาลที่ไม่มีความเชี่ยวชาญด้านการคลอดบุตร ปัญหาของหญิงตั้งครรภ์ภายในเรือนจำที่พยาบาลเองก็ยังไม่สามารถตอบไม่ได้คือ ผู้ต้องขังจะเกิดอาการเจ็บท้องในตอนกลางคืนและขณะนั้นมีเจ้าหน้าที่เข้าเวรเพียงคนเดียวดูแลผู้ต้องขังหลายพันคน เมื่อเจ้าหน้าที่ต้องออกไปส่งผู้ต้องขังที่โรงพยาบาล ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องไปนอนค้างที่โรงพยาบาล ทำให้เรือนจำก็จะมีพยาบาลอยู่ประจำในระยะเวลาหนึ่ง เพราะพยาบาลต้องไปส่งตัวผู้ต้องขังไปคลอด ส่งผลเสียต่อส่วนรวม หากผู้ต้องขังคนอื่นเป็นโรคฉุกเฉิน เช่น กล้ามเนื้อหัวใจตาย ก็จะรักษาไม่ทันการณ์ เรือนจำและทัณฑสถานควรจะมีพยาบาลที่ดูแลการผดุงครรภ์โดยเฉพาะด้วย เพราะเป็นผู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำคลอด เพราะแม้ว่าพยาบาลที่มีอยู่จะทำการคลอดได้ก็ไม่ได้ทำด้วยความ

สะดวกใจหรือมั่นใจว่าจะไม่มีปัญหาใดเกิดขึ้นกับแม่และเด็ก เพราะขาดความชำนาญต่างจากพยาบาลที่เคยอยู่ในห้องคลอด ทุกวันนี้ในเรือนจำก็มีอุปกรณ์สำหรับทำคลอดฉุกเฉินแต่ยังขาดอุปกรณ์จำเป็นบางชนิด เช่น เครื่องดูดเสมหะเด็กแรกเกิด ตู้ปรับอุณหภูมิสำหรับเด็กแรกเกิด ตู้ออกซิเจน การดูแลเด็กแรกเกิดเป็นการยากเพราะพยาบาลต้องเฝ้าเด็กทั้งคืนเพื่อความปลอดภัยโดยโรงพยาบาลภายนอกจะใช้พยาบาลเข้าเวร 3 คน ในการดูแลเด็ก แต่ทางเรือนจำมีพยาบาลเพียงคนเดียวเข้าเวรตอนกลางคืน ปัญหามากมายที่ต้องจัดการเพราะมีเจ้าหน้าที่น้อย ถ้าหากมีการบรรจุเจ้าหน้าที่มากขึ้นก็จะสามารถแบ่งเบาปัญหาได้ ในส่วนของยาที่จะให้แพทย์เป็นคนเขียนรายการยาที่จำเป็นขึ้นมา เช่น ยาแก้ท้องเสีย ยาแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อของเด็ก และเป็นยาที่เมื่อแพทย์ไม่อยู่พยาบาลวิชาชีพที่จบเวชปฏิบัติมาสามารถสั่งยาได้ เรือนจำยังไม่มีเภสัชกรแพทย์มาตรวจภายในเรือนจำ มีเพียงแพทย์ประจำบ้านและสูตินารีแพทย์เข้ามาทุกสัปดาห์ บางเรือนจำอาจไม่มีสูตินารีแพทย์เข้ามาทุกสัปดาห์ต้องนำผู้ต้องขังตั้งครรภ์ออกไปฝากท้องข้างนอก เป็นภาระที่ยากลำบากมากของเรือนจำ

3. ปัญหาจากตัวผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง

ปัญหาด้านที่ควรระวังคือเรื่องอนามัยของแม่ เพราะอนามัยของแม่ก็คืออนามัยของเด็ก พบว่าเด็กเป็นโรคผิวหนังบ่อยมากซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่สามารถไปตรวจตราการใช้ชีวิตในเรือนนอนของผู้ต้องขังได้อย่างทั่วถึง นักจิตวิทยาให้เหตุผลว่า แม่บางคนต้องดูแลตัวเองให้ดีและคิดถึงลูกให้มากกว่านี้ ควรมีวุฒิภาวะและความรู้ในการเลี้ยงดูบุตร เพราะอยู่ในเรือนจำบางครั้งมีแม่ที่ใส่ใจตนเองมากกว่าลูก เพราะคิดว่ามีพี่เลี้ยงดูแลแล้ว จึงละเลยลูกตนเองได้ แม่บางคนเมื่อตอนอยู่ข้างนอกเรือนจำอาจเสพยาขณะตั้งครรภ์ เมื่อเข้ามาอยู่ในเรือนจำอ้างว่าไม่ทราบที่ตั้งครรภ์ทั้งๆที่อายุครรภ์ 8 เดือนแล้วไม่เคยฝากครรภ์ ไม่เคยฉีดวัคซีนใดๆ ในขณะที่เสพยาอยู่นอนก็ไม่ได้นอน กินก็ไม่ได้กิน แต่โชคดีที่เรือนจำส่วนมากไม่มีเด็กที่บกพร่องทางพัฒนาการ เนื่องจากยาที่แม่เสพยาขณะตั้งครรภ์ เมื่อมาอยู่ในเรือนจำทางนักจิตวิทยาประเมินว่าความประพฤติของผู้ต้องขังจะดีขึ้นจากการถูกบังคับด้วยกฎระเบียบต่างๆ แต่ก็มีปัญหาที่พบได้บ่อยคือเมื่อติดต่อญาติให้มารับตัวเด็กแล้วญาติไม่ยินดีจะรับเด็กไป เด็กที่อายุจะครบ 1 ขวบ จะเริ่มจำคนได้ จึงควรต้องให้เด็กออกจากเรือนจำไปก่อนที่จะมีภาพที่ไม่เหมาะสมไม่ดีไม่งามและร่ายล้อมไปด้วยกรง เมื่อไม่มีกฎหมายบังคับให้ญาติรับตัวเด็กไป จึงต้องติดต่อสถานสงเคราะห์ให้รับตัวเด็กไป โดยให้แม่เด็กเลือกว่าเมื่อพ้นโทษจะไปรับลูกกลับมาเลี้ยงไหม หรือจะยกขาดให้กับคนอื่นไปเลยก็ได้ ปัญหาเกี่ยวกับตัวแม่เอง เราไม่สามารถไปปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมของความเป็นอยู่ภายนอกเรือนจำที่เด็กจะต้องไปอยู่ได้ บางครั้งการให้เด็กอยู่ในเรือนจำต่อไปอาจส่งผลดีกับเด็กมากกว่าการออกไปอยู่กับญาติที่ไม่เต็มใจและไม่พร้อมในการรับเลี้ยงเด็ก บางคนก็ไม่ยอมยกลูกให้คนอื่น แต่จากการประเมินแล้ว ตัวแม่เองก็ไม่มีประสิทธิภาพในการรับลูกกลับมาเลี้ยงเมื่อพ้นโทษ เช่น แม่เป็นผู้ป่วยจิตเวช

ปัญหาของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์มักจะเป็นปัญหาด้านสุขภาพ แม้ว่าอายุครรภ์ 8 ถึง 9 เดือน ก็อาจไม่เคยฝากครรภ์มาก่อน ถ้าหากมีโรคติดต่อก็จะทำการรักษาไม่ทัน โดยปกติคนตั้งครรภ์

ประมาณ 1 ถึง 2 เดือน ก็ต้องไปฝากครรภ์ เพื่อป้องกันการติดเชื้อซึ่งในระยะเวลาที่สามารถใช้ยาในการฆ่าเชื้อได้ ลดความเสี่ยงการติดเชื้อจากแม่สู่ลูก หากอายุครรภ์ใกล้คลอดจะไม่สามารถแก้ไขการติดเชื้อนี้ได้ทันเวลา เรื่องของสถานที่ภายในเรือนจำและทัณฑสถานนั้นไม่มีความพร้อมในการคลอดเด็ก เพราะว่าโดยมากสถานพยาบาลภายในจะเป็นห้องตรวจทั่วไปไม่มีห้องที่มีอุปกรณ์พร้อมสำหรับคลอด หากมีการคลอดในเรือนจำทางแดนหญิงจะให้พยาบาลประจำเรือนจำมาทำคลอดให้ ซึ่งถ้าเด็กตัวเล็กก็อาจจะคลอดได้ปกติ แต่ถ้าเด็กตัวใหญ่หรือท่าทางของเด็กทำให้คลอดได้ยากก็จะเกิดอันตรายถึงขั้นเสียชีวิตได้ การที่เด็กมาอยู่ในเรือนจำจะกระทบสุขภาพของเด็กเพราะแม่ของเด็กได้รับอาหารอย่างจำกัดทำให้น้ำนมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้สารอาหารที่แม่ได้รับ น้อยหรือไม่เพียงพอที่จะส่งไปสู่ลูกเมื่อเทียบกับการอยู่นอกเรือนจำ ปัญหาสำคัญภายในเรือนจำคือวัณโรคหากเด็กมีการติดเชื้อ เชื้อจะขึ้นไปถึงสมองได้เสี่ยงอันตรายถึงชีวิต เชื้อวัณโรคสามารถติดต่อได้ทางลมหายใจ ในกรณีที่ต้องขังบางคนอยู่ในระยะแพร่เชื้อแต่ไม่แสดงอาการ เข้ามาอุ้มเด็กหรือพูดคุยกับแม่เด็ก เด็กจะอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการติดเชื้อได้

ปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่โตในเรือนจำอีกอย่างหนึ่งคือ การกลัวเพศชาย เพราะไม่คุ้นเคยกับเพศชาย ทำให้มีพัฒนาการที่แตกต่างกับเด็กภายนอก และเด็กที่ติดอยู่ในเรือนจำ จะกลัวการออกไปสู่สังคมภายนอก เป็นปมข้างในที่กลัวผู้ชาย แม้แต่พ่อของตนเองก็อาจเกิดปัญหาครอบครัวได้เมื่อเด็กออกจากเรือนจำซ้ำเกินไป

4. ปัญหาด้านสวัสดิการของผู้ต้องขังตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง

เรื่องการจัดปัจจัยสี่ เช่น นม อาหารเสริม เครื่องอุปโภคบริโภคฯลฯ สวัสดิการของแม่และเด็กในเรือนจำกรมราชทัณฑ์จัดให้มาเป็นรายคนโดยงบประมาณ ดังนั้นปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อจำนวนของเด็กในเรือนจำและทัณฑสถานเพิ่มขึ้นมากกว่าปีก่อนหน้าเช่น ปีแรก มีเด็ก 20คน กรมราชทัณฑ์ก็จะจัดงบประมาณสำหรับ 20 คนให้ในปีถัดมา แต่หากปีถัดมามีเด็ก 30 คนงบประมาณก็อาจไม่เพียงพอในการจัดการ ในทางตรงกันข้ามหากปีแรก มีเด็ก 30 คน กรมก็จะจัดงบประมาณสำหรับ 30 คนให้ในปีถัดมา แต่หากปีถัดมามีเด็ก 20 คน งบประมาณก็จะมีมากพอถึงขั้นเหลือ เป็นการยากที่จะจัดงบประมาณให้พอดีกับความต้องการ เพราะไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์หรือผู้ต้องขังที่เป็นแม่ลูกอ่อนจำนวนกี่คนที่ถูกส่งมายังเรือนจำ ปัจจุบันนี้ใช้วิธีถัวเฉลี่ยแก้ปัญหากันไปในส่วนของการใช้ที่ได้รับการบริจาคจากภาคเอกชน ซึ่งบางเรือนจำมีภาวะขาดแคลน และบางเรือนจำก็จำเป็นต้องบริจาคของต่อเพราะมีมากเกินไปจนความจำเป็นและของใช้มีวันหมดอายุ

5. ปัญหาด้านการส่งเด็กติดผู้ต้องขังออกไปให้ญาติหรือสถานสงเคราะห์หรือมูลนิธิดูแลเด็กต่อ

ปัญหาที่ผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนต้องโทษในระยะเวลาานแต่เด็กก็มีเวลาจำกัด แม้ว่าตามกฎหมายอยู่ภายในเรือนจำกับแม่ได้ไม่เกิน 3 ปี ในทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์มักแนะนำให้พำนักออกไปภายนอกภายในระยะเวลาขวบปีแรกเพื่อเป็นการป้องกันภาพจำของเด็กที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายในซึ่งร่ายล้อมด้วยกรงขังและผู้ต้องขัง

ในกรณีที่ติดต่อญาติไม่ได้หรือญาติไม่มีความพร้อมจะดูแลเด็ก เจ้าหน้าที่ต้องส่งเด็กไปยังสถานสงเคราะห์ หรือมูลนิธิทั้งทางภาครัฐและเอกชน แม้แต่สถานสงเคราะห์ก็ต้องมีการคัดกรองเป็นรายกรณีไปเนื่องจากสถานสงเคราะห์เองก็มีความแออัด จึงไม่ได้รับง่าย ๆ หรือบางสถานสงเคราะห์อาจมีเงื่อนไขเฉพาะตัวในการไม่รับเด็กพิเศษ อาจสะดวกในการรับเลี้ยงเด็กพิเศษเท่านั้น เมื่อรับไปแล้วทางสถานสงเคราะห์ก็มีบริการนำเด็กกลับมาเยี่ยมแม่ที่เป็นผู้ต้องขังโดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้พาเด็กมาเยี่ยมแม่ในเรือนจำ ถ้าเปรียบเทียบกันความถี่ในการนำเด็กกลับมาเยี่ยมแม่ สถานสงเคราะห์ของเอกชนจะมีความถี่ในการพาเด็กกลับมาเยี่ยมแม่มากกว่า

6. แนวทางวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

กรมราชทัณฑ์มีกิจกรรมส่งเสริมหลักๆ คือโครงการกำลังใจร่วมกับสภาอากาศ ปีละ 2 ครั้ง โครงการคนดีที่ขวบปีแรก ปีละ 2 ครั้ง การอบรมการบริบาลทารก เป็นการอบรมพี่เลี้ยง ซึ่งพี่เลี้ยงที่เข้ามาช่วยงานต้องผ่านหลักสูตรของสภาอากาศถึงจะมาเป็นพี่เลี้ยงเด็กในเรือนจำได้ พี่เลี้ยงเป็นผู้ต้องขังที่รับสมัครคนที่สนใจ ในระหว่างที่เข้าอบรมมีการประเมินโดยนักสังคมสงเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการผ่านเกณฑ์ ตั้งแต่การอุ้มเด็ก การเลี้ยงเด็ก การเปลี่ยนเสื้อผ้าเด็ก ระยะเวลาการอบรมประมาณ 1 สัปดาห์ เปิดครั้งละประมาณ 50 คน โดยมีแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน โดยมีการประเมินพฤติกรรมตั้งแต่วันที่เข้ามา คุณสมบัติของพี่เลี้ยงควรเป็นคนใจเย็นไม่โมโหหงุดหงิดง่าย โดยวันทดสอบจะเริ่มจากใช้ตุ๊กตาก่อน และใช้เด็กจริงในช่วงท้ายของการอบรม ในส่วนของการอบรมมีจัดอบรมผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนด้วย ในการปฏิบัติกับเด็กแรกเกิด การอ่านหนังสือนิทาน การเสริมพัฒนาการของเด็ก เทคนิคที่แม่เด็กสามารถนำมาใช้ได้จริงในการเลี้ยงช่วงขวบปีแรก มีการฝึกโยคะสำหรับผู้ต้องขังตั้งครรภ์เพื่อสุขภาพที่ดีก่อนคลอด บางวันเจ้าหน้าที่ก็จะมาเล่นโยคะหรือการออกกำลังกายร่วมกันกับผู้ต้องขังด้วย ในพื้นที่กว้างๆ ช่วงบ่ายก่อนอาบน้ำ อย่างไรก็ตามกรมราชทัณฑ์ก็ยึดข้อกำหนดกรุงเทพที่ต้องจัดให้ตรงตามมาตรฐานที่ต้องปฏิบัติกับผู้ต้องขัง เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ผู้ต้องขังควรจะได้รับ จากการศึกษาและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง พบว่าระบบในเรือนจำที่นั่นยังไม่เพียงพอ ต้องขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของผู้ต้องขังที่เป็นแม่เด็กอยากเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีวุฒิภาวะเหมาะสมให้ลูกตนเองนั้นเติบโตอย่างมีคุณภาพ ไม่พึ่งแต่เพียงสวัสดิการของรัฐ ตระหนักรู้ว่าตนเองควรจะทำอะไรและคิดให้ยาวไกลถึงอนาคตจึงสามารถขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังได้อย่างสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่ควรนำผู้กระทำผิดหญิงที่ตั้งครรภ์เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งมีระบบลงโทษโดยใช้เรือนจำที่อาจมีผลต่อการมีเด็กติดผู้ต้องขังในเรือนจำ กรมราชทัณฑ์และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ควรร่วมประชุมหารือเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดกรุงเทพ โดยอาจใช้กระบวนการเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดออกไปสู่ระยะหนึ่ง เพื่อให้ผู้กระทำผิดหญิงคลอดลูกเรียบร้อยแล้วจึงกลับมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ใช้ระบบการบังคับโทษโดยใช้เรือนจำเป็นที่คุมขัง เพื่อเป็นการลดภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และเป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับตัวเด็กเอง การนำกระบวนการยุติธรรมทางเลือกมาใช้จำเป็นต้องมีการสร้างความเข้าใจให้สังคมยอมรับเพื่อไม่ให้เกิดการคัดค้านต่อต้านตามมาในภายหลัง

2. กรมราชทัณฑ์ต้องดำเนินการพัฒนาบุคลากรและเพิ่มจำนวนบุคลากรที่จำเป็น อย่างเพียงพอเพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพตามข้อกำหนดกรุงเทพ เพราะปัญหาเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอนำไปสู่ปัญหาการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพในหลายข้อ โดยอาจเริ่มจากการกำหนดนโยบายเปิดรับบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์ ควรเน้นบุคคลที่มีพื้นฐาน สังคมสงเคราะห์ จิตวิทยา อาชีววิทยาหรืองานกระบวนการยุติธรรม การที่เพิ่มบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเฉพาะทางจะช่วยให้สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะลักษณะงานที่ต้องทำเป็นทีม

3. เรือนจำและทัณฑสถานต้องสำรวจปัญหา เพื่อแก้ไขและสร้างความพร้อมให้ได้มาตรฐานตามข้อกำหนดกรุงเทพ โดยดำเนินการตรวจอาคาร สถานที่ งบประมาณ บุคลากรด้านการแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านต่างๆ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ส่งเสริมภาคเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือดูแลผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์และเด็กติดผู้ต้องขัง เพื่อมาเติมเต็มสิ่งที่ยังบกพร่องและยังเป็นปัญหาอยู่ นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประสิทธิผลที่สมบูรณ์ที่สุด

4. ในกรณีที่ไม่สามารถเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดหญิงที่ตั้งครรภ์ออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ใช้ระบบการบังคับโทษโดยใช้เรือนจำ ควรมีข้อเสนอไปที่ศาลให้ใช้อำนาจสั่งให้ทุเลาการบังคับโทษจำคุกสำหรับผู้ตั้งครรภ์ (มาตรา 246 ป.วิอาญา) ให้อยู่ในสถานที่อันควรนอกจากเรือนจำหรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมายจำคุกก็ได้

5. กรมราชทัณฑ์ควรให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจที่ดีในการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่ เช่น การออกระเบียบในการเบิกค่าล่วงเวลาให้กับเจ้าหน้าที่เรือนจำ ทัณฑสถาน ที่ไปดูแลพยาบาลเด็กติดผู้ต้องขังที่โรงพยาบาลภายนอกเรือนจำ เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

เนื่องจากการควบคุมดูแลผู้ต้องขังนั้นเป็นงานที่หนัก ทำให้บางครั้งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว ส่งผลให้เจ้าหน้าที่เกิดความท้อแท้ในการทำงาน ควรจัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสม ผลตอบแทนที่คุ้มค่าซึ่งมีความสำคัญ อีกทั้งควรสนับสนุนในเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อช่วยในการทำงาน และเป็นการแบ่งเบาภาระงานลงไปส่วนหนึ่ง

6. กรมราชทัณฑ์ควรมีการสนับสนุนให้จัดตั้งเรือนจำสำหรับควบคุมผู้ต้องขังหญิง ที่มีครรภ์ผู้ต้องขังหญิงที่เป็นแม่ลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขังโดยเฉพาะ เพื่อให้เป็นสถานที่ในการควบคุมและปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับผู้ต้องขังเหล่านี้ เนื่องจากยังมีเรือนจำรูปแบบเก่าที่เรียกว่าเรือนจำแดนเดียวคือสร้างเป็นแดนเดียวแล้วแบ่งเป็นโรงเลี้ยง เรือนนอน โรงฝึกอาชีพ อีกทั้งยังมีอายุการใช้งานนาน เพราะฉะนั้นการปรับปรุงซ่อมแซม ปรับโครงสร้างเรือนจำเก่าทำได้ยากด้วยความคับแคบและความแออัด การย้ายผู้ต้องขังที่มีครรภ์ ผู้ต้องขังที่เป็นแม่ลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง ไปสถานที่ที่เหมาะสมจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น

7. กรมราชทัณฑ์ควรส่งเสริมพัฒนาความรู้ของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ อาจทำได้โดยเจ้าหน้าที่ภายในเพื่ออบรมความรู้ในเรื่องของข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง เช่น การดูแลผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ หรือเรื่องการดูแลเด็กอ่อนอย่างเหมาะสม โดยอาจขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก เพื่อฝึกทักษะแก่เจ้าหน้าที่และสามารถถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวให้กับเจ้าหน้าที่คนอื่นๆ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับเหตุการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกวัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. การสื่อสารระหว่างเรือนจำและทัณฑสถานภายในประเทศ ควรมีระบบการตรวจสอบในเรื่องของใช้เครื่องอุปโภคบริโภคเฉพาะของแม่และเด็ก ปัญหาการขาดแคลนนม ผ้าอ้อม นมบำรุงแม่ เพื่อให้ให้น้ำนมลูก ของเล่นเด็ก สื่อการสอนเพื่อพัฒนาการในเด็กเล็ก และอื่นๆ พบว่าบางเรือนจำยังขาดแคลนอยู่มากในขณะที่บางเรือนจำมีมากเกิดความจำเป็น ซึ่งสิ่งของเหล่านี้มีวันหมดอายุ หากมีระบบตรวจสอบเพื่อส่งสิ่งของเหล่านี้ไปให้เรือนจำและทัณฑสถานที่มีความจำเป็นต้องใช้ จะลดปัญหาการขาดแคลนหรือปัญหาของหมดอายุจนต้องทิ้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้ต้องขังหญิง ควรรับรู้เกี่ยวกับสิทธิ ประโยชน์ มาตรฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง เพื่อให้เข้าใจถึงสิทธิที่ตนเองมี และไม่เรียกร้องเกินสิทธิของตนเองที่ควรจะได้รับ ควรมีการจัดอบรมเรื่องข้อกำหนดกรุงเทพในด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังให้กับ ผู้ต้องขังที่มีครรภ์ ผู้ต้องขังที่เป็นแม่ลูกอ่อน และผู้ต้องขังที่ทำหน้าที่พี่เลี้ยงเด็ก อย่างสม่ำเสมอ โดยมีวิทยากรจากภายในกรมราชทัณฑ์และวิทยากรจากภาคเอกชนมาสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้และทำความเข้าใจในข้อกำหนดกรุงเทพ

3. กรมราชทัณฑ์ควรมีการประชาสัมพันธ์เรื่องขอบเขตการทำงานของเรือนจำและทัณฑสถานแต่ละแห่งที่มีผู้ต้องขังตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังที่เป็นแม่ลูกอ่อน และเด็กติดผู้ต้องขัง ให้ประชาชนหรือองค์กรภายนอกได้รับรู้และเข้าใจลักษณะงานและขอบเขตการทำงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อการช่วยเหลือ

สนับสนุนจากหน่วยงานที่มีความพร้อมจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถในการส่งเสริมการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังโดยมีการประสานงานกันจากทุกภาคส่วนราชการและภาคเอกชน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังและผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังภายในเรือนจำและทัณฑสถาน จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร ทัณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร และทัณฑสถานหญิงชลบุรี ซึ่งทุกแห่งมีฐานที่ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทยเท่านั้น ฉะนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาจากเรือนจำและทัณฑสถานหญิงจากภูมิภาคอื่น ๆ ภายในประเทศร่วมด้วย เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบหาความแตกต่าง และสามารถนำผลการศึกษาไปปรับปรุงเพื่อสร้างแนวทางการปฏิบัติต่อไป

2. ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังและผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังภายในเรือนจำและทัณฑสถานเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมหน่วยงานอื่น เช่น ตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษา และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีกับผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกอ่อน เพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อเป็นมาตรฐานในองค์การสหประชาชาติต่อไป

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบกับเรือนจำในต่างประเทศเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปพัฒนางานด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

4. ควรศึกษาโดยมีการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงภายในกรมราชทัณฑ์ เช่น อธิบดีกรมราชทัณฑ์ รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ หรือผู้ที่มีอำนาจการตัดสินใจระดับนโยบายเพื่อกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมราชทัณฑ์. (2540). ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์ราชทัณฑ์.

กรมราชทัณฑ์. (2550). การวิจัยเรื่องการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามกฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.

กรมราชทัณฑ์. (2552). สารานุกรมการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ. กรุงเทพฯ. กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ.

กรมราชทัณฑ์. (2553). รายงานการวิจัยผลกระทบจากการถูกจำคุกของผู้ต้องขังหญิง. กรุงเทพฯ. กรมราชทัณฑ์.

กรมราชทัณฑ์. (2555). The Bangkok rules ข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง.

ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ข้อกำหนดเนลสันแมนดลา. โดย สำนักกิจการในพระราชดำริ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา กระทรวงยุติธรรม : ม.ป.ท.

จากรุวรรณ ศรีวิสัย. (2547). ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์ ศึกษานโยบายกรณี ทัณฑสถานหญิงกลาง ด้านสุขภาพของผู้ต้องขังหญิง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เจตน์สิทธิ์ รัตนาสีทธิ์. (2557). การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 3(1),251-260.

ณัฐษาภัทร คำคม. (2547). ความต้องการของผู้ต้องขังหญิง ศึกษานโยบายกรณี: เรือนจำกลางนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธานี วรภัทร์. (2558). หลักกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก (น.48). กรุงเทพมหานคร:วิญญู

ชน.

นันทิ จิตสว่าง. (2547). หลักทัณฑ์วิทยา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ราชทัณฑ์.

นันทิ จิตสว่าง. (2555). ผู้หญิงในเรือนจำ. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2562, จาก <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/503438>.

นิติเวช มีสงฆ์. (2547). การปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังโดยกรมราชทัณฑ์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย.

ปกรณ มณีปกรณ. (2555). ทฤษฎีอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม.ที. เพรส.

พงศกร อินธิไชย. (2009). การกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดในเรือนจำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางบางขวาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรม ภาควิชา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พงศกร อินธิไชย. (2552). การกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดในเรือนจำของผู้ต้องขัง คดียาเสพติดเรือนจำกลางบางขวาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรม ภาควิชา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พรชัย ชันดี และ คณะ. (2558). ทฤษฎีอาชญาวิทยา หลักการ งานวิจัย และนโยบายเชิงประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: ส.เจริญการพิมพ์.

พีระพัฒน์ สาสนันต์. (2559). กฎหมายบังคับโทษ ศึกษาการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนดของสหประชาชาติสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (ข้อกำหนดกรุงเทพ). วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต , 5(1), 463-475.

รัชชา วัฒนกุล. (2557). การปฏิบัติงานและแนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติงานกับผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนดกรุงเทพ: ศึกษากรณีทัณฑสถานหญิงกลาง. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ลดาวลัย สุวรรณวิสุทธิ. (2552). ทัศนะของผู้ต้องขังหญิงต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังขององค์การสหประชาชาติ ทัณฑสถานหญิงธนบุรี. สาร

นิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วีระยศ สิงทองกุล. (2547). ปัญหาการให้สวัสดิการผู้ต้องขังภายในเรือนจำจังหวัดอุดรธานี เรือนจำจังหวัดหนองคาย และเรือนจำจังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอุดรธานี, คณะบัณฑิตศึกษา.

ศิริรัตน์ แอดสกุล. (2560). ความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุดา อภิศักดิ์นันทน์. (2550). ปัญหาและความต้องการทางด้านจิตใจของผู้ต้องขังหญิง: ศึกษาเฉพาะกรณีของทัณฑสถานหญิงกลาง. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, สาขาการบริหารงานยุติธรรม.

อุทัย อาทิวา. (2558). ทฤษฎีอาชญาวิทยากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. กรุงเทพมหานคร:ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรินติ้ง.

อุนิษา เลิศโตมรสกุล และ อัมณพ ชูบำรุง. (2561) .อาชญากรรมและอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

International Conference Mother with Babie in Prisons. Date. 28 September 2010. Oliver Robertson. (2012) .Collateral Convicts:Children of incarcerated parents. Geneva: QUNO publications.

Özden Özbay and Yusuf Ziya Özcan. (2006) . A Test of Hirschi's Social Bonding Theory. International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, 50(6), 711-726.

Penal Reform International. (2556) .เอกสารแนวทางการปฏิบัติตามข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง(ข้อกำหนดกรุงเทพ). กรุงเทพมหานคร:สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย. .

United Nations. (2008) .Handbook for Prison Managers and Policymakers on

Women and Imprisonment. New York:United Nations Publication.

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสถาบัน ชุดที่ 2
 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 อาคารจามจุรี 1 ชั้น 1 ห้อง 114 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
 โทรศัพท์ : 0 2218 3210-11 E-mail: curec2.ch1@chula.ac.th

COA No. 074/2562

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 054/62 การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย

ผู้วิจัยหลัก นายคณัยกนต์ จงเฟื่องปริญญา

หน่วยงาน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิจารณาจริยธรรมการวิจัยโดยยึดหลัก ของ Declaration of Helsinki, the Belmont report, CIOMS guidelines และ The international conference on harmonization – Good clinical practice (ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม.....ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ.....

(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)
ประธานคณะกรรมการ

ลงนาม.....นพ. หนึ่งทศย์ แรงผลสัมฤทธิ์.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนึ่งทศย์ แรงผลสัมฤทธิ์)
กรรมการและเลขานุการ

รูปแบบการพิจารณาทบทวน: แบบเต็มขั้นตอน

วันที่รับรอง: 17 ตุลาคม 2562

วันหมดอายุ: 16 ตุลาคม 2563

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

1. ข้อเสนอโครงการวิจัย
2. ประวัติและผลงานของผู้วิจัย
3. เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
4. หนังสือยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย
5. แบบสัมภาษณ์

เลขที่โครงการ.....	054/62
วันที่รับรอง.....	17 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ.....	16 ต.ค. 2563

เงื่อนไข

1. ผู้วิจัยรับทราบว่าเป็นการผิดจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยฯ
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องยุติ เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 1 เดือน พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ใช้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลที่ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ส่งแบบรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-13) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักฐานในการปิดโครงการ
8. โครงการวิจัยที่ได้รับการอนุมัติโครงการโดยการพิจารณาทบทวนแบบปรนัยเกิน (Exemption review) ปฏิบัติตามเงื่อนไข ข้อ 1, 6 และ 7 เท่านั้น

AF 04-07

เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พยาบาล หัวหน้าแดนหญิง รองหัวหน้าแดนหญิง ผู้คุมแดนหญิง และ ฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขังหญิง

ชื่อโครงการ	การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย	
ชื่อผู้วิจัยหลัก	นาย ดนัยกันต์ จงเพ็ญประริญา	ตำแหน่ง นิสิต
หน่วยงาน/สถาบันที่สังกัด	คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
โทรศัพท์ 02-2187316	มือถือ 063-4146962	E-mail Address : danaigun.j@hotmail.com

1. ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัย ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัย มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจว่างานวิจัยนี้ทำเพราะเหตุใด และเกี่ยวข้องกับอะไร กรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ ท่านสามารถสอบถามได้ หากถ้อยความใดไม่ชัดเจน หรือขอข้อมูลเพิ่มเติมได้

2. โครงการวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหา และอุปสรรคของการผลักดันนโยบายเกี่ยวกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการวิจัยนี้คือได้แนวทางในการกำหนดนโยบายด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย ระยะเวลาที่จะทำวิจัยทั้งสิ้น 1 ปี จากเดือนพฤศจิกายน 2561 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2562

3. ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมการวิจัยนี้เนื่องจากท่านคือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง จากองค์การภาครัฐ 4 แห่ง ได้แก่ ทณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร, ทณฑสถานหญิง ชลบุรี, เรือนจำกลางสมุทรสาคร และ เรือนจำจังหวัด พระนครศรีอยุธยา

4. หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจะขอสัมภาษณ์ท่าน และ ให้ท่านตอบแบบสัมภาษณ์ ใน 2 ส่วน ดังนี้

4.1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ, อายุ, การศึกษาสูงสุด และ รายได้

4.2 แบบสัมภาษณ์ 9 ข้อ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังโดยมุ่งเน้นถึงการหาข้อแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์รวมสองส่วน ประมาณ 30 นาที

5. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะขออนุญาตจัดบันทึกลงในสมุดจดข้อมูลและจะดำเนินการทำลายข้อมูลตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับท่านภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

6. ท่านอาจรู้สึกอึดอัด หรืออาจรู้สึกไม่สบายใจอยู่บ้างกับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้ รวมถึงท่านมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อท่าน ชีวิตการทำงาน รวมถึงการใช้ชีวิตประจำวันแต่อย่างใด

7. ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นภาพรวม ผู้ที่มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลของท่านจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนเท่านั้น

8. การวิจัยครั้งนี้ท่านจะไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ และท่านจะได้รับสิ่งของที่ระลึกคือ คุกกี้อัลมอนต์เอสแอนด์พี หรือคุกกี้ไบเตยเอสแอนด์พี ขนาด300กรัม (สำหรับรับประทานได้ 4-5 คน) เพื่อมอบเป็นการตอบแทนที่สละเวลาให้ข้อมูลและยินดีเข้าร่วมในการวิจัย

เลขที่โครงการ.....	094 162
วันที่รับรอง.....	17 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ.....	18 ต.ค. 2563

9. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจามจุรี 1 ห้อง 114 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0 2218 3210-11 อีเมล curec2.ch1@chula.ac.th

.....
(.....)

ผู้วิจัยหลัก

.....
(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เลขที่โครงการ	054/๒
วันที่รับรอง	17 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ	16 ต.ค. 2563

AF 04-07

เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

กลุ่มที่ 2 ผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังประกอบด้วย ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกต้องเลี้ยงอยู่ภายในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกและส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังที่เป็นอาสาพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ

ชื่อโครงการ	การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย		
ชื่อผู้วิจัยหลัก	นาย ดนัยกนต์ จงเฟื่องปริญญา	ตำแหน่ง	นิสิต
หน่วยงาน/สถาบันที่สังกัด	คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		
โทรศัพท์	02-2187316	มือถือ	063-4146962 E-mail Address : danaigun.j@hotmail.com

1. ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัย ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัย มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจว่างานวิจัยนี้ทำเพราะเหตุใด และเกี่ยวข้องกับอะไร กรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ ท่านสามารถสอบถามได้ หากถ้อยความใดไม่ชัดเจน หรือขอข้อมูลเพิ่มเติมได้

2. โครงการวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหา และอุปสรรคของการผลักดันนโยบายเกี่ยวกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการวิจัยนี้คือได้แนวทางในการกำหนดนโยบายด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย ระยะเวลาที่จะทำวิจัยทั้งสิ้น 1 ปี จากเดือนพฤศจิกายน 2561 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2562

3. ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมการวิจัยนี้เนื่องจากท่านคือผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกต้องเลี้ยงอยู่ภายในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกและส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังที่เป็นอาสาพี่เลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ

4. หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจะขอสัมภาษณ์ท่าน และ ให้ท่านตอบแบบสัมภาษณ์ ใน 2 ส่วน ดังนี้

4.1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ, อายุ, การศึกษาสูงสุด และ รายได้

4.2 แบบสัมภาษณ์ 8 ข้อ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขังโดยมุ่งเน้นถึงการหาข้อแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาการขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์รวมสองส่วน ประมาณ 30 นาที

5. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะขออนุญาตจัดบันทึกลงในสมุดจดข้อมูล และจะดำเนินการทำลายข้อมูลตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับท่านภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัย

6. ท่านอาจรู้สึกอึดอัด หรืออาจรู้สึกไม่สบายใจอยู่บ้างกับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้ รวมถึงท่านมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อท่าน ชีวิตการทำงาน รวมถึงการใช้ชีวิตประจำวันแต่อย่างใด

7. ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นภาพรวม ผู้ที่มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลของท่านจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนเท่านั้น

เลขที่โครงการ.....	054/02
วันที่รับรอง.....	17 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ.....	16 ต.ค. 2563

8. การวิจัยครั้งนี้ท่านจะไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ และท่านจะได้รับสิ่งของที่ระลึกคือ คุกกี้อัลมอนต์เอสแอนด์พี หรือคุกกี้โบเตยเอสแอนด์พี ขนาด300กรัม (สำหรับรับประทานได้ 4-5 คน) เพื่อมอบเป็นการตอบแทนที่สละเวลาให้ ข้อมูลและยินดีเข้าร่วมในการวิจัย

9. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจามจุรี 1 ห้อง 114 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0 2218 3210-11 อีเมล curec2.ch1@chula.ac.th

.....
(.....)

ผู้วิจัยหลัก

.....
(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เลขที่โครงการ.....	054/62
วันที่รับรอง.....	17 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ.....	16 ต.ค. 2563

AF 05-07

หนังสือยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย

กลุ่มที่ 2 ผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ประกอบด้วย ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกต้องเลี้ยงอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกและส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังที่เป็นอาสาฬีเลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ

สถานที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

เลขที่ ตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ข้าพเจ้า ซึ่งได้ลงนามทำหนังสือนี้ ขอแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ชื่อโครงการ การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย

ชื่อผู้วิจัยหลัก นาย ดนัยกนต์ จงเพ็องปริญญา ตำแหน่ง นิสิต

หน่วยงาน/สถาบันที่สังกัด คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โทรศัพท์ 02-2187316 มือถือ 063-4146962 E-mail Address : danaigun.j@hotmail.com

ข้าพเจ้า ได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย รายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ที่จะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ ความเสี่ยง/อันตราย และประโยชน์ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการวิจัยเรื่องนี้ โดยได้อ่านรายละเอียดในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด และได้รับคำอธิบายจากผู้วิจัย จนเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว

ข้าพเจ้าจึงสมัครใจเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยข้าพเจ้ายินยอมต่อการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหา และอุปสรรคของการผลักดันนโยบายเกี่ยวกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการวิจัยนี้คือได้แนวทางในการกำหนดนโยบายด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย โดยแบบสัมภาษณ์มี 2 ส่วน รวม 12 ข้อ ใช้เวลาประมาณ 30 นาที ในการตอบคำถามทั้งหมด และยินยอมให้ผู้วิจัยใช้ปากกาจดบันทึกข้อความบทสนทนาทั้งหมดที่เกิดขึ้นระหว่างการสัมภาษณ์ลงบนสมุดบันทึกของผู้วิจัย

ข้าพเจ้าได้รับคำรับรองและคำยืนยันว่า ผู้วิจัยจะปฏิบัติต่อข้าพเจ้าตามเอกสารข้อมูลที่เป็นคำชี้แจง ผู้เข้าร่วมการวิจัย และข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีข้อมูลใดในการรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวข้าพเจ้า

หากข้าพเจ้าไม่ได้รับการปฏิบัติตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ข้าพเจ้าสามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจามจุรี 1 ชั้น 1 ห้อง 114 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0 2218 3210-11 อีเมล curec2.ch1@chula.ac.th

เลขที่โครงการ.....	054 / 62
วันที่รับรอง.....	17 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ.....	16 ต.ค. 2563

ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารข้อมูลซึ่งเป็นคำชี้แจง
ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และสำเนาหนังสือยินยอมไว้แล้ว

ลงชื่อ

(.....)

ผู้วิจัยหลัก

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ลงชื่อ

(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ลงชื่อ

(.....)

พยาน

เลขที่โครงการ.....	054 / 02
วันที่รับรอง.....	17 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ.....	16 ต.ค. 2563

แบบสัมภาษณ์

(สำหรับ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พยาบาลวิชาชีพ หัวหน้าแดนหญิง รองหัวหน้าแดนหญิง ผู้คุมแดนหญิง และ ฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขังหญิง)

การศึกษาเรื่อง การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิต

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ

1.ชาย

2.หญิง

2. อายุ

1. 21-30 ปี

2. 31-40 ปี

3. 41-50 ปี

4. 51-60 ปี

3.การศึกษาสูงสุด

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ปริญญาตรี

3. สูงกว่าปริญญาตรี

3. อาชีพโปรดระบุ.....

4. รายได้

1. ไม่เกิน 10,000 บาท

2. 10,001-25,000 บาท

3. 25,001-45,000 บาท

4. 45,001-60,000 บาท

5. มากกว่า 60,000 บาทขึ้นไป

เลขที่โครงการ.....	074/62
วันที่รับรอง.....	17 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ.....	16 ต.ค. 2563

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ (สำหรับ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พยาบาลวิชาชีพ หัวหน้าแดนหญิง รองหัวหน้าแดนหญิง ผู้คุมแดนหญิง และ ฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขังหญิง)

คำชี้แจง: แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 9 ข้อ ใช้เวลาการตอบคำถามประมาณ 30 นาที

1. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์ ของท่านมีอะไรบ้าง
2. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังหญิง ของท่านมีอะไรบ้าง
3. ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในด้านใดที่ท่านต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด
4. ท่านคิดว่าข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับสถานที่ ที่ควบคุมผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือมีบุตรติด และสถานที่ ที่ดูแลเด็กติดผู้ต้องขังหญิง มีอะไรบ้าง
5. ท่านพึงพอใจในสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังหรือไม่ มีเรื่องใดบ้างที่ท่านคิดว่าน่าจะมีการปรับปรุงแก้ไข
6. การดูแลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง มีข้ออะไรบ้างที่ควรปรับปรุงแก้ไข
7. หน่วยงานของท่าน มีนโยบายส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่แม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ตามข้อกำหนดกรุงเทพ หรือไม่ อย่างไร
8. ท่านมีแนวคิดที่จะพัฒนา ด้านความรู้ เทคนิค ทักษะ และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มพูนทักษะ และประสิทธิภาพในการทำงานกับผู้ต้องขังหญิงที่เป็นแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ของท่านอย่างไรบ้าง
9. หน่วยงานของท่าน มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการผลักดันข้อกำหนดกรุงเทพ หรือไม่ อย่างไร

เลขที่โครงการ.....	054162
วันที่รับรอง.....	17 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ.....	16 ต.ค. 2563

แบบสัมภาษณ์

(สำหรับ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกต้องเลี้ยงอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูก และส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังที่เป็นอาสาที่เลี้ยงเด็กและผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ)

การศึกษาเรื่อง การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพมหานครด้านแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในประเทศไทย

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาตรีบัณฑิต

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ

1.ชาย

2.หญิง

2. อายุ

1. 21-30 ปี

2. 31-40 ปี

3. 41-50 ปี

4. 51-60 ปี

3. การศึกษาสูงสุด

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ปริญญาตรี

3. สูงกว่าปริญญาตรี

3. อาชีพโปรดระบุ.....

4. รายได้

1. ไม่เกิน 10,000 บาท

2. 10,001-25,000 บาท

3. 25,001-45,000 บาท

4. 45,001-60,000 บาท

5. มากกว่า 60,000 บาทขึ้นไป

เลขที่โครงการ.....	054/62
วันที่รับรอง.....	17 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ.....	16 ต.ค. 2563

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ (สำหรับ ผู้ต้องขังหญิงที่มีลูกต้องเลี้ยงอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังหญิงที่เคยมีลูกและส่งลูกออกจากเรือนจำไปแล้ว ผู้ต้องขังที่เป็นอาสาฬหีเลี้ยงเด็ก และผู้ต้องขังที่มีประสบการณ์ช่วยการทำคลอดภายในเรือนจำ)

คำชี้แจง: แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 8 ข้อ ใช้เวลาการตอบคำถามประมาณ 30 นาที

1. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงมีครรภ์ของท่านมีอะไรบ้าง
2. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อเด็กติดผู้ต้องขังหญิงของท่านมีอะไรบ้าง
3. จากประสบการณ์ของท่านอุปสรรคในด้านใดที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังที่ท่านต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด
4. สถานที่ที่ควบคุมผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือมีบุตรติดและสถานที่ที่ดูแลเด็กติดผู้ต้องขังหญิงมีปัญหาและข้อควรปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง
5. ท่านพึงพอใจในสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังหรือไม่เรื่องใดบ้างที่ท่านคิดว่าน่าจะมีการปรับปรุงแก้ไข
6. จากความเห็นของท่านเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่เป็นแม่และเด็กติดผู้ต้องขังควรปรับปรุงหรือไม่อย่างไร
7. ท่านต้องการเสริมความรู้เทคนิคทัศนคติและเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มพูนทักษะและประสิทธิภาพในการทำงานกับผู้ต้องขังหญิงที่เป็นแม่และเด็กติดผู้ต้องขังของท่านอย่างไรบ้าง
8. ท่านต้องการให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการดูแลแม่และเด็กติดผู้ต้องขังอย่างไรบ้าง

เลขที่โครงการ	054/62
วันที่รับรอง	17 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ	16 ต.ค. 2563

บันทึกใจความสำคัญในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์จาก ทักษสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานคร
 ทักษสถานหญิงชลบุรี เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร

สัมภาษณ์ เมื่อ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2562

ทักษสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง จำนวน 7 คน

ผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง 9 คน

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง

คนที่ 1 คุณเจ เจ้าหน้าที่เวรกลางคืน ทักษสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

เริ่มแรกเรื่องความเครียดของผู้ต้องขังจะมีความกลัวว่าญาติจะไม่มา กังวลว่าญาติจะมาไหม จะเลี้ยงลูกอยู่ในนี้ยังไง ถ้าลูกคลอดมาจะมีนมให้ลูกไหม คนท้องก็จะหิวบ่อย อยากกินเปรี้ยว หวาน มัน เค็ม ซึ่งหน้าที่เราก็คือให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ

เด็กๆจะอยู่กับเราแค่ช่วงกลางคืน ในช่วงกลางวันก็จะอยู่กับเจ้าหน้าที่อีกโซนหนึ่งและมีพี่เลี้ยงเด็กเสริมช่วยดูแล เราเป็นเจ้าหน้าที่เรือนนอนที่ตอนกลางคืน ในตอนกลางวันเด็กๆจะอยู่กับพี่เลี้ยง ซึ่งแม่ของเด็กจะอยู่กับเรา อุปสรรคในการเลี้ยงเด็กก็ไม่มีในช่วงนี้เพราะมีพี่เลี้ยงช่วยดูแล

ปัญหาที่ควรแก้ไขโดยด่วนที่สุดในส่วนของงานที่รับผิดชอบอยู่ ก็รู้สึกเป็นห่วงเรื่องวุฒิภาวะของผู้ต้องขังหญิงที่อายุน้อยและมีบุตรยังมีความรับผิดชอบน้อย เช่น ตอนกลางคืนลูกร้อง ก็ไม่ใส่ใจ และปัญหาเรื่องญาติไม่มาเยี่ยมก็อาจทำให้เกิดปัญหาเล็กเล็ขโมยน้อยเรื่อยๆ แต่ไม่มีปัญหาใหญ่อะไรที่น่าเป็นห่วง

สถานที่สำหรับแม่และเด็กจะอยู่ที่แดน 1 ก็กว้างขวางสะอาด ไม่มีปัญหาอะไร จะเป็นห้องสำหรับรับแขกสถานที่เลี้ยงสะอาดดี สถานที่เลี้ยงกลางคืนก็จะเป็นสำหรับห้องคนป่วย คนท้องมารวมกัน ไม่แออัด คัดผู้ต้องขังชั้นดีมาอยู่ร่วมด้วย

ความแออัดสำหรับผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ในเรือนนอนจะแตกต่างกับผู้ต้องขังหญิงทั่วไปมาก เพราะเราจะเผื่อที่สำหรับเด็กน้อยเพื่อให้แม่ได้อยู่กับลูก

สวัสดิการของแม่และเด็กในเรือนจำไม่ได้ขาดแคลนเพราะมีโครงการกำลังใจที่ให้การสนับสนุน แต่บางคนอาจจะต้องการมากกว่าสิ่งที่แจกมา แต่ความเป็นจริงส่วนมากก็พอใช้ อนามัยของแม่และเด็กมีแพทย์มาดูแลเรื่อยๆ

กิจกรรมของเรือนจำที่ส่งเสริมแม่และเด็กก็มีมาจากนักสังคมสงเคราะห์เป็นฝ่ายดูแล ในส่วนของกิจกรรมเรือนจำมีการดูแลแม่และเด็กอย่างดีเป็นการส่งเสริม สร้างพัฒนาการเด็ก มีการสอนอาบน้ำ สอนการเลี้ยงเด็กอย่างสม่ำเสมอ

คนที่ 2 คุณษา เจ้าหน้าที่หัวหน้าฝ่ายจำแนก ทักษสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ส่วนใหญ่ปัญหาที่จะเจอก็คือเรื่องการการวิตกกังวลว่าตัวเองจะทำตัวยังไง จะอยู่แบบไหน และเรื่องของสุขภาพ ญาติจะมาไหม จะอยู่ต่อไปยังไร ปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กแรกเกิด ปัญหาจะมีเรื่องของการดูแลสุขภาพเด็ก เพราะเราไม่มีกุมารแพทย์ที่ดูแลด้านเด็กโดยเฉพาะ ถ้าเด็กป่วยเรามีพยาบาลวิชาชีพก็จริงแต่สามารถดูแลรักษาได้ในเบื้องต้น ถ้าเกินกว่าความสามารถของพยาบาล เราก็จะส่งไปที่โรงพยาบาลราชทัณฑ์ ซึ่งทางโรงพยาบาลของราชทัณฑ์ก็ไม่มีกุมารแพทย์ มันก็จะปัญหาเรื่องแพทย์เฉพาะทางไม่มี เนื่องจากสภาพแวดล้อมในนี้อาจจะมีโรคติดต่อหรือเชื้อโรคที่เด็กที่มีภูมิต้านทานต่ำกว่าผู้ใหญ่มีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อสูง

ในส่วนของแม่ที่ขาดวุฒิภาวะมันเป็นการยากมากที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระยะเวลาสั้นๆ แต่ทางเราก็พยายามใช้พี่เลี้ยงเด็กช่วยคอยเตือน กระตุ้น โดยมีเจ้าหน้าที่คอยรับฟังปัญหาเป็นช่วงๆ เช่น ปัญหาแม่ไม่สนใจลูก เพราะลูกมีพี่เลี้ยงแล้ว ก็ค่อยๆ ใช้สภาพแวดล้อมช่วยบังคับตีกรอบให้เกิดจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อลูกของตนเองมากขึ้น

ปัญหาที่ควรแก้ไขด่วนที่สุด โดยรวมสามารถดูแลกลุ่มแม่และเด็กได้และเราสามารถคุมจำนวนแม่และเด็กได้พอสมควร แต่จะมีปัญหาที่แม่ต้องโทษในระยะเวลาอันยาวนานแล้วเด็กมีเวลาจำกัด ในกรณีที่แม่ไม่มีคนดูแลเราต้องส่งต่อไปที่สถานสงเคราะห์ ทั้งทางภาครัฐและเอกชน แม้แต่สถานสงเคราะห์ก็ต้องมีการคัดกรองเป็นรายกรณีไป เนื่องจากสถานสงเคราะห์เองก็มีความแออัด จึงไม่ได้รับง่ายๆ เมื่อรับไปแล้วทางสถานสงเคราะห์ก็มีบริการนำเด็กกลับมาเยี่ยมแม่ที่เป็นผู้ต้องขังโดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้พาเด็กมาเยี่ยมแม่ในเรือนจำ ถ้าเปรียบเทียบกันความถี่ในการนำเด็กกลับมาเยี่ยมแม่ สถานสงเคราะห์ของเอกชนจะมีความถี่ในการพาเด็กกลับมาเยี่ยมแม่มากกว่า

สถานที่ที่ดูแลแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ไม่มีปัญหาอะไร นอกจากเรือนนอนเพราะเด็กต้องไปนอนกับแม่ เพราะเราไม่สามารถแยกเรือนนอนออกมาได้อย่างชัดเจน เราทำได้เพียงแยกห้องนอนสภาพแวดล้อมภายในทำได้ตามอัตภาพ เพราะเราไม่สามารถปรับปรุงให้มันเป็นไปได้ดีกว่านี้ อย่างไรก็ตามปัจจุบันเรือนนอนของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังก็ได้มาตรฐานแล้ว

สวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ยกตัวอย่างเรื่องอาหารก็จะได้มากกว่าผู้ต้องขังทั่วไป ได้นม ได้ไข่ และผักผ่อนมากกว่า ไม่มีส่วนที่น่าเป็นห่วง

การดูแลสุขภาพอนามัยปัญหาเรื่องการไม่มีกุมารแพทย์ เด็กบางคนต้องการการวินิจฉัยจากแพทย์เฉพาะทาง เนื่องจากผลที่ตามมาหลังคลอดของแม่ที่ขณะอยู่นอกเรือนจำมีการเสพยาระหว่างตั้งครรภ์ เด็กก็อาจจะมีความผิดปกติบางสิ่ง เช่น อาการตาวันซินโดรมเล็กน้อย ถ้าส่งเด็กออกไปโรงพยาบาลภายนอกก็ต้องส่งเจ้าหน้าที่ออกไปดูแล ในเรื่องนี้ก็จะเป็นปัญหาอยู่เรื่อยๆ ในความประสงค์ของเรือนจำก็อยากติดต่อให้ญาติของผู้ต้องขังมารับไปดูแลก็จะเป็นทางออกที่ดีที่สุด การแก้ปัญหาเบื้องต้นก็คือการหาญาติมาดูแล แต่หากไม่ได้ก็ต้องหาเจ้าหน้าที่ของเราแบ่งมาดูแล

เรือนจำมีการส่งเสริมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กในการอบรมของส่วนกลางอยู่แล้ว ก่อนปฏิบัติงาน เช่น การอบรมพี่เลี้ยงเด็ก และส่วนตัวแม่เองก็จะมีจัดอบรมการเลี้ยงดูบุตรปีละ 2 ครั้งเช่นกัน ส่วนใหญ่กิจกรรมที่ส่งเสริมนั้นจะมาจากสภาวิชาชีพ มีอาจารย์พยาบาลประสานเข้ามาดูแลอีกที

ในส่วนของการพัฒนาที่ต้องการในส่วนขอสถานที่ที่จะรองรับคนกลุ่มนี้ที่ไม่ใช่เรือนจำ และสถานที่ที่จะต้อนรับหลังเด็กออกจากเรือนจำ การชะลอการรับโทษก่อนที่จะต้องมาใช้ชีวิตในเรือนจำจริงๆ น่าจะดีกว่าที่จะนำหญิงเหล่านี้เข้ามาในเรือนจำ

กิจกรรมส่งเสริมของเรือนจำที่เรือนจำเป็นผู้จัดเองไม่เกี่ยวข้องกับองค์กรภายนอกก็มีการสอนให้แม่อ่านหนังสือนิทานให้ลูก สร้างความผูกพันกับลูก การให้นมบุตรด้วยตนเอง ในช่วง 6 เดือนแรก ยกเว้นบางรายที่ไม่สามารถให้นมลูกได้เองจริงๆ

คนที่3 คุณแอม เจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ ทักษสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาเมื่อรับหญิงตั้งครรภ์หรือแม่ลูกอ่อนเข้ามา ปัญหาแรกคือ ปัญหาเรื่องสิทธิการรักษาพยาบาล หรือการที่เมื่อเข้ามาอยู่ในเรือนจำแล้ว ไม่ได้มีการเลี้ยงดูลูกในลักษณะที่เหมาะสม บางคนก็ท้องอยู่ไม่ได้ฝากท้อง ก็เกิดปัญหาคือ เด็กมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ถึงเรื่องร่างกาย หรือแม่เสพยามา ไม่เคยได้เลี้ยงดูลูกก็เกิดปัญหากับเราได้ ปัญหาเรื่องผู้ต้องขังหญิงที่เป็นแม่ที่มีลูกอ่อนติดมาด้วยจะน้อยกว่าผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์

ปัญหาเกี่ยวกับเด็กเล็ก เรื่องเด็กป่วย เวลาที่ป่วยการนำเด็กออกไปรักษามีหลายขั้นตอนด้วย ลักษณะของการควบคุมต่างๆ ทำให้เด็กอาจจะได้รับการรักษาไม่เหมาะสมเหมือนเด็กที่อยู่ข้างนอก ถึงแม้ว่าเราจะมีพยาบาลดูแล 24 ชั่วโมง แต่ว่าการดูแลที่เป็นเฉพาะทางโดยมีความต้องการการรักษาจากกุมารแพทย์ มีหลายขั้นตอนเกือบจะเท่ากับผู้ต้องขังเลยก็ว่าได้ กำลังเจ้าหน้าที่ต้องใช้นักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้นำเด็กไปรักษา หากเด็กต้องนอนโรงพยาบาลก็จะใช้พนักงานอัตราจ้างเป็นผู้ช่วยในการเฝ้าไข้เด็ก ส่งผลกับอัตราค่าจ้างด้วย และมีค่าใช้จ่ายค่าล่วงเวลาในกรณีนอกเหนือเวลาราชการ โดยทางเรือนจำมีอาหารและรถรับส่งเจ้าหน้าที่ในการดูแลสุขภาพความสะดวกของเจ้าหน้าที่ไว้แล้ว

ปัญหาที่ต้องแก้ไขด้านเรื่องสิทธิการรักษาของชาวต่างชาติเช่น พม่า ลาว จะไม่มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาล ค่าคลอดบุตร ประมาณ 5,000-20,000บาท หากสืบทราบว่าผู้ต้องขังไม่มีญาติที่จะมาดูแลค่าใช้จ่ายได้และตนเองก็ไม่มีเงิน เรือนจำก็ต้องรับภาระส่วนนี้โดยที่ผู้ต้องขังไม่ต้องชำระคืน ซึ่งจะเกิดปัญหาภาระพึ่งพิงกับรัฐ จากเงินกองทุนผู้ต้องขังหรือเงินบริจาคจากคนภายนอก จึงมีปัญหารื้อรังเรื่องงบประมาณที่ต้องนำมาจ่ายให้กับผู้ต้องขังต่างชาติ โดยชาติที่มีมากในเรือนจำ เช่น พม่า ลาว กัมพูชา รวมถึงปัญหาเกี่ยวกับการประสานกับสถานทูต ให้สถานทูตช่วยชำระในส่วนองค่ารักษาพยาบาลต่างๆ ทางสถานทูตอาจมีการปฏิเสธทำให้ภาระตกอยู่กับเรือนจำ

ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ดูแลแม่และเด็กติดผู้ต้องขังโดยรวมแล้ว มีส่วนของการบริหารทารกและการให้นมเด็ก เครื่องปั้นนม และของเล่นเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก ปัญหาที่มีก็อาจจะเกี่ยวกับห้องขังที่เราพยายามแยกประเภทตามความเหมาะสมให้แม่และเด็กมีพื้นที่มากกว่าผู้ต้องขังทั่วไป ไม่แออัด มีเพียงปัญหาจากลักษณะบรรยากาศของห้องขังไม่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ

สวัสดิการของแม่และเด็กชาวไทยจะไม่มีภาระเรื่องค่าใช้จ่ายเพราะสามารถใช้สิทธิเบิกได้ ส่วนชาวต่างชาติหากมีญาติก็จะไม่เป็นภาระตมาถึงเรือนจำ ทางเรือนจำให้บริการอย่างเท่าเทียมไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือชาวต่างชาติในเรื่องของการดูแลรักษาภายในเรือนจำ

การดูแลสุขภาพอนามัยของแม่และเด็กที่ควรปรับปรุงคือเรื่องของความสะอาด บางครั้งการดูแลรักษาที่ไม่ถูกหลักของแม่เป็นสาเหตุให้ลูกเกิดโรคผิวหนัง เช่น ผด หรือ หิด ได้ เพราะแม่มีหน้าที่ซักผ้าให้ลูกเอง เป็นเรื่องของความรับผิดชอบส่วนบุคคล

ทางเรือนจำมีนโยบายส่งเสริมสุขภาพลักษณะของแม่และเด็ก เช่น การสอนการอาบน้ำเด็ก โดยสภากาชาดเข้ามาดูแล ปีละ 2 ครั้ง และโครงการกำลังใจ สร้างคนดีที่ขบปีแรก สำหรับแม่ลูกอ่อน และหลักสูตรของพี่เลี้ยง โดยมีผู้ฝึกสอนทั้งหมดมาจากสภากาชาด

ในส่วนของนักสังคมสงเคราะห์ จะช่วยดูแลเรื่องสิทธิของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง เช่น ทะเบียนราษฎร์ และงานเอกสารทั้งหมด โดยให้ความใกล้ชิด คอยประเมินแม่และเด็ก หากมีความจำเป็นต้องส่งให้กับสถานพยาบาล คอยดูแลพัฒนาการของเด็กๆ

คนที่ 4 คุณหนู พยาบาลวิชาชีพ ทัศนสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

อุปสรรคเกี่ยวกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ก็มีหลายข้อจำกัดจากการอยู่ในเรือนจำ เช่น ข้อจำกัดเมื่อเกิดเจ็บป่วยฉับพลัน การออกไปรักษาพยาบาลนอกเรือนจำต้องทำเรื่องขออนุญาต โดยมันจะมีขั้นตอนกระบวนการของมันอยู่และก็ต้องส่งไปโรงพยาบาลนอก ซึ่งราชทัณฑ์ไม่มีโรงพยาบาลเฉพาะสำหรับแม่และเด็ก ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อเด็กในกรณีเร่งด่วน และในบางปีที่เด็กในเรือนจำมีจำนวนมาก ประมาณ 40 กว่าคน ก็พยายามแก้ปัญหาในการติดต่อญาติให้มารับตัวเด็กไป แต่ยังไม่ส่ง

เด็กออกไปไม่ได้ในเวลาของเด็กหน้าเขียวขึ้นมาหรือว่าสลักนม ก็การส่งออกต้องส่งออกไปถึงโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าที่มีกุมารแพทย์ เวลาที่มีอาการขึ้นมาอยู่ใกล้โรงพยาบาล แต่สมองของเด็กขาดออกซิเจนได้ประมาณ 2-3 นาทีเท่านั้น ทำให้เป็นอันตรายต่อเด็ก ทำให้การดูแลรักษาไม่ดีเท่าที่ควร 1.เราไม่มีกุมารแพทย์ 2.ไม่มีโรงพยาบาลอยู่ใกล้ 3.อยากผลักดันให้เด็กออกไปจากเรือนจำ และอยากให้มีกฎหมายที่ช่วยให้ผู้ต้องขังหญิงไม่ต้องเข้ามาคลอดในเรือนจำ เพราะเราไม่มีห้องคลอด ห้องคลอดต้องเป็นเฉพาะทาง พยาบาลก็ต้องเป็นเฉพาะทางสำหรับห้องคลอด ปัญหาการคลอดไม่ทัน เช่น บางคนท้องมา 7 คน ปากมดลูกเปิด เพียง 2-3 เซนติเมตร ก็อาจจะคลอดออกมาได้ภายใน 30 นาที ซึ่งอุปกรณ์ที่จะดูแลเด็กก็ไม่มี เช่นเด็กแรกคลอดควรได้รับออกซิเจน โดยนอกจากนี้ยังมีปัญหาอีกมาก เช่น ตามญาติไม่ได้ อยากให้มีการผลักดันกฎหมายช่วยให้คนเหล่านี้ไม่ต้องเสี่ยงคลอดในเรือนจำ เด็กอยู่กับผู้ต้องขังที่มีโรคผิวหนังโรคทางเดินหายใจ วัณโรค ไวรัสต่างๆ ไม่มีเครื่องช่วยในการหายใจสำหรับเด็กในกรณีฉุกเฉินที่เด็กหายใจลำบาก เด็กบางคนภูมิต้านทานไม่เท่ากันแค่เป็นหวัดธรรมดา เด็กแต่ละคนก็ส่งผลไม่เท่ากัน เด็กอาจมีอาการเป็นปอดบวมหรือทางเดินหายใจไม่ดี หายใจแล้วจะเหนื่อย หรือหวัดสายพันธุ์ใหม่ในผู้ใหญ่ ก็อาจติดเด็กได้รวมทั้งโรคผิวหนังและโรคทางเดินหายใจ ในส่วนของวัคซีนเราให้ได้ครบที่นี่ แต่ว่าเด็กไม่ควรอยู่ปะปนกับผู้ใหญ่ โรคหิดก็อาจมีผู้ใหญ่เป็นพาหะ เราต้องส่งยาพื้นที่พยาบาลสามารถจ่ายยาได้เมื่อเด็กต้องการ การส่งเด็กออกไปโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าก็ต้องส่งเจ้าหน้าที่คนหนึ่งออกไปดูแลทำให้เสียเวลาไปทั้งวัน เป็นกฎข้อบังคับของโรงพยาบาลที่เด็กต้องมีญาติเฝ้า ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องขาดงานไปเฝ้าเด็กหนึ่งคน ที่โรงพยาบาลเพราะเด็กอาจไม่มีญาติมาดูแลหรือติดต่อญาติให้มาดูแลไม่ได้

ปัญหาเรื่องสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังของชาวต่างชาติ อยากให้มีสวัสดิการเหมือนประกันสังคม อยากให้ผลักดันตั้งแต่การที่ต่างชาติมาทำงานในประเทศไทยมีการหักเงินเพื่อเป็นประกันสังคม เพื่อจะได้สิทธิการรักษาฟรี เหมือนคนไทย แต่บางคนที่ลักลอบเข้ามาก็คงจำเป็นต้องช่วยเหลือในลักษณะอื่น เช่น การขออนุเคราะห์จากโรงพยาบาล ซึ่งโรงพยาบาลต้องแบกรับค่าใช้จ่ายนี้ทั้งที่ทางโรงพยาบาลอาจมีภาวะขาดทุนทางการเงินอยู่ นอกจากคนจะไม่พร้อม เอกสารจะไม่พร้อม ยังมีเรื่องการเงินให้มารับผิดชอบอีก ถ้าคนไข้ไม่มีเงินต้องขออนุเคราะห์ในการคลอดประมาณรายละ 15,000-20,000บาท แต่การคลอดทางช่องคลอดจะอยู่ที่ประมาณไม่เกิน 8,000บาท โรงพยาบาลก็รับภาระตรงนี้มามากแล้ว

ทางเรือนจำเองมีพยาบาลไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ต้องขัง ขอบใจก็ไม่ได้มา เพราะมีเรือนจำอื่นทั่วประเทศที่บางเรือนจำมีพยาบาลแค่คนเดียวแต่ภาระงานมาก ดังนั้นควรกระจายให้ทุกเรือนจำมีพยาบาลอย่างน้อย 2 คน ที่ทัศนสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานครมีพยาบาลวิชาชีพทั้งหมด 5 คน มีจะลาออก 1 คน ก็จะเหลือ 4 คน และจะลาเรียน อีก 1 คน ก็จะเหลือ 3 คน แต่ผู้ต้องขังมี 4,000-5,000 คน กำลังขออัตรากำลังไปใหม่ แต่ไม่รู้จะได้ไหม เพราะมีปัญหาอีกเมื่อน้องใหม่มาต้องมาเรียนรู้งาน ซึ่งไม่มีคนที่มาจากห้องคลอด เพราะพยาบาลที่มาสัมผัสกับราชทัณฑ์ที่นี่ มัก

มาจาก อายุรกรรมแผนกมาจากแผนกเด็ก มาจากห้องไอซียู ควรจะมีพยาบาลที่มาจากห้องคลอด แต่เราก็พยายามที่จะหาเข้ามาบรรจุ

การจะทำคลอดภายในเรือนจำต้องอาศัยความชำนาญ เพราะเสียงอันตรายทั้งแม่และเด็กจากการเสียเลือด แม้ว่าพยายามผลักดันทุกรายให้ออกไปคลอดนอกเรือนจำ แต่รายฉุกเฉินก็จำเป็นต้องทำคลอดกันเองภายในเรือนจำโดยพยาบาลที่ไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านการคลอดบุตร ในเรือนจำมีประมาณ 5-6 รายที่คลอดในเรือนจำ ก็ถือว่าเสียงมากแทบจะเดือนเว้นเดือนต้องเสียงอันตราย ปัญหาส่วนตัวปัญหาเอกสารทางเราก็ต้องตาม ในการขึ้นสิทธิราชทัณฑ์ บางคนขึ้นสิทธิไม่ทันแต่ห้องแถมมากจะคลอด เราก็ต้องโทรหาญาติกันวันวาย ในเรื่องของการจ่ายเงินและการจัดเจ้าหน้าที่ไปเฝ้า อีกหนึ่งปัญหาของหญิงตั้งครรภ์ภายในเรือนจำที่พยาบาลเองก็ยังไม่สามารถหาคำตอบไม่ได้คือ ผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์จะเกิดอาการเจ็บท้องในตอนกลางคืน ตอนกลางวันไม่เห็นเป็นอะไร และขณะนั้นมีเข้าเวรคนเดียว ผู้ต้องขังหลายพันคน พยาบาลก็ต้องออกไปส่งโรงพยาบาล ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องไปนอนค้างที่โรงพยาบาลด้วย และเรือนจำก็จะมีพยาบาลอยู่ประจำในระยะเวลาหนึ่ง พยาบาลต้องไปส่งตัวผู้ต้องขังไปคลอด ส่งผลเสียต่อส่วนรวมหากผู้ต้องขังคนอื่นเป็นโรคฉุกเฉินเช่น กล้ามเนื้อหัวใจตาย ก็จะรักษาไม่ทันการณ์ เราควรจะมีพยาบาลที่ดูแลการผดุงครรภ์โดยเฉพาะด้วย ผู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำคลอด เพราะแม้ว่าพยาบาลที่มีอยู่จะทำคลอดได้ก็ไม่ได้ทำด้วยความสะดวกใจหรือมั่นใจว่าจะไม่มีปัญหาใดเกิดขึ้นกับแม่และเด็ก เพราะขาดความชำนาญต่างจากพยาบาลที่เคยอยู่ในห้องคลอด ทุกวันนี้ในเรือนจำก็มีอุปกรณ์สำหรับทำคลอดฉุกเฉิน แต่ยังมีขาดอุปกรณ์จำเป็นบางชนิดเช่น เครื่องดูดเสมหะเด็กแรกเกิด ตู้ปรับอุณหภูมิสำหรับเด็กแรกเกิด ออกซิเจนบลิ๊อค การดูแลเด็กแรกเกิดเป็นการยากเพราะพยาบาลต้องเฝ้าเด็กทั้งคืนเพื่อความปลอดภัย โดยปกติโรงพยาบาลภายนอกจะใช้พยาบาลเข้าเวร 3 คน ในการดูแลเด็ก แต่ทางเรือนจำมีพยาบาลเพียงคนเดียวเข้าเวรตอนกลางคืน ปัญหาที่ต้องจัดการเพราะเรามีเจ้าหน้าที่น้อย ถ้าเรามีการบรรจุเจ้าหน้าที่มากขึ้นก็จะสามารถแบ่งเบาปัญหาได้ เรื่องงบประมาณที่ทางเรือนจำจัดให้พยาบาลใช้เกี่ยวกับแม่และเด็กก็ขอจากส่วนกลางของเรือนจำ ในส่วนของยาที่จะให้แพทย์เป็นคนเขียนรายการยาที่จำเป็น เช่น ยาแก้ท้องเสีย ยาแก้ท้องอืด ท้องเฟ้อของเด็ก และเป็นยาที่เมื่อแพทย์ไม่อยู่พยาบาลวิชาชีพที่จบเวชปฏิบัติมาสามารถสั่งยาได้ เรือนจำยังไม่มีมีการเชิญกุมารแพทย์มาตรวจภายในเรือนจำมีเพียงแพทย์ประจำบ้านและสูตินารีแพทย์เข้ามาทุกสัปดาห์ เทียบกับเรือนจำอื่นยังถือว่าดีกว่ามากเพราะเรือนจำอื่นอาจไม่มีสูตินารีแพทย์เข้าทุกสัปดาห์ต้องเอาคนห้องออกไปฝากห้องข้างนอก เป็นภาระความลำบากของเรือนจำ

ขณะนี้เรือนจำมีผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ 29 คน เด็กติดผู้ต้องขัง 12 คน พี่เลี้ยงเด็กเป็นผู้ดูแลเบื้องต้นให้พยาบาล พี่เลี้ยงเด็กจะคอยตรวจเช็คดูความผิดปกติของเด็กและเป็นผู้ใกล้ชิดมากที่สุดกว่าพยาบาล ทั้งนี้เพราะพยาบาลมีภารกิจอื่นๆอีกมากมาย

โครงการเอาเด็กเข้ามาเยี่ยมข้างในเรือนจำเป็นการนำเด็กที่ออกจากเรือนจำไปแล้วกลับมาเยี่ยมแม่ พยาบาลก็ได้ร่วมกิจกรรมนี้ด้วยอย่างใกล้ชิด วันแม่บางปีก็จัดให้มาไหว้แม่ บางปีก็จัดวันครอบครัวก็จะมีคุณพ่อเข้ามาด้วยให้ครบพ่อแม่ลูก

โรคซึมเศร้าในแม่ที่ต้องแยกจากลูก เมื่ออายุเด็กเกิน 1 ปี ก็ต้องใช้หลักการให้คำปรึกษาเพื่อให้กำลังใจ เช่น ชี้แจงว่า เป็นข้อดีที่เด็กได้ออกไปเพื่อสะดวกในการดูแลสุขภาพมากกว่าเสี่ยงต่อโรคแทรกซ้อนน้อยกว่า โรคหวัด โรคหืด และ โรคทางเดินหายใจต่างๆ รวมถึงสิทธิในการดูแลรักษาพยาบาลของเด็กที่อยู่กับโรงพยาบาลตามทะเบียนบ้านของเด็กเอง ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก

คนที่ 5 คุณศิ เจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ ทักษสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาเมื่อรับผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์และเด็กติดผู้ต้องขัง เราต้องดูแลอีกรูปแบบหนึ่ง แตกต่างจากข้างนอกเพราะพื้นที่เราจำกัด ปัญหาที่ควรระวังใจด่วนก็มีในเรื่องของการเจ็บป่วยของเด็กเพราะมีโรคติดต่อหลายโรคภายในเรือนจำ ในสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กไม่มีปัญหาอะไร มีการรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ นักสังคมสงเคราะห์ก็จะมีหน้าที่ควบคุมดูแลทั่วไปเสริมกับพี่เลี้ยงเด็ก

การดูแลสุขภาพอนามัยของเด็ก มีการตรวจสุขภาพเด็กอย่างสม่ำเสมอทุกวัน พยาบาลก็มีเพียงพอ แต่ก็น่าจะมีพยาบาลที่เฉพาะทางสำหรับเด็ก

ทางเรือนจำมีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยที่เจ้าหน้าที่ก็เข้าร่วมการอ่านนิทานให้เด็กฟังด้วยเป็นบางครั้ง

ตามความเห็นส่วนตัว เวลา 1 ปี ที่เด็กได้อยู่กับแม่ในเรือนจำนั้นเพียงพอแล้ว ด้วยสถานที่ที่แออัด และเพื่อพัฒนาการของเด็กถ้าเด็กได้อยู่ภายนอกจะส่งผลดีกว่าตัวเด็กได้ดีกว่า

เจ้าหน้าที่ทุกคนที่ทำงานเกี่ยวกับแม่และเด็กต้องศึกษาเรื่องข้อกำหนดกรุงเทพเป็นอย่างดีเพื่อเป็นข้อกำหนดในการปฏิบัติกับแม่และเด็กในเรือนจำ

สรุปปัญหาหลักคือเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ต้องการเสริมความปลอดภัยของเด็กโดยการเพิ่มเจ้าหน้าที่พยาบาลเฉพาะทางเรื่องเด็ก

คนที่ 6 คุณบิว นักจิตวิทยา ทักษสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาเรื่องการใช้ชีวิตประจำวันของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังคือภายในเรือนจำทุกอย่างต้องรีบ ทุกอย่างต้องเร็ว มันไม่สบายเหมือนอยู่ข้างนอก ในส่วนของความเครียดมันก็แล้วแต่คน เช่นบางคนเข้ามาอยู่ในเรือนจำเพราะต้องการที่จะคลอดลูกก็มี เพราะอยู่ข้างในมีสวัสดิการ มีคนพาไปตรวจ

ครรภ์มีคนพาไปหาหมอ มีคนพาไปฉีดวัคซีน มาเพื่อสวัสดิการของรัฐ บางคนฟังนายมา นายบอกว่า ท้องสิ จะได้สบายก็มี บางคนรู้สึกเครียดที่อยู่ในเรือนจำเพราะรู้สึกว่าจะดูแลลูกได้ไม่ดีเท่ากับอยู่ข้างนอก

ปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่อยู่ในเรือนจำไม่มีปัญหาเพราะเราดูแลเขาเหมือนเราดูแลลูกเราเองและมีพี่เลี้ยงเด็กดูแลอยู่ระดับหนึ่ง เราเพียงแค่อคิดแบบนักจิตวิทยา โดยการใช้จิตวิทยาพัฒนาการกับเด็กตลอดเวลา การพัฒนาทางสมอง พัฒนาทางอารมณ์ ประเมินความปกติว่าเด็กคนนี้วัยนี้ ควรจะพลิกตัวเองได้ ควรจะคลานได้แล้ว โดยร่วมกับสภากาชาดที่เข้ามาช่วยสอน แนะนำพี่เลี้ยง

ปัญหาด้านที่ควรจะแก้ไขมากที่สุดคือเรื่องอนามัยของแม่ เพราะอนามัยของแม่ก็คืออนามัยของเด็ก เพราะหลายๆครั้งเด็กมีโรคผิวหนังซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่สามารถไปตรวจตราการใช้ชีวิตในเรือนนอนของเขาได้อย่างเต็มที่ เพราะแม่บางคนต้องดูแลตัวเองให้ดีและคิดถึงลูกให้มากกว่านี้ ควรมีวุฒิภาวะและความรู้ในการเลี้ยงดูบุตร เพราะอยู่ในเรือนจำบางครั้งมีแม่ที่ใส่ใจตนเองมากกว่าลูก เพราะคิดว่ามีพี่เลี้ยงดูแล จึงสามารถละเลยลูกตนเองได้ แม่บางคนเมื่ออยู่ข้างนอกเรือนจำอาจเสพยาขณะตั้งครรภ์ เมื่อเข้ามาในเรือนจำอ้างว่าไม่ทราบที่ตั้งครรภ์ทั้งๆที่อายุครรภ์ 8 เดือนแล้ว ไม่เคยฝากครรภ์ ไม่เคยฉีดวัคซีนใดๆ ทำให้รู้สึกว่าเขาสนใจแต่ตัวเอง อาจจะมีแต่เมื่อยอายุ นอนก็ไม่ได้นอน กินก็ไม่ได้กิน แต่โชคดีที่เรือนจำนี้ไม่มีเด็กที่บกพร่องทางพัฒนาการ เนื่องจากยาที่แม่เสพยาขณะตั้งครรภ์ เมื่อมาอยู่ในเรือนจำทางนักจิตวิทยาประเมินว่าความประพฤติของผู้ต้องขังจะดีขึ้นจากการถูกบังคับด้วยกฎระเบียบต่างๆ แต่ก็มีปัญหาที่พบได้บ่อยคือเมื่อติดต่อยุติให้มารับตัวเด็กแล้วไม่มีญาติยินดียอมรับเด็กไป เด็กที่อายุจะครบ 1 ขวบ จะเริ่มจำคนได้ จึงควรต้องให้เด็กออกจากเรือนจำไปก่อนที่จะมีภาพความทรงจำที่ร้ายล้นไปด้วยลูกกรง เมื่อไม่มีกฎหมายบังคับให้ญาติรับตัวเด็กไป จึงต้องติดต่อสถานสงเคราะห์ให้รับตัวเด็กไป โดยให้แม่เด็กเลือกว่าเมื่อพ้นโทษจะไปรับลูกกลับมาเลี้ยงใหม่ หรือจะยกขาดให้กับคนอื่นไปเลยก็ได้ ปัญหาเกี่ยวกับตัวแม่เองคือ เราไม่สามารถไปปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมของความเป็นอยู่ภายนอกเรือนจำที่เด็กจะต้องไปอยู่ได้ บางครั้งการให้เด็กอยู่ในเรือนจำต่อไปอาจส่งผลดีกับเด็กมากกว่าการออกไปอยู่กับญาติที่ไม่เต็มใจและไม่พร้อมในการรับเลี้ยงเด็ก บางคนก็ไม่ยอมยกลูกให้คนอื่น แต่จากการประเมินแล้วตัวแม่เองไม่มีประสิทธิภาพในการรับลูกกลับมาเลี้ยงเมื่อพ้นโทษ เช่น แม่เป็นผู้ป่วยจิตเวช

ในเรื่องของสถานที่ห้องอนุบาลเด็ก ห้องอ่านหนังสือไม่มีปัญหาอะไร เพราะมีการปรับปรุงอยู่เรื่อยๆ สะอาดเรียบร้อยดี

ปัญหาสวัสดิการของแม่และเด็กคนไทยไม่มีปัญหาจากการเบิก 30บาท รักษาทุกโรค หากเป็นชาวต่างชาติก็จะให้ญาติเป็นผู้ช่วยจ่าย ถ้าญาติไม่มีก็จะเป็นการอนุเคราะห์จากทางเรือนจำหรือโรงพยาบาลเป็นผู้ดูแล

ปัญหาเรื่องสุขอนามัยไม่เกิดขึ้นบ่อยแต่มันก็ไม่หายไปสักที เช่นปัญหาโรคหิด อาจเกิดจาก ล็อคเกอร์ของแม่ไม่สะอาด หรือการซักผ้าให้ลูกไม่สะอาด เพราะบางส่วนของเจ้าหน้าที่ไม่มีหน้าที่ไปดูแล เป็นความรับผิดชอบส่วนบุคคลของผู้ต้องขังเอง

ทั้งเรือนจำผู้ต้องขังสี่พันกว่าคนแต่มันักจิตวิทยาดูแลเพียงแคคนเดียว แต่อยากให้เพิ่มสัก 3 คน หน้าที่ของนักจิตวิทยาดูแลทั้งปัญหาฆ่าตัวตาย ทะเลาะวิวาท ผู้ป่วยจิตเวช ประสานงานกับ แพทย์ในการจ่ายยาจิตเวช นักจิตวิทยาในกรมราชทัณฑ์มีประมาณ 30 คน กระจายไปตามเรือนจำ ประมาณ 20 คน เรือนจำที่ไม่มีนักจิตวิทยา ก็ให้เจ้าหน้าที่คนอื่นทำหน้าที่แนะนำแทน หากกรม ราชทัณฑ์อยากเน้นเรื่องการฟื้นฟูพัฒนาจิตใจก็ควรมีนักจิตวิทยามากกว่านี้

ปัญหาที่ทำให้นักจิตวิทยามีน้อย เพราะกรมราชทัณฑ์ไม่ได้เปิดรับ เพราะไม่มีค่าจ้างพอที่จะ ไปขอตำแหน่งกับ กพ. เพื่อขออัตราค่าจ้าง ซึ่งมีปัญหาด้านงบประมาณและอื่นๆ

กิจกรรมที่เรือนจำควรทำคือกิจกรรมที่เน้นเฉพาะเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก เช่น ของเล่นเด็ก ดูวิดีโอ

ระบบในเรือนจำนั้นดีแล้ว มันขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของผู้ต้องขังที่เป็นแม่เด็กว่า อยาก เปลี่ยนแปลงตนเองให้มีวุฒิภาวะที่เหมาะสมในการเลี้ยงลูกให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ไม่พึ่งแต่เพียง สวัสดิการของรัฐ ตระหนักรู้ว่าตนเองควรจะทำอะไรและคิดให้ยาวๆถึงอนาคต

ที่ผ่านมายังไม่มีแม่ลูกอ่อนมาปรึกษานักจิตวิทยา เพราะทางเรือนจำก็จัดให้ผู้ต้องขังกลุ่มนี้อยู่ อย่างสุขสบายอยู่แล้วเรียกได้ว่าอยู่อย่างสบายๆจึงไม่เกิดปัญหาอะไรส่งผลร้ายแรง

คนที่ 7 คุณหลิน เจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ ทัณฑ์สถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังคือการตรวจเช็คการขึ้นสิทธิกับสถานพยาบาล ตั้งแต่ เจ้าหน้าที่พามาตลอด ทางโรงพยาบาลจะประสานกับนักสังคมสงเคราะห์ การวางแผนการเลี้ยงดูเด็ก หลังคลอด การทำข้อตกลงกับญาติในขั้นตอนต่อไป ความต้องการพิเศษในการจัดพื้นที่อำนวยความสะดวกให้มันตรงกับความต้องการพิเศษของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

ปัญหาสำคัญคือเราไม่มีกุมารแพทย์มาดูแลเด็ก ดังนั้นควรมีการผ่อนผันผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ ก่อนมารับโทษ ให้มีโอกาสคลอดนอกเรือนจำและเลี้ยงดูลูกในระยะเวลาหนึ่ง แล้วค่อยเข้ามารับโทษ อยากให้ใช้ได้จริงในกฎหมายของเมืองไทย การที่ลูกอยู่กับแม่ในเรือนจำได้ 1 ปี มองได้ในแง่บวกและ แง่ลบ แม้ว่าการที่ลูกอยู่กับแม่นั้นนานเท่าไรก็ไม่พอ แต่เราไม่อยากจะเด็กมีพัฒนาการการเรียนรู้โลก ภายนอกจากจดจำตนเองอยู่ในลูกกรง ถึงแม้ว่ากฎหมายอนุญาตให้อยู่ถึง 3 ปี แต่เราคำนิ้งถึงเด็กที่ ต้องจำภาพตนเองอยู่ในลูกกรงมันสร้างความฝังใจและปมด้อย เด็กในวัยขวบปีแรกเป็นวัยที่เริ่มมี

พฤติกรรมเลียนแบบจึงควรอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมกับเด็กมากกว่าในเรือนจำ นี่คือเหตุผลที่ไม่ควรอยู่ในเรือนจำเกิน 1 ปี

ปัญหาเรื่องสุขอนามัย ส่วนใหญ่เป็นกับแม่ที่อายุน้อยและมีลูกคนแรกจะเห็นได้ชัด ถ้าคนที่มี ความรับผิดชอบและแบ่งเวลาได้ จะดูแลลูกได้สะอาด สามารถดูได้จากพัฒนาการของเด็ก ไม่มีโรค ผิวน้ำ ถ้าแม่ที่ดูแลลูกไม่ดีลูกจะเป็นผื่นบ่อย เสื้อผ้าไม่สะอาดมีกลิ่น ทางนักสังคมสงเคราะห์อาจใช้ วิธีบอกญาติของผู้ต้องขังให้ช่วยเตือนด้วยอีกทาง บอกให้ญาติเข้าใจถึงปัญหาภายในเรือนจำและรับ เด็กออกไปเลี้ยงนอกรือนจำเป็นประโยชน์ต่อเด็กในการหลีกเลี่ยงภาวะติดเชื้ กรณีที่ไม่มียาตีหรือ ยาตีไม่พร้อมดูแล ก็ต้องทำข้อตกลงรับรู้ถึงสิ่งต่างๆที่ต้องส่งลูกออกไปภายนอกเรือนจำเพื่อประโยชน์ สูงสุดของเด็ก เป็นข้อตกลงระหว่างแม่เด็ก ญาติ และเจ้าหน้าที่ในการส่งเด็กออกไปก่อนครบ 1 ปี

ด้วยความเป็นเรือนจำใหญ่ เราพยายามบริหารจัดการจำนวนนักโทษในเรือนนอน ไม่เกิน 80 คน เพื่อให้เด็กยังคงมีพื้นที่ไม่อัด โดยมีการจำแนกนักโทษให้เหมาะสม เมื่อผู้ต้องขังตั้งครรภ์ 7 เดือนขึ้นไป หรือผู้ต้องขังที่มีภาวะเสี่ยงแท้ง ต้องมีการแยกเรือนนอนให้พร้อมกับการคลอดบุตรเพื่อ ความสะดวกและปลอดภัย

สวัสดิการของแม่และเด็กในเรือนจำ กรมฯให้งบมาเป็นรายคน ดังนั้นปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อ จำนวนของเด็กในเรือนจำเพิ่มขึ้นมากกว่าปีก่อนหน้าเช่น ปีแรก มีเด็ก 20 คน กรมฯก็จะจัด งบประมาณสำหรับ 20 คน ให้ในปีถัดมา แต่หากปีถัดมามีเด็ก 30 คน งบประมาณก็อาจไม่เพียงพอ ในการจัดการ ในทางกลับกัน หากปีแรก มีเด็ก 30 คน กรมฯก็จะจัดงบประมาณสำหรับ 30 คน ให้ในปี ถัดมา แต่หากปีถัดมามีเด็ก 20 คน งบประมาณก็จะมามากพอถึงขั้นเหลือ เป็นการยากที่จะจัด งบประมาณให้พอดีกับความต้องการ เพราะไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีหญิงตั้งครรภ์หรือหญิงมี ลูกติดจำนวนกี่คนที่ถูกส่งมายังเรือนจำนี้ ปัจจุบันนี้ใช้วิธีถ่วงเฉลี่ยแก้ปัญหากันไปในส่วนของการใช้ ที่ ได้รับการบริจาคจากภาคเอกชน

ปัญหาโรคติดต่อในเรือนจำ เช่น โรคผิวหนังยังคงแก้ไม่ได้ เพราะสภาพอากาศ หรือ สุขภาพ ของตัวเด็กเองเป็นสาเหตุ ทำได้เพียงเน้นเรื่องความสะอาดของสถานที่และเสื้อผ้าของเด็กต้องอบแห้ง และสะอาดอยู่เสมอ

ทางเรือนจำมีกิจกรรมส่งเสริมหลักๆ คือโครงการกำลังใจร่วมกับสภาอากาศ ปีละ 2 ครั้ง โครงการคนดีที่ชวนปีแรก ปีละ 2 ครั้ง การอบรมการบริบาลทารก เป็นการอบรมพี่เลี้ยง ซึ่งพี่เลี้ยงที่ เข้ามาช่วยงานต้องผ่านหลักสูตรของสภาอากาศถึงจะมาเป็นพี่เลี้ยงเด็กในเรือนจำได้ พี่เลี้ยงเป็น ผู้ต้องขังที่รับสมัครคนที่สนใจ ในระหว่างที่เข้าอบรมมีการประเมินโดยนักสังคมสงเคราะห์ถึงความ เหมาะสมในการผ่านเกณฑ์ ตั้งแต่การอุ้มเด็ก การเลี้ยง การเปลี่ยนเสื้อผ้า ระยะเวลาการอบรม ประมาณ 1 สัปดาห์ เปิดครั้งละประมาณ 50 คน โดยมีแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน โดยมีการ ประเมินพฤติกรรมตั้งแต่วันแรกที่เข้ามา คุณสมบัติของพี่เลี้ยงควรเป็นคนใจเย็นไม่โมโหหงุดหงิดง่าย

โดยวันหยุดสอบจะเริ่มจากใช้หุ่นก่อน และใช้เด็กจริงในช่วงท้ายของการอบรม ในส่วนของการอบรมมีจัดอบรมแม่ด้วย ในการปฏิบัติกับเด็กแรกเกิด การอ่านหนังสือนิทาน การเสริมพัฒนาการของเด็ก เทคนิคที่แม่เด็กสามารถนำมาใช้ได้จริงในการเลี้ยงช่วงขวบปีแรก มีการฝึกโยคะสำหรับคนท้องเพื่อสุขภาพที่ดีก่อนคลอด บางวันเจ้าหน้าที่ก็จะมาเล่นโยคะด้วย ในพื้นที่กว้างๆช่วงบ่ายก่อนอาบน้ำการออกกำลังกายร่วมกันกับผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตามกรมฯก็ยึดข้อกำหนดกรุงเทพที่เราต้องจัดให้ตรงตามมาตรฐานที่ต้องปฏิบัติกับผู้ต้องขัง เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ผู้ต้องขังควรจะได้รับ

เรามองเรือนจำเหมือนหมู่บ้านๆหนึ่งที่มีคนท้อง คนเจ็บ คนป่วย คนเหล่านี้ก็ต้องได้รับการดูแลที่เป็นพิเศษตามลักษณะของความเหมาะสมในการดูแล สุดท้ายปัญหาเรื่องคนท้อง ก็อยากให้มีการผลักดันกฎหมายที่ให้โอกาสคนท้องคลอดลูกและเวลาเลี้ยงลูกในระยะเวลาหนึ่งก่อนมารับโทษ ทุกวันนี้การเดินทางออกจากเรือนจำไปโรงพยาบาลใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ซึ่งอาจไม่ทันการณ์สำหรับกรณีเร่งด่วน ด้วยขั้นตอนที่ซับซ้อน นอกจากนี้เด็กที่มีภาวะเสี่ยงในหลายโรคก็ยังคงมีอยู่ตลอดเวลาในเรือนจำ

ผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

คนที่ 1 คุณบี ผู้ต้องขังหญิง (ตั้งครรภ์และคลอดภายในเรือนจำ) ทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาและอุปสรรคของแม่ลูกอ่อนคือเรื่องของเวลา มีภาวะเร่งรีบในกิจวัตรประจำวันที่มีความจำเป็นต้องแบ่งเวลาทำงาน ส่งผลกระทบในการให้เวลากับลูกน้อย

ปัญหาและอุปสรรคของเด็กติดผู้ต้องขังคือเรื่องของอาหารเด็ก แม่มีความกังวลที่ไม่ได้จัดเตรียมอาหารให้ลูก เพราะทางเจ้าหน้าที่และพี่เลี้ยงเป็นคนจัดเตรียมดูแลให้ในเวลาที่แม่ต้องทำงานภารกิจของตนเองในแต่ละวัน

ปัญหาที่เห็นว่าควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนคือเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างแม่และเด็ก โดยส่วนใหญ่มีความกังวลที่จะไม่มีเวลาอยู่กับลูก อยากจะใช้เวลาอยู่กับลูก สอนลูกได้เต็มที่ อยากให้เจ้าหน้าที่แบ่งเวลาให้แม่และเด็กได้ใช้เวลาร่วมกันมากขึ้น ลดภาระหน้าที่อื่นๆของแม่ลง

ปัญหาในเรื่องของสถานที่โดยรวมจะเห็นปัญหาเด่นชัดที่เรือนนอน ยังไม่สามารถแยกเรือนนอนของแม่และเด็กออกจากผู้ต้องขังอื่นได้ โดยต้องมีผู้ต้องขังประเภทอื่นมานอนรวม บางครั้งเกิดความไม่สะดวกเมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการดูแลเฉพาะด้านบางประเภท ทำให้รบกวนซึ่งกันและกันภายในเรือนนอน

ปัญหาด้านสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังคือเรื่องความเพียงพอ ของใช้ส่วนตัวที่จำเป็น ทั้งแม่และเด็ก เช่น ผ้าอ้อมเด็ก อาหารเด็ก ที่ขาดแคลนเป็นช่วงๆและแม่ต้องทำงานเพื่อแลกของบาง ชนิดที่จำเป็น

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นไปได้อย่างดีโดยมีพี่เลี้ยงเด็ก ดูแลใกล้ชิดกว่าแม่ในเวลาแม่ต้องไปทำงาน เจ้าหน้าที่ให้ความเมตตาเอาใจใส่และดูแลได้อย่างทั่วถึง

การเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กยังคงต้องการอุปกรณ์เสริม เช่น ดินเหนียว กาว ดินน้ำมัน เพื่อ ให้เด็กมีมุมมองใหม่ๆจากสื่อการสอนสมัยใหม่

ในส่วนของกิจกรรมเสริมที่ต้องการให้ทางเรือนจำจัดขึ้นคือ การส่งเสริมกิจกรรมที่แม่และเด็ก ได้มีโอกาสทำร่วมกันอย่างมีความเป็นส่วนตัวเพื่อลดความเครียดของแม่และให้โอกาสลูกได้รับความอบอุ่นจากแม่มากขึ้น

คนที่ 2 คุณเน็ค ผู้ต้องขังหญิง (พี่เลี้ยงเด็ก) ทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาและอุปสรรคของแม่ลูกอ่อนคือเรื่องความเครียดของผู้ต้องขังหญิงที่มีความกังวลหลาย ด้าน เช่น กังวลเรื่องการไม่มีญาติมาเยี่ยม คลอดแล้วจะมีของใช้ที่จำเป็นให้ลูกเพียงพอหรือไม่ รวมไปถึงความสะอาดสบายหลายๆอย่างของตนเองและลูกอ่อน

ปัญหาและอุปสรรคของเด็กติดผู้ต้องขังคือเรื่องของการที่เด็กไม่มีญาติมารับไปเลี้ยงต่อเมื่อครบกำหนดออกจากเรือนจำ ในส่วนนี้ทางสภากาชาดมีการอบรมแม่และเด็ก เรื่องการเลี้ยงดูและ กิจกรรมส่งเสริมอื่นๆอย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาที่เห็นว่าควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนคือเรื่องของอุปกรณ์การเลี้ยงเด็กต่างๆ เช่น นม ผ้าอ้อม ของใช้เด็กอ่อน ซึ่งยังคงขาดแคลนและต้องอาศัยการบริจาคจากบุคคลภายนอกและการเบิก จากงบประมาณสำรอง

ปัญหาในเรื่องของสถานที่โดยรวมไม่มีปัญหาทุกอย่าง มีความพร้อมและสะอาดถูกสุขอนามัย มีการแยกห้องเลี้ยงเด็กอ่อนอย่างเป็นสัดส่วน

ปัญหาด้านสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังมักมีความต้องการในการพบญาติมากขึ้น เพื่อขอความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆรวมถึงเรื่องจิตใจ สุขภาพจิต กำลังใจของผู้ต้องขัง ในสวัสดิการ ของพี่เลี้ยงเด็กเองไม่มีอะไรพิเศษจากผู้ต้องขังทั่วไป พี่เลี้ยงเด็กมาด้วยใจและยินดีดูแลเด็กๆแทนแม่ที่ ต้องทำงานประจำวัน

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นไปได้อย่างดี เจ้าหน้าที่ให้ความเมตตาเอาใจใส่และดูแลได้อย่างทั่วถึง

ในเรื่องของกิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง อยากให้มีการอบรมอาชีพ โดยเฉพาะเรื่องการทำ เบเกอรี่ และการทำอาหาร ที่จะช่วยให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการกลับสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของกิจกรรมเสริมที่ต้องการให้ทางเรือนจำจัดขึ้นทางเรือนจำทำอย่างสม่ำเสมอได้ที่อยู่แล้ว เช่น กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันแม่ เป็นต้น

คนที่ 3 คุณโอ ผู้ต้องขังหญิง (มีลูกอ่อนในเรือนจำ) ทณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาและอุปสรรคของแม่ลูกอ่อนคือการปรับตัวเข้ากับสังคมภายในเรือนจำ เมื่อต้องเข้ามาอยู่ในสถานที่ใหม่ที่ไม่มีความเป็นส่วนตัวและมีเสียงดังรบกวน ไม่เหมาะกับการเลี้ยงลูกอ่อนในสถานที่ปิดอย่างเรือนจำ

ปัญหาและอุปสรรคของเด็กติดผู้ต้องขังคือเรื่องสุขอนามัย เชื้อโรคหลากหลายชนิดที่มีอยู่ในเรือนจำและเป็นอันตรายต่อเด็กที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ เด็กต้องสัมผัสกับผู้คนภายในเรือนจำหลายคนต่อวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อในเด็กเล็กที่อาจมีผู้ใหญ่เป็นพาหะนำโรค

ปัญหาที่เห็นว่าควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนคือการขาดแคลนอุปกรณ์ที่ส่งเสริมความรู้และทักษะสำหรับเด็ก เช่น ของเล่นสำหรับเด็กอ่อนเพื่อเพิ่มพูนทักษะทางความคิดและอารมณ์ รวมไปถึงอาหารของเด็กอ่อนที่ต้องมีความพิเศษทั้งความสดใหม่และคุณค่าทางอาหารที่เด็กอ่อนควรได้รับในช่วงวัยขวบปีแรก

ปัญหาในเรื่องของสถานที่โดยรวมไม่มีปัญหาอะไร มีการแบ่งแยกห้องให้แม่และพี่เลี้ยงร่วมกันดูแลเด็กได้ในพื้นที่เฉพาะสำหรับแม่และเด็กอย่างชัดเจนภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ตลอดเวลา

ปัญหาด้านสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง มีข้อจำกัดในส่วนของนม และ ผ้าอ้อม ยังเป็นปัญหาอยู่เสมอ เช่น เด็กอายุครบ 1 ปี แม่จะสามารถเบิกได้เพียงนมเท่านั้น เกิดภาวะการซักผ้าอ้อมที่ไม่ใช่ผ้าอ้อมสำเร็จรูป ของที่ยังคงเบิกได้ตามสิทธิไม่ได้เบิกได้ทุกวัน มีเงื่อนไขเวลาในการเบิกซึ่งบางครั้งส่งผลให้เกิดความยุ่งยากลำบาก ทำให้แม่ต้องเกิดความเครียดอยู่บ่อยครั้ง

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นไปได้อย่างดี โดยเฉพาะเด็กที่ป่วยเจ้าหน้าที่ก็ให้ความช่วยเหลืออย่างรวดเร็วทุกครั้ง

ในเรื่องของกิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง อยากให้มีของเล่นเสริมทักษะผลัดเปลี่ยนความแปลกใหม่บ้าง ของที่มีอยู่เดิมแม้ว่ายังคุณภาพดี แต่เด็กควรมีของเล่นที่หลากหลายเพื่อประโยชน์ทางพัฒนาการทางสมองและจิตใจ

ในส่วนของกิจกรรมเสริมที่ต้องการให้ทางเรือนจำจัดขึ้น การแจกหนังสือบริจาคให้ได้ๆ เช่น หนังสือ คมทอง หรือกิจกรรมหนังสือนิทานใหม่ๆ ให้แม่และเด็กมีกิจกรรมร่วมกันสม่ำเสมอและสร้างสรรค์

คนที่ 4 คุณหนูนา ผู้ต้องขังหญิง (ลักษณะงานเป็นพี่เลี้ยงเด็กและมีลูกอ่อนในเรือนจำ) ทัณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาและอุปสรรคของแม่ลูกอ่อน จากประสบการณ์ไม่พบเห็นอะไรผิดปกติ

ปัญหาและอุปสรรคของเด็กติดผู้ต้องขังคือ ไม่มีญาติที่สามารถรับเด็กไปเลี้ยงได้ เด็กครบกำหนดต้องแยกจากแม่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังบางคนหลังคลอดก็มีความต้องการจะส่งลูกออกไปภายนอกเรือนจำแต่ก็ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากไม่มีความพร้อมจากญาติภายนอกและไม่มีระยะเวลาที่แน่นอนว่าเมื่อใดญาติจะสามารถช่วยนำเด็กออกไปเลี้ยงได้ หรือผู้ต้องขังบางคนต้องการจะส่งลูกไปยังสถานสงเคราะห์ก็มีบ้าง

ปัญหาที่เห็นว่าควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนยังไม่มี เรียกได้ว่าตอนนี้ครบวงจรไม่มีปัญหาอะไร

ปัญหาในเรื่องของสถานที่ไม่มี สถานที่สะอาดเรียบร้อยเป็นสัดส่วนสำหรับแม่และพี่เลี้ยงเด็กดูแลเด็กได้ดี

ปัญหาด้านสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังเป็นเรื่องของใช้ส่วนตัวที่ยังขาดแคลนในบางสิ่งเป็นระยะๆ

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นไปได้อย่างดี เจ้าหน้าที่ให้ความเมตตาเอาใจใส่และดูแลได้อย่างทั่วถึง

ในเรื่องของกิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ปัจจุบันนี้ส่วนตัวคิดว่ามีของเล่นเด็กนิทานเด็ก เพลงสำหรับเด็ก ครบแล้ว

ในส่วนของกิจกรรมเสริมที่ต้องการให้ทางเรือนจำจัดขึ้น คือกิจกรรมส่งเสริมการอ่านหนังสือสำหรับคนท้องเพื่อสุขภาพจิตที่ดีก่อนคลอด

คนที่ 5 คุณนิต ผู้ต้องขังหญิง (ลักษณะงานเป็นพี่เลี้ยงเด็ก) ทณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาและอุปสรรคของแม่ลูกอ่อนคือการตั้งครรภ์ไม่รู้ตัวของผู้ต้องขัง ทำให้เกิดความเครียดที่ต้องแจ้งญาติภายนอกว่ากำลังตั้งครรภ์และต้องเตรียมการ ขอให้ญาติเป็นผู้เลี้ยงดูลูกของตนในอนาคต ความเครียดที่ไม่รู้ว่าตนเองตั้งครรภ์กับใครและไม่สามารถหาตัวคนเป็นพ่อเด็กได้

ปัญหาและอุปสรรคของเด็กติดผู้ต้องขังโดยรวมยังไม่มีอะไรเกินการควบคุม

ปัญหาที่เห็นว่าควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนยังไม่มี

ปัญหาในเรื่องของสถานที่ยังไม่มี

ปัญหาด้านสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังไม่มี เรือนจำดูแลเป็นอย่างดี

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นไปได้อย่างดี เจ้าหน้าที่ให้ความเมตตาเอาใจใส่และดูแลได้อย่างทั่วถึง

ในเรื่องของกิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กติดผู้ต้องขังเรือนจำจัดอย่างสม่ำเสมอและไม่มีปัญหาอะไร

ในส่วนของกิจกรรมเสริมที่ต้องการให้ทางเรือนจำจัดขึ้น การเน้นย้ำเรื่องสุขอนามัยสำหรับแม่และเด็กที่มีความเสี่ยงในการติดเชื้อภายในเรือนจำ เพราะความกังวลอันดับแรกคือสุขภาพของเด็กอ่อนที่มีปัญหาบ่อยๆ เช่น โรคผิวหนัง

คนที่ 6 คุณโดนัท ผู้ต้องขังหญิง (ลักษณะงานเป็นพี่เลี้ยงเด็ก) ตั้งครรภ์และคลอดภายในเรือนจำ) ทณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาและอุปสรรคของแม่ลูกอ่อนคือ ความกังวลใจ ความเครียด การกินอยู่ที่อาศัยหลับนอน เพราะการอยู่ในเรือนจำไม่เหมือนการใช้ชีวิตข้างนอก ต้องปรับตัวมากกับกฎระเบียบและเวลาที่จำกัดในทุกกิจกรรม

ปัญหาและอุปสรรคของเด็กติดผู้ต้องขังที่นี้ส่วนใหญ่ครบครันไม่มีปัญหาอะไรน่าเป็นห่วง

ปัญหาที่เห็นว่าควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนคือเครื่องอุปโภคบริโภคที่ขาดแคลนในบางส่วน

ปัญหาในเรื่องของสถานที่คือห้องน้ำในเรือนนอน ในเรือนนอนของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังมีจำนวนผู้ต้องขังรวมกันประมาณ 60 คน แต่จำนวนห้องน้ำที่สร้างขึ้นเป็นบล็อกเพียงแค่ 2 บล็อกเท่านั้น ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน เพราะคนตั้งครรภ์จะรู้สึกปวดปัสสาวะบ่อย ทำให้เกิดความไม่สะดวกหากต้องอั้นปัสสาวะอาจจะเกิดโรคในระบบทางเดินปัสสาวะได้ง่าย

ปัญหาด้านสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังไม่มีปัญหาอยู่ในระดับน่าพอใจ

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นไปได้อย่างดี ดูแลเอาใจใส่ตลอดเวลา

ในเรื่องของกิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กติดผู้ต้องขังต้องการสื่อการสอน เช่น ดีวีดี สอนภาษาอังกฤษในเด็กอ่อน เป็นการช่วยนำเทคโนโลยีเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กอ่อน

ในส่วนของกิจกรรมเสริมที่ต้องการให้ทางเรือนจำจัดขึ้นคิดว่าเท่าที่มีอยู่ก็เพียงพอแล้วเสมอจากหลายด้าน

คนที่ 7 คุณนัท ผู้ต้องขังหญิง (ลักษณะงานเป็นพี่เลี้ยงเด็ก เคยคลอดภายในเรือนจำและส่งเด็กออกนอกเรือนจำแล้ว) ทณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาและอุปสรรคของแม่ลูกอ่อนโดยรวมไม่มีปัญหา

ปัญหาและอุปสรรคของเด็กติดผู้ต้องขังคือเด็กอยู่ไม่พร้อมหน้าพร้อมตากับครอบครัว

ปัญหาที่เห็นว่าควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนคือภาวะขาดแคลนผ้าอ้อมและนม

ปัญหาในเรื่องของสถานที่ไม่มีปัญหาอะไร

ปัญหาด้านสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังไม่มีปัญหาอะไร

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นไปได้อย่างดี ไม่มีปัญหาอะไร

ในเรื่องของกิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กติดผู้ต้องขังเท่าที่มีอยู่ก็ราบรื่นเพียงพอต่อความต้องการดี

ในส่วนของกิจกรรมเสริมที่ต้องการให้ทางเรือนจำจัดขึ้นคิดว่าเท่าที่มีอยู่ก็เพียงพอแล้ว

คนที่ 8 คุณหมวย ผู้ต้องขังหญิง (ลักษณะงานเป็นพี่เลี้ยงเด็กและมีลูกอ่อนในเรือนจำ) ทณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาและอุปสรรคของแม่ลูกอ่อนคือการติดต่อญาติไม่ได้หรือญาติไม่ทราบว่าจะติดต่อเข้ามาได้อย่างไร

ปัญหาและอุปสรรคของเด็กติดผู้ต้องขังคือของใช้เด็ก เช่น ผ้าอ้อม นม สำหรับคนที่ไม่มีญาติจะยิ่งพบปัญหาเหล่านี้ หรือคนที่มีลูกมาหลายคนอาจมีปัญหาไม่มีน้ำนมให้ลูกดื่ม

ปัญหาที่เห็นว่าควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนคือการติดต่อญาติมารับเด็กไปเลี้ยง โดยไม่ต้อง ผลักภาระไปให้สถานสงเคราะห์ และ ปัญหาเรื่องแม่ต้องทำงานเพื่อแลกกับผ้าอ้อมหรือนมเด็ก สิ่ง เหล่านี้คือปัญหาที่ผู้ต้องขังหญิงส่วนมากต้องพบเจอในสวัสดิการที่ยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ

ปัญหาในเรื่องของสถานที่ที่มีการปรับปรุงสม่ำเสมอและมีแนวโน้มดีขึ้นเรื่อยๆ

ปัญหาด้านสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังในความเห็นส่วนตัวมีความพึงพอใจแล้ว

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นไปได้อย่างดี โดยเฉพาะ เจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ดูแลเด็กช่วยติดต่อญาติในการรับเด็กไปอุปการะหรือการติดต่อสถาน สงเคราะห์ให้ผู้ต้องขัง

ในเรื่องของกิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง มีความต้องการสื่อการสอนภาษาอังกฤษ สำหรับเด็กอ่อน ถ้าเป็นวิธีที่มีครูสอนภาษาอังกฤษเอปซี แบบมีภาพและเสียงประกอบจะดีมาก เพราะตอนนี้มีแต่ภาพให้เด็กดูเท่านั้น

ในส่วนของกิจกรรมเสริมที่ต้องการให้ทางเรือนจำจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันแม่ เสริมสร้างสายใยครอบครัวให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดี

คนที่ 9 คุณปี ผู้ต้องขัง (ลักษณะงานเป็นที่เลี้ยงเด็ก) ทณฑสถานหญิงกลาง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาของหญิงตั้งครรภ์หรือแม่ลูกอ่อน ที่เลี้ยงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการเข้ากับเด็ก เพราะถ้า เด็กติดแม่จะเป็นการยากที่เราจะเข้าหาเด็กแต่เราก็ต้องทำความคุ้นเคย ต่างจากเด็กที่คลอดใน เรือนจำเราก็จะเหมือนกับแม่อีกคนหนึ่งของเขาซึ่งจะดูแลได้ง่ายกว่า ในส่วนของพี่เลี้ยงเด็กจะไม่มี ปัญหาในตัวแม่แต่จะมีปัญหาในการเข้าหาตัวเด็กมากกว่า

ปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนและเรื่องสถานที่ดูแลแม่และเด็ก ยังไม่มีปัญหาอะไร ทุกอย่างอยู่ในมาตรฐาน แต่ปัญหาอดนิยมนักยังคงเป็นการติดต่อญาติมารับเด็กไปเลี้ยงไม่ได้เมื่อถึง เวลาที่เด็กต้องออกจากเรือนจำ

การเป็นพี่เลี้ยงเด็กของผู้ต้องขังแม้ว่าไม่ได้รับสิทธิพิเศษมากกว่าผู้ต้องขังทั่วไป แต่พี่เลี้ยงเด็ก ก็มาทำด้วยใจ โดยมีการช่วยป้อนข้าวป้อนน้ำเปลี่ยนผ้าอ้อมเด็ก ในเวลาที่แม่เด็กทำกิจกรรมอื่นๆกับ เรือนจำโดยจะมีช่วงเวลาการดูแลเด็กตามตารางในแต่ละวัน ตอนนี้พี่เลี้ยงเด็กดูแลเด็กอ่อนประมาณ 12 คน มีพี่เลี้ยงประจำเรือนจำประมาณ 9 คน โดยแยกโซนเด็กแรกเกิดและเด็กในวัยที่กำลังคลานได้ โตสุดอยู่ที่ประมาณ 12 เดือน

โดยพี่เลี้ยงส่วนมากมีความถนัดในการดูแลเด็กในทุกวัยเพราะคลุกคลีกับเด็กทุกวัย ขณะนี้ใน เรือนจำมีเด็กผู้ชายมากกว่าเด็กผู้หญิง แต่การดูแลไม่ต่างกันระหว่างเด็กทั้ง 2 เพศ อยู่ที่ความใส่ใจ

มากกว่า พี่เลี้ยงจะช่วยกระตุ้นให้แม่ของเด็กที่ยังขาดวุฒิภาวะดูแลเด็กร่วมกัน เพราะตอนกลางคืนพี่เลี้ยงก็จะแยกกับเด็ก

ในความเห็นส่วนตัวคิดว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีการดูแลและปฏิบัติต่อแม่และเด็กติดผู้ต้องขังอย่างดี มีเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ดูแลอย่างใกล้ชิดคอยจัดการปัญหาเบื้องต้นได้อย่างดี

การพัฒนาทักษะและพัฒนาการตามวัยของเด็กๆก็มีอุปกรณ์เสริมให้ได้ใช้อย่างเพียงพอไม่มีอะไรน่าเป็นห่วง รวมทั้งเจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ที่ให้คำแนะนำตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์กับผู้ต้องขังจนถึงการเลี้ยงดูบุตรอย่างละเอียด ทำให้พี่เลี้ยงได้รับความรู้ส่วนนี้ไปใช้ด้วย

กิจกรรมภายในเรือนจำที่ส่วนของผู้ต้องขังและพี่เลี้ยงเองสามารถทำได้อย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาการของเด็กคือการอ่านนิทานให้เด็ก กิจกรรมสำหรับแม่ที่กำลังจะต้องแยกจากลูกก็ต้องทำให้คลายเครียดจากอาการซึมเศร้าที่ต้องแยกจากลูกของตนเอง

ทัณฑสถานหญิงชลบุรี

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง จำนวน 2 คน

ผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง จำนวน 9 คน

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง

คนที่ 1 คุณฟ้า หัวหน้าส่วนสวัสดิการและอาหารผู้ต้องขัง ทัณฑสถานหญิงชลบุรี

ปัญหาของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์และเด็กติดผู้ต้องขัง คือผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ส่วนมากไม่เคยฝากครรภ์และเสพยามาก่อน แต่หลังจากเข้ามาแล้วภายในทัณฑสถานมีการจัดการอย่างเป็นระบบ เราพาออกตรวจตามที่แพทย์นัด ที่โรงพยาบาลชลบุรี พาไปฉีดวัคซีนที่โรงพยาบาล แม่ได้รับอาหารบำรุงเสริมน้ำนมแม่ เช่น นมแอมมัม แอนลีน การคลอดภายในเรือนจำทางเจ้าหน้าที่จะแจ้งผู้ต้องขังว่าเด็กอยู่ภายในเรือนจำได้ถึง อายุ 1 ปี ภายในช่วงเวลานี้ให้วางแผนส่งลูกให้ญาติรับไปเลี้ยง อาจจะมีหลังหย่านม 6 เดือน หากญาติสะดวกที่จะรับไปเลี้ยงก็เป็นผลดีกับเด็กมากกว่า ในกรณีที่เด็กอายุครบ 1 ปี แต่ไม่มีญาติทางเรือนจำจะติดต่อสถานสงเคราะห์มารับตัวเด็กด้วยความยินยอมจากตัวแม่เด็กด้วย ปัจจุบันในเรือนจำมีเด็กอยู่ 2 คน อายุ 7 เดือน และ 6 เดือน เพศ ชาย 1 คน เพศ หญิง 1 คน

ปัญหาเกี่ยวกับเด็กติดผู้ต้องขัง ทางเรือนจำไม่ได้ให้แม่เด็กเข้ากองงานใดๆเพื่อใช้เวลาเต็มที่ในการดูแลลูกตนเอง หากเจ็บป่วยทางเรือนจำสามารถนำเด็กออกไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลโดยใช้เวลาเดินทางไม่เกิน 15 นาที เนื่องจากโรงพยาบาลชลบุรีอยู่ห่างจากเรือนจำเพียง 5 นาที และมีเอกสารเตรียมพร้อม (เป็นสมุดสีชมพู) สำหรับนำเด็กทุกคนออกไปโรงพยาบาล โดยเจ้าหน้าที่ที่พาเด็กออกไป

เป็นพยาบาลวิชาชีพ 1 คนและเจ้าหน้าที่ที่ดูแลแม่และเด็กโดยเฉพาะอีก 1 คนใช้เวลาประมาณครึ่งวัน ในการพาเด็กออกไปแต่ละครั้งเนื่องจากต้องมีการต่อคิวเหมือนผู้ป่วยปกติ

เรือนนอนแม่และเด็ก มีการแยกห้องนอนสำหรับแม่และเด็กกับผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์และพี่เลี้ยงเด็ก เด็กจะได้รับการอาบน้ำอย่างเป็นส่วนตัวภายในห้องนอนนี้ ซึ่งภายในห้องมีอุปกรณ์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กมากมาย เช่น หนังสือนิทาน ของเล่นสำหรับเด็กวัยแรกเกิด รวมไปถึงอาหารเสริมของแม่(แอนนมัม)และเด็ก(ไซตัม) ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆของแม่ลูกอ่อนใส่ตู้กระจกใสสะอาดมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สภาพความเป็นอยู่ไม่แออัดอากาศถ่ายเทสะดวก ทำความสะอาดทุกวัน รวตากผ้าแยกกับผู้ต้องขังปกติเพื่อป้องกันโรคติดต่อที่อาจเกิดกับเด็กโดยมีผู้ใหญ่เป็นพาหะ ห้องน้ำมีการเปลี่ยนจากโถนั่งยองเป็นโถนั่งปกติเพื่อสะดวกในการขับถ่ายของแม่ลูกอ่อนหรือคนตั้งครรภ์ สภาพร่างกายของเด็กในเรือนจำอ้วนท้วนสมบูรณ์สุขภาพแข็งแรงดีเยี่ยม มีการแยกผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยหรือมีโรคติดต่อไปอยู่อีกแดน เพื่อป้องกันโรคที่อาจมาติดเด็กได้

เมื่อเด็กถูกส่งออกไปเลี้ยงโดยญาติหรือมูลนิธิหรือสถานสงเคราะห์ ทางทัณฑสถานชลบุรีมีห้องอุ่นไอรัก สำหรับเยี่ยมใกล้ชิด รอบละ 30 นาที ให้เด็กอายุไม่เกิน 15 ปี สามารถกลับมาเยี่ยมแม่ได้ (ไม่จำเป็นต้องเป็นเด็กที่เคยอยู่ในเรือนจำ เป็นลูกของผู้ต้องขังที่อายุไม่เกิน 15 ปี จะได้รับสิทธิเหมือนกัน)

ปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขเร่งด่วน มีในเรื่องของอาคารและสถานที่ ซึ่งมีการของไปแล้ว กำลังรอกบเพื่อดำเนินการก่อสร้าง ตามข้อกำหนดกรุงเทพ เนื่องจากก่อนย้ายสถานที่ตั้งทัณฑสถานหญิงชลบุรี เพื่อให้เป็นเรือนจำต้นแบบ เมื่อย้ายสถานที่ใหม่ที่ใหม่กว้างกว่าที่เดิมจึงต้องการเร่งก่อสร้างให้สถานที่เป็นไปตามข้อกำหนดกรุงเทพ มีห้องให้นมบุตร มีห้องน้ำจำนวนที่เหมาะสม

ปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่มีอย่างมากเนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังมีเกือบ 1,500 คน แต่มีเจ้าหน้าที่เพียง 70 คน ขอเพิ่มไปที่กรมฯแล้ว ได้เพิ่มมา 2 คน ยังต้องการเพิ่มอีก เช่น นักสังคมสงเคราะห์ที่มีเพียงคนเดียว และ ในทัณฑสถานชลบุรียังไม่มีเจ้าหน้าที่นักจิตวิทยา (เจ้าหน้าที่นักจิตวิทยาเพิ่งย้ายออกไป)

สวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังมีอย่างมากหลายเหลือเฟือ ในห้องขังมีหนังสือการแนะนำวิธีการดูแลลูก ผ้าอ้อมสำเร็จรูป นมผงของเด็ก นมบำรุงน้ำนมของแม่ การบริจาคจากภายนอกเข้ามาสู่เรือนจำอย่างสม่ำเสมอ ทั้งผู้ต้องขังคนไทยและต่างด้าวทางเรือนจำดูแลเหมือนกัน เมื่อออกไปคลอตรวจเจ้าหน้าที่จะมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลสำหรับการเลี้ยงเด็กอ่อนให้ครบทุกอย่าง รวมทั้งมีพี่เลี้ยงที่ทางเรือนจำอบรมมาช่วยดูแลอีกทางเพื่อพัฒนาการและความปลอดภัยของเด็ก

กิจกรรมที่เรือนจำจัดมีอบรมพัฒนาของเด็กสำหรับแม่และเด็กติดผู้ต้องขังทำความเข้าใจและเพิ่มความรู้จากการเชิญวิทยากรของโรงพยาบาลชลบุรี(และกำลังติดต่อกับโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช) การดูแลตนเอง การออกกำลังกาย พัฒนาการเด็ก อยู่ในโครงการกำลังใจ

กิจกรรมจากสภาอากาศที่จัดให้ผู้ต้องขังโดยรวม มีการมอบอุปกรณ์สำหรับแม่และเด็ก เช่น ผ้าอ้อม นม ของใช้เด็ก เสื้อผ้า ยามหาหิงค์

คนที่ 2 คุณปอน เจ้าหน้าที่ดูแลแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ทักษสถานหญิงชลบุรี

ปัญหาของผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์และมีลูกอ่อนภายในนี้ไม่มี เพราะว่าเราดูแลดีอยู่แล้ว มีพี่เลี้ยงเด็กที่เคยมีลูกอยู่ในนี้และส่งลูกออกไปแล้วมาช่วยเลี้ยง และผู้ต้องขังที่ผ่านการอบรมจากพยาบาลวิชาชีพก่อนมาเป็นพี่เลี้ยงเด็ก ในการดูแลเรื่องการฉีดวัคซีน เจ้าหน้าที่จะพาเด็กออกไปฉีดวัคซีนตามใบแพทย์ที่มีนัดหมายไว้

ปัญหาของเด็กติดผู้ต้องขังก็ไม่มีเพราะเรามีระบบที่ดีมาก ไม่ว่าเด็กจะมากหรือน้อยก็ไม่มีปัญหา เว้นแต่ตอนก่อนย้ายมาสถานที่ใหม่ เรือนจำที่ยังไม่ได้แยกเป็นสัดส่วนก็มีบ้างที่เด็กติดเชื้อ เพราะมีผู้ต้องขังหลากหลายประเภทที่ใกล้ชิดเด็ก ทำให้เสี่ยงต่อการติดโรคจากการสัมผัส เมื่อเรารู้เห็นปัญหาจึงแยกผู้ต้องขังออกให้เป็นสัดส่วนก็ลดปัญหาลงได้อย่างดี แม้มันดูแลลูกได้ตลอดโดยมีพี่เลี้ยงเด็กดูแลได้เต็มที่ ลูกก็ดีมีนมจากเต้าได้อย่างเต็มที่ แม้ว่าแม่ได้เข้ากองงาน ก็มีญาติมาเยี่ยมและนำของใช้ที่จำเป็นเสริมอย่างไม่ขาด

ปัญหาที่ต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วนคือเรื่องของการขาดแคลนเจ้าหน้าที่บางส่วนที่จำเป็นและปัญหาที่พบอีกอย่างคือ การส่งเด็กออกไปยังสถานสงเคราะห์ สถานสงเคราะห์ไม่รับเด็กผู้หญิง ด้วยเหตุผลที่ว่ารับแต่เด็กผู้ชาย เจ้าหน้าที่ต้องหามูลนิธิอื่นไปเรื่อยๆจนกว่าจะมีที่รับเด็กผู้หญิง

สวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง มีนมแอมลิน เพื่อช่วยเสริมไขมันของแม่ลูกอ่อน และไข่ต้มสำหรับเด็กอ่อน ผลไม้สำหรับเด็ก เจ้าหน้าที่ดูแลเรื่องอายุครรภ์ ช่วงเวลาการคลอดบุตรของผู้ต้องขังอย่างดี ไม่เคยมีเหตุการณ์คลอดภายในเรือนจำเลย

การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับแม่และเด็กที่จัดร่วมกับโรงพยาบาลเป็นกิจกรรมที่มีแพทย์และพยาบาลเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมทำที่ลานกว้าง สอนการเลี้ยงเด็กอ่อนเบื้องต้น การชงนม การเปลี่ยนผ้าอ้อม

ทัณฑสถานหญิงชลบุรีมีความพร้อมในด้านกิจกรรม สวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังตามข้อกำหนดกรุงเทพ ให้การดูแลแม่และเด็กติดผู้ต้องขังได้อย่างราบรื่น อยู่อย่างมีความปลอดภัย ตามมาตรฐานของข้อกำหนดกรุงเทพ รอเพียงการปรับปรุงสถานที่จากงบประมาณที่จะได้รับปีนี้เพื่อพัฒนาให้สมบูรณ์แบบครบวงจร

ผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง (มีเจ้าหน้าที่นั่งฟังอยู่ตลอดเวลา)

คนที่ 1 คุณแอม ผู้ต้องขังหญิง (ตั้งครรภ์และคลอดภายในเรือนจำ) ทักษสถานหญิงชลบุรี

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนไม่มีอะไรน่าเป็นห่วงเพราะมีพี่เลี้ยงเด็กกับเจ้าหน้าที่ให้การดูแลอย่างใกล้ชิด

ปัญหาของเด็กไม่มีอะไรที่ขาดแคลนมีทุกอย่างครบ เหลือเฟือ ไม่มีอะไรลำบากหรือกังวล

ปัญหาที่อยากใหแก้ไขอย่างเร่งด่วน ไม่มี

ปัญหาเรื่องสถานที่ไม่มี สถานที่พร้อมเป็นสัดส่วน มีห้องเด็กแล้ว ไม่ต้องการอะไรเพิ่มเติม

มีปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ในเรือนจำไม่พอ เพราะในเรือนจำมีนักโทษประมาณ 1,500 คน และมีเจ้าหน้าที่เพียง 70 คน

ปัญหาเรื่องของเล่นเด็ก ไม่มี มีของเล่นหลากหลายชนิดเพียงพอกับความต้องการของแม่และเด็ก

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำทำได้ดีอยู่แล้ว ไม่มีความต้องการให้เสริมเพิ่มเติมกิจกรรมได้อีก

คนที่ 2 คุณนัท ผู้ต้องขังหญิง (คลอดในเรือนจำและส่งบุตรออกไปให้ญาติเลี้ยงแล้ว) ทักษสถานหญิงชลบุรี

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนไม่มีปัญหาอะไร ส่วนตัวคิดว่าความเป็นอยู่ในเรือนจำครบครัน

ปัญหาของเด็กไม่มี เด็กแยกสัดส่วนดีแล้ว ดูแลได้อย่างครบวงจร ไม่มีอะไรต้องกังวลเรื่องเด็ก

ปัญหาที่อยากใหแก้ไขอย่างเร่งด่วน ไม่มี

สวัสดิการของใช้ นมเด็ก นมอาหารเสริมเด็ก เบิกได้ตลอด มีไข่ กับผลไม้ เป็นอาหารเสริมให้เด็ก

ปัญหาเรื่องสถานที่ไม่มี สถานที่พร้อมเป็นสัดส่วน มีห้องเด็กแล้ว ไม่ต้องการอะไรเพิ่มเติม

ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่มี ดูแลทั่วถึง เจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลืออย่างดี ให้การสนับสนุนสม่ำเสมอ

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำทำได้ดีอยู่แล้ว ไม่มีความต้องการให้เสริมเพิ่มเติมกิจกรรมได้อีก

คนที่ 3 คุณอุ้ม ผู้ต้องขังหญิง (มีบุตร 6 เดือน อยู่ในเรือนจำ) ทักษสถานหญิงชลบุรี

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนไม่มีปัญหาอะไร

ปัญหาของเด็กไม่มี ทุกอย่างราบรื่นดี

ปัญหาที่อยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วน ไม่มี

สถานที่ของแม่และเด็ก แยกห้องแม่และเด็กออกเป็นสัดส่วน มีห้องน้ำส่วนตัวให้เด็กอาบน้ำ

สวัสดิการของใช้ มีนมเด็กและนมบำรุงแม่เพื่อให้นมลูกได้สม่ำเสมอ

ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่มี ดูแลทั่วถึง เจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลืออย่างดี ให้การสนับสนุนสม่ำเสมอ

อยากได้ของเล่นเด็กที่มีเสียงเพื่อฝึกทักษะการได้ยินของเด็ก ซึ่งภายในยังไม่มีของเล่นประเภทนี้

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำทำได้ดีอยู่แล้ว ไม่มีความต้องการให้เสริมเพิ่มเติมกิจกรรมได้อีก

คนที่ 4 คุณเป็ก ผู้ต้องขังหญิง (มีบุตร 7 เดือน อยู่ในเรือนจำ) ทณฑสถานหญิงชลบุรี

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนไม่มี คิดว่าเรือนจำมีทุกอย่างไม่มีปัญหาอะไร

ปัญหาของเด็กไม่มี ไม่มีปัญหาอะไร

ปัญหาที่อยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วน ไม่มี

สถานที่ของแม่และเด็ก แยกห้องแม่และเด็กออกเป็นสัดส่วนดีแล้วไม่แออัด

สวัสดิการของใช้ มีผ้าอ้อมสำเร็จรูป ที่นอนเด็ก แป้งทาตัวเด็ก เสื้อผ้าเด็ก อาหารเสริม ผลไม้

ไข่ไก่

ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่มี ดูแลทั่วถึง เจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลืออย่างดี ให้การสนับสนุนสม่ำเสมอ

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำทำได้ดีอยู่แล้ว ไม่มีความต้องการให้เสริมเพิ่มเติมกิจกรรมได้อีก

คนที่ 5 คุณกลอย ผู้ต้องขังหญิง (คลอดในเรือนจำและส่งบุตรออกไปให้ญาติเลี้ยงแล้ว) ทณฑสถานหญิงชลบุรี

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนไม่มีปัญหาอะไร

ปัญหาของเด็กไม่มี ทุกอย่างราบรื่นดี

ปัญหาที่อยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วน ไม่มี

สถานที่ของแม่และเด็ก กว้างขวางไม่แออัด

สวัสดิการของใช้ มีอาหารเสริมครรภ์แม่และลูกให้ตลอดไม่ขาดแคลน

ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่มี ดูแลทั่วถึง เจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลืออย่างดี ให้การสนับสนุนสม่ำเสมอ

ของเล่นเด็กเพื่อการพัฒนาการตามวัย มีครบแล้วไม่ต้องการอะไรเพิ่มอีก

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำทำได้ดีอยู่แล้ว มีเยอะมาก ไม่ต้องเพิ่มอะไรแล้ว

คนที่ 6 คุณแทน ผู้ต้องขังหญิง (คลอดในเรือนจำและส่งบุตรออกไปให้ญาติเลี้ยงแล้ว) ทักษสถานหญิงชลบุรี

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนคือการกินอยู่ข้าวของเครื่องใช้ของแม่และเด็กไม่สะดวกเหมือนอยู่ข้างนอก

ปัญหาของเด็กไม่มี เรื่องของใช้ของเด็กบางอย่างไม่สะดวกสบาย

ปัญหาที่อยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วน ไม่มี

สถานที่ของแม่และเด็ก ต้องการความเป็นส่วนตัวมากกว่านี้

สวัสดิการในเรื่องของเด็ก ได้รับใช้ 2 ฟอง สำหรับแม่และลูก ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ

ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่มี ดูแลทั่วถึง เจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลืออย่างดี ให้การสนับสนุนสม่ำเสมอ

ของเล่นเด็กเพื่อการพัฒนาการตามวัย อยากให้มีรถหัดเดินของเด็ก

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำทำได้ดีอยู่แล้ว มีโยคะ และอื่นๆ ไม่ต้องเพิ่มอะไรแล้ว

คนที่ 7 คุณน้ำ ผู้ต้องขังหญิง (คลอดในเรือนจำและส่งบุตรออกไปให้ญาติเลี้ยงแล้ว) ทักษสถานหญิงชลบุรี

ปัญหาของผู้ต้องขังคือการเลี้ยงดูลูกเป็นเวลาตามกฎของเรือนจำ ยังไม่ค่อยคุ้นเคย ไม่รู้สึกสะดวกสบายในช่วงแรก แต่พออยู่ไปเรื่อยๆก็ค่อยๆลงตัว

ปัญหาของเด็กไม่มี ทุกอย่างราบรื่นดี

ปัญหาที่อยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วน ไม่มี

สถานที่ของแม่และเด็ก แยกเป็นส่วนตัว มีห้องแม่และเด็กโดยเฉพาะดีแล้ว

สวัสดิการของใช้ นม ผ้าอ้อมสำเร็จรูป เบิกได้ไม่จำกัด เพียงพอตลอดเวลา มีแจกทุกเดือน

ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่มี ดูแลทั่วถึง เจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลืออย่างดี ให้การสนับสนุนสม่ำเสมอ
 ของเล่นเด็กเพื่อการพัฒนาการตามวัยมีครบ เด็กอายุครบ 1 ปี ก็ต้องส่งออกไปอยู่แล้วไม่
 จำเป็นต้องเพิ่มอะไร

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำทำได้ดีอยู่แล้ว เช่น กิจกรรมอุ้มไอรัก สำหรับเด็กอายุไม่เกิน 15
 ปี พบแม่ใกล้ขีดระยะเวลา 30 นาที และกิจกรรมอื่นๆดีมากแล้ว ไม่ต้องการเพิ่มกิจกรรมอะไร

คนที่ 8 คุณแคท ผู้ต้องขังหญิง (คลอดในเรือนจำและส่งบุตรออกไปให้ญาติเลี้ยงแล้ว) ทักษสถาน
 หญิงชลบุรี

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนไม่มีปัญหาอะไร

ปัญหาของเด็กไม่มี ทุกอย่างราบรื่นดี

ปัญหาที่อยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วน ไม่มี

สถานที่ของแม่และเด็ก เป็นสัดส่วนดีแล้ว

สวัสดิการของใช้และอาหารเสริม มีอย่างเหลือเฟือ

ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่มี ดูแลทั่วถึง เจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลืออย่างดี ให้การสนับสนุนสม่ำเสมอ
 ของเล่นเด็กเพื่อการพัฒนาการตามวัย ต้องการให้มีวิธีดีการดูแลให้เด็กเพิ่ม

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำทำได้ดีอยู่แล้ว ไม่มีความต้องการเพิ่มเติม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

คนที่ 9 คุณโย ผู้ต้องขังหญิง (คลอดในเรือนจำและส่งบุตรออกไปให้ญาติเลี้ยงแล้ว) ทักษสถานหญิง
 ชลบุรี

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนไม่มีปัญหาอะไร

ปัญหาของเด็กไม่มี ทุกอย่างราบรื่นดี

ปัญหาที่อยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วน ไม่มี

สถานที่ของแม่และเด็ก แยกเป็นส่วนตัวดีแล้ว

สวัสดิการของใช้ มีอาหารเสริมครบแม่และลูกให้ตลอดไม่ขาดแคลน

ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่มี ดูแลทั่วถึง เจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลืออย่างดี ให้การสนับสนุนสม่ำเสมอ

ของเล่นเด็กเพื่อการพัฒนาการตามวัย อยากให้มีของเล่นเช่นเลโก้

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำทำได้ที่อยู่แล้ว ไม่ต้องเพิ่มอะไรแล้ว

เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง จำนวน 5 คน

ผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง จำนวน 8 คน

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง

คนที่ 1 คุณอ้อม หัวหน้าผู้บังคับแดนหญิง เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่มีผู้ต้องขังหญิงที่มีเด็กอ่อนติดเข้ามา เด็กที่อยู่ภายในเรือนจำคือเด็กที่คลอดภายในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงที่เข้ามาใหม่หากตรวจพบการตั้งครรภ์ พยาบาลเรือนจำจะดูแลตั้งแต่การฝากครรภ์ ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์จะไม่ได้ฝากครรภ์มาจากภายนอกโรงพยาบาล คืออยู่ข้างนอกไม่ได้ดูแลตนเอง แต่เมื่อเข้ามาในเรือนจำเจ้าหน้าที่ต้องฝากครรภ์ให้ตามขั้นตอนจนถึงกำหนดคลอด เมื่อถึงกำหนดเจ็บท้องคลอดเราก็จะส่งไปคลอดที่โรงพยาบาลตลอด ปัญหาการปฏิบัติคือเรือนนอนที่จะให้ผู้ต้องขังตั้งครรภ์นอนยังไม่มีเป็นส่วนตัว ขณะนี้ทางเรือนจำมีแม่ลูกอ่อน 7 คู่ คือมีแม่ 7 คน และเด็ก 7 คน คนท้อง 6 คน หากนำทุกคนไปรวมกันในห้องเดียวที่มีนั้นก็แออัด จึงต้องแยกผู้ต้องขังตั้งครรภ์ออกมานอนรวมกับผู้ต้องขังปกติซึ่งเป็นห้องของผู้ต้องขังชั้นดีคือเป็นผู้ต้องขังที่ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ทำภารกิจต่างๆในการควบคุมภายในแดนหญิง การให้ที่อยู่ในเวลากลางคืนยังคงเป็นปัญหา แต่ช่วงกลางวันไม่มีปัญหา

ปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ในการคุมตัวผู้ต้องขังหญิงไปคลอดลูกที่โรงพยาบาล เพราะต้องใช้เจ้าหน้าที่ 2 คน ต่อผู้ต้องขัง 1 คน ผลัดเวรกันตอนกลางวันเจ้าหน้าที่ 2 คน ตอนกลางคืนเจ้าหน้าที่ 2 คน ต่อวันแล้วต้องใช้เจ้าหน้าที่ 4 คนในการดูแลผู้ต้องขังที่ไปคลอดในโรงพยาบาล หากช่วงที่มีคลอด 3 คน ก็ต้องใช้เจ้าหน้าที่ 12 คน ซึ่งส่งผลให้จำนวนเจ้าหน้าที่ในเรือนจำขาดแคลนกำลังพล ในกรณีที่ไปโรงพยาบาลไม่ทันจำเป็นต้องคลอดบุตรภายในเรือนจำ เจ้าหน้าที่จะเรียกรถพยาบาลซึ่งมีอุปกรณ์การคลอดนอกสถานที่ให้ความสะดวกและปลอดภัยได้ในระดับหนึ่ง โดยมีพยาบาลที่อยู่เวรประจำในเรือนจำมาช่วยทำคลอดกับเจ้าหน้าที่ หลังจากคลอดแล้ว เรือนจำจะโทรเรียก 1669 มารับตัวแม่และเด็กไปที่โรงพยาบาล โดยรถพยาบาลจะใช้เวลาประมาณ 20 นาทีในการเดินทางมาถึงเรือนจำ

ปัญหาของเด็กที่อยู่ในเรือนจำคือเรื่องของใช้ นมเด็ก ในกรณีแม่ไม่มีนม ก็ต้องหานมให้เด็ก งบประมาณของกรมราชทัณฑ์ก็มีอยู่ส่วนหนึ่ง ซึ่งถ้าหากเด็กมีจำนวนเยอะทำให้ขาดแคลนนมเด็ก รวมถึงของใช้ส่วนตัวอื่น ๆ ที่แม่เด็กจำเป็นต้องใช้หลังคลอดเช่น ผ้าอนามัย งบประมาณก็มีจำกัด ทางเรือนจำก็ต้องหาทางอื่นให้ผู้ต้องขัง เช่นการบอกญาติในส่วนที่ขาด หรือการรับบริจาคจากบุคคลภายนอก ทางเรือนจำพยายามผลักดันให้เด็กออกจากเรือนจำเมื่อหย่านมแม่แล้ว จะเป็นผลดีกับพัฒนาการของเด็กมากกว่าหากญาติพร้อมที่จะรองรับ ในกรณีแม่ยังต้องอยู่ในเรือนจำอีกหลายปี ที่ผ่านมามีปัญหาเรื่องแม่เด็กเป็นจิตเวชชอบตีลูกไม่สามารถดูแลลูกได้และญาติไม่มีความพร้อมในการเลี้ยงดูเนื่องจากพิกัด จึงต้องติดต่อส่งเด็กให้สถานสงเคราะห์ดูแลต่อไป ในเรื่องของการดูแลเด็กมีระบบการจัดการที่ลงตัว เช่น การฉีดวัคซีน ตามเวลา ปัญหาส่วนมากจะเกิดจากตัวแม่เด็กมากกว่า

ปัญหาที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน คืออยากให้ไม่นำคนตั้งครุฑเข้าในเรือนจำตั้งแต่แรกจะดีที่สุด หรือให้ญาติรับเด็กออกไปเลี้ยงดูภายนอกเร็วที่สุดโดยไม่ต้องรอให้ครบกำหนด เรื่องเสื้อผ้าของใช้ที่ขาดแคลนเป็นเรื่องรองเมื่อเทียบกับปัญหาเหล่านี้

เรือนจำพระนครศรีอยุธยาเป็นเรือนจำขนาดใหญ่เมื่อเทียบกับเรือนจำใกล้เคียงทำให้มีของใช้ที่ส่งต่อกันมาจากผู้ต้องขังแม่และเด็กส่งต่อมายังรุ่นถัดมาแบ่งกันใช้ โดยมีกะละมังพลาสติกใส่ของที่จำเป็นทุกอย่างของแม่และเด็กเช่น ผ้าอนามัย ผ้าเช็ดตัว ผ้าอ้อมเด็ก และอุปกรณ์อื่นๆ ด้วย งบประมาณ 1,000บาท ต่อ 1 ชุด

ปัญหาเรื่องสถานที่นอกจากเรือนนอนที่ต้องแยกผู้ต้องขังตั้งครุฑมานอนรวมกับผู้ต้องขังปกติแล้ว ทางเรือนจำได้มีการแก้ปัญหาบริเวณห้องส้วม คือการเปลี่ยนจากส้วมซึม เป็น ชักโครก เพื่อสะดวกต่อการนั่งขับถ่ายของหญิงตั้งครุฑหรือหลังคลอด

ปัญหาเรื่องสวัสดิการของแม่และเด็กนอกจากการขาดแคลนนมเด็ก นมบำรุงสำหรับแม่ที่ต้องให้นมลูก และผ้าอ้อมด้วยงบประมาณที่จำกัด เป็นเพราะงบประมาณที่ได้รับประเมินแบบปีต่อปี คือหากปีปัจจุบันมีแม่ลูกอ่อน 7 คู่ ทางเรือนจำก็ได้จะงบประมาณสำหรับแม่ลูกอ่อน 7 คู่ ปัญหาจะเกิดเมื่อปีถัดมามีแม่ลูกอ่อนเพิ่มมาเป็น 10 คู่ ก็ยังคงต้องใช้งบประมาณสำหรับ 7 คู่ เฉลี่ยเป็นงบของ 10 คู่ ในส่วนของใช้ที่จำเป็นจะต้องให้ญาติช่วยสนับสนุนเงิน หรือเบิกไปที่งบประมาณสำหรับเจ้าหน้าที่ นำเงินงบประมาณอีกส่วนมาช่วยแม่และเด็กก่อน

พี่เลี้ยงเด็กที่มาช่วยเลี้ยงจะเกิดจากความสมัครใจและเป็นที่ยอมรับ โดยบางส่วนเป็นแม่ลูกอ่อนที่ส่งลูกออกไปแล้ว และมีทักษะความชำนาญในการให้คำแนะนำ

เรื่องของสุขภาพของแม่และเด็กจะมีพยาบาลทำตารางการฉีดวัคซีน แม้แต่ในขณะที่ตั้งครุฑก็มีพยาบาลมาสอนการปฏิบัติตัวระหว่างตั้งครุฑและหลังคลอด แต่ไม่มีหมอเฉพาะทางเช่น สูตินารีแพทย์หรือกุมารแพทย์มาดูแลภายในเรือนจำ แพทย์ที่เข้ามาตรวจคือแพทย์ทั่วไปเท่านั้น อาการผิดปกติเบื้องต้นเราจะสอบถามแพทย์และพยาบาลก่อนส่งต่อไปที่โรงพยาบาล โดยที่การ

เดินทางไปโรงพยาบาลทางเรือจนจำมีแบบฟอร์มเตรียมพร้อมไว้สำหรับกรณีฉุกเฉินสามารถนำผู้ต้องขังออกไปจากเรือนจำได้อย่างรวดเร็ว

เจ้าหน้าที่ในเวลากลางวันจะมี 6 คน คุมกันคนละหน้าที่คนละจุด ภายในแดนหญิงไม่มีนักจิตวิทยาคอยให้คำปรึกษา แต่ทางเรือนจำสามารถขอนักจิตวิทยาจากเรือนจำใกล้เคียงมาได้โดยให้คำปรึกษาผู้ต้องขังที่มีปัญหา ร่วมกับพยาบาลในการประเมินสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง

โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา มีกิจกรรมที่ทำร่วมกับเรือนจำเพื่อประโยชน์ของผู้ต้องขังแม่และเด็กเป็นประจำทุกปี

กิจกรรมที่ทางเรือนจำจัดขึ้นมาเองเกี่ยวกับแม่และเด็กจะดูแลโดยพยาบาลประจำเรือนจำ เพราะเจ้าหน้าที่ไม่มีความชำนาญในเรื่องการให้คำแนะนำ จึงต้องอาศัยวิทยากรจากภายนอกและพยาบาลช่วยกันดูแล

สุขอนามัยของแม่และเด็กไม่มีปัญหาเพราะทางเรือนจำแยกแม่และเด็กออกจากผู้ต้องขังปกติที่มีความเสี่ยง มีการแยกทั้งเรือนนอน ห้องอาบน้ำ ราวตากผ้า เพื่อลดความเสี่ยงทุกรูปแบบที่จะเป็นอันตรายกับแม่และเด็ก ปัญหาเดียวที่เป็นห่วงคือเรื่องของยาเฉพาะของเด็กเล็กที่ปัจจุบันยังใช้ยาสามัญร่วมกับผู้ใหญ่

เรือนจำพระนครศรีอยุธยาให้เวลาแม่และเด็กอยู่ด้วยกันทั้งวันอย่างเต็มที่โดยที่แม่เด็กไม่ต้องเข้ากองงานใดๆ เพียงแค้อยู่ดูแลลูก สิ่งของที่ขาดผู้บัญชาการแดนก็จะประสานกับฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขังเพื่อจัดซื้อมา ขณะนี้แดนหญิงมีผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อน 7 คน ผู้ต้องขังตั้งครรภ์ 5 คน และ พี่เลี้ยงเด็ก 2 คน โดยพี่เลี้ยงเด็กจะผ่านการอบรมจากพยาบาลในเรื่องของการดูแลเด็กก่อน

สภาวิชาชีพไทยมีการสนับสนุนในเรื่องอาหารและอุปกรณ์ดูแลเด็กในบางส่วนซึ่งทางเรือนจำสามารถทำเรื่องขอได้เรื่อยๆ แต่โดยส่วนมากเบื้องต้นทางเรือนจำจะไม่ค่อยขาดแคลนถึงขั้นต้องรบกวนกาชาดจังหวัด

ข้อกำหนดกรุงเทพทำให้ทำงานง่ายขึ้นจากแนวทางการปฏิบัติให้ผู้ต้องขังมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การทำงานของเจ้าหน้าที่ก็ราบรื่นไปด้วย

คนที่ 2 คุณมล ฝ่ายควบคุมแดนหญิง เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาของผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ อุปสรรคในการดูแลอันดับแรกคือ ผู้ต้องขังมักจะเสพยามาก่อน และไม่มี การดูแลตนเองไม่มีการฝากครรภ์แม้บางคนอายุครรภ์เยอะแล้วก็ไม่มีการฝากครรภ์

ปัญหาของการดูแลเด็กเล็ก ที่เลิกกินนมแม่ ก็ต้องการอาหารสำหรับพัฒนาการตามวัย การเจ็บป่วยของเด็กเวลาจะไปพบแพทย์ก็ต้องผ่านขั้นตอนหลายอย่าง จนถึงขั้นตอนที่ผู้บัญชาการเรือน

จำต้องลงนามจึงจะออกไปได้ ถ้าเกินความสามารถของพยาบาลเรือนจำก็ต้องส่งไปโรงพยาบาลภายนอก เพราะทางเรือนจำไม่มีแพทย์เฉพาะทางกุมารแพทย์ ที่จะดูอาการของเด็กได้

ปัญหาที่ควรแก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุดคือ อยาให้ตำรวจอย่าเอาคนท้องเข้ามาจะดีที่สุด

ปัญหาของสถานที่ไม่มี เพราะเรามีการแยกห้องชัดเจน แต่จะมีปัญหาทั้งงบประมาณเราได้มาเป็นปีแต่เราคาดคะเนไม่ได้ว่าจะมีผู้ต้องขังเข้ามาจำนวนกี่คน ของที่สำรองไว้บางที่ไม่ เช่น อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำคลอด

สุขภาพและอนามัยของเด็กส่วนมากไม่มีโรคร้ายแรงมีเพียงโรคหวัดและเป็นไข้เล็กน้อยเท่านั้น

กิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กของทางเรือนจำมีพยาบาลมาให้ความรู้ตั้งแต่เรื่องการบริหารร่างกายและการดูแลเด็กอ่อนเบื้องต้น เสริมพัฒนาการเด็กอ่อน โดยมีสื่อการสอนของเล่นเด็ก

คนที่ 3 คุณสัญญา หัวหน้าสถานพยาบาล เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาของผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์จะเป็นปัญหาด้านสุขภาพ แม้ว่าอายุครรภ์ 8 ถึง 9 เดือน ก็ไม่เคยฝากครรภ์มาก่อน ถ้าหากมีโรคติดต่อก็จะทำการรักษาไม่ทัน ปกติคนตั้งครรภ์ประมาณสัก 1 ถึง 2 เดือน ก็ต้องไปฝากครรภ์ เพื่อป้องกันการติดเชื้อในระยะเวลานี้สามารถเข้าในการฆ่าเชื้อได้ ลดความเสี่ยงการติดเชื้อจากแม่สู่ลูก หากอายุครรภ์ใกล้คลอดจะไม่สามารถแก้ไขการติดเชื้อนี้ได้ทันเวลา

ปัญหาของเด็กในเรือนจำที่ผ่านมาที่พบคือมารดาติดเชื้อ HIV ก็ต้องพาเด็กไปรับยาต้านและฉีดยาตามที่โรงพยาบาลกำหนด

ปัญหาที่ควรแก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุด คือการแก้กฎหมายให้คลอดภายนอกให้เสร็จก่อนจึงเข้ามารับโทษในเรือนจำ เพื่อความปลอดภัยในการคลอดเด็ก ลดความเสี่ยงในการเสียชีวิตของเด็ก เพราะการส่งตัวเด็กออกไปใช้ระยะเวลาซึ่งอาจเป็นอันตรายกับเด็ก หากมีการคลอดในเรือนจำทางแดนหญิงจะให้พยาบาลประจำเรือนจำมาทำคลอดให้ซึ่งถ้าเด็กตัวเล็กก็อาจจะคลอดได้ปกติ แต่ถ้าเด็กตัวใหญ่หรือท่าทางของเด็กทำให้คลอดได้ยากก็จะเกิดอันตรายถึงขั้นเสียชีวิตได้

เรื่องของสถานที่เราไม่มีความพร้อมในการคลอดเด็กภายในเพราะว่าโดยมากเราจะเป็นห้องตรวจทั่วไปไม่มีห้องที่อุปกรณ์พร้อมสำหรับคลอด

สวัสดิการของแม่และเด็กในเรือนจำ ทางเรือนจำจะดูแลเหมือนกันทั้งแม่และเด็กชาวไทยและต่างด้าวโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆในการคลอดบุตร มีการจัดสถานที่อย่างเป็นทางการให้ผู้ต้องขังที่เป็นแม่และเด็กกับผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์ ห้องอาบน้ำ การตากผ้า อาหารเสริมต่างๆ เช่น ไข่ กับ นม ในการบำรุงแม่และเด็ก

การที่เด็กมาอยู่ในเรือนจำจะกระทบสุขภาพของเด็กเพราะแม่ของเด็กได้รับอาหารอย่างจำกัด ทำให้น้ำนมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้สารอาหารที่แม่ได้รับเพื่อจะส่งไปสู่ลูกน้อยเมื่อเทียบกับอยู่นอกเรือนจำ

โดยการจัดซื้ออาหารเสริมจะทำรายการโดยหัวหน้าผู้บังคับแดนหญิงสั่งซื้อและเบิกงบมาซื้อ

ปัญหาสำคัญภายในเรือนจำคือวัณโรคที่หากเด็กมีการติดเชื้อ เชื้อจะขึ้นไปถึงสมองได้เสี่ยงอันตรายถึงชีวิต และเชื้อวัณโรคสามารถติดต่อได้ทางลมหายใจ ในกรณีที่ผู้ต้องขังบางคนอยู่ในระยะแพร่เชื้อแต่ไม่แสดงอาการ เข้ามาอุ้มเด็กหรือพูดคุยกับแม่เด็ก เด็กจะอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการติดเชื้อในทุกๆวัน

คนที่ 4 คุณน้อย รองหัวหน้าผู้บังคับแดนหญิง เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังส่วนมาอยู่ในการดูแลที่ดีจากพยาบาลในการตรวจครรภ์ตามระยะ และผู้คุมนำไปตรวจตามเวลา

ปัญหาของเด็กก็ไม่มี เพราะแม่ให้กินนมแม่ เด็กในเรือนจำทุกคนอายุไม่เกิน 1 ปี จึงไม่มีปัญหาเรื่องอาหารเพราะมีนมแม่รองรับทุกวัน โดยมีอาหารบำรุงแม่เด็ก เช่น ไข่ และ นมบำรุงแม่ เพื่อให้นมลูก

ปัญหาที่ควรแก้ไขมากที่สุด คืออย่านำคนท้องเข้ามาในเรือนจำตั้งแต่แรก ควรมีการผ่อนผันให้คลอดและเลี้ยงลูกนอกเรือนจำในระยะเวลาหนึ่งก่อนจะดีที่สุด โดยส่วนตัวมีประสบการณ์ทำคลอดผู้ต้องขังในเรือนจำมาแล้ว 3 คน แคนหญิงยังไม่มีพยาบาลประจำที่ชำนาญเรื่องแม่และเด็ก ทำให้มีความเสี่ยงสูงที่ต้องคลอดภายในเรือนจำ เรื่องแปลกคือผู้ต้องขังจะปวดท้องคลอดในวันหยุดเวลา กลางคืนที่เจ้าหน้าที่น้อยๆ เวลาที่เจ้าหน้าที่ประจำการตอนกลางวันไม่ปวดท้องคลอด ทำให้เกิดปัญหา มากเวลาฉุกเฉิน

เรื่องสถานที่ปัญหาของแม่และเด็กคือเรือนนอนอยู่ชั้น 2 อยากให้แม่และเด็กใช้เรือนนอนชั้น 1 มากกว่าเพื่อสะดวกในการเดิน อยากให้มีการแยกสถานที่เป็นสัดส่วนสำหรับแม่และเด็กให้มากกว่านี้ เช่น เรือนนอนอยู่ใกล้กับห้องเลี้ยงเด็กไปเลย

ปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ภายในแดนหญิงทำให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนมีภาระหน้าที่ หลากหลายรูปแบบ การต้องจัดเจ้าหน้าที่ไปเฝ้าผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์เป็นการสูญเสียกำลังพล แทนที่จะได้ทำประโยชน์ในหน้าที่อื่นๆเช่นการฝึกอาชีพผู้ต้องขังก็ทำให้ล่าช้าไป

กิจกรรมส่งเสริมภายในเรือนจำมีอย่างสม่ำเสมอและครอบคลุมความต้องการอยู่แล้วไม่มีความจำเป็นต้องเสริมอะไร

คนที่ 5 คุณต่าย หัวหน้านักสังคมสงเคราะห์ เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ต้องขังตั้งครภในเรือนจำเมื่อคลอดเด็กออกมาแล้วจะมีห้องบริบาลเด็กและการฉีควัคซีนโดยพยาบาล และเจ้าหน้าที่พาไปโรงพยาบาล โดยทั่วไปก็จะมีปัญหาอะไร เว้นแต่ตัวแม่ไม่มีความสามารถในการเลี้ยงลูก ก็ต้องติดต่อญาติให้มารับไปหรือติดต่อสถานสงเคราะห์ในกรณีไม่มีญาติ แต่ที่ส่งสถานสงเคราะห์เพราะที่ผ่านมาคือญาติไม่มารับเด็กและที่บ้านฐานะยากจนก็อายุประมาณ 1 ขวบ การส่งเด็กไปในวัยนี้เพื่อพัฒนาการของเด็กที่จะได้เห็นสรรพสิ่งที่หลากหลายนอกเหนือจากในกำแพงเรือนจำที่เด็กจะรู้จักสัตว์เพียงแค่นกกับสุนัข จะรู้จักมนุษย์เพียงเพศหญิง ทำให้พัฒนาการของเด็กไม่สามารถเทียบเด็กภายนอกได้ เพื่อประโยชน์ของเด็กนักสังคมสงเคราะห์ก็จะประเมินร่วมกันกับความสมัครใจของแม่เด็กในการส่งออกหรือให้เด็กอยู่ต่อกับแม่ หากแม่ใกล้พันโทษก็จะพิจารณาเป็นรายไปในความเหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นสูงสุด

ปัญหาที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วนยังไม่มี เพราะการประสานเด็กไปอยู่กับสถานสงเคราะห์ไม่ใช่เรื่องยาก เพราะหากทราบว่ามีจากเรือนจำ สถานสงเคราะห์ก็ยินดีจะรับเด็กทันที แม้แต่เด็กต่างด้าวชั้นตอนก็ไม่ยุ่งยาก เพียงทำหนังสือจากเรือนจำชี้แจงว่าแม่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำ และผู้ต้องขังเมื่อพันโทษสามารถไปรับลูกกลับไปดูแลเองได้

กิจกรรมของแม่และเด็กเราจะเชิญโรงพยาบาลมาร่วมในการอบรมจัดกิจกรรม โดยมีพยาบาลวิชาชีพเข้ามาทำกิจกรรมในแดนหญิงทุกเดือน มีแพทย์และพยาบาลมาอย่างสม่ำเสมอ

สภากาชาด เข้ามาดูแลปีละ 2 ครั้ง ที่เข้ามาดูแลสุขภาพและของเล่นเด็กบริจาคร่วมกับโรงพยาบาล ส่วนสำคัญคือห้องแม่และเด็กเกิดขึ้นจากโครงการกำลังใจ

ปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาซึ่งเป็นงานที่ต้องทำเป็นทีมช่วยกันคิดช่วยกันทำ อย่างน้อยอยากเพิ่มอีก 1 คน เพื่อประสิทธิภาพของการทำงาน

ผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

คนที่ 1 คุณกีฟ ผู้ต้องขังหญิง (ตั้งครภและคลอดภายในเรือนจำ) เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนคือเรื่องของนมลูกที่ไม่เพียงพอสำหรับแม่ที่ไม่มีนม เพราะการเบิกรนมและอาหารเสริมของใช้ต่างๆของแม่และเด็ก รับงบมาปีละครั้งถ้าหากปีที่ผ่านมามีจำนวนแม่และเด็กน้อยจะได้งบน้อย แต่ถ้าปีนี้มีแม่และเด็กเยอะจะไม่เพียงพอต่อความต้องการจริงที่ต้องใช้

ปัญหาของเด็กคือเรื่องของสภาพแวดล้อมและสังคมภายในเรือนจำ ไม่มีแม่คนไหนอยากให้ลูกเติบโตมาในบรรยากาศของเรือนจำ เมื่อลูกพอจะจำความได้แล้วก็อยากให้ลูกมีที่อยู่ที่เหมาะสมกับพัฒนาการมากกว่านี้

ปัญหาที่อยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุดคือ อาหารของแม่และเด็ก แม้ว่าจะได้อาหารบำรุงมากกว่าผู้ต้องขังปกติ แต่สิ่งที่ได้เสริมมาคือ ไข่ต้ม 2 ใบ ไม่เพียงพอในการบำรุงนมแม่ให้เด็กดื่มทุกวัน

ปัญหาเรื่องสถานที่คือห้องน้ำที่ไม่เพียงพอและความสะอาดของห้องน้ำ การนอนรวมกันอย่างแออัดในเรือนนอนทำให้ต้องมีการต่อคิวเข้าห้องน้ำอยู่บ่อยครั้ง คนตั้งครรถ์มักไม่สามารถอั้นถ่ายหนักถ่ายเบาได้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นประจำทุกวัน

เจ้าหน้าที่ในเรือนจำให้การดูแลอย่างดีและทั่วถึง ในเรือนนอนมีปุ่มกดสำหรับขอความช่วยเหลืออีกด้วย

ปัญหาเรื่องของเล่นเด็กขาดแคลนมาก ของเล่นเด็กที่มีอยู่ชำรุดและไม่สามารถใช้งานได้หลายชนิด เช่น อุปกรณ์ล้อลากช่วยหัดเดิน ล้อก็หักไปแล้วไม่มีการซ่อมแซมหรือจัดซื้อใหม่

กิจกรรมที่อยากให้มีการจัดอย่างสม่ำเสมอเช่น วันแม่ หรือ การพบญาติใกล้ชิด ปีนี้ยังไม่ได้มีการจัดงานวันแม่เลยและยังไม่มีข่าวคราวว่าจะจัดทั้งที่ผ่านวันแม่จริงๆมาแล้ว

คนที่ 2 คุณโอ ผู้ต้องขังหญิง (ตั้งครรถ์และคลอดภายในเรือนจำ) เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนเรือนจำสามารถบริหารจัดการได้ดีไม่มีปัญหา

ปัญหาของเด็กคือเรื่องยารักษาโรคเฉพาะของเด็กยังไม่มี และเมื่อถึงวันหยุดหรือวันหยุดยาวต่างๆจะไม่มีแพทย์เข้ามาดูแลทำให้เมื่อเด็กเกิดการเจ็บป่วยเป็นปัญหา

ปัญหาที่อยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุดคือเรื่องข้าวของเครื่องใช้สำหรับเด็ก เช่น น້ายาซักผ้าเด็ก ครีมอาบน้ำเด็ก เสื้อผ้าเด็กอ่อน 3-5 เดือน รถสำหรับเด็กหัดเดิน ซึ่งตอนนี้มีเพียง 1 คัน และกำลังจะพังแล้ว

ปัญหาเรื่องสถานที่ไม่มี เพราะเรือนจำจัดเป็นสัดส่วนแล้วได้รับความสะดวกสบายอย่างดี

เจ้าหน้าที่ในเรือนจำให้การดูแลอย่างดีและทั่วถึง มีเจ้าหน้าที่เปลี่ยนเวรเวียนกันดูแล 3 คน ตลอดเวลา

ปัญหาเรื่องของเล่นเด็กสำหรับเด็กตามวัยยังขาดแคลนมาก ต้องการให้มีสื่อการสอนที่ทันสมัยเช่นกันใช้ เครื่องทีวีเปิดภาพและเสียงให้เด็กเกิดพัฒนาการ และคอมพิวเตอร์โดยใช้ file จาก USB ที่มีโปรแกรมเสริมทักษะและจินตนาการของเด็ก

กิจกรรมที่อยากให้มีการจัดกิจกรรมพบญาติของแม่และกิจกรรมของเด็กที่อยู่ภายนอก เรือนจำได้พบแม่ที่อยู่ภายในเรือนจำอย่างใกล้ชิด เพราะแม่ที่ส่งลูกออกไปนอกเรือนจำแล้วอาจมีความซึมเศร้าเพราะเป็นห่วงและคิดถึงลูกมาก ปัจจุบันนี้มีกิจกรรมเยี่ยมญาติใกล้ชิดเพียงปีละ 3-4 ครั้ง แคนแดนหญิงจะได้เยี่ยมในวันพุธและแดนชายจะได้เยี่ยมในวันศุกร์

คนที่ 3 คุณน้ำ ผู้ต้องขังหญิง (ตั้งครรภ์ อายุครรภ์ 3 เดือน) เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนคือ เรื่องนม ของใช้เด็กอ่อน และอาหารเสริมของแม่ที่ต้องให้นมลูก

ปัญหาของเด็กคือ ยารักษาโรค ยาสำหรับเด็กอ่อน การมาตรวจสุขภาพเด็กของหมอไม่สม่ำเสมอ เด็กต้องมีอาการป่วยถึงจะเรียกหมอมา

ปัญหาที่อยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุดคือเรื่องอาหารของแม่และเด็ก บางครั้งในเรือนจำมีการหุงข้าวไม่สุก ทำให้ข้าวแข็งและนำมาบดเป็นอาหารเด็กอ่อนไม่ได้ ซึ่งเด็กได้รับอาหารเหมือนผู้ใหญ่ทุกประการ แม่ต้องนำมาบดให้สะดวกต่อการกินและย่อยของเด็กเอง

ปัญหาเรื่องสถานที่คือห้องน้ำในเรือนนอนไม่เพียงพอ และห้องอาบน้ำรวมต้องให้เด็กยืนบนขอบปูนซีเมนต์เพื่อสะดวกในการที่แม่จะอาบน้ำให้เด็ก

เจ้าหน้าที่ในเรือนจำให้การดูแลอย่างดีและทั่วถึง ไม่มีปัญหาในการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่เรือนจำ

ปัญหาเรื่องของเด็กขาดแคลนมาก เด็กขาดอุปกรณ์ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการและของเล่นเสริมที่มีอยู่ชำรุดแทบทุกชิ้น

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำนั้นเพียงพอกับความต้องการแล้ว ไม่ต้องเสริมกิจกรรมใดเพิ่ม

คนที่ 4 คุณตาล ผู้ต้องขังหญิง (ตั้งครรภ์และคลอดภายในเรือนจำ) เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนคือเรื่องของใช้สำหรับเด็กที่แม่ต้องใช้เป็นประจำทุกวันกับลูก

ปัญหาของเด็กคืออาหารเสริมของเด็ก ซึ่งทุกวันนี้ทางเรือนจำให้พิเศษกว่าผู้ต้องขังปกติ คือไข่ต้ม 2 ฟอง

ปัญหาที่อยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุดคือ เรื่องอาหารเสริมเด็กและของใช้ของเด็ก

ปัญหาเรื่องสถานที่คือห้องอาบน้ำของเด็กเป็นห้องน้ำรวมเวลาอาบน้ำต้องเวียนกันใช้กะละมังเพื่ออาบน้ำเด็กอ่อน แต่บริเวณเรือนนอนกับห้องบริบาลเด็กอ่อนนั้นแยกเป็นสัดส่วนสะอาดดีแล้ว

เจ้าหน้าที่ในเรือนจำให้การดูแลอย่างดีและทั่วถึง และไม่มีปัญหาในการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่

ปัญหาเรื่องของเล่นเด็กขาดแคลนมาก อยากให้มีการจัดซื้อหรือบริจาคให้เด็กมีไว้ใช้เสริมทักษะและพัฒนาการตามวัย

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำนั้นเพียงพอกับความต้องการแล้ว ไม่ต้องเสริมกิจกรรมใดเพิ่ม

คนที่ 5 คุณเปิ้ล ผู้ต้องขังหญิง (ตั้งครรภ์และคลอดภายในเรือนจำ) เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนคือเรื่องของห้องนอนที่จำกัดพื้นที่นอน 3 กระเบื้อง ต่อแม่และลูก 1 คู่ ทำให้เกิดความไม่สะดวกคับแคบสำหรับการนอน 2 คน แม่และลูก

ปัญหาของเด็กคืออาหารเสริมของเด็ก และของใช้เด็ก นมเด็ก ผ้าอ้อมเด็ก และอื่นๆของเด็ก

ปัญหาที่อยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุดคือ ของใช้ของเด็ก

ปัญหาเรื่องสถานที่คือห้องน้ำ ห้องอาบน้ำเด็กอ่อนที่ต้องใช้ร่วมกับผู้ใหญ่

เจ้าหน้าที่ในเรือนจำให้การดูแลพอใช้ได้

ปัญหาเรื่องของเล่นเด็ก ของใช้เด็ก เสื้อผ้าเด็ก

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำอยากให้เสริมวิทยากรจากภายนอกเข้ามาอบรมเรื่องการเลี้ยงบุตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

คนที่ 6 คุณอ้น ผู้ต้องขังหญิง (ตั้งครรภ์และคลอดภายในเรือนจำ) เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนคือเรื่อง为孩子ในชีวิตประจำวันทั้งของแม่เองและของตัวลูกด้วย

ปัญหาของเด็กคือเสื้อผ้าเด็กไม่เพียงพอต่อการใช้งาน อยากให้เสื้อผ้าเด็กเพิ่ม

ปัญหาที่อยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุดคือ ของใช้ในชีวิตประจำวันและยารักษาโรคสำหรับเด็ก

ปัญหาเรื่องสถานที่ไม่มีปัญหา เพราะทางเรือนจำแยกสัดส่วนของแม่และเด็กอย่างชัดเจนและสะอาดทุกจุด

เจ้าหน้าที่ในเรือนจำให้การดูแลอย่างดีและทั่วถึง และไม่มีปัญหาในการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่

ปัญหาเรื่องอุปกรณ์สื่อการสอนเพื่อเสริมทักษะและพัฒนาการตามวัยของเด็ก หนังสือภาพ ก. ไก่ ข.ไข่ ค.ควาย และรถหัดเดินของเด็กอ่อน

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำนั้นอยากให้เสริมกิจกรรมวันเด็กภายในเรือนจำ

คนที่ 7 คุณแม่ ผู้ต้องขังหญิง (ตั้งครรภ์ อายุครรภ์ 7 เดือน) เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนโดยรวมไม่มีปัญหาอะไร

ปัญหาของเด็กคือเรื้อนนอนที่แออัด ต้องนอน 12 คน ภายในห้องเล็กๆ และมีห้องน้ำไม่เพียงพอ

ปัญหาที่อยากให้งแก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุดคือ เรื่องอาหารเสริมนมสำหรับคนตั้งครรภ์

ปัญหาเรื่องสถานที่ไม่มีปัญหา ทางเรือนจำบริหารจัดการอย่างดีเป็นสัดส่วนและสะอาดเรียบร้อย

เจ้าหน้าที่ในเรือนจำให้การดูแลอย่างดีและทั่วถึง และไม่มีปัญหาในการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่

ปัญหาเรื่องของเด็กขาดแคลนมาก อยากให้มีการจัดซื้อหรือบริจาคให้เด็กมีไว้ใช้เสริมทักษะและพัฒนาการตามวัย

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำอยากให้เสริมกิจกรรมร้องเพลงและดนตรีสำหรับแม่และเด็ก

คนที่ 8 คุณเฟื่องฟ้า ผู้ต้องขังหญิง (ตั้งครรภ์ อายุครรภ์ 6 เดือน) เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาของผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อนคือเรื่องการใช้ชีวิต การกินอยู่ ยังไม่คุ้นเคย และรู้สึกไม่เป็นส่วนตัว เนื่องจากเพิ่งเข้ามาในเรือนจำได้เพียง 2 เดือน

ปัญหาของเด็กคืออาหารของมาและเด็ก อยากให้มีคุณภาพและปริมาณมากกว่านี้

ปัญหาที่อยากให้งแก้ไขอย่างเร่งด่วนที่สุดคือ การฝากครรภ์ เพราะเข้ามาเรือนจำ 2 เดือนแล้ว ยังไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลเรื่องการพาไปฝากครรภ์ที่โรงพยาบาล

ปัญหาเรื่องสถานที่ไม่มีปัญหา เรือนจำแยกเป็นสัดส่วนชัดเจนและมีการทำความสะอาดทุกวัน

สวัสดิการของแม่และเด็ก ทุกวันนี้มีที่ต่างจากผู้ต้องขังปกติคือ มีอาหารเช้าไปให้ 2 ฟอง และผลไม้ตามฤดูกาล ที่จะได้รับบ่อยที่สุดเป็นกล้วย

เจ้าหน้าที่ในเรือนจำให้การดูแลอย่างดีและทั่วถึง และไม่มีปัญหาในการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่

ปัญหาเรื่องของเล่นเด็กขาดแคลนมาก อยากให้มีการจัดซื้อหรือบริจาคให้เด็กมีไว้ใช้เสริมทักษะและพัฒนาการตามวัย

กิจกรรมที่จัดอยู่เป็นประจำอยากให้เสริมกิจกรรมเกี่ยวกับดนตรีให้แม่และเด็กเข้าไปด้วย

เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง จำนวน 3 คน

ผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง จำนวน 4 คน

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงและเด็กติดผู้ต้องขัง

คนที่ 1 คุณรัช หัวหน้าผู้บังคับแดนหญิง เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร

ปัญหาของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์หรือมีลูกอ่อน เชิงกายภาพก็คือสถานที่จำกัด ห้องนอนที่ถูกต้องมันต้องแยก แต่ของเราเป็นเรือนจำแบบเก่าแล้วเป็นเรือนจำที่ผสมหญิงชาย จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีผู้ต้องขังอื่นๆอยู่ร่วมด้วย โดยมีการจำแนกผู้ต้องขังที่สุขภาพจิตดี อยู่กับเด็กได้ คัดคนที่โทษเหลือน้อย กลุ่มเหล่านี้มาอยู่รวมกัน เพราะสถานที่เล็กๆ เพียงแค่ 3 งาน แต่อยู่รวมกันเกือบ 500 คน จึงมีปัญหาเรื่องขนาดสถานที่แต่เรื่องการดูแลนั้นไม่มีปัญหา เพราะเรามีอุปกรณ์เสริมทั้งนมทั้งผ้าอ้อม จะไม่มีปัญหาจากการดูแลของสังคมสงเคราะห์และกรมราชทัณฑ์ นอกเหนือจากปัญหาด้านโครงสร้างเราไม่มีปัญหาอะไรน่าเป็นห่วง

ปัญหาของตัวเด็กติดผู้ต้องขัง ไม่มีปัญหาอะไร เนื่องจากจำนวนเด็กน้อย และมีพยาบาลคอยเตือนเรื่องการฉีดยาวัคซีน เด็กได้อยู่ใกล้ชิดกับแม่เพราะเราให้แม่เลี้ยงลูกเอง ทิวตอนไหนก็ได้หมด เพื่อร่วมห้องก็ต้องเข้าใจว่านี่คือเด็ก เราโชคดีที่ผู้ต้องขังส่วนใหญ่รักเด็ก เราเพียงแต่ระวังให้ผู้ต้องขังบางคนที่เป็นโรคติดต่ออยู่ห่างเด็กไว้

ปัญหาที่ควรแก้ไขอันดับแรกคือ ไม่น่าจะเอาหญิงตั้งครรภ์เข้ามาข้างใน ควรให้ออกาสคลอดก่อนและคอยนำมาดำเนินคดีข้างใน พอเข้ามาก็ต้องดูแลกันไป แต่ถ้าโดนจับแล้วให้ช่องทางประกันตัว

ก็จะลดปัญหา ควรมีกฎหมายชะลดการจำคุก เพราะส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังอยู่ระหว่างการดำเนินคดี ควรได้ออกไปสู่คดีข้างนอกและคลอตลูกข้างนอกเรือนจำ

โชคดีสำหรับเรือนจำสมุทรสาครคือมีโรงพยาบาลอยู่ใกล้ไม่ถึง 10 นาที ก็สามารถนำผู้ต้องขังที่ถูกเงินไปส่งได้ทันเวลา มีเจ้าหน้าที่พยาบาลสลับกันเข้าเวร 2 คนตลอดเวลา ถือว่าเพียงพอ ขาดนักจิตวิทยาที่มาแบ่งเบาการให้คำปรึกษาผู้ต้องขังที่มีความเครียดหลากหลายรูปแบบ

ปัญหาเรื่องสถานที่ ความสะอาด ก็กำลังมีโครงการปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน ทุกวันนี้ก็มีการเช็ดทำความสะอาดฝุ่นทุกวัน

ปัญหาเรื่องการส่งตัวเด็กที่ครบกำหนดอยู่ในเรือนจำก็ดูแลโดยนักสังคมสงเคราะห์ซึ่งประสานงานได้อย่างไม่มีปัญหาอะไร

สวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ที่นี้ไม่ขาดเลย เพราะจำนวนเด็กน้อย คนบริจาคเยาะอุดหนุนจากหน่วยงานก็เยาะบางที่ต้องแจกของที่ใกล้หมดอายุออกไปด้วยซ้ำเรียกได้ว่าเรามีเหลือเพื่อ

การดูแลสุขภาพของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังมีแพทย์มาดูแลอย่างสม่ำเสมอมาตรวจ ในวันจันทร์ พุธ ศุกร์ ที่ผ่านมาไม่มีปัญหาเรื่องการติดเชื้อในเด็ก

กิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กของเรือนจำมีอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการให้แม่และเด็กใช้อย่างหลากหลาย แม่สามารถใช้เวลากับลูกได้อย่างเต็มที่โดยอยู่ในสายตาของเจ้าหน้าที่ตลอดเวลา เนื่องจากห้องแม่และเด็กเป็นผนังกระจกอยู่ติดกับห้องทำงานของเจ้าหน้าที่

ความเห็นส่วนตัวยังคิดว่าควรจะต้องมีการพัฒนาสำหรับแม่และเด็กอีกมาก เช่นมุมการเรียนรู้ของเด็ก ในแต่ละช่วงเดือนเพื่อให้ได้มีพัฒนาการเหมือนเด็กข้างนอก มีสนามเด็กเล่นข้างนอกเหมือนเรือนจำใหญ่ๆ

ปัญหาเมื่อเด็กอยู่แต่กับผู้ใหญ่ที่เป็นนักโทษอาจจำพฤติกรรมหรือคำพูดที่ก้าวร้าว ในเรือนจำนี้เคยมีเด็กที่อายุมากกว่า 1 ขวบ ก็เป็นวัยที่มีพฤติกรรมเลียนแบบ

คนที่ 2 คุณนง รongหัวหน้าผู้บังคับแดนหญิง เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร

ปัญหาของผู้ต้องขังตั้งครรรค์และผู้ต้องขังที่มีลูกติด จะเป็นปัญหาทางด้านจิตใจ เมื่อเข้ามาจะกลัวว่าจะคลอตอย่างไรจะอยู่อย่างไรจะทำตัวอย่างไร แต่คนที่เข้ามาเราจะมีห้องแยกจะไม่ได้ให้เขาทำงานหรือถ้าเขาสมัครใจที่จะขอทำงานเพื่อที่ว่าจะได้ไม่คิดมาก ก็อาจจะไปทำเล็กๆน้อยๆ พบกระดาด เป็นต้น

เรือนนอนก็จะมีแยกสำหรับคนตั้งครรรค์ไปรวมกัน แต่ว่าด้วยสภาพแดนหญิงจะแคบจึงต้องรวมกับผู้ต้องขังอื่น และวันที่ให้เด็กมีพื้นที่ กรมฯก็จะจัดสรรเงินมาให้โดยการสำรวจว่าเรามีผู้ต้องขังกี่

คนที่ตั้งครรภ์ ดูแลในการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลและพาคลอดตามปกติ เด็กจะได้นอนกับแม่ทุกคืน และอยู่กับแม่ตลอดเวลาทุกวัน แม่จะมีสิทธิอาบน้ำก่อนเพื่อที่จะได้มาดูแลลูก

ปัญหาของเด็กที่มาอยู่ที่นี้ก็คือเรื่องของเชื้อโรค ในสถานที่ที่เป็นแบบปิด ทางเรือนจำก็มีการ ป้องกันเบื้องต้นในการให้พยาบาลเข้ามาฉีดวัคซีนอย่างสม่ำเสมอ

เรื่องที่ยากให้แก้ไขอย่างเร่งด่วนก็คือ ไม่อยากให้นำผู้ที่ตั้งครรภ์เข้ามาคุมขังในเรือนจำตั้งแต่ แรก อยากให้คลอดก่อนและค่อยเข้ามา เพราะปัญหาความเสี่ยงที่อาจคลอดในเรือนจำซึ่งไม่มี สุขลักษณะที่เหมาะสมกับเด็กแรกเกิด จึงต้องมีการให้พยาบาลมาช่วยฝึกทำคลอดฉุกเฉินในเรือนจำ ปัญหาต่อมาคือการส่งเด็กออกไปให้ญาติเลี้ยง เพราะในนี้มีเกณฑ์ไม่เกิน 2 ปี เด็กควรออกไปข้างนอก เรือนจำก่อนมีความทรงจำรับรู้ว่าเติบโตมาในกรงขัง ปัญหาด้านความคับแคบของสถานที่ไม่เหมือน เรือนจำใหญ่ๆที่มีห้องแยกเฉพาะให้

สวัสดิการของแม่และเด็กมีนักสังคมสงเคราะห์ดูแลโดยในกรณีต่างชาติที่ต้องขออนุญาตคราะห์ก็ จะทำหนังสือผ่านผู้บัญชาการเรือนจำในการขอความช่วยเหลือเป็นกรณีไป มีแพทย์เข้าตรวจประจำ และพยาบาลประจำมีการฝึกผู้ต้องขังให้ทำคลอดกรณีฉุกเฉิน ที่ผ่านมายังไม่มีเหตุการณ์ที่เรียกว่าชั้น วิกฤตเนื่องจากจำนวนเราน้อยจึงควบคุมได้ดี

กิจกรรมเกี่ยวกับแม่และเด็กเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการก็จะมีเรื่อยๆไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ เครื่องใช้ที่เป็นประโยชน์กับเด็ก อย่างไรก็ตามเรือนจำพยายามจะไม่ให้เด็กโตในนี้เพราะที่นี้ยังก็คือ คุณ จึงแนะนำให้ญาตินำเด็กออกไปเลี้ยงให้เร็วที่สุดดีกว่า

เรือนจำนี้ไม่มีนักจิตวิทยา เจ้าหน้าที่จึงต้องรับหน้าที่นักจิตวิทยาไปด้วย ในการให้กำลังใจ ผู้ต้องขังที่เพิ่งแยกกับลูก ช่วยเป็นคนติดต่อลูกของผู้ต้องขังภายนอก คอยส่งข่าวให้เกิดความสบายใจ และจัดกิจกรรมโดยให้แม่กับลูกได้พบกันเรื่อยๆ เรียกว่ากิจกรรมเยี่ยมญาติใกล้ชิด โดยจะได้พบกัน ทั้งหมดพ่อแม่ลูก และมีระบบ วิดีโอคอลล์ โดยรักโทษชั้นเยี่ยมจะได้สิทธิเดือนละ 2 ครั้ง ก็ประมาณ 15-20นาที สำหรับคนที่ลงทะเบียนไว้ เราก็จะช่วยเขาให้ผ่อนคลายได้มากขึ้น

การดูแลเด็กๆมีอย่างทั่วมหัน ทั้งอาสาพี่เลี้ยงและเพื่อนๆผู้ต้องขังจนบางครั้งแม่ต้องขอเวลา เป็นส่วนตัวกับลูกบ้าง ไม่มีเรื่องน่าเป็นห่วงในส่วนนี้

เรือนจำพยายามทำตามข้อกำหนดกรุงเทพโดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างให้คุ้มค่าที่สุด หาก จะทำให้ได้ดีกว่านี้คงต้องทำลายกำแพง เพื่อลดความแออัด เรือนนอนของหญิงตั้งครรภ์จะอยู่กันรวม ประมาณ 60 คน

ปัญหาของผู้ต้องขังหญิงที่ตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม เมื่อเข้ามาแล้วก็จะเป็หน้าทีของเจ้าหน้าที่ที่ ต้องช่วยดูแล ต้องช่วยให้รู้ถึงคุณค่าในสิ่งที่เรามี คอยเอาใจใส่เป็นตัวอย่าง เป็นที่ปรึกษาให้ไปได้ด้วยดี กันทุกคน อาจจะมีบ้างที่ภาวะของความเป็นเด็กทำให้เกิดปัญหาแต่ก็ช่วยประคับประคองกันไปได้

ปัญหากำลังเจ้าหน้าที่ ไม่เพียงพอเพราะผู้คุมแดนหญิงมีเพียง 2 คน จากผู้ต้องขังประมาณ เกือบ 500 คน ความรับผิดชอบของผู้ต้องขัง จึงควรมีผู้คุมเพิ่มอีกสัก 2 คน เป็น 4 คน ช่วยกันดูแลแดนหญิง

ปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่โตในเรือนจำอีกอย่างหนึ่งคือ การกลัวผู้ชาย เพราะไม่คุ้นเคยกับเพศชาย ทำให้มีพัฒนาการที่แตกต่างกับเด็กภายนอก และเด็กมีอาการติดอยู่ภายในเรือนจำ กลัวการออกไปสู่สังคมภายนอก เป็นปมข้างในที่กลัวผู้ชาย แม้แต่พ่อของตนเองก็อาจเกิดปัญหาครอบครัวได้เมื่อเด็กออกจากเรือนจำเข้าไป ข้อดีของเด็กที่อยู่ในเรือนจำคือพัฒนาการด้านความจำดีที่ผ่านมามีเด็กทุกคนก็ร่าเริงแจ่มใสเป็นสีสันในเรือนจำได้ดี

โครงการเสริมสร้างทักษะเด็กจากภาคเอกชนก็มีการจัดเป็นระยะๆ โดยการแจ้งผ่าน Line ประชาสัมพันธ์ของเรือนจำเป็นการใช้เทคโนโลยีช่วยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่ได้ผลดี

ข้อจำกัดของสถานที่ทำให้ยังไม่สามารถทำตามข้อกำหนดกรุงเทพได้ เช่น การปลูกต้นไม้ ในบริเวณจำกัด เราสามารถทำได้เท่านี้ แต่ก็ยังผ่านการประเมินมาตรฐานในปีที่ผ่านมาและยังคงพัฒนาต่อไป

คนที่ 3 คุณแอน นักสังคมสงเคราะห์ เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร

ปัญหาในการดูแลผู้ต้องขังที่ตั้งครรภ์หรือมีลูกอ่อนตั้งแต่แรกรับเข้ามาคือการแจ้งเกิดเด็กบางคนไม่มีเบอร์ญาติในการติดต่อหรือบางคนจำเบอร์ญาติไม่ได้ ก็จะใช้การประสานกับเทศบาลให้ช่วยดูให้หน่อย แต่ถ้าเราไม่สนิทกับเขาเราจะไม่สามารถได้ข้อมูลจากจากเขา เราต้องทำหนังสือที่ยุ่งยาก แต่ถ้าเรารู้จักเป็นการภายในก็จะสะดวกขึ้นมาก ส่วนใหญ่เราจะให้ญาติเป็นคนแจ้งเกิดจะง่ายกว่า บางคนก็มีลูกมาหลายคนก็เคยแจ้งเกิดแล้วแต่ดูเหมือนมันยังคงเป็นปัญหามากในการแจ้งเกิดของลูกเขา ในกรณีที่ติดต่อญาติไม่ได้จริงๆต้องเป็นชื่อของเจ้าหน้าที่อยู่ในใบแจ้งเกิดเด็ก ซึ่งเทศบาลจะค่อนข้างละเอียดมากถ้าเป็นเจ้าหน้าที่ต้องมีหนังสือรับรองจากหน่วยงานยืนยันว่าแม่เด็กอยู่ในเรือนจำจริงจึงจะแจ้งเกิดให้ได้

ในความเห็นของนักสังคมสงเคราะห์ปัญหาที่ยากที่สุดคือเด็กต่างด้าว เช่น พม่า ญาติจะตามตัวยาก และต้องใช้เอกสารแปลในการแจ้งเกิด ซึ่งถ้าไม่มีญาติก็ไม่มีคนชำระค่าแปลเอกสาร ก็แจ้งเกิดไม่ได้ เรื่องการส่งเด็กออกจากเรือนจำก็เป็นปัญหาเพราะไม่มีญาติรับ เราก็ต้องสืบญาติก่อนล่วงหน้าเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กที่จะออกไปโดยมีญาติดูแล

เรือนจำสมุทรสาครมีนักสังคมสงเคราะห์เพียงแค่คนเดียวซึ่งไม่พอกับภาระหน้าที่ที่มีความจำเป็นต้องทำงานเป็นทีมอย่างน้อย 3 คน งานบางเรื่องเราไม่สามารถทำคนเดียวได้เพื่อการแก้ไข

ปัญหาที่ถูกต้อง จะให้เป็นที่ปรึกษาคนทั้งเรือนจำคงเป็นไปได้เพราะที่นี่ไม่มีนักจิตวิทยา ส่วนใหญ่พยาบาลจะเป็นคนให้คำปรึกษา

ในเรื่องของสถานที่ที่ควรปรับปรุงให้มีพื้นที่ใช้สอยมากขึ้น เพราะแดนหญิงที่นี่แคบมาก แทบไม่มีที่ให้เด็กเลย ควรมีอุปกรณ์ให้เด็กมากกว่านี้

สวัสดิการทั้งคนไทยและคนต่างด้าวก็ไม่มีปัญหาอะไรในการเบิกใช้สิทธิต่างๆในการรักษาพยาบาล ในเรื่องสุขอนามัยเด็กก็ไม่มีโรคติดต่ออะไรร้ายแรง มีปัญหาส่วนตัวเป็นโรคประจำตัวเล็กน้อยเป็นรายบุคคลเท่านั้น

การเดินทางไปพบแพทย์ก็มีอย่างสม่ำเสมอหลังคลอดตามกำหนดการฉีดวัคซีนโดยมีเจ้าหน้าที่พาไปที่โรงพยาบาล

กิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กที่เรือนจำส่งเสริม จะทำโดยพยาบาลในการสอนการบริบาลเด็ก หลังจากเด็กโตได้ระยะหนึ่งก็จะเป็นเจ้าหน้าที่ทำกิจกรรมในการเยี่ยมญาติเพื่อเสริมสัมพันธ์ครอบครัวของเด็ก

นักสังคมสงเคราะห์จะมีเบอร์ติดต่อญาติของเด็กๆเป็นส่วนใหญ่และจะช่วยเหลือในการติดต่อให้เกิดความรวดเร็ว

ปัญหานอกเหนือจากพื้นที่จำกัดก็ไม่มีอะไรน่าเป็นห่วง ยังคงควบคุมได้ตามมาตรฐานข้อกำหนดกรุงเทพ

ผู้ต้องขังหญิงที่เกี่ยวข้องกับแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง

คนที่ 1 คุณอ้วน ผู้ต้องขังหญิง (คลอดลูกในเรือนจำและส่งออกภายนอกเรือนจำแล้ว) เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร

ปัญหาและอุปสรรคของแม่ลูกอ่อนโดยรวมไม่มี

ปัญหาและอุปสรรคของเด็กติดผู้ต้องขังคือเชื้อโรครภายในเรือนจำและความสะอาด

ปัญหาที่เห็นว่าควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนขณะนี้ไม่มี

ปัญหาในเรื่องของสถานที่คือมีคนจำนวนมากและคับแคบไม่เหมาะกับเด็กในสภาพแวดล้อมแบบนี้

ปัญหาด้านสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังไม่มีเพราะผู้ต้องขังที่เป็นแม่ลูกอ่อนมีน้อย และมีของบริจาคมาร้อยๆ รวมทั้งของที่เบิกจากสวัสดิการก็เพียงพอ

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นไปได้เป็นอย่างดี เจ้าหน้าที่ให้ความเมตตาเอาใจใส่และดูแลได้อย่างทั่วถึง

ในเรื่องของกิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กติดผู้ต้องขังมีนักสังคมสงเคราะห์ช่วยดูแลดี แต่อยากให้เสริมการอบรมเรื่องการใช้ยากับเด็กอ่อนเป็นความรู้เสริมสร้างความปลอดภัยให้เด็กภายในเรือนจำ

ในส่วนของกิจกรรมเสริมที่ต้องการให้ทางเรือนจำจัดขึ้น เช่น กีฬา สำหรับเด็กเล็ก ให้มีกิจกรรมร่วมกับแม่เด็กหรือเชิญพ่อเด็กเข้ามาร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ครอบครัว

คนที่ 2 คุณต๋ัก ผู้ต้องขังหญิง (คลอดลูกในเรือนจำและส่งออกภายนอกเรือนจำแล้ว) เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร

ปัญหาและอุปสรรคของแม่ลูกอ่อนโดยรวมไม่มี

ปัญหาและอุปสรรคของเด็กติดผู้ต้องขังคือเชื้อโรครภายในเรือนจำและความสะอาด

ปัญหาที่เห็นว่าควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนขณะนี้ไม่มี

ปัญหาในเรื่องของสถานที่คือความสะอาดภายในเรือนนอน และจำนวนห้องน้ำที่ไม่เพียงพอและไม่สะอาด

ปัญหาด้านสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังไม่มีปัญหาอะไร พอใจในสวัสดิการแล้ว

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นไปได้เป็นอย่างดี ไม่มีปัญหาอะไร

ในเรื่องของกิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง อยากรับบริจาคหนังสือที่ทันสมัย เช่น นิตยสาร รายสัปดาห์ เพื่อลดความเครียดของผู้ต้องขัง เสริมสร้างความรู้รอบตัวและทัศนคติใหม่ๆ

ในส่วนของกิจกรรมเสริมที่ต้องการให้ทางเรือนจำจัดขึ้น เช่น กีฬา สำหรับเด็กเล็ก อุปกรณ์ของเล่นเด็กสำหรับเด็ก 1-3 ปี

คนที่ 3 คุณอ้อย ผู้ต้องขังหญิง (คลอดลูกในเรือนจำและส่งออกภายนอกเรือนจำแล้ว) เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร

ปัญหาและอุปสรรคของแม่ลูกอ่อนหลักๆคือเรื่องของเชื้อโรค การติดเชื้อ และการคลอดในเรือนจำหากผู้ต้องขังไม่แสดงความเจ็บปวดอย่างรุนแรงแล้วเจ้าหน้าที่จะไม่พาไปโรงพยาบาล เพราะกลัวหลบหนี ซึ่งนักโทษส่วนใหญ่ที่นี้จะคลอดภายในเรือนจำ

ปัญหาและอุปสรรคของเด็กติดผู้ต้องขังคือเชื้อโรครภายในเรือนจำและอาหารของเด็กก่อนที่อาจไม่สะอาด

ปัญหาที่เห็นว่าควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนขณะนี้คือสถานที่รับรองพักฟื้นเด็กแรกเกิดที่ถูกสุขอนามัย

ปัญหาในเรื่องของสถานที่คือมีคนจำนวนมากและคับแคบควรเพิ่มห้องพยาบาล ห้องพักฟื้นเด็กหลังคลอด ห้องสำหรับคนท้องพักฟื้นตนเองหลังคลอด

ปัญหาด้านสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขังไม่มีปัญหาอะไรยังคงเบิกได้ตามสิทธิพื้นฐานของผู้ต้องขัง

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นไปได้อย่างดี ไม่มีปัญหาอะไร

ในเรื่องของกิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กติดผู้ต้องขังมีนักสังคมสงเคราะห์ช่วยดูแลดี มีกิจกรรมสม่ำเสมอ

ในส่วนของกิจกรรมเสริมที่ต้องการให้ทางเรือนจำจัดขึ้น เช่น กีฬา สำหรับเด็กเล็ก ให้มีสุขภาพแข็งแรง สุขจิตร่าเริงสมวัย

คนที่ 4 คุณใหม่ ผู้ต้องขังหญิง (คลอดลูกในเรือนจำและส่งออกภายนอกเรือนจำแล้ว) เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร

ปัญหาและอุปสรรคของแม่ลูกอ่อนคือปัญหาเรื่องการคลอดบุตรของผู้ต้องขังหญิง ต้องรอให้ปากมดลูกเปิด และมีอาการเจ็บปวดอย่างชัดเจนจึงจะได้นำตัวออกไปโรงพยาบาล ซึ่งบางครั้งไม่ทันการณต้องคลอดภายในเรือนจำหลายราย

ปัญหาและอุปสรรคของเด็กติดผู้ต้องขังคือเชื้อโรครภายในเรือนจำและการส่งตัวเด็กออกไปสถานสงเคราะห์

ปัญหาที่เห็นว่าควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนคือความคับแคบในเรือนจำที่มีผู้ต้องขังจำนวนมากอยู่เสมอ

ปัญหาในเรื่องของสถานที่คือมีคนจำนวนมากและคับแคบมีเชื้อโรคหลากหลายชนิดเสี่ยงต่อการติดเชื้อ

ปัญหาด้านสวัสดิการของแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง โดยรวมก็เบิกได้ตามสิทธิ แต่ยังคงมีต้องการเฉพาะทางในการดูแลแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง รวมถึงแพทย์เฉพาะทางที่มาตรวจภายในเรือนจำด้านแม่และเด็กยังไม่มี

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ต้องขังและเด็กติดผู้ต้องขังเป็นไปได้อย่างดี ไม่มีปัญหาอะไร

ในเรื่องของกิจกรรมส่งเสริมแม่และเด็กติดผู้ต้องขัง ต้องการให้มีการใช้สื่อการสอนเช่น ดวีดี หนังสือภาพที่มีเสียง สามารถเสริมสร้างจินตนาการของเด็กอ่อนและสร้างความเพลิดเพลินให้เด็กได้ดีขึ้น

ในส่วนของกิจกรรมเสริมที่ต้องการให้ทางเรือนจำจัดขึ้น เช่น กีฬา สำหรับเด็กเล็ก กิจกรรมพูดคุยปัญหาทั่วไป กิจกรรมเยี่ยมญาติใกล้ชิด กิจกรรมฝึกวิชาชีพการทำอาหาร เป็นต้น

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	दनัยกันต์ จงเฟื่องปริญญา
วัน เดือน ปี เกิด	4 กันยายน 2530
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	- มัธยมศึกษาปีที่1-4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รุ่นที่ 123 - Year 11-13 Christchurch Boys' High School (New Zealand) - Bachelor of Art University of Canterbury (New Zealand) - รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	91/969 หมู่11 ถ.รามอินทรา44 ซอยซี 3 แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10230

